UKRISTO WA KWELI

WILLIAM WILBERFORCE

UKRISTO WA KWELI

SIFA KWA
UKRISTO WA KWELI

Wilberforce ni mmojawapo ya mashujaa wa kihistoria ya kisasa waliopuuzwa -hata Wakristo wengi hawajamfahamu Mkristo huyu shupavu wa fikra na pendo, ambaye mtazamo wake wa kibiblia, na utegemezi wa Roho wa Mungu, ulimpa moyo wa ujasiri, kuongoza juhudi za kumaliza utumwa.
Huyu ni mtu ambaye tunapaswa kusikia kutoka kwake , na Bob Beltz amefanya apatikane. Kitabu hiki, cha miaka 210 bado kinafaa sawia na umuhimu wake..
Kupitia kwa huu msaada wa Bob, ni jambo linalo inua moyo kukaa miguuni mwa Wilberforce, mtu ambaye Mungu alimtumia kubadilisha ulimwengu.

RANDY ALCON
MWANDISHI, HEAVEN AND SAFELY HOME

Tuseme ni kumaliza vizuri! Siku chache kabla ya kifo chake, juhudi za Wilberforce kumaliza utumwa huko Uingereza ziliendeshwa kwa mafanikio. Usiku ule wa toleo la picha ya kushangaza, ya *Amazing Grace*, kulikua na toleo jipya la filamu ya kitabu cha Wilberforce, *Real Christianity*, iliosahihishwa na kusasishwa na rafiki yangu Bob Beltz, ambaye pia alifanya kazi kwenye filamu hio. Ilikua ni zawadi nzuri sana ya Krismasi ya mwaka 2006 kwetu sisi sote!

BOB BUFORD
MWANZILISHI, LEADERSHIP NETWORK

MWANDISHI, HALFTIME AND FINISHING WELL.

Hiki ni kitabu ambacho nakipendekeza sana. Bob Beltz amefanya tafsiri ya kisasa kabisa ya mojawapo ya vitabu kuu sana ya Ukristo wa nyakati zote. Nimesoma na kurudia *Real Christianity,* yaani, Ukristo wa kweli, na nimepata ujumbe wake unafaa leo hata na vile ilivyokuwa wakati wa huyo kiongozi mkuu wa Kikristo, aliyekielelezo maishani mwangu, yaani William Wilberforce, alipoiandika. Usichukue kitabu hiki tu- lakini ukisome.

CHUCK COLSON
MWANZILISHI NA MWENYEKITI, PRISON FELLOWSHIP

Pengo kati ya imani ya kweli na Ukristo wa kidersturi ni pana leo kama ilivyokuwa wakati wowote katika historia, kwa hivyo kuna mengi tunaweza kujifunza kutoka kwa uamsho-na mafanikio ya kilio cha William Wilberforce. Bob Beltz ametufanyia huduma nzuri katika kufanya kitabu cha aina hii kinachouzwa vizuri zaidi kupatikana tena.

OS GUINNESS
MWANDISHI, UNSPEAKABLE FACING UP TO THE CHALLENGE OF EVIL

Mamilioni ya maisha yalibadilishwa kwa sababu ya uamuzi wa William Wilberforce kubadili jamii ya siku zake. Miaka mia mbili baadaye, mahitaji karibu yetu bado ni makubwa. Natumai watu wengi watasoma toleo hili jipya la kitabu cha zamani cha Wilberforce na kutiwa moyo na mfano wake.

NICKY GUMBEL
MWANDISHI, QUESTIONS OF LIFE AND A LIFE WORTH LIVING

Real Christianity ni juu ya kuishi alivyoishi Yesu, na kufanya vile Yesu alivyofanya. Lazima isomwe na kila mtu anayetaka kuishi maisha yake yote kwa Kristo tu.

WALT KALLESTAD
MHUDUMU MKUU, COMMUNITY CHURCH OF JOY GLENDALE, ARIZONA

Kwa muda mrefu Wilberforce amekuwa shujaa kwa wengi wetu. Sasa, kupitia *Real Christianity*, tunapata mtazamo mzuri katika theolojia yake, hali yake ya kiroho na shauku yake. Kwa kutumia kazi ya Bwana Wilberforce katika asili yake, Bwana Bob Beltz anatupa changamoto inayohitajika kwetu sote, kwa sababu sote mara kwa mara tunajaribiwa kupoesha imani yetu iliomoto ikawa vuguvugu na ya Ukristo wa kawaida.
BRIAN MCLAREN
MWANDISHI/ MWANAHARAKATI (BRIAN MCLAREN.NET)

Kitabu cha kihistoria, kinachobadilisha utamaduni kilichoandikwa na mwanasiasa mwiinjilisti aliyebadilisha historia ya Dola ya Uingereza. Kitabu hiki bado kinafaa hata leo.
RONALD J. SIDER
RAIS, EVANGELICALS FOR SOCIAL ACTION

UKRISTO
WA
KWELI

Falisi katika Kiingereza ya kisasa ya Mtazamo wa Vitendo wa Mfumo wa Kidini uliopo wa Wanaodai kuwa Wakristo wa Tabaka la Juu na la Kati katika nchi hii Ukilinganishwa na Ukristo wa kweli
Iliyochapishwa mnamo 1797

Kimeandikwa Na William Wilberforce, Esq.
Mbunge wa Kaunti ya York
Iliyorekebishwa na Kusasishwa na Dk Bob Beltz

YALIYOMO

Utangulizi wa Toleo hili …………………………………………………….5
Na Dr Bob Beltz

William Wilberforce Mtu wa Msimu Wote …………………………7
Na Kevin Belmonte

Utangulizi Asili wa Wilberforce 10

Sura ya Kwanza ………………………………….……………………… 11
Hali ya Ukristo wa kisasa

Sura ya Pili …………………………………………………….…………… 14
Mawazo ya Kisasa Kuhusu Asili ya Mwanadamu

Sura ya Tatu …………………………………………………….…………..20
Kuelewa Ukristo wa Kidersturi

Sura ya Nne ……………………………………………………….……….30
Vigezo vya Kweli vya Tabia ya Kikristo

Sura ya tano ……………………………………………….….…….……. 60
Hoja za Ukristo wa kweli

Sura ya Sita 63
Hali ya Kisasa ya Ukristo

Sura ya Saba …………………. ………………………………………...75
Vidokezo vya Kimsingi Kuhusu Imani halisi

Maandishi yaliyopendekezwa ……………………………………………xx
Yaliyokusanywa na Kevin Belmonte

UTANGULIZI WA HABARI HII

Dk Bob Beltz

Katika kurasa zifuatazo nitakutambulisha kwa kitabu cha kipekee na mojawapo ya takwimu za kushangaza katika historia ya Uingereza. Jina lake lilikuwa William Wilberforce. Labda unasoma kitabu hiki kwa sababu tayari umemjua mtu huyo lakini haujawahi kusoma maandishi yake. Kwa kweli ndivyo nilivyokuwa katika uzoefu wangu mwenyewe. Halafu, miaka kadhaa iliyopita, nilikuwa na bahati nzuri ya kuwa sehemu ya timu ambayo ilianza kutengeneza filamu ya *Amazing Grace*, ambayo ilitokana na maisha ya William Wilberforce.
Mwanzoni mwa mchakato wa kufanya kazi kwenye filamu hii niliamua kusoma toleo la kawaida la kazi ya asili ya Wilberforce juu ya imani ya Kikristo.

Jinsi unavyoweza kuona kwenye ukurasa wa anwani ya kitabu hichi, hii ilikuwa ni kazi iliyoandikwa wakati wachapishaji waliamini kwamba inampasa mtu kutoa habari nyingi iwezekanavyo katika kichwa cha kitabu chake. Mnamo 1797, mwaka ambao kitabu hiki kilichapishwa kwa mara ya kwanza, majina ya kuvutia hayakuwekwa wazi. Tangu wakati huo nimeona mara nyingi mada zikipunguzwa na hatimaye kuwa *A Practical View of Real Christianity*. Ila kusudi na lengo la BwanaWilberforce zilibakia. Kwa kazi yake, Bwana Wilberforce aliwalenga watu wa kundi la aina Fulani; kama watu walioishi kwa wakati fulani, na mahali fulani, ama watu walioshikilia mfumo wa aina fulani wa imani, hasa mfumo uliozalisha uzoefu maalum wa kidini. Kwa hivyo, ili kuunda mada sahihi na kamilifu kwa kitabu chake, Bwana Wilberforce mwenyewe aliandika kwamba maandishi yake yalikusudiwa kuwa *Maoni juu ya Mfumo wa Kidini Unaojulikana, wa wale wanaojiita Wakristo* -sio wa kundi lolote la watu wanaojidai kuwa ni Wakristo, bali ni wale wanaojiita Wakristo ambao wako kwenye *Matabaka ya Juu na ya Kati katika Nchi hii* (yaani Uingereza mnamo 1797). Ilikuwa ni aina hio ya mfumo wa imani ya kundi hili maalum, ndio iliwatofautisha na kundi lile ambalo Bwana Wilberforce aliliita “Ukristo wa kweli”- yaani *Real Christianity*.

Kwa sababu ya umaarufu wa kitabu hiki, ni ngumu kuthamini kabisa kazi iliyopo bila kumfahamu mwandishi na ulimwengu wa wakati wake. Sio nia yangu hata kidogo katika chapisho hii kuandika biografia ya William Wilberforce. Wale waliohitimu zaidi kufanya hivyo tayari wamekwishafanya kazi hiyo. Labda nikuelekeze tu kwa sehemu inayofuata, ambapo wasifu mfupi wa kumbukumbu ya shujaa wa ubinadamu (*Hero for Humanity*) wa Kevin Belmonte imejumuishwa, pamoja na orodha za nakala, ilioundwa kwa ustadi na Belmonte.

Kusudi langu katika kitabu hiki ni "kutafsiri" kazi ya Wilberforce kutoka kwa lugha ya mwisho ya karne ya kumi na nane kuwa kitabu kinachofikisha ujumbe wa Wilberforce kwa watu wa karne ya ishirini. Wabishi wa Wilberforce watapungua, nina hakika.

Lakini kwa wale wanaofanya hivyo, ikumbukwe kwamba Wilberforce, katika kitabu chake, alipendekeza kufanya hivyo hasa na vitendo kutoka kwa vizazi vilivyopita ambavyo havikuweza kufikiwa na watu wa kawaida kwa sababu ya lugha au mtindo wa uandishi. Kwa mfano, katika Sura ya 6 ya toleo la 1824 la A *Practical View*, Wilberforce hufanya maoni yafuatayo akizungumzia seti ya vitabu vya 1707 vilivyoandikwa na mchungaji wa Presbyterian Richard Baxter:

Toleo la 1707 la *Practical Works* la Baxter ni hazina ya hekima ya Kikristo, na itakuwa huduma muhimu sana kwa wanadamu kuirekebisha, na labda kuifundisha, ili kuipa ladha inayofaa zaidi kwa wasomaji wa kisasa.

Matumaini yangu na nia yangu ya kurekebisha na kusasisha kitabu hiki ni kwamba kizazi kipya cha wasomaji wa kisasa kitagundua huyu mtu wa ajabu na ujumbe aliouwasilisha.

Kabla ya kuendelea na utangulizi wa Wilberforce mwenyewe, wacha nikuambie kwamba nilifanya kazi kutoka toleo la kumi na tano la maandishi kamili *A Practical View of Real Christianity.* Toleo hili, lililochapishwa huko London na T. Cadell mnamo 1824, linatambuliwa kama toleo la mwisho la kitabu kilichohaririwa na Wilberforce mwenyewe. Ukurasa wa kichwa wa toleo hili una nukuu mbili chini ya kichwa chake cha muda mrefu. Nitaziwasilisha hapa kama zilivyoonekana kwenye ukurasa halisi:

Tafuta maandiko haya!-----

Yohana 5:39.

Ni jinsi gani FALSAFA YA KIUNGU inavyopendeza!
Sio kali wala haichoshi, kama wapumbavu wanavyodhani,
Lakini ni kama sauti ya kinanda ya Apollo,
Na kama kusherehekea peremende isioisha
Bila ukwasi wowote.

John Milton

Wilberforce alijua kuwa wasomaji wake wangefanya vizuri kufuata agizo la John ili kupata thawabu iliyoonyeshwa na Milton. Natumai toleo hili la kisasa la kazi ya Wilberforce litakuwa na athari wa namna hio.

WILLIAM WILBERFORCE:
MTU WA MAJIRA YOTE

Kevin Belmonte

Kwa kiwangoo yoyote, William Wilberforce alikuwa mtu wa kushangaza sana na kwa kweli ameelezewa kama "Mwana mageuzi mkubwa zaidi katika historia" [1]. Urithi wake uliathiri maisha ya wengi wakiwemo wafalme pamoja na marais, na vile vile kugusa maskini na hata wanyonge katika mataifa mbali mbali ulimwenguni.

Wilberforce alizaliwa katika mji wa bandari wa Hull, Uingereza, mnamo Agosti 24, 1759, katika familia iliyofanikiwa, familia ya wafanyabiashara ambao leo tungewataja kama "tabaka la katikati". Familia yake ilikuwa na matumaini kwamba William huyu chipukizi angeongeza utajiri wa familia au labda angeshinda nafasi ya kifahari katika uchaguzi wa kisiasa. Matumaini haya hayakukosea. Miezi chache tu baada ya kuhitimu kutoka Chuo Kikuu cha St John's, Chuoni Cambridge mnamo 1780, Wilberforce alipewa kiti katika House of Commons kama Mbunge wa Hull- siku chache tu baada ya yeye kusherehekea mwaka wake wa ishirini na moja tangu kuzaliwa.

Kufikia wakati huu, Wilberforce alikuwa karibu na William Pitt the Younger, ambaye angekuwa Waziri Mkuu ambaye ni kijana zaidi katika historia ya Uingereza. Hawa vijana wote wawili walikuwa na vipawa kubwa vya kisiasa. Wilberforce alikuwa mjanja, mzuri na mwenye akili. Alikuwa na haiba ya kuvutia na aliimba vizuri hivi kwamba mnamo 1782, Mkuu wa Wales alisema atakwenda popote ili kumsikiza Wilberforce akiimba. Pitt, mwenyewe, mmoja wa wasemaji wakuu wa Uingereza, alisema kwamba Wilberforce ana ueledi wa usemi zaidi ya mtu yeyote yule amewahi kumjua. Vipawa hivyo vilimwezesha Bwana Wilberforce kushinda ubaguzi wa kitabaka uliowekwa na wasomi wakubwa (ambao walitawala Uingereza sana wakati huo) dhidi ya kundi la wafanyabiashara. Alikuwa kijana anayeinuka.

Pitt akapanda kuwa Waziri Mkuu mnamo 1783 akiwa na umri wa ajabu wa miaka 24. Na chini ya miezi sita baadaye, Wilberforce akachaguliwa kuwa Mbunge wa kaunti ya Yorkshire- mojawapo ya viti vyenye nguvu zaidi katika Baraza la Commons. Ila njia ya Wilberforce ikachukua mkondo tofauti sana na ya Pitt kufuata uchaguzi wake. Huku akitamani kufurahia mafanikio yake kisiasa, Wilberforce alianza safari ya kwenda Ulaya na familia yake na marafiki wachache waalikwa. Baada ya miezi kadhaa, alirudi huku moyo wake ukiwa katika lindi la mahangaiko lilikolea kutokana na mazungumzo aliyokuwa nayo na Bwana Isaac Milner, mmoja wa wale wenzake waliosafiri naye. Milner, Mwanglikana Mwiinjilisti, alikuwa Mtu wa Jumuiya ya Royal Society (taasisi ya kitaifa ya Sayansi ya Uingereza) na baadaye rais wa Chuo cha Malkia huko Cambridge. Kwa ueledi wake wa ufafanuzi alikua amemwelezea Bwana Wilberforce juu ya "moyo wa marifa ya Kikristo" [2]

Wilberforce alirudi London mnamo msimu wa 1785, huku amejawa na mashaka juu ya hatima yake. Mazungumzo yake na Milner yalikuwa yamemshawishi kuhusu ukweli wa Ukristo, lakini hakuona jinsi, au ikiwa, Mkristo anaweza kumtumikia Mungu katika siasa. Alikuwa katikati ya kile angeelezea baadaye kama "Mabadiliko Makubwa", au kushikilia Ukristo wa Kiinjilisti.

Pasi na kujua mahala pengine pa kugeukia, Wilberforce alimtafuta John Newton, nahodha wa zamani wa meli ya watumwa aliyegeuka mhudumu wa Kinglikana ambaye tunamkumbuka leo kama mwandishi wa wimbo wa "*Neema ya Ajabu*" yaani *Amazing Grace*. Wilberforce alikuwa amemjua Newton akiwa bado mvulana mdogo tu. Lakini familia ya Wilberforce ilishtushwa na ushirikiano wake mkubwa na mtu ambaye walimwona kama mtu shupavu wa dini; hiyo wakamtenga na ushawishi wa Newton na ya mjomba na shangazi yake mwinjilisti ambao Wilberforce alikuwa akikaa nao.

Walakini mbegu nzuri iliyopandwa ndani ya moyo wa Wilberforce na Newton (na mjomba na shangazi yake) haikunyauka kabisa. Iwapo Wilberforce angemhitaji mtu wa kumkimbilia, bila shaka alijua anafaa kumtafuta Newton. Alikuwa ndiye chaguo anayemfaa.

Newton alisaidia Wilberforce kuona kwamba Mungu alikuwa na kusudi maalum katika maisha yake- kwamba anaweza kumtumikia Mungu katika siasa na kufanya mabadiliko huko, kama vile Danieli na Yosefu wavyofanya katika nyakati za Agano la Kale. Kufikia 1787, Wilberforce alikuwa ameshikilia jukumu ambalo kwalo leo hii tunamkumbuka: vita vya kumaliza biashara ya watumwa wa Uingereza. Na ilikuwa ni John Newton, mfanyabiashara wa zamani wa watumwa, ndiye Mungu alimtumia kumsaidia Wilberforce kuona kwamba mwelekeo huu ndio inampasa kuchukua. Si ni kinaya kwamba mtu aliyekua na makosa ya jinai dhidi ya binadamu hivi leo amegeuka na anamfundisha rafiki yake njia bora ya kuwahudumia na kuwasadia wanadamu!

Wakati huo huo, Wilberforce alijitoa kimasomaso kuhamasisha mabadiliko katika ukuzaji wa maadili na dersturi huko Uingereza. Kama alivyoandika katika shajara yake mnamo Oktoba 28, 17 87, Mungu alikuwa ameweka vitu viwili vikubwa mbele yake: kukandamiza biashara ya watumwa na kazi ya mageuzi ya maadili. Na kwa hiyo, hata na alipokua akipigana vita vya kumaliza biashara ya watumwa huko Uingereza, (vita vilivyomchukua miaka 20 kumaliza), Wilberforce alianza hatua nyingi za mipango ya uhisani. Katika mjadala wake na wahabari wenzake katika Clapham circle (waliitwa hivyo kwa sababu waliishi karibu sana mmoja kwa mwingine katika kijiji cha Clapham), alifuatilia marekebisho ya kila aina.

Wilberforce aliongoza au alikuwa mwanachama wa angalau jamii 69 nzuri. Alikuwa mwanzilishi na mchangiaji wa magazeti kama *Christian Observer*, *Christianity today* yaani Ukristo Leo wa wakati wake. Alisaidia kuanzisha eneo la kikoloni huko Sierra Leone kwa watumwa walioachiliwa, Jumuiya ya Kifalme ya Kuzuia Ukatili kwa wanyama, hospitali za maskini, Taasisi ya Kifalme ya Uingereza (iliyowekwa wakfu kwa utafiti wa kisayansi), na Jumba la Sanaa la Kitaifa. Alikuwa pia mwanaharakati wa mageuzi ya kielimu, mageuzi ya magereza, ukuzaji wa mipango ya afya ya umma na kutetea masaa mafupi ya kazi na hali zilizoboreshwa katika tasnia.

Wilberforce aliwahifanya kazi na watu wengi waliokuwa na mitazamo tofauti na yake kuhusu ulimwengu wa Kikristo, lakini kila siku juhudi zake zilikuwa ni kuwa chumvi na nuru kwa watu wake. Kazi yake, wakiwa na Bwana Jeremi Bentham, ya mageuzi ya magereza ni mojawapo ya mifano hio, na ushirikiano wake na Bwana Charles Fox katika kukomesha biashara ya watumwa ni mwingine. Wilberforce aliamini kwamba, "Ni jukumu la kimsingi la kila mtu kudumisha furaha ya wenzake kadri awezavyo."[3]

Mojawapo ya mambo Wilberforce alidumisha kama desturi yake ilikuwa ni uchapishaji wa kitabu chake *A Practical View of the Prevailing Religious System… Contrusted with Real Christianity* mnamo 1797. Kiliweza kuuzwa kwa haraka sana na hata toleo nyingine tano zikatolewa kwa muda wa miezi sita. Kufikia 1826, matoleo 15 yalikuwa yamechapishwa huko Uingereza, na matoleo 25 yalikuwa yamechapishwa huko Marekani. Kilitafsiriwa kwa Kiholanzi, Kifaransa, Kijerumani, Kiitaliano na Kihispania.
Maoni ya kweli juu ya Ukristo wa kweli iligusa maisha ya wengi kote Uingereza. Edmund Burke, mtaalamu mkubwa wa siasa na mpatanishi, alikuwa amekisoma kitabu hiki siku chache za mwisho za maisha yake na akafarijika sana, hata akatuma ujumbe kwa Wilberforce akisema kwamba iwapo angeishi, angemshukuru sana rafiki yake huyo kwa "kutuma kitabu kama hicho ulimwenguni" .[4] Kitabu hiki kilisaidia sana katika kubamdilisha mwanafalsafa wa maadili wa Scotland Thomas Chalmers, pamoja na mwandishi maarufu wa mambo ya kilimo na safari Arthur Young.

Kwa watu wa wakati wa Wilberforce, kitabu, A *Peactical View of Real Christianity* kilikuwa ni ombi (kilio kutoka moyoni ") kwa Waingereza wenzake kukumbatia kile alichokiita kuwa Ukristo kamili au halisi. Tofauti na

vitabu vingi vilivyochapishwa kwa wakati huu, *A Practical View of Real Christianity* kilikuwa kitabu cha kupendeza na cha kutajika. Kilikuwa tamko la dhamira ya imani ya Wilberforce, na kwa hivyo, hakikuonyesha tu ushawishi wa Jonathan Edward na Philip Doddridge, bali pia kiliweka mbele maono ya Wilberforce ya jamii nzuri. Wilberforce aliamini kwamba watu ambao maisha yao yamebadilishwa na kweli za Kikristo wangeweza kuongeza thamani ya jamii ambamo walikuwa wakiishi. Na kama urithi wake unavyoshuhudia, alikuwa sahihi.

Kwa sababu ya afya mbaya, Wilberforce alistaafu kutoka kwa maisha ya kisiasa mnamo Februari 1825, akiwa ametumikia taifa lake kwa takribani miaka 45, lakini shauku yake ya kupata dhamana ya watumwa kwa makoloni yote ya Uingereza iliendelea bila kufifia. Alishiriki katika kusukuma maombi, na kuwaelekeza wanasiasa wachanga (kama vile Sir Thomas Fowell Buxton na Lord Shaftesbury) ambao walirithi vazi lake, na pia alijitahidi kuhutubuia uma iwapo kuliwezekana. Siku tatu kabla hajafa, alijulishwa kwamba Bunge lilinuia kupitisha sheria ya kumaliza utumwa katika Milki yote ya Uingereza.

Kati ya Wamarekani-Waafrika wengi ambao maisha yao yalishawishiwa na Wilberforce walikuwapo William Wells Brown, Paul Cuffe na Fredric Douglas. Mababa wengi wanzilishi wa Merekani pia walishawishiwa na kazi ya Wilberforce, pamoja na John Quincy Adams, John Jay, Thomas Jefferson, Rufus King, Marquis de Lafayette na James Monroe. William Hooper, mwimbaji wa Tangazo la Uhuru, hata alimpa mwanawe jina William Wilberforce Hooper.

Kati ya wanafasihi walioathiriwa na Wilberforce walikuwemo Thoreau, Emerson na Whittier. Jedidiah Morse ("baba wa Jiografia ya Marekani") alimhesabu Wilberforce kama rafiki, vile tu mwanawe Samuel Morse-msanii na mvumbuzi alivyofanya; alimhesabu Wilberforce kama "Leonardo da Vinci wa Marekani." Mianga mingine wa tamaduni ya Marekani ambayo maisha yao yaliguswa na Wilberforce ni pamoja na Caspar Morris, Lyman Beecher, Harriet Beecher Stowe, William Lloyd Garrison, Edward Everett, Jonathan Edward, Jr., Timothy Dwight (Rais wa Yale), William Jay, George Ticknor, Abraham Lincoln, William Buell Sprague, Charles Sumner, William Cabell Mito, EM Bound, Arthur na Lewis Tappan, Henry Ingersoll Bowditch, na wazazi wa mshairi mwenye ueledi wake Wilberforce Lord.

Ushawishi wa Wilberforce (na mduara wa Clapham) bado haujakamilika. Chuo kikuu cha Wilberforce cha Ohio, chuo kongwe cha zamani zaidi cha Wafrika- Wamarekani, kinaendelea kuelimisha vijana katika siku zetu. Viongozi wa Kidemokrasia na Republican katika Nyumba na Seneti wanaendelea kupata msukumo kutoka kwa urithi wa Wilberforce. Ushirika wa Magereza, Jukwaa la Wilberforce na vikundi vya Baraza la Utatu vinamuheshimu na kukuza jitihada zake katika utamaduni mpya. Kwa kweli kazi ya Wilberforce haijamalizika.

Kufuatia kustaafu kwa Wilberforce mnamo 1825, Robert Southey, Malenga gwiji wa shairi wa Uingereza kutoka 1813 hadi 1843, alilipa ushuru kwa huyu rafiki yake wa zamani. Maneno ya Southey hutumika sawa na ushuru kwa urithi wa kudumu wa Wilberforce: Southey aliandika, Nyumba ya Commons "haitaweza kuona kama wewe tena" .[5]

Kumbuka

1. Maelezo yaliyotolewa katika hotuba ya Dk. Os Guiness, Mkufunzi wa Kikristo, mwandishi na msemaji.
2. J. Pollock, *Wilberforce* (London: John Constable, 1977), p.34
3. W. Wilberforce, *A Practical View of Christianity*, ed. Kevin Belmonte (Peabody, M.A: Hendrickson Publisher, 1996), n.p.
4. Kevin Belmonte, “William Wilberforce: The Making of an Evangelical Reformer” (master’s thesis, Gordon-Conwell Theological Seminary, 1995), p.2
5. Robert Isaac and Samuel Wilberforce, *The Life of William Wilberforce,* vol. 5 (London: John Murray, 1838), p. 238

UTANGULIZI HALISI WA WILBERFORCE

Utetezi wa mwandishi: *Ninachojaribu kutimiza*

Imekuwa hamu yangu kwa miaka mingi kuwaandikia wananchi wenzangu juu ya imani.[1] Sikuweza kufanya hivyo hadi sasa kwa sababu ya shughuli zinazoambatana na wadhifa wangu kisiasa na pia hali ya afya yangu duni. Kwa muda mrefu nimekuwa nikitarajia uwezekano wa kupata msimu fulani usio na shughuli nyingi, ambao utaniwezesha kuweka umakinifu wangu wote katika kazi hii. Nilikuwa natazamia wakati ambapo sisumbuliwi na mambo mengine, ili kwa juhudi na umakinifu niweze kuandika kwa njia ambayo msomaji hatatiziki na kazi yangu. Mwishowe ikawa dhahiri kwangu kwamba msimu kama huo hatimaye umepatikana. Kwa hivyo, nimechukua nafasi hii ya bure ili nitekeleze kusudi nililotumainia. Kwa hivyo, niwie radhi kwa kosa lolote linalotokana na mbinu ya uandishi.

Bila kuzingatia hisia yako msomaji kuhusu ubora wa uandishi, wacha nikuhakikishie kwamba kile nimeandika katika kurasa hizi hazijaafikiwa bila uangalifu mkubwa. Nafahamu kwamba anwani ya kitabu ni muhimu sana, hivyo nimeitafuta kwa uangalifu mkubwa, na kwa kujihoji na kukariri mara kadhaa yote utakayoyasoma.

Bila shaka mtu anaweza kutoa pingamizi kwamba kwa vile mimi sio mwanatheolojia, sistahili kushughulikia suala hili. Ikiwa yanipasa kujitetea dhidi ya pingamizi hilo, basi naweza kusema kwamba waandishi wengine tayari wamekwishafanya vivyo hivyo. Lakini nadhani sote tuna jukumu moja la kujitahidi kimasomaso ili kukuza ustawi wa wenzetu. Kwa mfano, iwapo wampenda mtu ila yaonekana wazi kwamba hauna nia njema na maisha yake, kwa kumhangaisha, ilhali, ni mnyonge, na hawezi fanya lolote kujitetea, ama labda anaogopa vile watu watakayomwona; basi ijulikane wazi kwamba wewe humpendi, bali unamtumia tu kwa ukatili wako; ama kweli, hauna moyo.

Napenda kupendekeza kwamba imani ni jukumu la kila mtu kwa sababu shughuli za imani zinamshikamano mkubwa sana na ustawi wa kijamii kiasi cha kwamba haifai mwanasiasa kuzipuuza. Kwa kuongezea, ukweli kwamba mimi si kuhani wala mhudumu kanisani waweza kusaidia watu kuona wazi zaidi yale yanayosemwa katika kitabu hiki. Kwa hivyo, hakuna mtu anayeweza kunishtaki kwa kuandika kile ninachokiandika kwa msingi ya kuwa nimevutiwa na ubinafsi kama kuhani au chuki ya kitheolojia.

Haya basi, nimekwisha toa tetezi na mahalalisho za kutosha; sasa wacha niendelee na kazi hii kuu sana ninayo, kwa maana ndio madhumuni yangu kuu katika kuandika kitabu hiki.

Sitajaribu kuwashawishi wakosomaji au kujibu maswali ambayo yaonekana wasioamini huuliza, lakini badala yake nitaeleza baadhi ya shida za waumini na vitendo vya wale ambao tayari wanadai kuwa ni Wakristo. Hapa najaribu kulinganisha kile tunachokiona kwenye maisha ya wengi, (labda wengi, ambao hufanya madai haya), na yale ninaelewa Bibilia inafundisha juu ya maana halisi ya kuamini katika Kristo. Ninasikitishwa ninapoona wengi wa wanaojiita Wakristo wakiwa na uelevu mdogo sana juu ya hali halisi ya imani wanayoidai. Imani ni somo lenye umuhimu sana; hivyo basi hatufai kuipuuza kwa ajili ya uvuto au usumbufu wa maisha haya. Yatupasa kuelewa kwamba sote tutatoa hesabu mbele za Mungu kwa jinsi tulivyoishi maisha yetu. Nami sitoi tisho lolote kwa kuandika juu ya ukweli huu. Natumai utayatia manani yale niliyonakili katika kurasa hizi.

Haya! Ndio yote naweza sema kwa utangulizi. Ikiwa yale ninayoandika yanaonekana kuwa ngumu sana kwako, nitakuuliza tu ukayaangalie ninayoyasema dhidi ya yale ambayo Biblia inafundisha. Hayo ni maoni tu ambayo ni muhimu. Ukikubali mamlaka ya Bibilia, nadhani utayakubali.

SURA YA KWANZA
HALI YA UKRISTO WA KISASA

Ukristo wa Kidersturi, Je! Biblia Inasema Nini, Shida ya Ujinga

Kabla ya kuangalia shida maalum zinazoletwa na kile nitakaoita Ukristo wa kidersturi kuanzia hapa kwendalea.

Kwanza nataka kushughulikia shida ya mtazamo mbaya ambao wengi huwa nao kuhusu imani. Wengine wanafikiria kuwa ukiwa “mtu mzuri” (asiekubali maovu), imani yako inatosha. Ukweli ni kwamba, unaweza kuwa hata si Mkristo kabisa lakini unamaadili mema. Mtu anaweza shikilia imani ambao tamaduni imetawala pasi na kuelewa. Vile vile unawezakuwa unafahamu sana kanuni za kimsingi za Kikristo lakini usiweze kufahamu jinsi kanuni hizo zinapaswa kutumika katika maisha yako.

Natumai hufikirii kuwa ninajivuna, au kuwa mkali sana kwa wale Wakristo wa kidersturi. Hebu tazama ukweli, Je! Hao Wakristo wa kidersturi huwa wanaona kweli umuhimu wa imani ya Kikristo? Na Je! Huwa wanaitumia kama kigezo wanapokufundisha watoto wao maadili? Si huwa wanasisitiza kwamba watoto wao wapate elimu nzuri tu, kuliko kujifunza juu ya mambo ya Mungu? Si huwa wanaona aibu tu iwapo watoto wao wamekosa elimu nzuri?

Basin na kama watoto wao wana uelevu wowote wa imani ya Kikristo, labda wameipata wenyewe; na iwapo watoto wao wanajiona Wakristo, labda sio kwa sababu wamejifunza ukweli na kufikia hatua ya kushawishika, ila ni kwa sababu familia yao ni ya Kikristo, kwa hivyo wanaamini ni lazima na wao wawe Wakristo.

Sasa shida na dhana kama hii ni kwamba, imani halisi haiwezi kurithiwa. Ukristo ukizingatiwa kwa njia hii, kwa mfano, inaweza fanya vijana chipukizi, bila shaka, kuacha imani hii "iliyorithiwa”, na ambayo katu hawawezi kuitetea. Iwapo watafikishwa hatua ya kuhojiwa ukweli wa Ukristo wao au wakutane na pingamizi, kwa mfano wanaweza ingia katika mjadala na wenzao waumini na katika ushirika huo, wajipate hawawezi kujibu kwa busara hoja za Kikristo ambazo wapinzani wao wanawakabili nazo. Laiti wangefahamu ukweli wanaoiamini na kwa ni nini wanaiamini, mambo kama haya hayangetikisa imani yao hata kidogo.

Nahofia hatima ya imani halisi katika kaunti yetu. Tunaishi katika nyakati ambazo mtu wa kawaida hapa nchini kwetu anashawishiwa kirahisi na namna wasomi wanavyoueneza ujumbe wa kupinga Ukristo. Yatupasa kutazama yaliyotokea huko Ufaransa na kujifunza kutokana nayo.[1] Katika nchi hiyo, kundi fulani liliwashambulia Wakristo sana na kuwapotosha, kwa sababu hao Wakristo waliodai imani hawangeweza tetea imani hio kutokana na shambulio hio, hata ijapo hoja za washambuliaji hao zilikuwa na kasoro nyingi. Tunafaa kushtuka kwamba mafundisho katika imani halisi yamepuuzwa, ikiwa hayajafutwa kabisa, kutuka shule zetu na vyuo vikuu.

Kama ni hivyo, si inashangaza kwamba hali ya kiroho ya nchi yetu ina umuhimu mdogo sana hasa kwa wale ambao hata hawaelimishi watoto wao juu ya Ukristo wa kweli? Tabia zao zinaonyesha kutokujali kwao; sio tu kwa hali ya Ukristo katika nchi yetu tu, bali pia hata na haja ya kupeleka ujumbe huo wa Kristo katika sehemu zingine za ulimwengu ambako hawana ukweli huo.

Wengine wanaweza kusema kwamba imani ya mtu ni jambo la kibinafsi na haipaswi kuzungumziwa hadharani. Wanaweza sinikiza msimamo huo kwa watu ndio, lakini, ni madhumuni gani hasa wanao mioyoni mwao? Ukweli ni kwamba, wale ambao wanasema hayo, kwa kawaida hawazingatii kabisa mambo ya imani maishani mwao, na ukichunguza mioyo yao habari za imani halisi hazipo kabisa. Mungu hayupo popote katika matumaini, hofu, furaha au huzuni yao, au katika mafanikio, utajiri na mali yao; ila hawaoni uwezekano kwamba haya yote ni ishara za upaji wa Mola. Na iwapo wanampa Mungu sifa, kwa kawaida waifanya kwa njia inayoonyesha kuwa maneno yao hayana uzito wowote.

Mazungumzo yao yanapochemka, utaona ni jinsi gani Ukristo wao hauhusiani kabisa na imani iliyofundishwa naye Bwana wetus Yesu. Kila kitu kinajitenga na kusimama peke yake. Tabia zao hazipunguki dhidi ya vigezo vilivyowekwa na injili. Wanaendeleza falsafa yao wenyewe, ambao wanajaribu kuifanya kama imani ya Kikristo.

Shida kubwa na kesi aina hizi ni kwamba hawa watu wana desturi ya kuafikia hitimisho pasi na kuchunguza maandiko. Bibilia inakaa vumbi kwenye rafu zao. Watu hawa hawajui kusoma na kuandika. Ujuzi wao wa Bibilia ni ule wa watoto wachanga.

Tungekuwa tofauti iwapo mfumo wetu wa maadili ungekua na msingi wa Kibibilia badala ya vigezo vilivyowekwa na Wakristo wa kidersturi. Ingekuwa jambo la kupendeza kuona mwitikio wa wake kwa waume ambao wamelainisha tabia zao sambamba na vigezo alivyoweka Mungu. Waandishi wengineo wa wakati wetu pia wamejaribu kuangazia jambo hili. Ijapo wameelezea ukosefu wa imani kubwa ya kidini, mara nyingi wamekuwa wakishughulikia suala hilo kama mojawapo ya habari isiyo na umuhimu wowote pasi na kushughulikia suala kubwa zaidi la hatari hii inayoletwa na imani hiyo duni. Haya ni maswala yanayohusu umilele. Hayafai kuchezea.

Inakubidi kujihoji kwamba Mungu anafikiri nini kuhusu haya yote. Hapo awali nilifanya uchunguzi na nikapata kwamba siku moja tutalazimika kutoa hesabu ya vile tulivyoishi na pia vile tulivyotumia vipawa alivyotupa Mungu. Kwa kuwa Mungu anayazingatia sana mambo haya, hakika tutawajibika Kwake kwa vile tulivyotumia nafasi nzuri ya kujifunza ukweli wa imani halisi na mafundisho yote kuhusu ukweli huo tuliopokea. Lazima nishangae na kujiuliza Mungu anafikiri nini kuhusu ujinga wetu wa hiari kwa mambo haya.

Kuelewa Ukristo sio kitu ambacho huja bila juhudi. Karibu kila mfano katika ulimwengu wa asili inatufundisha kanuni hii. Basi jinsi tunavyojitahidi kufurahia vitu vyote vizuri ambavyo Mungu ametupa, na vivyo pia yatupasa kutia bidii ili tupate kuelewa ukristo wa kweli. Hakuna anayewezakutarajia mafanikio kielimu, kisanaa, kifedha au katika riadha pasi na bidii na pia uvumilivu.

Huwa tunatumia maneno haya mara nyingi "Lazima uitake! '' Lakini cha mno ni kwamba ukomavu wetu katika imani kunahitaji kanuni hio hio. Msingi wa Ukristo ni ufunuo kutoka kwa Mungu ambao umejaa habari ambayo mtu wa kawaida hawezi kufikia. Utajiri wa maarifa haya hauwezi kuwa bora bila bidii.

Kujifunza Bibilia kwa uangalifu kutatufunulia ujinga wetu wenyewe kwa mambo haya. Changamoto kuu tunao ni kukataa uelevu wa Ukristo wa juu juu, na kusisitiza kwamba sio muhimu kuwa mtu wa kidini tu au kuwa mtu wa maadili mema tu, bali muhimu zaidi ni kuelewa vizuri elimu ya kibiblia, kuelewa namna ya kuunganisha kanuni hizo katika maisha yetu kimaadili, na pia kuelewa namna ya kuweka katika matendo kile ambacho tumejifunza.

Bibilia ni mojawapo ya vipaji kuu vya Mungu kwa wanadamu na inatueleza juu ya KIPAJI kilicho kubwa zaidi ya yote ambacho wanadamu wamekuwa wakimtamani katika enzi zote na ambacho manabii walikizungumzia karne nyingi zilizopita –yaani Mwokozi wetu Yesu Kristo. Wakati Yesu hatimaye alikuja, kuwasili kwake kulisifiwa na malaika kwa shangwe wakisema, "Utukufu kwa Mungu aliye juu zaidi, na amani duniani kwa watu wote ambao kwao kibali chake kinakaa" (Luka 2: 14). Unawezaje kupima thamani ya habari hii njema ya Kristo? Katika Bibilia habari hio imetajwa kama nuru gizani, uhuru wa kutoka utumwani na uzima kutoka mautini. Angalia jinsi kanisa la kwanza liliuthamini ujumbe huo. Waliupokea kwa shangwe na shukrani kubwa.

Ama kweli mambo haya yote yanapasa kutusaidia kuona thamani isiyo na kifani ya imani ya kweli. Karama kuu ya Mungu mara nyingi hukataliwa kabisa au kutendewa kana kwamba haifai. Lakini iwapo kweli tungeanza kuchunguza Biblia, tungestajabia thamani halisi ya karama hii. Pengine inaonekana kuwa ni jambo la kawaida

kwetu kuwahimiza watu kujifunza Biblia. Lakini Bibilia yenyewe inazungumza maneno magumu kwetu kama, " Mwetayari siku zote kumjibu kila mtu awaulizaye habari za tumaini lililo ndani yenu;" (1 Pet.3: 15). Waliokwisha kufanya hivyo wanatueleza kuhusu thamani iliokuu inayotokana na juhudi kama hizo. Bali sio hao wengi walio na Bibilia kwenye rafu majumbani mwao, kwa maana yaliyomo ndani ya Kitabu hicho bado ni siri kwao. Matokeo yake ni kwamba katika ulimwengu wa Ukristo hapa Magharibi, tumeshikilia namna ya Ukristo wa kidesturi ambao ni mbali kabisa na swala halisi.

Sineni juu ya wasioamini hapa. Ninazungumza juu ya wale wanaosema kuwa wanaamini Bibilia ni Neno la Mungu na ambao wanadai wamekwisha mpa Yesu Kristo maisha yao. Lakini wako katika imani ya kawaida. Wanakubaliana na kanuni potovu kama, "Haijalishi unachokiamini, kilicho muhimu ni jinsi unavyoishi " na " Unayoamini si hoja, maadamu u mwaminifu katika imani yako." Huu ni ujinga ulioje!

Kile tunachoamini huamua jinsi tunavyoishi. Wanaoshikilia kwa dhati msimamo kwamba wanachokifanya ni sahihi mara nyingi ndio husababisha maafa makubwa zaidi ya jinai dhidi ya wanadamu. Tena tukio la hivi majuzi huko Ufaransa hutumika kama mfano wazi wa ukweli huu. Karibu watu wote wanaamini wanaishi maisha mema na yenye maadili. Ila wanapima maisha yao dhidi ya vigezo kadhaa vya kujifanya bila kugundua kuwa mara nyingi maovu ni bidhaa ya ujinga au makosa. Watu kama hao mara nyingi wanakosa uwezo wa kutofautisha mema kwa mabaya au ukweli kwa makosa.

Hii ndio sababu mojawapo ya umuhimu wa kujifunza Bibilia kwa bidii. Hapo ndipo Mungu ametupa maagizo hitajika kutuwezesha kupambanua mema na mabaya au ukweli na makosa. Pasi na kuelewa kanuni na maagizo yake, tunakuwa wahasiriwa wa ujuaji wetu. Je! Faida ya ujanja ni nini ikiwa dhamiri yetu imewashwa, mioyo yetu imeumizwa, na akili zetu zimepofushwa kiasi cha kutoweza kupambanua maadili?

Imani ya kweli inahitaji akili timamu, utumiaji thabiti wa njia ya maarifa na mafundisho, unyenyekevu unaosababisha hamu ya kufundishwa, na hitimisho lisilo na ubaguzi juu ya kile uchunguzi huu unaonyesha. Ikiwa tutatumia mbinu hii kusoma Biblia, basi Mungu atatimiza ahadi zake. Pia iwapo tutatafuta na kuendelea kutafuta, basi tutapata; na iwapo tutauliza na tunaendelea kuuliza, tutapokea; pia tukigonga na kuendelea kugonga, mlango wa ukweli utafunguliwa. Je! Tunawezaje kukataa ofa kama hii?

Ila fursa kama hiyo huambatana na jukumu. Lakini tukichagua Ukristo wa kidesturi tu, na kubaki wajinga wasiojali imani halisi, basi ni vipi tutaweza kumshawishi Mungu?

Kumbuka

1. Wilberforce hutumia Ufaransa kama mfano wa jamii ya wagonjwa. Mnamo 1797, wakati kitabu hiki kiliandikwa hapo awali, Uingereza ilikuwa bado inapigana na vikosi vya mapinduzi vya Ufaransa ambavyo vilikuwa vinajaribu kushinda Ulaya. Mapinduzi ya Ufaransa yalikuwa yameathiri sana utamaduni na maadili ya Ufaransa. Wilberforce hutumia hii kama kielelezo cha kile kinachoweza kutokea Uingereza.

SURA YA PILI
MAWAZO YA KISASA KUHUSU ASILI YA MWANADAMU

Sehemu ya Kwanza: Dhana Potovu Kuhusu Hali Halisi ya Kibinadamu

Baada ya kutazama ukosefu wa uelevu uliopo kati ya Wakristo wa kidesturi kuhusu umuhimu wa imani halisi, kwa sasa tuangalie maoni hasi walionao Wakristo wengi kuhusu hali halisi ya kiroho ya kibinadamu. Hili ni swala ambalo wengi wanaosoma kitabu hiki wanaweza kuwa hawajatilia maanani sana. Ikiwa hiyo ndio hali kwako, basi, nakuuliza uzingatie kwa makini yale yanayofuata. Maana hii ni mada muhimu sana. Ukweli wa somo hili uko ndani ya imani yote ya kweli.

Ni maoni yangu kwamba wengi wa Wakristo hupuuza, au wanakanusha au, angalau, hupunguza utata kuhusu ni nini maana ya kuwa mwanadamu aliyeanguka. Wanaweza kukubali kuwa ulimwengu daima umejawa na uovu na mauovu na kwamba tabia za watu daima huelekea kwa tamaa na ubinafsi. Wanaweza pia kukubali kwamba matokeo ya ukweli huu ni kwamba katika kila kizazi tunaweza pata visa vingi vya ukandamizaji, ukatili, ukosefu wa uaminifu, wivu na vurugu. Vile vile wanaweza kukubali kuwa huwa tunatenda hivi hata tukiwa timamu.

Mambo haya ni kweli; hatuyakatai. Yako wazi kiasi cha kutatanisha ni kwa nini wengi bado wanaamini kwamba kuna wema katika asili ya mwanadamu. Lakini ingawa ukweli unaweza kukubaliwa, chanzo cha ukweli huo bado kinaweza kukataliwa.

Vitu hivi vinaweza zingatiwa kama shida ndogo ndogo au shida za mara kwa mara. Hayo maelezo mengine yanayotolewa hayaelezei uhakika wa mambo haya. Kiburi cha mwanadamu siku zote humkataza kuukabili ukweli. Hata wengi wa wale wanaodai kuwa ni Wakristo huwa wanafikiri kwamba mwanadamu kwa asili yake huwa mwema ila ni nguvu za majaribu tu humsukuma mbali na njia. Wanaamini kuwa dhambi na uovu ni maswala tofauti kabisa, na wala hayahusiki na sheria.

Lakini Biblia inatuonyesha picha tofauti kabisa. Lugha ya maandiko matakatifu sio kwa watu wanaozimia moyoni. Maandiko yanatufundisha kwamba mwanadamu ni kiumbe aliyeasi, aliyeanguka kutoka kwa asili yake ya mwanzoni, aliyepotoka katika asili yake, mwovu wa fikira, aliyeegemea uovuni na wala sio katika wema, na aliyeathirika na dhambi hata mpaka kwenye msingi wa uhai wake. Ukweli kwamba hatutaki kukiri ukweli huu ni dhibitisho ya hali hio yao. Kama vile Milton alivyosema katika kitabu chake *Paradise Lost.*

> Je! Unaona ni kwa kina gani?
> Anguko hilo ni wa kutoka urefu gani[1]

Hebu tafakari juu ya uwezo wa ajabu wa akili ya mwanadamu. Tuna nguvu ya kubuni, kuuliza, kufanya uamuzi, kukumbuka yaliyopita, kufanya uamuzi kwa sasa na kufanya mpango wa siku zijazo. Kwa kutumia uwezo wa kufumbua mambo, hatuelewi kitu tu; bali pia tunaweza kukisifia, haswa ikiwa ni kitu kizuri chenye ubora wa maadili. Katika hisia, tunaouwezo wa kuogopa na kutumaini, uzoefu wa kufurahi na kuhuzunika, pia huruma na upendo. Na tukitaka, pia tunaweza kufanya kazi ngumu bila uoga wowote huku tukijitahidi kwa bidii. Kwa nguvu ya dhamiri yetu, tunaweza chunguza mawazo na hamu ya mioyo yetu na kutumia akili zetu kudhibiti tamaa zetu. Ama kweli sisi tu viumbe vya ajabu. Iwapo wageni toka ulimwengu mwingine wangetutazama, watastaajabia uwezo wetu wa kutumia fahamu hizi zote kuwa bora zaidi ya vile tunavyoweza kuwa. Wangefikiria kwamba muumbaji wetu angefurahi kwa mema yote ambayo tungechagua kufanya na sifa hizi za ajabu.

Kwa bahati mbaya, sote tunajua kuwa mambo hayawi hivyo. Hebu tazama jinsi tunavyotumia nguvu hizi. Rejelea tu hapo awali kidogo ukatazame taswira kuu ya historia ya wanadamu. Je! tunaona nini? Tunachoona ni kwamba kusudi maalum la mwanadamu limebatilishwa. Tamanio la wanadamu limepotoshwa. Hasira, wivu, chuki na kulipiza kisasi huinua vichwa vyao mbovu. Tumekuwa watumwa wa asili zetu za chini na inaonekana kuwa hatuwezi kufanya vyema!

Historia inathibitisha misiba hii ya asili ya wanadamu. Ustaarabu wa jadi haukuwa na sifa nzuri. Kinyume chake, hata tamaduni zilizoendelea zaidi zilifunikwa kwa giza la maadili. Tunapata ushirikina, ukosefu wa hisia za asili, ukatili wa kupindukia, ukandamizaji usio na huruma na ukatili mkubwa kila mahali tunapotazama. Hatuoni adabu na maadili zikitawala popote. Kwa maneno ya Paulo, "Basi Mungu aliwaacha katika tamaa za mioyo yao, waufuate uchafu, hata wakavunjiana heshima miili yao '' (Rom1:24).

Na hata tukigeuza macho yetu tuanze kutazama hali ya kisasa, tunapata hali ni hiyo hiyo. Mwanahistoria mmoja akaelezea juu ya Marekani kwa njia ifuatayo:

Ni uwanja wa kiburi, na uzembe, na ubinafsi, na ujanja na ukatili; kamili ya kisasi ambacho hakuna kitu kinachoweza kukomesha, kwa ukali ambao hakuna kitu kinachoweza kutuliza; hisia nzuri zaidi ya asili ni geni kwao. Wanaonekana hawawezi kupendana upendo wa ndoa, au kupenda wazazi, au heshima za kifamilia, au uhusiano nzuri wa kijamii; ikijumuishwa pia na hali yao ya upotovu, pamoja na tabia mbovu nyingi za udhaifu wa jamii iliyochafuliwa. Namna wanavyowadhulumu mateka waliochukuliwa vitani, wanavyokusanya miili yao na kuisherekea, baada ya kuwatesa vibaya sana na kuwauwa; yote hayo yanajulikana wazi, na haina haja kurudia simulizi hiyo ya tabia hio mbovu ya chukizo. Na wala hakuna sifa zozote za kupendeza zinazoweza kufuta picha hii mbaya, isipokuwa uhodari, na uvumilivu, na bidii kwa ustawi wa jamii yao ndogo, ikiwa wema huo wa mwisho, uliotekelezwa na kuelekezwa kama ilivyofaa, unaweza kufikiriwa kuwa unastahili kupongezwa.[2]

Hata katika mataifa yenye ustaarabu zaidi tunaona ukweli wa asili ya wanadamu walioanguka. Katika baadhi ya mataifa haya, ushawishi wa Kikristo umeweka viwango juu zaidi kuliko ile tunayoelewa kuwa ni mataifa kafiri. Kwa jumla, ushawishi wa Kikristo katika mataifa umeboresha tabia na starehe za jamii, haswa kuhusu maskini na wanyonge, ambao wamekuwa wakipewa umakinifu wa pekee na wale wanaodai imani ya Kikristo. Ushawishi huu umesababisha baraka nyingi kwa watu wengi ingawa watu hao wanakataa ukweli wa Biblia na hawakubali mamlaka yake. Lakini hata katika mataifa hayo ambayo yameshawishiwa na imani ya Biblia, tunaona mifano mingi ya udhalimu wa kibinadamu.

Asili kamili ya mwanadamu inapofichuliwa katika hali ambapo ushawishi wa Kikristo ulikwisha shamiri, udhalimu huwa dhahiri zaidi. Sheria na dhamiri ya jamii kama hizo huundwa ili kudhibiti nguvu hizi za asili ya uwanadamu. Sheria hizi zikiondolewa au kukiukwa, tunaona uhalifu mbaya zaidi ukitekelezwa mchana peupe hata bila aibu.

Unapozingatia mafundisho ya kiBiblia juu ya maadili bora na utiifu wa mafundisho ya Kristo pamoja na ukweli kwamba siku moja tutatoa hesabu kwa matendo yetu, inashangaza kwamba tumewezakupiga hatua kidogo tu sana katika fadhila. Bado tunaonyesha sifa zinazohusishwa na jamii zisizo na habari; hivyo ni kusema ustawi hufanya moyo kuwa ngumu, nguvu na mamlaka zaidi kupindukia daima hutumika vibaya, tabia mbaya huchipuka tu zenyewe, ila fadhila, ikiwa inapatikana hata kidogo, ni kazi ya polepole na ngumu. Hata wana maadili hawafanyi kile wanachohubiri. Inaonekana kuwa ni sheria kwamba watu wako tayari kuteseka kutokana na athari mbaya za uovu kuliko kuchukua fursa za baraka za kuishi maisha ya utiifu wa Kikristo.

Iwapo twatafuta ushahidi zaidi kuhusu asili ya mwanadamu aliyeanguka, hatuhitaji kutazama mbali zaidi kuliko watoto wetu wenyewe. Hata wazazi wenye kanuni kali za Kikristo wanaweza kushuhudia jinsi ilivyo ngumu kujaribu kurekebisha watoto wetu wanapotukengeusha kwa mtazamo na matendo.

Mfano mwingine zaidi wa upotovu ni jinsi tunavyoweza kuchukua ukweli wa Biblia na kuitumia kwa njia mbaya. Kristo hudunishwa wakati wale wanaotumia jina lake wanalitumia kama udhuru wa ukatili au kutesa. Lazima tuwe waangalifu kiasi cha kuweza kutofautisha baina ya bidii iliyopotoka na kujitolea Kiukristo wa kweli. Historia inatoa mifano mingi sana ya watu waliojiita Wakristo lakini kwa kweli hawakuwa na upendo na fadhili za Kristo. Ni kana kwamba dawa inayoponya imegeuka na kuwa sumu ya kuua. Inasikitisha sana kwamba sisi ambao tunajitambulisha kama wafuasi wa Yesu, sisi ambao tuna heri ya kufunuliwa Neno la Mungu, sisi ambao tumefunuliwa ukweli wa asili ya Mungu, sisi ambao tunadai kwamba "ndani yake tunaishi na tunasonga mbele na "(Matendo 17:28), sisi ambao tunakubali upaji wake na baraka katika maisha yetu, na ambao tumekubali msamaha unaotolewa kupitia kifo cha Kristo msalabani, husahau mamlaka yake juu ya maisha yetu na kuwa baridi na kutomjali katika mioyo yetu.[3]

Labda ushuhuda bora kuhusu upotovu huu utatoka kwa wale ambao wanajitolea kwake Kristo kwa mioyo yao yote. Wanaweza shuhudia jinsi ilivyo ngumu kupigana na asili yao iliyoanguka wanapojaribu kuishi maisha ya uadilifu. Watakuambia kuwa kwa kutazama maisha yao wenyewe na jinsi akili zao zinavyofanya kazi, wamegundua hakika ya jinsi roho ya mwanadamu ilivyopotoka. Dhamira hii inazidi kukua kila siku. Watakuambia jinsi wanavyofanya vibaya katika imani yao, jinsi matamanio yao yamejawa na ubinafsi, na jinsi walivyodhaifu na walegefu wa moyo katika kujaribu kufanya jambo sahihi. Watakubali na kukiri kwamba mafundisho ya Kibiblia kuhusu asili hizi mbili za mwanadamu zinazopingana yamethibitika kuwa kweli katika maisha yao. Kwa maneno ya Paulo, "Nina hamu ya kufanya yaliyo mema, lakini siwezi kuyatimiza" (Warumi7: 18). Jinsi tu mtu alivyosema, hata hali ya kiroho tunayo pia imechafuliwa na asili yetu. Hatuna chochote cha kujivunia. Kinyume chake, inabidi kila wakati Mungu kwa neema avumilie makosa yetu na kwa rehema asamehe dhambi zetu.

Hii ndio hali halisi ya kiroho ya mwanadamu. Hakika ya maelezo na mkazo wake inaweza kuwa tofauti katika kila kisa, lakini kanuni za msingi zinabaki kuwa kweli. Tangu jadi au hata sasa, historia ya mwanadamu imekuwa rekodi wazi ya udhalimu wa kibinadamu. Huo ndio ukweli mchungu.

Tunapotazama uwezo ulio wa ajabu tunao sisi wanadamu, na kuulinganisha na yale tumewezakukamilisha nao, huwa ni ngumu kuelezea. Ni ngumu kupata maelezo ya kuridhisha. Maelezo ya pekee yanaonekana kuwa ni kwa kuwa mwanadamu amepoteza uhusiano wake na Mungu, basi kuna jambo la kimsingi linalokosa au lililombaya na kila mtu aliyezaliwa katika ulimwengu huu. Na matokeo yake ni kwamba, ijapo tuna uwezo wa kusema “La!” kwa tamaa ndogo ndogo, lakini tamaa hio bado imekuwa na nguvu ya kutosha kutuzidi hamu ya kufanya haki.

Tabia hii imesababisha upinzani katika asili yetu iliyoanguka tusijekujua ukweli juu ya Mungu. Wala hatutaki kujua kwamba kuna Mungu awekaye vigezo na matarajio ya maadili kwetu. Kadiri tunavyozidi kutenda dhambi, ndivyo ukweli huu unazidi kushamiri. Tumefungwa pingu za uovu ambazo zinatuzuia kutenda wema na kumtafuta Mungu. Kadri tunavyozama katika upumbavu huu, ndivyo tunavyokosakuelewa ukweli, na ndivyo moyo inazidi kuwa ngumu kumwitikia Mungu. Fikra zetu na dhamiri yetu mbovu zimepotoshwa hivi kwamba zinaongezea tu shida kwa kusababisha udanganyifu wa haki. Badala ya kuugua juu ya hali halisi ya maisha yetu, kwa kweli tunafikiria kila kitu kiko sawa nasi.

Hivi ndivyo dhambi hufanya kazi. Ni kweli kwamba kuna udhalilishaji zaidi au kidogo inayopatikana kati ya watu. Ni wazi kwamba wengine wanaishi utumwani. Ilhali wengine huonekana kuwa wameshinda shida hizo. Lakini ukweli unabaki kuwa hata ijapo haionekani kwa mtazamo wa nje wa mtu, lakini hio ndio hali ya kweli ya mioyo yetu sisi sote.

Ukweli huu umeenea sana hivi kwamba maelezo yake ya pekee lazima yatie nanga katika kasoro fulani ya hali ya kibinadamu. Kwa maana kutokukamilika huku ndiko kutaonekana kuwa ni maelezo ya kipekee ambayo yanaweza kuwajibikia ukweli huo. Huo sio tu uvumi bali ni ukweli ulio dhahiri ambao umedhibitishwa jinsi Bwana Isaac Newton alivyothibitisha nadharia zake za kisayansi kupitia majaribio na uchunguzi wa ukweli. Ndio nadharia ya kipekee ya asili ya mwanadamu ambao inaingiana na ushahidi wote.

Katika hatua hii, ni muhimu kugeuka na kuacha kutafuta visababu dhahiri au kufuatilia uchunguzi wa aina fulani, ili kuweza kuona kile Biblia inasema kuhusu hali hii. Biblia imejaa taarifa nyingi kuhusu asili ya mwanadamu aliyeanguka. Karibu katika kila ukurasa wa kitabu hicho tunapata thibitisho wa fundisho hili. Tunasoma maandiko kama vile, "Mawazo ya moyo wa mwanadamu ni maovu tangu ujana wake '' [Mwa. 8,21,]. "Je! Mwanadamu ni kitu gani, hata akawa safi? Huyo aliyezaliwa na mwanamke, hata awe na haki? '' [Ayubu 15,14]. Warumi Mlango wa 3 inasema kwamba wote wamefanya dhambi na wamepotea. Hakuna hata mtu mmoja mwenye haki. Tunaweza kuendelea na kuendelea: '' Moyo huwa mdanganyifu kuliko vitu vyote, na zaidi ya tiba. Nani awezaye kuujua? '' [Jer. 17: 9]. "Kwa kweli nilikuwa mdhambi tangu kuzaliwa, mdhambi tangu mamangu alipochukua mimba '' [Zab. 51, 5]. Kama Paulo, tunapaswa kulia, "Ole wangu, maskini mimi! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti? '' [Rom. 7:24]. Haishangazi kwamba Biblia husema kwamba mabadiliko kamili kwa asili ya mwanadamu inahitajika iwapotutaishi jinsi ambavyo Mungu alitukusudia tuishi.

Sehemu ya Pili: Dhana Potovu Kuhusu Uovu

Iwapo taswira ambayo Biblia hutupa kuhusu hali ya asili ya mwanadamu aliyeanguka sio mbaya ya kutosha, basi twahitaji pia kutazama jinsi shughuli za mapepo zinaendelea moyoni mwa mwanadamu aliyeanguka. Katika Biblia, Shetani anaitwa "mkuu wa ulimwengu huu" (Yohana 12: 31). Sasa hili ni eneo moja ambalo hutofautisha Ukristo wa kidesturi na imani halisi ya Biblia. Hata katika mataifa yanayodai kuamini katika Biblia, fundisho la uwepo na shughuli za shetani hukataliwa karibu kila pembe. Mara nyingi watu huvumilia Baadhi ya yale Biblia inafundisha, hata ijapo hio haijathibitishwa. Lakini suala la utu mbaya ni jambo lingine tofauti kabisa. Linachukuliwa kama hekaya za zama za kale. Tunapewa dhana kwamba ni somo ambalo mtu yeyote aliyeelimika huacha kuamini; kama vile ushirikina ambao unahusishwa na mizimu, uchawi na mapepo, ambayo inachukuliwa ni kama masalio ya nyakati za kutoelewa. Ni kweli kwamba fundisho hili la Kibiblia limepotoshwa sana. Wengine wanaimani mbovu ya kwamba taswira ya Shetani na marafiki wake kama vile wanyama wa kiroho wenye pembe na mikia ipo katika Biblia. Ama kweli kuzidi mwiongoni mwa waumini, wanaohusishwa na mawakala hawa, huwa ndio risasi inayodhoofisha ukweli wao.

Kwa hivyo, hii ni mada ambayo watu wanaweza kupuuza au kukejeli. Lakini hii inaonekana kuwa tofauti hasa kwa kuzingatia ukweli kwamba tunatambua uwepo wa watu waovu, waliopotoka katika fikira zao na matendo yao, ambao mara nyingi hufanikiwa kuwasawishi wanadamu wenzao kutenda dhambi na uovu. Mbona basi haishangazi kwamba kunauwezekano wa kuwa na viumbe vya kiroho vya aina hizi ambavyo huwajaribu watu kutenda dhambi? Ni hio dhana tu ambao watu wameshikilia kwamba viumbe vile haviwezi kuweko ndiyo inawazuia kuona mkengeuko katika msimamo wao. Hawaamini katu kile kinachofundishwa na Biblia kuhusu jambo hili.

Kwa wale ambao wanaamini, hili ni swala nyeti. Linatuwezesha kutambua ni katika vita gani hivyo tunashiriki. Tunao dosari ndani yetu na vile vile nje tunajaribiwa. Je! Tunao tumaini lolote? Tunaposoma kwa mara ya kwanza yale Biblia inasema juu ya Mungu, inafanya hali yetu kuonekana tu isiyokuwa na tumaini lolote. Tunaambiwa kwamba hatuwezi kumficha Mungu chochote. Anajua tunachofanya, na anajua hata na yale tunayofikiria. Anajua yaliyo mioyoni mwetu. Anaona hata na giza la ndani kabisa.

Pamoja na hayo ongezea yale ambayo Biblia inasema kuhusu hukumu ya Mungu na yale tunajifunza kutokana na tendo lake la kuwalipiza kisasi wana wa Israeli. Kuanzia Sodoma na Gomora hadi Ninawi na Babeli, tunamwona Mungu akihukumu dhambi ya mwanadamu. Hata ingawa tunafahamu machache juu ya wema wa Mungu, lakini ile mifano tunayosoma lazima itusababishie wasiwasi kufuatia kushindwa kwetu kuishi kulingana na maagizo aliotoa Mungu. Na je! Tutafanya je na vifungu kama hizi?-

Kwa kuwa nimeita, nanyi mkakataa;
Nimeunyosha mkono wangu, asiangalie mtu;
Bali mmebatilisha ushauri langu, wala hamkutaka maonyo yangu;
Mimi name nitacheka siku ya msiba wenu;
Nitadhihaki hofu yenu ifikapo;
Hofu yenu ifikapo kama tufani,
Na msiba wenu ufikapo kama kisulisuli,
Dhiki na taabu zitakapowafikia.
Ndipo watakaponiita, lakini sitaitika;
Watanitafuta kwa bidi, wasinione. Kwa kuwa walichukia maarifa,
Wala hawakuchagua kumcha
BWANA. (Mithali 1: 24-29).

Kusema kwamba hii ni lugha nzito haitoshi. Sio kwamba Biblia inahitaji uthibitisho, lakini ulimwengu unaotuzunguka unaonyesha wazi kwamba kuna aina ya kupanda na kuvuna ambayo inathibitisha kwamba kupuuza yale ambayo Biblia inafundisha kuna asili yake ya uharibifu. Dhambi ina matokeo. Tunaona matokeo hayo kote karibu nasi.

Na ikiwa yote haya ni kweli, basi yatupasa kufanya nini? Kunao tumaini lolote? Je! Hukumu ndio itakua hatima yetu pekee? Kwa shukrani, kuna tumaini. Tunapokuja kutambua hali halisi ya maisha yetu, tunakua tayari kabisa kuthamini kile ambacho Mungu amefanya ili kutuokoa kutokana na nafsi zetu. Ni muhimu kwamba tuchukue kwa uzito asili yetu ya wanadamu walioanguka. Bila ufahamu na utambuzi huu, hatutakuwa na msingi wa kutosha ambao unaweza kujenga imani halisi. Hili sio swala la maneno matupu tu ya kitheolojia; lakini ni suala la vitendo. Wakati hatuchukui shida yetu kwa uzito, hatutafuti suluhisho ambayo Mungu hutoa na kiwango cha ukweli na nguvu ambayo hali yetu ya kweli inahitaji. Ikiwa hatuelewi jinsi sisi tu wagonjwa sana, hatutafuti tiba kwa bidii inayohitajika. Na iwapo twaugua kidogo, tunachukua aspirini. Lakini iwapo hali yetu ni maututi, twafuata tiba kwa shauku kabisa. Sasa tiba hiyo sio ya *kulazimishwa kwetu*; bali *ni ofa imetolewa kwetu*.[4]

Ni faida kubwa kuelewa jinsi tunavyo kasoro. Hutusaidia kuondoa udanganyifu na ukawaida wa kiroho. Ni kutokupenda uwazi na uaminifu tu ndio kunaweza tuzuia kuhitimisha kwamba sababu na uzoefu zinatuambia kwamba yale ambayo Biblia inasema kutuhusu ni kweli. Hatuna udhuru iwapo tutabaki kuyakataa.

Hatupaswi kubaliana tu na ufahamu huu, bali pia ni lazima tuhisi ukweli huo kwa kuipitia maishani. Tunapoona karibu nasi athari ya kutokuchukulia ukweli huu kwa umuhimu unaofaa, na kupitia ukali wake maishani mwetu, tunakuwa na msimamo dhabiti wa kusonga mbele katika maendeleo yetu ya kiroho. Na vile vile tutakuwa na mtazamo tofauti kwa wale ambao dhahiri wanapambana katika maeneo ambayo labda tunaweza kuwa na shida kisiri. Siku kwa siku ufahamu wa hali yetu utatusaidia kukua kiroho.

Sehemu ya tatu: Makataa ya Kweli Hizi

Pamoja na hayo yote yaliyosemwa, bado hatujakabili shida yetu kuu: Kiburi haipendi kuwa mnyenyekevu. Wakati ukweli unamkabili, mtu mwenye kiburi hujaribu kumlaumu Mungu. Lakini kando na yote, kuna hoja huja kwamba, ni nani aliyetuumba? Sasa mtu mwenye kiburi atafikiri kwamba hii, kwa njia fulani, humwondolea hatia ya dhambi. Anafikiria kwamba Mungu hatamhitaji kuwajibikia vigezo ambavyo yeye, kwa asili yake, anadai kuwa hawezi kuzishika. Sasa hoja ya mizunguko isioeleweka wa namna hii haina maana.

Tukichunguza hoja hii wakati wasioamini wanaitumia, tunapata mambo mengine tofauti. Hata ijapo tutawaonyesha dosari kwenye fikira zao, bado haimaanishi kwamba watakuwa wazi kwa ujumbe wa Biblia. Ikiwa tunaweza tu kuwashirikisha wake hawa na waume hawa katika mazungumzo ya kweli, tunaweza kuwa na nafasi nzuri ya kuwasiliana kwa kutumia hoja thabiti kwa manufaa ya imani ya Kikristo ambayo hata wasomi zaidi wamethibitisha. Iwapo tutaweza kuelezea Ukristo kisawasawa, basi dhana pingamizi ya hapo awali itakuwa athari ndogo katika maoni yao.

Anza na mambo ya kimsingi kabla ya kupanda kiwango cha kujaribu kuelezea mawazo ya Mungu isiyowezekana kuelezea. Ni maoni yangu kwamba hii ndiyo njia bora ya kuwafikia wale ambao hawajaamini. Ni muhimu kujua kwamba ninazungumzia kurasa hizi kwa wale ambao tiyari wanadai wamekumbatia imani ya Kikristo. Kwa wale ambao wanakubali wema na haki ya Mungu na hali asili ya mwanadamu, mwisho huo sio kisingizio cha kutosha kuelezea dhambi za mwanadamu. Tunawajibu, hatuna udhuru.

Biblia inasema wazi kuwa dhambi haiwezi kulaumiwa kwa jinsi Mungu alivyotuumba. "Unapojaribiwa, hakuna mtu anayepaswa kusema, 'Mungu ananijaribu' '(Yakobo 1:13). Mungu anataka tuafikiliane na dhambi zetu na tugundue suluhisho Alilotoa ambalo linaweza kutuokoa kutoka kwa hukumu.

Tunaporuhusu tabia zetu na kuifanya kwa kuegemea theolojia, tunaweka hatua dhabiti ya msiba. Sote tunawajibika: Asili yetu iliyoanguka sio udhuru. Tunawajibika: Mungu sio wa kulaumiwa. Hatia tunao na tunastahili hukumu. Mafundisho mengine yoyote hayo hupunguza na inakanusha umuhimu wa ukweli wa msalaba wa Kristo. Yote tisa, kumi ni kwamba: Hali yetu ya asili ni dhaifu na imeanguka na majaribu yetu ni mengi; Mungu ni Mtakatifu kabisa, lakini Yeye hutoa msamaha, neema na uwezeshaji kwa wale ambao ni waaminifu kwake na wako tayari kutubu.

Hii inaweza kuwa si rahisi kuelewa. Maisha ni nini? Siri za anga za juu zinatosha kutukumbusha juu ya upungufu wetu na kufanya unyenyekevu ndani yetu. Je! Inashangaza kwamba hatuwezi kuelewa kikamilifu huyu Mungu asiye na kipimo? Na ingawa mambo kadhaa juu ya imani ya Kikristo ni ngumu kuelewa, kweli za kimsingi ziko wazi. Mambo mengine Mungu amefunua; ila mengine yamebaki kuwa siri. Hivyo tuangalie yale tunayojua, sio yale ambayo hatuwezi kuelewa.

Kwa sisi ambao tumejua kuwa maisha inatuanda kwa umilele, tunapata wakati mgumu kuelewa mtu ambaye anaendelea kutawaliwa na ujanja ndogo ndogo na kiburi huku akipuuza habari yote njema ya Yesu Kristo. Ni kama kuja mbele ya hakimu mahakamani kwa mastaka ya hatia ilio wazi unao na hapo,jaji anapo kupa njia ya kuzuia adhabu, unageuka na kujaribu kumlaumu jaji kwa kile kilichotendeka. Hiyo itakuwa upumbavu kupindukia! Tunapozingatia yote haya, tunakuja kufahamu kile alichoandika John Milton:

Je! Ni nini bora zaidi tunaweza kufanya, kuliko kusujudu mbele yake kwa heshima; na kukiri kwa unyenyekevu makosa yetu, na kuomba msameha; Kwa machozi inayomwagika ardhini, na kwa kuugua kwa

Mara kwa mara, inayotoka ndani ya mioyo uliovunjika, kama ishara ya kuuzunika kusiyozimika , na unyenyekevu wa kudhalilisha? 5

Vidokezo

1. John Milton, Paradise Lost, bk. 1, mistari 91-92

2. Wilberforce hapa ananukuu Historia ya William Robertson ya Amerika. Itakumbukwa kwamba Waingereza hawakuwa wanapenda Amerika kwa wakati huu. Mnamo 1797, mwaka wa kuchapishwa kwa kitabu cha Wilberforce, George Washington alikuwa anamaliza kipindi chake cha pili kama rais na Mfalme George III alikuwa bado kwenye kiti cha enzi cha England. Wilberforce mwenyewe alikuwa amepinga upinzani wa England dhidi ya koloni na alikuwa rafiki ya Wamarekani wengi, pamoja na Benjamin Franklin.

3. Wilberforce hapa anataja mifano katika historia ambapo uovu mkubwa umefanywa kwa jina la Kristo. Labda alikuwa akifikiria hafla kama mauaji ya wanawake wasio na hatia na watoto wakati wa Vita vya Makumbusho au uovu wa uchunguzi wa mahojiano, ambapo wahasiriwa wengi waliteswa kikatili na kuuawa kwa jina la Kristo.

4. Wilberforce huhariri maneno haya katika maandishi ya asili.

5. Milton, Paradise Lost, bk. 10, 1086-92.

SURA YA TATU

KUELEWA UKRISTO WA KIDESTURI

Fikira Mbovu kuhusu Yesu Kristo na Roho Mtakatifu, Maoni machache juu ya mwingiliano wa Mihemko na Imani

Sehemu ya Kwanza: ***Ukweli muhimu wa Ukristo Halisi***

Kuna ukweli fulani muhimu juu ya Yesu Kristo na Roho Mtakatifu, ambao Biblia inafundisha, na kihistoria Kanisa lilikubali. Ni pamoja na:

1. Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtuma mwana wake wa pekee, Yesu Kristo, ili atukomboe.
2. Yesu Kristo aliacha utukufu wa Baba kwa hiari na kuwa mtu.
3. Yesu alidharauliwa na wengi. Alikataliwa na alipata dhiki na huzuni.
4. Yesu aliteseka kwa ajili ya dhambi yetu.
5. Yesu alikwenda msalabani na kuchukua dhambi zetu ili kwa kifo chake tuweze kupata uzima wa milele tunapotubu dhambi zetu na kukubali yale ambayo ametufanyia.
6. Yesu alifufuka kutoka kwa wafu na akapaa mbinguni ambapo sasa yuko mbele ya Baba akitutetea.
7. Kwa sababu ya kile Yesu alifanya, sasa tunaweza kuja mbele za Mungu kwa ujasiri na kupata msaada tunayohitaji wakati tunapokuwa na shida.
8. Mungu huwapa thawabu ya Roho Mtakatifu wale wanaoingia katika uhusiano na Yesu Kristo.

9. Ni uwepo wa Roho Mtakatifu maishani mwetu ndio hutufanya sisi Wakristo wa kweli.
10. Ushawishi na shughuli za Roho Mtakatifu maishani mwetu zinafanya kazi kutubadilisha na kutufanya tuwe watu ambao Mungu alikusudia tuwe.
11. Waumini wa kweli watafufuliwa kutoka kwa wafu na kuishi milele mbele za Mungu.

Hizi ndizo kweli za kimsingi za imani ya Kikristo. Tutazichukua jinsi zilivyopeanwa. Karibu kila mtu anayeenda kanisani amesikia mambo haya mara kwa mara. Lakini, hiyo haimaanishi kuwa wale wanaojua mambo haya kwa kichwa wanaelewa kwa undani umuhimu wao au wanapata ushawishi wao unaobadilisha katika maisha yao. Jibu linalofaa kwa ukweli huu litakuwa jambo la kufurahisha sana, unyenyekevu wa kweli, kuchukia dhambi, tumaini nyenyekevu, imani thabiti, furaha ya kimbingu, upendo wa dhati na shukrani isiyokoma!

Lakini hapa ndipo tunapata shida na uzoefu wa wale ambao wanashikilia Ukristo wa kidesturi. Ni kasoro ambayo ni kama saratani ambayo huanza bila kutambulika na mwishowe huenea na kuharibu mwili mzima. Ni mpaka watu wafahamu kuwa ni wagonjwa ndipo wanatambua kumbe wanahitaji daktari. Iwapo hawatakubali kwamba hali yao ya kiroho ni ya kukata tamaa, basi hawataweza kuelewa thamani isiyo na kipimo ya kile Yesu Kristo amefanya au kukiitikia ipasavyo. Maisha yao yamejawa, jinsi Yesu alivyosema, na shughuli na ubatili wa maisha haya.

Tabia hizi ni ngumu kugundua kwa wale ambao wanashikilia sana Ukristo wao wa kidesturi. Iwapo wataka kujua ni jinsi gani waume hawa na wake hawa wanavyozingatia Kristo, basi washirikishe katika mjadala na ukaelekeza mjadala huo kwenye mambo ya imani. Utapata nini? Mara nyingi utapata imani isiyo wazi. Kwa hili ninamaanisha kwamba utapata majibu na maoni ambayo hayafahamiki kabisa.

Wakristo wa kidesturi kwa kawaida wanaweza zungumza juu ya dini au kanisa, lakini ni nadra sana kuwasikia wakitaja jina la Yesu au kusema juu ya kifo chake msalabani au ufufuko wake. Unapoileta mada hiyo, utagundua kwamba hawajisikii nao na wala hawataki kuzungumzia jambo hilo linalofurahisha mioyo ya wale wote walio na imani ya kweli. Watazungumza juu ya maagizo ya maadili na tabia chanya katika mafumbo tu lakini sio kama zinavyohusiana sana na Yesu. Ni kana kwamba kile Yesu alikuwa amekifanya kwa wanadamu na ukweli kwamba ilifanywa mahsusi kwa ajili yao hakiingii katika fikira zao.

Ni heri yetu kwamba ukweli huu wa ajabu umeandikwa kwa ajili yetu. Tunakariri kweli hizi katika mikutano yetu, hata ijapo hatusikii chochote kuzihusu kutoka kwenye madhabahu. Sasa, mambo haya ya ajabu yanawezaje kuchukuliwa kama aina fulani tu za historia za tangu jadi zisizo na athari yoyote kwa wakati wa sasa? Je! Zinawezaje kusemwa kwa mhemko mdogo wa namna hii? Tunayasikia bila kujali na kuyaitikia shingo upande. Twaondoka Kanisani na hatuyafikirii tena hadi ifikapo Jumapili ijayo. Neno "vuguvugu," lililotolewa na Yesu mwenyewe, linaelezea vizuri imani hii mbovu. Natumai hufikirii kuwa nakua mkali sana au mkosoaji. Kwa mara tena, kumbuka, hapa ninaongea juu ya wale wanaodai kuwa ni Wakristo! Lakini je! Mambo haya, yaliyo ya thamani sana kwa Mungu hivi, yachukuliwe kibaridi kiasi hii?

Hivyo basi, maana ya kumpenda Mungu ni nini? Upendo wa kweli ni shauku! "Upendo baridi" na shukrani isiyotoka moyoni "ni utata. Tunapompenda mtu, huwa tunapenda kusimulia juu yake. Na mazungumzo kama hayo mara nyingi huwa na misisimko. Huwa tunataka kuwa karibu yao. Na raha yetu mara kwa mara huwa ni kuwashughulikia. Huwa tunapenda kuwaonyesha jinsi tunavyohisi. Na kutajwa kwa majina yao tu mioyo yetu hupiga na nyuso zetu hung'aa.

Kwa njia hio hio, imani halisi huitikia kazi ya Yesu Kristo. Lakini kuzingatia vitu hivi kihafifu inatufanya tuhoji ikiwa mtu huyo ana uelevu kamili. Wakati imani ni dhaifu, au ya kawaida, matendo ya imani hayawezi kutarajiwa kuwa yenye nguvu sana. Ni mfumo wa imani ambao hauwezi kuathiri namna mtu huyo anavyoishi.

Na kama hio sio mbaya ya kutosha, basi hali huwa mbaya zaidi inapokuja kwa Roho Mtakatifu. Wakristo wa kidesturi labda hawaelewi kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha ya mwumini. Kwa kuwa hawajitahidi kufanikiwa katika maisha yao ya kiroho au kujaribu kuwa na tabia zinazofaa wafuasi wa Kristo, hawana ujuzi, kwa kutokuweza kwao, wa kuwawezesha kupata vitu kama hivyo bila msaada wa Roho Mtakatifu. Jinsi ilivyo, hawachukui fursa ya nidhamu hitajika kila wakati ili kuweka kazi ya Roho hai katika maisha yao. Uelevu wao wa ukweli huu unayumbayumba na umechanganyikiwa kiasi cha kwamba inaweza kusemwa hawaamini kabisa Roho Mtakatifu.

Kuna wale wanaopendekeza kwamba wakati wowote unapoona shauku ya kweli ya kiroho, unapata pia unafiki na udanganyifu. Wengine wanaweza hata kusema kuwa mazungumzo juu ya kumpenda Yesu ni dalili ya akili inayougua. Wanashikilia kwamba dini la kweli ni lenye usawa na thabiti, bali sio swala la hisia au shauku. Watasema kwamba mihemko huigwa na haziaminika.

Pingamizi halisi dhidi yasisitizo kuhusu Roho Mtakatifu litainua suala la dhihirisho bandia ya tukio la kiroho na unyanyapaa ambao vitendo kama hivyo vimezalisha. Wale wanaotoa pingamizi hilo huongea juu ya wanafiki na wanahabiti na kusema kwamba madai kama hayo na simulizi zilizotiwa chuvi kawaida huzunguka. Watasema kwamba mkazo wowote kulingana na kazi ya Roho Mtakatifu huondoa jukumu la kibinafsi na husababisha uvivu. Kwa sababu hio, wao hutetea kuzingatia yale ambayo ni "thabiti" na "ya vitendo" zaidi. Kukuza fadhila za kimaadili ndio lengo la dini yao, mbadala na kujitolea kwa Yesu Kristo jinsi ipasavyo.

Katika hali ya ajabu zaidi , hoja hii inazidi kuashiria kuwa ule uhalifu wa Mashambulio, upelelezi, na ushindi na unyanyapaa uliofanywa kwa wenyeji wa nchi, yote hayo yalifanywa na wale ambao walikuwa na shauku kupindukia katika utendaji wao wa Ukristo. Hii ni kutokuelewa vizuri imani halisi. Na hii inalinganisha bidii na imani halisi. Imani ya kweli daima huambatana na bidii inayofaa. Lakini bidii mara nyingi inawezakosa uelevu wowote sahihi wa imani halisi. Matokeo ya bidii kama hii mara nyingi huhesabiwa haki kwa jina la Ukristo, lakini kwa kweli haina uhusiano wowote na kumwamini Yesu Kristo.

Ukweli ni kwamba wale ambao wanafuata mafundisho ya Kristo kwa karibu sana ndio wa kwanza kukubali kwamba Ukristo umekuwa wa kulaumiwa zaidi kwa mambo haya. Ila, sio wafuasi waminifu wa Kristo ndio wanaofanya hivyo, bali ni wale ambao wameipotosha Biblia ili iwe sawa na dhana zao potovu, ambazo zinasababisha vitendo hivi. Watu wanaomfuata Kristo kwa uaminifu pia ni wa kwanza kukiri kwamba mafundisho juu ya, na shughuli za Roho Mtakatifu zimetumika kuhalalisha baadhi ya vitendo vya kushangaza zaidi katika historia ya Ukristo.

Lazima tukumbuke kwamba karibu kila itikadi inaweza kupotoshwa na kutumiwa vibaya kusababishia uma shida au kuhalalisha tabia isiyo ya kawaida. Hakuna kitu cha hatari kuliko hii. Kile ambacho kimekusudiwa kukuza wema na kudhibiti uovu pia kinaweza geuka na kuwa chombo cha kuendeleza kile kiliokusudiwa kuzuiliwa. Historia imejaa mifano ya jinsi fadhila kama vile uhuru au uzalendo ulipotoshwa ulipotengwa na imani ya kweli na yenye afya. Wapotovu katika kila kizazi na kazi wameipotosha kila kitu wanachoweza ili kupata wanachotaka. Je! Mbona tutarajie kwamba baadhi ya wale walio Kanisani hawatakuwa na kosa hilo?

Katika hali ambazo kuzidi kumekuwa ndio desturi ya dini, tunahitaji kuchunguza zaidi mambo ya kimsingi yanayosababisha tabia zinazoonekana kuchipuka. Mtu aliyeelimika anawezaona imani ya wasio na elimu kwa njia fulani kuwa inamuudhi. Lakini iwapo angechukua muda wa kumjua huyo mwumini asiye na elimu, bila shaka anaweza gundua usafi wa moyo unaomdhihilisha. Mara nyingi utakachopata ndani ya wale wanaojitoa kwa kazi za Roho Mtakatifu moyoni mwa wanadamu, ni upendo wa Kristo, juhudi za dhati katika huduma Yake, busara, upole, ujasiri na utulivu. Tabia kama hizo hazihitaji hoja ya kuzitetea.

Sehemu ya Pili: Mihemko na Imani

Kwa kuzingatia hayo hapo juu, basi ni nini jukumu la hisia katika imani halisi? Ikiwa uhusiano wetu na Yesu Kristo unajumuisha mwitikio wa kihemko, je! Hiyo inamaanisha kuwa tumeacha fikira zenye busara? Wakosoaji wa mihemko katika imani lazima waamini kuwa mihemko daima haina maana katika dini, au kwamba imani sio mahali ambapo mihemko inapaswa kutawala. Kwa hakika hawaweziamini kwamba hisia ni kitu kisicho na maana. Na kwa kuwa wasomi wanaoelewa jinsi akili hufanya kazi wanajua mambo haya hayawi hivi, hivyo basi yaonekana inatubidi kuangalia uwezekano kwamba ni katika mambo ya kidini- na haswa katika uhusiano na Yesu Kristo-ndio mhemko haipo.

Yaonekana kwamba wazo kwamba "dini sio mahali pa mhemko" limeenea katika utamaduni wetu leo. Na pia inaaminika kuwa hisia ambazo hazizuiliwi kikamilifu husababisha kuvuka mipaka kiimani. Baina ya sababu za fikra za aina hii ni kwamba mwitikio mzuri wa kihemko kwa imani, ambao ni mchangamfu na wa upendo, umekoma kuwapo na umebadilishwa na ule ambao kwa kawaida ni suala la kichwa na sio la moyo. Kwa kweli mojawapo ya shida hizi ni kutokuelewa jukumu la hisia nzuri katika imani. Ni kama kwa mfano, tumeambiwa tunahitaji kukata moja ya miguu yetu pasina kufikira mara ya pili juu ya njia nyinginezo. Natumai utaniwia radhi zaidi, kwa kuwa hili ni suala ambalo halijashughulikiwa vya kutosha.

Wake kwa waume wote wana hisia. Ndio sehemu kubwa ya maisha yetu hio. Hivyo basi mbona hisia isiweze kuwa na kazi katika imani yetu? Bila shaka Mungu ametuumba na uwezo huo ili uweze kutimiza jukumu lake katika imani yetu.

Tunachofaa kufanya na hisia zetu imekuwa mada ya wanafalsafa katika vizazi vyote. Na linaonekana wazo hilo la kifalsafa limepata nadharia mbili kuhusu swala hili. Kwa upande mmoja, kuna mifumo hiyo ya falsafa ambayo inajaribu kuunda sheria kudhibiti hisia ili isije ikakosa kudhibitika. Kwa upande mwingine, ni mifumo ambayo inatetea kuweka hisia hadi kufa kabisa, yaani, kuiangamiza kabisa! Hii ni sawa na kuangamiza kabisa kabila yote ya watu uliowashinda vitani na kuwatawala, na kisha kuita kile umefanya amani. Kama mwanahistoria wa zamani ambaye pia ni mwanafalsafa, Tacitus alivyoona:

Kupora, kuchinja, kuiba, vitu hivyo vinatia ufalme jina mbaya: wao hufanya ukiwa halafu wanauita amani.[1]

Imani halisi haitaji kushughulikia suala hilo kwa njia hizo mbili. Ni wale tu walio na imani kama hii ndio wanaelewa kwamba sehemu mojawapo ya uzuri wa Ukristo ni kwamba unajumuisha hali zote za ubinadamu wa kweli, huleta unyenyekevu unaofaa na utegemezi ili mwanadamu mzima, kwa kutumia nguvu zake zote, abadilishwe na nguvu za Mungu ili aweze kutumika kikamilifu kwa huduma na utukufu wa Mungu. Mungu anataka mioyo yetu na akili zetu. Yesu alisema kwamba tunapaswa kumpenda Mungu kwa mioyo yetu yote (tazama Math. 22:37). Kwa kweli hata usomaji wa kawaida wa Biblia unaonyesha wake kwa waume ambao uhusiano wao na Mungu ulitawaliwa na hisia kwa njia kuu. Ikiwa unatilia shaka ninachosema, soma biblia! Mungu angependa uhusiano yetu naye uwe wa

upendo, mchangamufu, laini na wa bidii. Yeye huchukia uvuguvugu; jambo ambalo wachungaji wa sasa wanalitetea.

Ibada ya kweli huungana na kutumia mihemko. Muziki, kuimba, kusifu na kufurahi- yote yanahitaji mihemko ili yawa ya kweli. Kwa kweli ndivyo ilivyokuwa na watu katika Biblia. Walikuwa wachangamfu, wenye bidii na wenye upendo. Walipoingia katika ibada, mioyo yao ilionekana kutiwa moto na unyakuzi. Unaposoma maisha ya mtume Paulo ni vigumu sana kukosa kuona kiwango cha mhemko aliyohusha katika yote aliyofanya na yote aliyoandika. Soma Zaburi. Daudi alikuwa mtu ambaye alipata mhemko mkubwa katika imani yake. Alijua urefu na alijua vina. Kumbuka kwamba yeye anaitwa "mtu wa moyo wa Mungu mwenyewe" (Matendo 13:22). Hata taswira ambayo tumepewa ya maisha mbinguni imejawa na mwitikio mkubwa wa kihemko.

Hii sio kusema kwamba mwitikio ya kihemko ni kipimo cha imani halisi. Hilo kwa kinyume pia linaweza kuwa kosa. Muigizaji yeyote mzuri anaweza fikia kiwango chochote cha mhemko. Hali ya hasira ya mtu binafsi pia inaweza tawala kwa upana namna hisia zinavyoshikamana na imani yetu. Hisia vile vile ni lazima zitathminiwe kulingana na yale yanayozichochea.

Njia moja ya kuchunguza hisia halali katika imani ni kuangalia kile kilichochochea mhemko huo. Mzungumzaji mzuri anaweza sababisha umati wa watu kulia, na hata kupagawisha umati wa Wakristo. Lakini hisia ya namna hii Mungu hapendi. Wakati hisia ndio mwitikio wa ukweli au wa ufahamu uliowazi wa asili ya Mungu na wema wake kwetu, basi hisia ni muhimu na inafaa.

Labda swali muhimu zaidi katika kutathmini mhemko wa kidini ni ikiwa mhemko ndio mwisho au chanzo cha motisha ya kuweka imani katika matendo. Njia zinginezo za tathmini zinaweza husika, lakini mwenendo unaozalishwa na mihemko yetu unaweza kutathminiwa kwa njia iliowazi.

Upendo wa kweli sio mwitikio tu wa kihemko. Upendo wa kweli hudhihirika katika vitendo vya fadhili, ukarimu, na vitendo hivyo ambavyo ni vya manufaa kubwa kwa kile kilichopendwa. Kwa hivyo, kama Yesu alivyosema, "Yeyote aliye na amri zangu na kuzitii, yeye ndiye ananipenda." (Jojhn14: 21). Je! Twaendelea je? Hili ndilo jaribio la kweli la thamani ya mhemko.

Ninakubali kuwa mwitikio wa kihemko hupatikana katika viwango tofauti kwa watu tofauti. Bila shaka hali ya hasira ya mtu hujukumika hapa. Mtu mchangamufu na mwingi wa afya katika maisha yake ya kawaida kwa ujumla atakuwa sawa katika imani yake vile vile. Hiyo ni, isipokuwa tabia ya kawaida ikandamizwe kufikia vigezo fulani vilivyowekwa kwa lazima. Kwa upande mwingine, mtu ambaye huwa baridi na asiye na mihemko katika maisha ya kila siku hawezi kutarajiwa kuwa na imani iliyojawa na hisia.

Mhemko huchukua jukumu kubwa sio tu katika imani, lakini ni lazima pia idhibitiwe ili tusijeruhusu hisia kutuongoza kwa matendo yanayoathiri ukuaji wetu katika imani halisi. Kama vile Paulo, mwanashairi Ovid alikiri:

Ninaona wema na ninaikubali, lakini nafuata uovu.[2]

Ni jinsi gani ilivyo kweli kwa wale wanaotafuta kufuata Kristo. Twapata ndani yetu tamaa zinazotuvutia mbali na Yesu. Twatenda kinyume na yale Mungu alisema ni kwa manufaa yetu. Vigezo vyote ambavyo vinapaswa kutudhibiti kwa njia hizo zinaonekana kusitirika huku hamu hafifu tu inapochukua nafasi kuu mioyoni mwetu.

Mihemko inaweza kutupotosha kwa urahisi kiasi cha kwamba badala yake tunaanza kujaribu kuyachukua na kuyashirikisha katika hamu yetu ya maisha ya kiungu. Tuseme kwa mfano, kwamba mwana wetu alikaribia kuanza safari hatari, lakini pia ni safari ambayo akiikamilisha itakuwa wa manufaa kubwa sana kwake. Tuseme pia tunajua kwamba mwana wetu huyu anazorasilimali hitajika kukamilisha safari hii. Na pia vile vile tunafahamu wazi kwamba anazo tabia fulani ambazo bila shaka zitasababisha shida katika biashara hii. Basi tunawezafanya nini?

Nadhani tungejaribu kuzidisha uelevu wa mwana wetu huyu kuhusu umuhimu wa jambo hili katika maisha yake. Tunaweza pia kumuonya juu ya matokeo ya kuanzisha safari hii bila kuikamilisha. Tungetaka kumsaidia kuelewa matokeo hii kwa uwazi iwezekanavyo na kumsaidia kujenga azimio la kufaulu, kwa njia yoyote ile. Tungemtia moyo kujua hatari atakayokumbana nao na pia kujua kuwa rasilimali anazoziwekeza katika kazi hiyo zinauwezo wa kushinda hatari hio. Tunaweza kumfundisha kwamba wakati anahisi kukata tamaa, wakati inaonekana kana kwamba hana chochote cha ziada kuongezea, anahitaji kulenga macho yake kwenye mstari wa kumalizia na ile tuzo inayongojea juhudi zake. Ni aina hii ya mtazamo na maono ndiyo huingia kwenye hifadhi ya uwezo usiotumika wa mtu mchanga.

Sasa tumia kanuni hiyo hiyo kwa maisha yako ya kiroho. Pamoja na dosari zetu zote na udhaifu wetu, tumeitwa kwenye safari yenye umuhimu mkubwa. Popote kando yetu tunakumbushwa hatari ya kupuuza kazi hii kubwa. Tunajua mambo haya, lakini tunahitaji zaidi ya maarifa tu ili kuipa kazi yetu kile kinachohitajika. Tunahitaji motisha inayotokana na ushawishi wa kihemko kufanya kile kinachohitajika kufanywa. Hatufanyi kile tunachojua tunapaswa kufanya. Hatufanyi hata kile tunachohitaji kufanya. Bali tunafanya kile ambacho tumetiwa motisha vya kutosha ili kufanya. Mhemko unaweza kutupea msukumo wa ziada wa kutuwezesha kupiga hatua.

Tunajua kuwa Yesu ni mwana wa Mungu. Kwa hakika maarifa kama haya peke yanatosha kutufanya tuishi maisha matakatifu. Tunajua Yesu ndiye Mwokozi wa ulimwengu. Je! Mateso yake kwa niaba yetu hayatoshi kutuondolea kitu chochote kinachotuzuia kujitoa kwake kwa moyo wetu wote? Itaonekana bado. Lakini ikiwa imani yetu imetufikisha mahali ambapo tumepata upendo wa kweli kwa Yesu, na ikiwa ufahamu wetu juu ya kifo chake msalabani umeingia kwenye akili zetu na kuingia mioyoni mwetu ili tuweze kupata shukrani ya kweli, basi tutapata fungu mpya la rasilimali kutuchochea kumfuata na kumtii na kumtegemea Yesu. Je! Miitikio hii kwa Yesu sio sawa? Jibu lisilowezekana litakuwa kutokuwa na hisia zozote kuhusu upendo na huruma ya Mungu na neema.

Wengine wanaweza kusema kwamba kuwa na hisia hizi katika uhusiano na kiumbe kisichoonekana haina maana. Hata Horace alisema:

Kinachoingia akilini

kupitia

masikio kinachochea akili kwa kiwango kidogo kuliko kile kinacholetwa mbele ya macho.[3]

Lakini ugumu haufanyi ukweli kutowezekana. Hata hisia zetu za kidunia huwa haziitikii, kila mara, vigezo fulani vilivyowekwa. Mara nyingi twahuzunika kwa kifo cha mmoja wetu kuliko watu wengineo waliochinjwa kote ulimwenguni. Hii sio busara. Au fikiria jinsi hisia zinavyochangamkia simulizi katika riwaya ambayo tunajua kuwa ni mwigo tu, ilhali vita halisi vinapotokea kwa hakika, haviwezi kuamsha hisia zetu kabisa. Uhusiano kati ya mhemuko na kile kinachochochea mhemko huo ni ngumu kubashiri.

Lazima kuwe na njia nyingine ya kuchochea hisia zetu kumhusu Yesu na mafundisho yake kuliko kuunganika naye kiasili, au katika undugu au kuwa na fahari ya kumsikia Yeye akiongea katika ulimwengu wa kiasili. Je! Kuona na kugusa na kusikia na vyombo vinginevyo vya mawasiliano na ulimwengu wa kiasili ndio vyanzo pekee vinavyounda

hisia zinazohitajika kuhamasisha maisha yetu ya kiroho? Jibu ni hapana! Imani halisi ina mpangilio tofauti kabisa ya mienendo ambayo hufanya uwezekano wa kukabili yasioonekana.

Yesu sio dhana ingine ya mbali ya kufikiriwa tu. Yeye ni mtu. Hayuko mahali pengine "huko nje". Yupo. Ni pazia nyembamba tu ndio linalotutenganisha na Yeye. Kile kinachozuia macho yetu haibadilishi ukweli kwamba Yeye yuko hapa. Labda hatuwezi kumwona, lakini hiyo haituzuii kujua kwamba Yuko. Imani halisi ina njia nyingine za kuwasiliana. Tunaweza kujua kuwa Yeye anatujali sisi na ni baba. Na ingawa hatumwoni kimwili, tunaamini kwamba siku inakuja hivi karibuni ambapo tutamwona. Jinsi Paulo alivyosema;

Sasa tunaona kwa kioo, gizani; lakini kisha uso kwa uso; wakati wa sasa nafahamu kwa sehemu; lakini hatimaye nitajua kama vile nami pia ninajulikana (1 Kor 13:12, KJV).

Ni aina tofauti ya kujua tunapata hapa, lakini ni asili ya kujua ambapo hisia zote zinazotokana na mgusano kimwili katika uhusiano wa kawaida; hisia hizo vile vile zinawezekana pia kupatikana katika ulimwengu wa kiroho kupitia kumjua Kristo, aliyetolewa na Baba. Hizi hisia kali zinaweza kutusaidia kudumisha bidii yetu katika kutafuta maisha ya kiroho. Tunayo rasilimali ambayo ni kubwa zaidi kuliko uthibitisho wa hisia. Roho Mtakatifu amekuja kuishi ndani yetu. Ni kazi ya Roho Mtakatifu kufanya mambo haya kupatikana katika maisha yetu. Roho ndiye msaidizi wetu. Kutojiweza kwetu ndio rasilimali yetu kuu; inaumba unyenyekevu inayolingana na neema ya Mungu ifanyayo kazi ndani yetu.

Kanuni hii ya kiroho haijulikani kati ya Wakristo wa kiduesturi ambao wanaelewa kidogo tu juu ya Roho Mtakatifu au jinsi Roho Mtakatifu anavyofanya kazi katika maisha yetu. Haiwezekani kufika mahali ambapo unatambua hitaji lako la Roho Mtakatifu na utegemevu wako kwa kazi Yake ukiwa umeunda ngome salama ya udini ambao unawezakuutawala kikamilifu kwa uwezo wako mwenyewe. Ukweli wa kuwezeshwa na roho ya Mungu haijulikani kwa Wakristo wa kidesturi, ila kwa njia ya elimu tu, kwa vile hawajawahi pitia hayo. Kwa kuwa hawataki kuchukua fursa ya njia ya hali halisi ya kiroho, hawana uzoefu unaotokana na njia hizo. Hii haikuwa imani ya waandishi wa maandiko. Kwao, upendo wa Yesu ulikuwa ni ukweli wa kila wakati na nguvu za Roho Mtakatifu ziliwawezesha kuishi maisha ya uhalisi ulimwenguni.

Sehemu ya Tatu: *Fikira Mbovu Kuhusu Roho Mtakatifu*

Kile tumegusa katika sehemu hio iliyotangulia ni maoni mbovu kuhusu Roho Mtakatifu inayoshikiliwa na wengi wa wanaojiita Wakristo. Ukosefu huu wa uelevu unaweza kuhusishwa kwa kiwango kikubwa na ukweli kwamba Ukristo wa kidesturi hautokani na ukweli wa Kibiblia. Unatokana na mfumo wa kidini ulioundwa na Wakristo wa kawaida, kwa manufaa yao wenyewe. Biblia inafundisha kuwa hatuna nguvu zetu wenyewe zilizondani yetu. Yesu alisema, "…maana pasipo mimi ninyi hamwezi fanya lolote" (Yohana 15: 5). Ni wazi, kuna mengi tunaweza kufanya kando na Yesu. Ila kile tunachofanya kando na yeye hakihusiki kabisa na hali halisi ya ufalme wa Mungu.

Maisha ya ukweli wa kiroho yanahitaji ushawishi wa Roho Mtakatifu. Kristo aliyefufuka aliwaambia wanafunzi wake, "mtapokea nguvu Roho Mtakatifu atakapowajia" (Matendo 1:8). Ni kazi ya Roho Mtakatifu kuangaza uelevu wetu, kutakasa akili zetu, na kufanya kazi katika maisha yetu kutusaidia kuwa mfano wa Kristo.

Roho Mtakatifu huunda imani halisi. Hufanya kazi katika maisha yetu kutusaidia kuelewa mahitaji yetu; Vile vile hutuhukumu moyoni kuhusu dhambi zetu; Pia Roho Mtakatifu hutusaidia kuelewa Yesu ni nani na amefanya nini. Wengine watasema Roho Mtakatifu hutuwezesha kumgeukia Kristo na kutubu. Huitikia toba yetu

kwa kutuwezesha kuamini, na baada ya kufanya imani iwezekane, huingia katika utu wa mwanadamu na kusababisha uwepo ili Kristo akae ndani yetu. Roho Mtakatifu huleta yote ambayo Baba aliamuru, na yote ambayo Mwana alitimiza, katika uzoefu wetu. Haiwezekani kuwa na imani halisi pasipo utendaji wa Roho Mtakatifu. Jinsi Paulo alivyosema, "Mtu akiwa hana Roho, yeye si wa Kristo" (Warumi 8: 9).

Biblia ni wazi kuhusu vitu hivi kiasi cha kwamba utafikiria kuwa haiwezekani kujiita Mkristo na ukatae ukweli huu. Historia na uzoefu zinaonyesha kuwa hii ni hali ya kweli ya kiroho. Liturujia ya Kikanisa inathibitisha hilo.

Sehemu ya Nne: *Fikira Mbovu Kuhusu Kukubalika na Mungu*

Hivyo basi tumepata nini? Kwanza, Wakristo wengi wa kidesturi wanauelevu ndogo juu ya kile ambacho Biblia hufundisha kuhusu utendaji wa Roho Mtakatifu, thawabu hii ya ajabu ambayo huja kwa ajili ya kile alichotenda Kristo, na ndio ishara ya kwanza kwamba kuna jambo fulani limetokea katika maisha yetu. Pili, wengi wa waume kwa wake wawa hawa, hushikilia hisia vuguvugu kwa Yesu kwa sababu ya kutoelewa yale Biblia inafundisha kuhusu hali halisi ya mioyo yao. Je! Ni nini chanzo cha fikira hii mbovu?

Tunapochunguza kwa makini misingi ya mawazo ambayo imesababisha dhana hizi potofu, ninaamini tutapata kwamba mizizi ya shida hii iko kwa fikira mbovu kuhusu kile kinachohitajika kwetu kuishi katika uhusiano wa kukubalika na Mungu. Mara nyingi tutaona kwamba Wakristo wa kawaida (natumia neno hili kwa maana yake ya kawaida) wanashikilia maoni ya juu sana na hatari kuhusu mada hii. Inaonekana kuwa haieleweki, hasa unapozingatia garama kubwa aliyolipa Kristo kwa ajili ya dhambi zetu, kwamba wengine bado wanaweza kudhani kwamba kwa ujumla kanuni fulani ya rehema, au hata mbaya zaidi, kwamba kupimwa kwa matendo yetu mema dhidi ya mabaya ni sababu za kutosha kuwezesha ubinadamu ulioanguka kupata haki ya kuingia katika uhusiano mwema na Mungu.

Je! Yatosha kujihesabu mtu mwema iwapo haujafanya uhalifu wowote katika jamii? Au hata kufikiria kwamba ijapo mtu anaweza kukiuka maagizo ya Mungu, huwa si kila mara, na kwa kawaida yake, yeye hudanganywa kufanya hivyo? Mtu anapofikiria kwa njia hii, haiwezekani kwamba kujitathmini kwake kwa matendo mema au mabaya kutatokea vyema. Mtu kama huyo hakatai uwepo wa Yesu. Kwa kweli yeye daima hutumia jina Lake katika sala na kujitahidi kudhihirisha kwa kiwango fulani kufuata kile anachoamini kuwa tabia ya Kikristo. Lakini mtu huyo ataonekana kuwa haelewi kwamba ukombozi katika Kristo unahusu nini.

Wengine huenda zaidi kidogo katika mawazo yao. Wana maoni fulani kuwa ni yale ambayo Kristo amefanya ndiyo hutufanya kukubalika kwa Mungu. Lakini maoni yao hayahusishi kujitolea, au hata jukumu lolote la kibinafsi. Ni kana kwamba kifo cha Yesu kilibadilisha asili ya ulimwengu wa maadili na sasa Mungu amelegeza msimamo zaidi anavyokabiliana na dhambi. Wanafikiria kwamba iwapo hawatatenda dhambi sana, na waishi tu maisha mazuri, watafika mbinguni.

Najua kuna hatari ya kusema kile kinachoendelea moyoni mwa mtu mwingine. Ninajua pia kuwa ujanja wa lugha unaweza kuunda kutokuelewana. Lakini kwa wale wanaoelewa mafundisho ya Biblia juu ya masomo haya, sio ngumu kubaini kuwa mara nyingi hata wale wanaotumia lugha nyinginezo sahihi hawategemei kazi ya ukombozi ya Kristo au neema ya Mungu kama vile wanavyotegemea juhudi zao wenyewe kufikia maoni yao wenyewe kuhusu kinachohitajika ili kuishi katika uhusiano sahihi na Mungu. Umakinifu wao ni juu ya mafanikio yao wenyewe, sio kwa Yesu Kristo na dhabihu yake.

Tukiwa na fikira kama hii, ni vigumu kabisa kuona upungufu wa juhudi zetu wenyewe au ukosefu wa uwezekano wa kutimiza kikamilifu wajibu wa neno la Mungu. Tunajiumbia udanganyifu ambao utatuzuia kukubali ukosaji wetu wenyewe na hali yetu ya kutojiweza. Hatujatambua kwamba hatujiwezi pasina Mungu. FIKIRA HII MBOVU YOTE NI MATOKEO YA KUSHIKILIA DHANA POTOVU KUHUSU KANUNI ZA KIMSINGI ZA KIKRISTO.[4]

Ukristo wa kweli ndio njia ya wake kwa waume waliopotoka zaidi kuingia katika uhusiano sahihi na Mungu kwa msingi wa ukweli kwamba "wakati tulipokuwa bado wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu" (Rom 5: 8, KJV). Wamechanganyisha matokeo ya kuwa sawa na Mungu na mbinu ya kuwa sawa Naye. Ni mara tu tunapokuja chini ya msalaba na mikono iliyowazi na kulilia rehema na neema ya Mungu, na kuzaliwa upya kupitia ujazo wa Roho Mtakatifu, ndipo tunaweza hata kuanza kuishi maisha ambayo Mungu anatuitia. Wengine wanaonekana kudhani kuwa Kristo amewawezesha kuwa na haki mbele ya Mungu kwa sababu kifo chake kwa njia moja au nyingine kimewapunguzia vigezo vya Mungu hadi kwa kiwango cha utendaji wao. Na Katika kuchanganyikiwa kwao, watawaambia wengine kuwa eti huu ndio ujumbe wa injili.

Matokeo ya kosa kama hili la kimsingi ni wazi. Wale ambao wanafanya kazi chini ya mfumo huu watashindwa kufikia hali yao ya kweli. Watakosa shukurani kwa yote ambayo Kristo amefanya na anaendelea kufanya ili wapatanishwe na Mungu. Ni kama wameweka mpango na Mungu kwa njia hii; "Nitafanya sehemu yangu na kisha Unanikubali." Wanapokutana na wale ambao wanaona hawastahili upendo wa Mungu kuwaliko, ujumbe wao ni moja ya mabadiliko ya tabia ili kuwa Mkristo. Hawawezi kuwasilisha ujumbe wa biblia kwa usahihi kwamba kinachohitajika ni kujiachilia kabisa kwa yale ambayo Kristo amefanya kwa niaba yao ili kuwatwalia msamaha na uzima.

Nina matumaini kuwa iwapo nitaendelea kujirudia rudia juu ya suala hili, itakuwa rahisi kwako kuelewa ninachomaanisha. Hili ni jambo la moyoni. Mungu huona moyo wako na anajua unapomtumaini akusamehe. Kufikia sasa natumai unaona jinsi fikra potofu za nyakati zetu zimefanya watu wasimpende yesu ipasavyo na wasijali kuhusu kazi ya Roho Mtakatifu, na ambazo zinaangaziwa na Ukristo wa kidesturi katika taifa letu la leo. Yaonekana kuwa ni maelezo yanayojidhihirisha yenyewe kuhusu hali ya mambo. Ikiwa tutapata nguvu ambazo kanisa la kimitume lilifurahiya, lazima, kama mtume Paulo, tuwe na tabia, "Nami sitajivunia ila msalabani wa Bwana wetu Yesu Kristo" (Wagalatia 6:14).

Natumai hautakosea kile ninachosema hapa. Nina hakika kuwa siku ambayo tutasimama mbele ya Kristo, tutagundua kwamba kuna wengine ambao wanaelewa mambo haya na kuyathibitisha lakini ambao maisha yao haionyeshi ushahidi wowote kwamba Kristo ameibadilisha. Imani ya kweli daima huthibitishwa na maisha yaliyobadilishwa. Kwa hakika hii ndio Kristo alimaanisha aliponena juu ya wale wanaochukua jina Lake na bado siku ya mwisho watasikia maneno haya ya kutisha: "Siwajui. Ondokeni kwangu enyi watendao maovu. (Math.7: 23).

Wakati ukweli huu wote unapojengeka, tunaona kinachohitajika kwetu: utegemezi kamili wa upatanisho wa Kristo na uwezo wa kuishi maisha yanayompendeza Yeye, yanayowezeshwa kwa kazi ya Roho Mtakatifu maishani mwetu; kujisalimisha kwake Kristo, sio tu kama Mwokozi, bali pia kama Bwana wa maisha yetu; azimio la kujifunza kutoka kwa Biblia na kuishi maisha ya utiifu kwa amri za Kristo.

Natumai sijaifanya hii kuwa wa kutatanisha zaidi. Sikuanza kuandika mambo haya kwa njia iliokusudiwa wote wapatekuelewa. Lakini cha mno ni: Hali halisi ya moyo wako ni gani? Kwa wanyenyekevu wa moyo, kumtumainia Kristo kikamilifu kwa haya yote sio shida. Bali kwa wale ambao mioyo yao imefunikwa na kiburi pamoja na ujuaji wao, vitu kama hivyo vinaweza kuonekana kuwa vya upumbavu. Kwa kweli, hivyo ndivyo alivyosema Paulo. Hekima ya Mungu inadhaniwa kuwa upumbavu kwa mawazo duni ya wanadamu. Wenye moyo rahisi hawawezi

zuiliwa katika kuelewa mambo haya kwa kupotoshwa na tamaa au uzuri na uvuto wa ulimwengu huu. Hawawezi kupotoshwa na shughuli na raha za maisha kirahisi. Wanaouwezo zaidi wa kumwitikia Kristo kwa unyenyekevu, toba na uaminifu. Labda hawataweza kuingia zaidi katika mijadala kuhusu asili ya mihemko, lakini wanaweza kuhisi upendo kwa familia zao, marafiki na nchi yao.

Kuna wale ambao pia wanashikilia kwamba hata ingawa kifo cha Kristo na utendaji wa Roho Mtakatifu inapaswa kuchukuliwa kama vyombo vya kimsingi vya imani yetu, lakini ni zaidi ya uelevu wetu hivi kwamba tunapaswa kuelekeza mawazo yetu kwa mambo hayo ambayo tunaweza kuelewa vyema. Yaani wanamaanisha mafundisho ya injili kwa vitendo na kwa maadili. Hoja yao inaonyesha kwamba ni mambo haya ya utendeti ndiyo tunayoweza kujua na kwa hivyo ndiyo tunapaswa kuzingatia katika umakinifu wetu. Wanapunguza injili kuwa mfumo tu wa maadili na wanapunguza umuhimu wa siri za Biblia. Bila shaka wameshikilia kile Milton aliita:

Ubatili mtupu, na falsafa potovu!

Kwa wale wanaojaribu kupunguza imani kwa mfumo wa maadili, tunawajibu kwa maneno haya ya Yesu: "Kazi ya Mungu ni hii: kumwamini yule aliyemtuma" (Yohana 6:29). Hoja dhidi ya imani halisi ni ngumu sana na pia bado ni rahisi kwa sawia, inashangaza jinsi mtu anaweza shikilia misimamo kama hio. Wengine wanaweza kusema kwamba hatupaswi kuchukua muda wetu mwingi kuzingatia mambo ya mbinguni ambayo hata hayana manufaa katika maisha halisi. Ama kweli hiyo haikuwa mtazamo wa mitume katika Agano Jipya. Watu hawa waliwahimiza wasikilizaji wao kila wakati kuhudhuria mafundisho ya imani. Soma nyaraka. Angalia ni mara ngapi mafundisho fulani ya imani yanasemwa na kufanywa kiini cha uandishi. Pia angalia namna mambo ya asili ya maadili na tabia mara nyingi yanaunganishwa na mafundisho haya kama matokeo ya imani. Unapoona utangulizi wa muundo huu katika barua, lazima utafikia hitimisho kwamba Ukristo unaodhihirishwa na wengi ni dini *isiyo ya maandiko*.[6]

Wacha tuyalete haya sasa katika maisha yetu wenyewe. Je! Tumejiweka kikamilifu katika neema ya Mungu na kazi ya Kristo? Je! Tunazingatia hizi kuwa ndizo chanzo pekee cha tumaini maishani? Je! Tunazidi kumpenda Bwana na kutumia fursa zote zinazotolewa na Yeye kukuza upendo wetu? Nadhani tunapaswa kusujudu kwa unyenyekevu mbele ya kiti cha enzi cha Mungu katika maombi na kutafuta msamaha na neema tuliyopewa na Yesu. Nadhani tunapaswa kumwuliza Mungu kuunda ndani yetu roho ya toba ya kweli na imani isiyogawanyika katika Yesu Kristo. Nadhani tunapaswa kujitahidi kila wakati katika vitu hivi kiasi cha kwamba haturidhiki mpaka tumpende kikamilifu. Nadhani tunapaswa kuomba kwamba tutajawa na furaha na amani na tumaini kupitia kazi ya Roho Mtakatifu maishani mwetu. Nadhani tunapaswa kusoma Biblia kwa bidii ili upendo wetu uwe na mizizi na mantiki. Tunapotafakari juu ya shauku ya Bwana na tunapomwabudu katika sala na sifa, tunapaswa kujaribu kukuza uwepo wa Yesu daima.

Haina maana kuwa na jina Mkristo bila kushikamana na Kristo. Yesu sio hirizi ya kichawi ya kuvaliwa kama kipande cha vito vya mapambo tunachofikiri kitatupea bahati nzuri. Yeye ni Bwana. Jina lake litaandikwa mioyoni mwetu kwa njia yenye nguvu kiasi cha kwamba itatusababisha tuwe na amani Yake na sifa zilizojaa moyoni.

Vidokezo

1. Tacitus, Agricola, bk. 30
2. Ovid, Metamorphoses, bk. Mistari 7 20-21.
3. Horace, Ars Poetica, mistari 180-181
4. Wilberforce anaweka sentensi hii kwa herufi kubwa.
5. John Milton, Paradise Waliopotea, bk. 2, mstari 565.
6. Wilberforce anasisitiza neno "lisilo la Kimaandiko."

SURA YA NNE

VIGEZO VYA KWELI VYA TABIA ZA KIKRISTO

Sehemu ya kwanza*: Jinsi Imani inavyo*
Shawishi Tabia [1]

Unaweza shangazwa na mada ya sura hii unapozingatia yale yaliyotangulia. Kwa kawaida mtu atafikiri kwamba iwapo ufahamu duni kuhusu Yesu Kristo na kazi ya Msalaba ndio ulimsababisha mtu kuingia katika imani yenye mtazamo mbovu kwamba kukubalika na Mungu ni kwa msingi wa utendaji wa mtu binafsi, basi kutatokea aina ya dini yenye itikadi kali zaidi.

Kile tunachokiona ni kinyume. Wale ambao wanashikilia mafundisho ya bibilia ya kazi ya Kristo kama msingi wa kukubalika huwa wanachukua maagizo ya Bibilia kuhusu kuishi kwa haki kwa umakinifu zaidi. Wale ambao wameunda mfumo wao wenyewe hupuuza kile kinachohitajika katika kuweka imani yao katika matendo. Pia hujiwekea vigezo vyao wenyewe vya tabia ambavyo vinafaa mitindo yao ya maisha; vigezo ambavyo wanajua wanaweza kutimiza pasi na hitaji lolote la msaada wa kiroho. Matokeo yake ni maisha ambayo yanadhihirisha ujinga na kiburi.

Yaonekana kwamba siku hizi zetu, mtu anaposema yeye ni Mkristo, hata ijapo hajui maana ya kuwa Mkristo, na iwapo hana hatia yoyote ya ukiukaji mkubwa wa maadili inayokubaliwa kitamaduni, hakuna hata mmoja anayeuliza kwa hakika kama mtu huyo ni Mkristo au la. Neno 'Mkristo' hapa inaashiria aina fulani ya ujumla wa maadili kama ya Ukristo na kiwango cha maadili maishani ambayo ni tofauti kidogo na Mhindu mzuri, Mwislamu mzuri au hata Mbudha mzuri.

Iwapo unatia shaka kuwa hii ndio hali ya ulimwengu wa Kikristo, basi jiulize kama wengi wa hao Wakristo wa kidesturi wanawezakuwa na mabadiliko zaidi katika tabia zao au hata katika mawazo yao; na hio ni kama imekwishathibitishwa bila shaka kuwa Ukristo sio wa kweli. Je! Bado wangeweza kuendelea kuhudhuria kanisa kama jukumu la kijamii tu? Je! Si ufahamu kwamba Bibilia sio kweli ingebadilisha jinsi wanavyotafuta ushauri, si ufahamu huo ungeweza kubadili tabia zao au hata jinsi wanavyotafuta maana na kusudi maishani?

Kwa kweli, haya ni maswali yasiyostahili. Tayari tunao mifano ya maisha ya wale wasioamini ambayo ni bora zaidi kimaadili kuliko ya hao wengi ambao wanasema kuwa ni Wakristo. Tunao mfumo bora zaidi wa maadili uliopo. Lakini iwapo hatuishi kulingana nao, basi ni wa faida gani?

Twasema kuwa Yesu ni Mwokozi wetu, lakini tunasahau kuwa Yeye vile vile alisema ndiye mfano wetu. Hakusema tu, 'Niamini,' 'lakini pia,' Nifuate! '' Hakika hio sio sababu kwamba wafuasi wa hapo awali wa Yesu waliishi maisha yenye maadili chache kuliko maisha ya wale waliowazunguka. Waliishi kama Yesu alivyoishi, na ulimwengu wa wakati huo ulidhibitisha hio.

Mtu anaweza kusema kuwa maadili ya Ukristo hivyo yameinua kiwango ambacho hata wasioamini wameitambua kama lengo la kujitahidi kutimiza. Wanaweza kusifu maadili ya Ukristo huku wakikana mafundisho yake. Je! Hili lawezekana? Je! Misingi ya imani imekuwa sasa sio muhimu katika utendaji wa imani hio hivi kwamba haifai katika maisha halisi? Kama ni hivyo, basi ni makosa makubwa kwamba gharama iliolipwa ili kuimarisha mafundisho hayo ilikuwa ya juu sana. Je! Kristo alikufa bure? Ikiwa ni hivyo, basi tunawezaje kusema kwamba wale

wanaoamini wamepewa uzima wa milele wakati wale wanaomkataa Kristo ni vyombo vya ghadhabu ya Mungu? Kwa kweli hiyo haitakuwa haki. Bado kile tunachokiona leo katika Jumuiya ya Wakristo ni tendo la imani ya Kikristo ambayo mara nyingi huzalisha maadili duni kuliko ile inayofanywa na wale ambao kimsingi wanakataa mambo ya kimsingi ya imani ya Kikristo. Ni wazi bila shaka kwamba kuna kitu kibaya hapa. Nashawishika kwamba shida iko na uelevu mbaya wa kile Mungu anahitaji kwetu kulingana na hali ya maisha ya Kikristo.

Bibilia inafundisha kuwa tunapaswa kuwa watakatifu na hata kamilifu kama vile Mungu Mwenyewe alivyo mkamilifu. Amri hizi karibu zimekataliwa kote ulimwenguni kama aina ya mafumbo tu, wala hazijakusudiwa kabisa kuathiri tabia zetu. Lakini unaposoma Biblia kwa makini utapata ni wazi kwamba haya sio maagizo yaliotengwa. Mafundisho ya mitume kwa uwazi yalidai viwango madhubuti vya maadili na tabia ya Kikristo. Tabia ya Kikristo ni kuwa mfano bora wa kuishi katika uhusiano na Mungu mtakatifu.

Tabia hii kwanza ni matokeo ya kuelewa na kushikilia kazi kamilifu ya Kristo kwa niaba yetu na kujitolea kwa Mungu pasi na kusaza chochote. Hii ndio picha inayowakilishwa katika ubatizo; tunakufa kwa njia ya zamani ya maisha na kuishi kwa njia mpya ya maisha. Tunaweza kufikiria juu ya kutumia mfano wa baba ya Hannibal kumtoa mtoto mchanga Hannibal kuwa bingwa wa milele, akipigana vita dhidi ya maadui wote wa Carthage. Kwa njia hiyo hiyo, Mungu ametuita kuwa maadui wa dhambi. Tunapaswa kupigana vita dhidi ya dhambi na kujitahidi kuikosesha nafasi katika maisha yetu.

Baada ya kujitoa amana kwake Kristo, sasa inatupasa kujitahidi kikamilifu kwa kumtumikia Mfalme wetu. Sisi sio mali yetu wenyewe tena. Yote tulionayo ni mali ya Kristo. Tunapaswa kuwa vyombo vyilivyoteuliwa kwa heshima na utukufu wa Mungu. Hii ndio kanuni-tawala inayoongoza yote tunayofanya. Chochote ambacho kimekuwa kichocheo cha maisha yetu kabla ya Kristo ni aidha itelekezwe au kichukue nafasi ya pili kufuata. Inatupasa sasa kujiwasilisha chini ya Utawala wake Kristo. Kauli mbiu ya imani halisi ni hii: "Fanya yote kwa utukufu wa Mungu" (1 Kor. 10:31).

Dhamira hizi zinapotuongoza, mbegu za fadhila zote za kweli hupandwa ndani ya mioyo yetu. Kisha mbegu hizo huota na mizizi yake kuanza kuingia kwenye maisha yetu ya ndani. Kadri tunavyoendelea katika imani yetu, mbegu hizo hukomaa na kuzaa matunda mengi. Hii ndio chanzo cha maadili ya Kikristo. Kama Virgil alivyoandika:

Chimbuko la mbegu hizo za uzima ni ya kiungu na nguvu yazo ni kama moto[2].

Hatimaye, hii ndio tabia itakayostawi katika uwepo wa Mungu milele. Hata hivyo, kuishi kwa njia hii kwa sasa kuna changamoto. Kwa kuwa sio tu Kristo anayeishi ndani yetu, lakini pia asili yetu ya zamani iliyoanguka bado iko ndani yetu. Roho Mtakatifu ameweka asili ya Kristo kwetu. Lakini asili yetu iliyoanguka imekuwa na sisi tangu kuzaliwa. Wawili hawa hawataishi pamoja kwa amani. Kila mara twakumbushwa juu ya mzozo kati ya hawa wawili, lakini daima huwa tuna shauku na bidii ya kufuata tabia ya Kristo. Ni azimio hili ndilo hutofautisha imani halisi na Ukristo wa kidesturi.

Ninapaswa kuweka wazi kuwa hii sio kazi iliyojawa na unyonge. Mtu anapokuwa na imani ya kweli juhudi zake za kufuatilia utakatifu huwa ni furaha. Watu kama hao huwa na maoni kwamba kwa sababu Mungu anajua yote na ana upendo wote, basi ni mapenzi Yake kwa maisha yao ndiyo itakayowanufaisha zaidi. Ukiyajumuisha pamoja, utaona kwamba imani halisi inahamasishwa kuelekea utiifu kwa mapenzi ya Mungu na uelevu wa utukufu wa Mungu, kwa kumwamini na kumtumaini, kwa kuthamini na kuogopa uzuri wake, katika roho ya furaha, na shukrani za daima.

Iwapo unasoma hii na unakufa moyo kwa sababu ya umbali unaostahili kwenda, wacha nikuhimize. Mienendo ambayo nimeiweka hapa inaweza kutokea kwa viwango na idadi mbali mbali. Tofauti katika utu, hali ya maisha, ukomavu wa kiroho na mambo mengine hayo yote yanaathiri ukuaji wa tabia. Kunaweza kuwa na viwango tofauti vya upendo, au heshima, au uaminifu katika Wakristo mbali mbali. Kwa mmoja, upendo unaweza kuwa ndio motisha mkuu. Na kwa mwingine, inaweza kuwa ni heshima. Aidha kwa kiwango kikubwa au kidogo, cha muhimu ni kwamba imani halisi itadhihirishwa kwa kiasi cha kipimo cha mambo haya yote. Jambo la kimsingi kati ya wale walio na imani halisi ni uamuzi wa kujitolea kwa huduma na utukufu wa Mungu. Tabia ingine ya usawa huo ni ufahamu wa jinsi hawawezi kufikia lengo hili bila neema na uwezeshaji.

Kwa wale ambao wanaweza kusema kuwa kiwango hichi cha kujitolea kimetengwa tu kwa kikundi maalum cha Wakristo, lazima ieleweke kwamba Bibilia yenyewe haina ubaguzi wowote wa namna huo. Maagizo kuhusu yale yanayotarajiwa kwa mwumini yameelezwa kwa maneno ya jumla kiasi cha kwamba lazima tufikie hitimisho kwamba yanalenga Wakristo wote. Hakuna anayesazwa. Bibilia imejaa ushahidi wa kutosha kwamba mafundisho ya Kristo na mitume ni ya kutumika na wote. Zinawahusu Wakristo wote. Kwa kuwa kanuni za motisha za maisha ya utiifu wa furaha ni sawa kwa wote, basi ni mantiki kuwa itikio ya mambo haya yangekuwa sawa vile vile kwa wote. Wakristo wote wanapaswa kuwa *wahudumu* na *watoto* wa Mungu (ona Mathayo 5: 45; Yohana 3: 5; Warumi 8: 9,14-15; 1Kor 6: 19-20) .[3] Wote wanafaa Kumtumikia na Kumtii kwa mtazamo na vitendo ambavyo vifaa uhusiano kama huo.

Yesu alisema kuwa amri kuu ni "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili zako zote na kwa nguvu zako zote" (Marko 12:30). Iwapo maneno haya yana maana yoyote, basi yanathibitisha yote yaliyosemwa. Upendo wa Mungu ni hitaji la msingi la imani halisi. Haijatengwa au kuhitajika tu kwa wachache waliochaguliwa. Mungu hatafuti moyo uliogawanyika. Hazina ya mbinguni ndio iwe lengo letu la msingi. Hata upendo wa familia inafaa kuwa wa pili kwa upendo wetu wa Kristo. Imani hafifu ni hujuma kwa yote tunayosisitiza juu yake.

Mungu hapendi kushiriki utukufu wake na mshindani yeyote yule. Bibilia imejawa na ukweli huu. Kuweka utukufu wa kitu chochote juu zaidi ya utukufu wa Mungu ni ibada ya sanamu. Wakati moyo unaelekeza upendo wake mkuu kwa kitu kingine chochote kile isipokuwa Mungu, ibada ya sanamu imefanyika. Chochote kinachovutia mioyo yetu mbali na Yeye, kinachofunika akili zetu au kushikilia sehemu ya kwanza katika mapenzi yetu ni sanamu. Ni Mungu tu ndiye anayefaa kupewa ibada zetu zote.

Kwa vile Bibilia ni wazi kuhusu mada hii, basi inasumbua hasa ni kwa nini mara nyingi hupuuzwa. Haya ni mambo ambayo ni lazima tuyachukulie kwa uzito. Tukifanya hivyo, mtazamo wetu hautakuwa wa kuhisi kana kwamba tumekwisha fika. Kinyume chake, mambo haya yatakuwa mapenzi yetu. Kujitolea kabisa kwa utukufu na huduma ya Mungu ndio msingi ambao tabia zote za Kikristo zitajengwa. Mara tu inapothabitika, itatumika kutusaidia na kutenda yote anayotaka Mungu.

Sehemu ya Pili: *Tabia ya Mkristo wa Kidesturi*[4].

Baada ya kuelezea vigezo na tabia ya imani ya kweli, wacha sasa tuchunguze kwa undani zaidi Ukristo wa kidesturi uliopo karibu nasi.

Hapo awali niligundua kwamba imani imekuwa mada ambayo inashikiliwa kwa ncha ya vidole siku hizi. Sasa nataka niangalie wale ambao wanakaribia kidogo imani ya kweli lakini sio karibu sana kujua kwa kiwango fulani ugumu wa imani ya Kikristo. Sijanuia kupendekeza kwamba maoni anuwai ninayoyazungumzia yanapatikana kwa usahihi mkubwa kwa kila mtu ambaye ana imani ya kidesturi badala ya ile ya kibiblia. Ninaamini kuwa nitaweza kuangazia mada zetu za jumla na muhtasari ambao unaonyesha kundi hili la wake kwa waume. Ninaweza kukuambia vile uso ulivyo na jinsi unavyoonekana kwa ujumla, lakini kwa njia yoyote ile hiyo haifafanui upekee wa kila uso. Hiyo haitawezekana.

Kwa hatari ya kujirudia mwenyewe, wacha nionyeshe mawazo potovu yaliopo kuhusiana na asili ya imani halisi. Imani ya kweli ni kitu ambacho huenea sana maishani mwetu hadi kuathiri kila kitu tunachofanya. Ni jambo la moyoni ambapo huwa inakuwa ushawishi wetu mkuu. Daima hutafuta kuondoa chochote kilicho kinyume na ukweli wake na hujaribu kuleta hamu ya moyo na hisia zote chini ya udhibiti wake.

Tunaamini kwamba inapokuja kwa imani, Kristo hukaa ndani yetu kwa uwepo wa Roho Mtakatifu. Huu ni msingi wa imani ya kweli inayotulazimisha kupima yote tunayofanya dhidi ya ukweli huu. Mawazo yoyote au hatua ambayo haienendi na ukweli huu ni kasoro na inapaswa kupingwa. Roho Mtakatifu huwa motisha yetu mkuu. Uwepo wake unapatikana na hupenya kila nyuzi ya mili yetu.

Lakini mtazamo ya wengi kati yetu ni tofauti kabisa. Wazo wa namna huu huanza kwa kuunda mfululizo ya vigezo vinavyotambua kwamba vitendo fulani ni lazima vikomeshwe, na kisha mfumo wa dhana huundwa ili kuendeleza mfululizo huu wa vigezo. Lakini mfumo huu upo katika muktadha mkubwa, au mfano. Imani hufanya kazi tu ndani ya mfumo mdogo, wakati maisha huwa katika muktadha mkubwa. Ni mawazo fulani tu, wakati, rasilimali na ushawishi ndiyo iko chini ya utawala wa imani. Mtu binafsi bado anabaki kuwa mtawala wa yote ambayo yako nje ya sanduku hili ambalo ni la kujijengea. *Imani ni ya Jumapili tu*, mtu kama huyo anafikiria. *Ikiwa nitatimiza majukumu yangu ya kidini, niko huru kuishi maisha yangu kama vile nitakavyo*. Kwa hivyo ukweli na kazi ya Roho huchukuliwa mateka katika jukumu lililopungua katika maisha yao. Imani ya kweli hairuhusiwi kupanuka na kumiliki zaidi katika maisha ya mtu huyo. Ushawishi wake ni mdogo na haifai.

Wakati Kristo hayuko huru kumiliki zaidi na zaidi yetu, kwa muda mwelekeo itakuwa ni kuchukua hata kile tulichoweka katika mfumo mdogo na kuisongeza katika muktadha mkubwa. Kwa kweli tutarudi nyuma kiroho badala ya kuendelea katika hali halisi ya kiroho. Kwa asili, hali halisi na maadili yake yatasukuma zaidi dhidi ya vigezo vya imani ya kweli. Nafasi iliyochukuliwa na imani itapungua baada ya muda fulani, mpaka haitatumika kabisa. Tutakuwa wamiliki wa bandia wa yale tunayokiri. Na huu ndio mwanzo wa Ukristo wa kidesturi.

Naogopa kwa kuwa hii ni kama sheria isiobagua kati yetu. Kwa jumla, hali ya Ukristo ni ya kidesturi zaidi kuliko ya kweli. Maendeleo ya Ufalme wa Mungu na utukufu wake hatuchukui kama shauku kubwa. Hatujitahidi tena kutafuta hazina hizi. Kristo sio Bwana tena juu ya maisha yetu yote. Tumejifanya kuwa mabwana yetu wenyewe. Na hapa ndio maisha hupata utata. Kilichopaswa kuwa jambo muhimu sana kwetu tunalofaa kufuatilia hupotezwa wakati akili zetu na mioyo yetu inamezwa na mambo madogo madogo. Ikiwa mawazo yetu na nguvu zetu ni zetu, basi mali inakuwa mali badala ya kuwa vitu vya usimamizi tu. Kwa wakati wetu mwafaka, tunatoa masalio yetu tu kwa Mungu huku tukijibania iliyobaki, kujiingiza wenyewe katika utimilifu kamili na wa bure wa starehe za kibinafsi.

Hii ndio sababu tunaona majukumu madogo sana ya kiroho yakiwekwa kwa nafasi ya juu, uwezo wa ajabu au utajiri mkubwa. Maagizo ya Kristo kuhusu uwakili wa uwaminifu kwetu sisi na yote tunayo yamesahaulika. Ikiwa kuna wajibu wowote, kwa kawaida hurejelewa kama jukumu letu kwa manufaa ya jamii au ustawi wa familia zetu,

na hata marejeleo haya huendelezwa tu na faraja yetu wenyewe na kwa manufaa yetu wenyewe. Furaha na amani ya kibinafsi ndio inakuwa vigezo vya kutuamulia tunapoishi, tunapofanya kazi, jinsi tunavyotumia wakati wetu, tunavyofikiria, tunachosema na jinsi tunavyojipumbaza. Maswala makubwa ya maisha yetu yanakuwa uchoshi. Majanga haya!

Kuishi maisha yetu wenyewe na kukosa kutimiza kusudi kubwa tulilopangiwa kutimiza ni dhambi kweli. Haiwezekani kwamba tunaweza kuwa na uchoshi katika ulimwengu ulio na ubaya mwingi wa kushughulikia, ujinga mwingi wa kufundisha na shida nyingi tunazoweza kupunguza. Yaonekana kwamba tamaa na ulafi hayajui mipaka.

Na bado maisha yanaendelea huku wengi wakiishi katika aina ya uvivu usio na sura. Burudani inakuwa lengo la maisha. Mabaa mengi, michezo inazidi kuenea, kamari hutawala wengi, na karibu aina yoyote ya burudani inatafutwa kujaza utupu ulioundwa na maisha yasiyokuwa na maana. Mwaka kwa mwaka huenda kwa harakati zisizo na faida. Vijana na wazee sawa huishi kwa vitu ambavyo haviridhishi na kupuuza vitu vinavyoleta utimilifu. Sisi sio wahalifu au wauaji au wezi. Dhambi yetu sio dhahiri. Tunaishi kulingana na viwango vya jamii, huku tukiteleza katika mtazamo wa ulimwengu huu wa kuishi, pasi na kuzingatia matokeo.

Ili kujaza utupu wa ubatili, wengine hugeukia starehe za kiulimwengu. Na hapa sisemi kuhusu wale waliokatalia tabia mbaya ya uzinifu na kukataa imani ya Kikristo. Narejelea wale wanaozingatia maadili na fadhila na hata hujiita Wakristo. Kwa nje yote yanaonekana kuwa mema, lakini katika maisha yao ya kibinafsi ni waovu tu kama wakafiri. Ni walimwengu waovu waliositirika. Biblia inatuamuru kuua matendo ya asili ya dhambi, lakini kidesturi, asili za samani zimekuwa ndio kawaida ya Wakristo wengi wa kisasa. Wazo la uangalifu na kujikana wenyewe huzingatiwa kama kitu tu kinachowahusu wenyeji wa watawa pekee.

Kuwa mfuasi halisi wa Ukristo wa Kweli unahitaji bidii katika uangalifu. Wale tunaowazungumzia wamesahau jukumu lao la kumtumikia Mungu na wanadamu wenzao. Wao hujifanya kana kwamba ukawaida ndio desturi ya Ukristo. Lengo lao kuu maishani ni kuishi katika utajiri mwingi, kwa raha na anasa zaidi. Hata mazoea mazuri ya kupunguza uzito na kukaa katika afya bora yamekuwa ndio mwisho badala ya kuwa njia ya kufanikisha zaidi utumishi wao. Afya na mazoezi yamethaminiwa kiasi cha kwamba yamekuwa kama aina nyingine ya ustarabu.

Wengine hua na njia tofauti za kuelezea mtazamo huu. Wao hufuata mali, fahari, nguvu na nyadhifa, kana kwamba vitu hivi hufanya maisha kuwa na kusudi. Wakristo wengi wa kidesturi wanazingatia kupata vitu hivi kama kusudi la msingi la maisha yao. Inashangaza, hata hivyo, kwamba wale wanaomiliki vitu hivi hawaathiriwi sana nao kuliko wale wanaofuata wasicho nacho. Wale ambao hawana wanashikwa mateka kwa madanganyiko na namna vitu vinavyoonekana badala ya ukweli halisi. Hii ni tofauti na maisha ya unyenyekevu na adili ambayo Yesu alifundisha na kuonyesha. Badala ya unyenyekevu, ubatili ndio unatawala mioyo ya Wakristo hawa wa kidesturi.

Shida ya anasa ni eneo moja tu ambapo Wakristo wa kidesturi wanashindwa kutekeleza madhumuni ya Mungu. Pesa na tamaa zimekuwa sanamu wa wakati wetu haswa kwa watu walio kwenye ulimwengu wa biashara na taaluma. Yanaonekana kama ni mazoea ya kawaida, lakini vitu hivi vinaruhusiwa kushamiri zaidi katika maisha yetu. Hoja juu ya kuwa na bidii kwa kile tunachofanya, kufanikiwa katika taaluma zetu au kutunza familia zetu hutupotosha ili tusiwe tena na mtazamo sahihi kwa maswala haya. Kazi zetu zimetumeza. Uchovu unaozalishwa nazo hutusababisha kutafuta burudani za kilimwengu ili kuhuisha nafsi zetu huku tukiua huisho wa kiroho. Na ikawa kwamba tunafanya kazi, tunacheza, tunafanya kazi na tunacheza- ila roho zetu zimepuuzwa katika mviringo huo.

Mungu anapokoroga mioyo yetu na wasiwasi kwamba kitu sio sawa, tunajibu kwa kuvuruga mwelekeo. Tunatazamia mikusanyiko ya kijamii au pumbao ili kukaba wasiwasi unaokua. Mvuto mkubwa kwa mfanyabiashara

ni kujipoteza mwenyewe kazini, akijitangazia kuwa hakuna wakati wa kufikiria mambo ya kiroho. Watu hawa daima hutazamia wakati ujao watakapokuwa na muda wa kutosha wa kuzingatia mambo ambayo kwa sasa ndiyo muhimu zaidi maishani. Biashara na raha hujaza muda wao, na maisha ya kiroho hupuuzwa.

Sitachukua muda wako zaidi kwa kuonyesha kwamba mwanasiasa, mwanafalsafa, msomi, mshairi, msanii na wengineo wana tofauti zao za utaratibu huu. Inatosha kusema kwamba kila mtu ana shughuli zake ambazo huwa ni shughuli za msingi. Wote hujifanya kana kwamba furaha yao hutegemea kabisa mafanikio yao au kutofaulu kwao kwa kazi. Usielewe vibaya ninachosema. Utamaduni, sanaa, elimu na biashara zote zina nafasi zao. Tatizo linatokea wakati mahali pa imani maishani mwetu huchukuliwa na vitu hivi vya chini. Thamani yao ni sawa na umuhimu wa uwepo wa muda mfupi tu ukilinganishwa na umilele.

Mara nyingi haiwezekani kutambua shauku yoyote dhahiri inayovuruga juhudi zetu za kumtafuta Mungu. Nyuzi mbali mbali za maisha yetu zimeingiliana na zina mseto kiasi cha kwamba huwa hatuwezi kugundua mahali upotovu wetu upo. Hatuna uwezo tena wa kufuata ushauri wa Socates wa "kujijua!" Kwa kuongezea, tumeshindwa kusikiliza hekima ya Solomoni ya "zaidi ya yote kulinda moyo wako" (Mithali 4:23). Wake kwa waume wengi hawajui hali yao ya kweli na hawana tahadhari na mambo yanayochukua nafasi ya Mungu katika maisha yao.

Lakini ikiwa ni kweli kwamba Bibilia inafundisha kwamba Mungu ndiye anastahili upendo wetu na ikiwa hakika baadhi ya mambo haya yanayotuvuruga yamechukua mahali ambapo Yeye tu ndiye anayestahili, basi kwa kweli tumekuwa wasio waaminifu kwa Mungu. Mungu anatamani kuweka kiti chake cha enzi mioyoni mwetu na kutawala ndani yetu bila mpinzani. Kwa wengine uasi huu ni wazi na imezidi. Kwa wengine umesitirika. Lakini katika visa vyote viwili, tumejitenga mbali na Bwana wetu anayetufaa. Kujiachilia zaidi kupindukia kwa shughuli za kazi ni sawa na tendo la uhaini wa kiroho kama vile tu kutoa miili yetu kwa usinzi au nguvu zetu kwa uchoyo na wizi. Mtazamo wa nje unaweza kuwa tofauti, lakini kanuni ni sawa. Ikiwa hatutarejesha utiifu wetu kwa Bwana anayestahili, tutapata shida wakati mambo ambayo yanathaminiwa sana na wanadamu yamedhihirishwa kuwa ni machukizo machoni pa Mungu.

Njia hii ya kufikiria imekuwa nadra katika nyakati zetu. Wake kwa waume wengi hawatazami maisha tena kupitia gridi ya kiroho. Hata wakati tunapotambua kuwa watu fulani ni wavivu na wasio na akili, wanaoharibu maisha yao kwa njia duni na isiyo na maana, tunawapima kulingana na maadili ya kilimwengu na wala sio kwa suala la matokeo ya maisha yao kulingana na umilele. Ubatili uliokithiri na tamaa isiyodhibitiwa huzingatiwa kama dosari za tabia, sio dhambi. Ikiwa rafiki ni mgonjwa au anamaumivi ya mwili, tunamjali kwa kiwango ambacho tutajaribu kuagiza tiba ambayo inaweza kupunguza maradhi yake. Lakini wakati rafiki yuyo huyo ni mgonjwa kiroho, tunafanya juhudi ndogo sana kusaidia kupunguza ugonjwa huo. Huwa tunakwepa makabiliano naye, huku tukitumai kwamba mtu mwingine ataweza kuja kumhudumia.

Tunawashughulikia watoto wetu kana kwamba ni viumbe vya muda tu. Inapotulazimu kuwasaidia kuamua ni wapi watapata elimu yao, au ni nini watajifunza, wataolewa na nani, na ni kazi gani watakaochagua, mara nyingi tunashindwa kushughulikia maamuzi haya kupitia kichungi cha ufalme wa milele wa Mungu. Tunaangalia jinsi maamuzi haya yataathiri uwezo wao kiuchumi au hali yao ya kawaida ya kufaulu, lakini ni mara chache tu huwa tunazingatia maswala ya umilele. Uchunguzi wa kile tunachofanya katika visa hivi unaonyesha kile ambacho ni cha muhimu zaidi katika fikra zetu.

Haya ndiyo matokeo mantiki ya kufanya kosa ambalo tumeangalia hapo awali: bila kuzingatia imani halisi ya thamani ya kutosha na kuifanya iwe kanuni ya motisha ya maisha yetu. Zikinyang'anywa mahali pao sahihi, imani na dini zinageuka kuwa mfumo baridi na usio na uhai wa sheria na kanuni. Tunaona sheria ya Mungu kama

kizuizi na ya kuadhibu tu. Tunazichukua kana kwamba ni vizuizi kwa uhuru wetu. Tunachukia hata vizuizi vilivyowekwa kwenye vitendo ambavyo hata hatunui kuchukua. Kama mshairi wa Uigiriki Juvenal alisema:

Hata wale ambao hawataki kuua mtu yeyote wangependa kuwa na nguvu ya kufanya hivyo. [5]

Hata tunapozingatia amri hizi, huwa tunazitafsiri kwa njia zinazotupendeza tu maishani. Wakati mwingine tunafanya hivi kwa kutimiza nakala ya sheria bila kuzingatia roho ya sheria iliyo ndani ya barua. Ikiwa tungelijua Bibilia bora, tungejali zaidi na roho kuliko nakala. Tunajaribu kufuata mafundisho ya Bibilia kwa kusadikisha kwamba utamaduni wa wakati huo ulikuwa tofauti sana na yetu. Tunasema kwamba utamaduni wa wakati huo ulihitaji kukataliwa kwa sababu ya mapungufu yake. Tunajaribu kuupuzilia mbali ukweli kuwa ni mfano tu. Hakika, Mungu asingeweza kuweka maagizo Kutumia lugha ngumu au mawazo mengineyo [ambayo hatujawahi kuamini kabisa], ni mfumo unaofuruga mahitaji ya uadilifu katika neno la Mungu. Ikiwa juhudi zote za kuelezea zimeshindwa, basi tutaamua tu kwamba tunapaswa kujipatia neema kiasi katika mambo haya.

Wakati hii inaposhindwa kutuondolea mahitaji haya ya dhuluma, tunaivunja, tukitumaini kwamba dhambi zetu sio shida sana: ni utani tu usio na madhara, utapeli mdogo wa kijinga, kiasi tu cha utani uliorembeka. Tunabishana tukisema, "Hata watu wa dini hujiingiza mara kwa mara katika vitendo kama hivyo, sivyo? '' Hata tunatumia rehema za Mungu kama udhuru wa kujiridhisha katika dhambi. 'Hakika Mungu hawezihukumu hiyo! "Twajipumbaza kwamba udhaifu wa wanadamu unaeleweka kote kote. Katika fumbo la Kilatini, 'sheria haizingatii udanganyifu.' 'Watu wote ni dhaifu. Tunakiri, tunatamani tungekuwa bora na tunaamini kwamba kadri tunavyozeeka tutakuwa hivyo. Kwa unyenyekevu wa kiunafiki, tunatangaza kwamba neema ya Mungu tu ndio itakayotusaidia kuwa katika umilele naye.

Usinielewe vibaya. Ni kweli kabisa kuwa neema ya Mungu tu ndio hutupa tumaini. Lakini hii haisemwi kwa unyenyekevu wa kweli. Unyenyekevu wa kweli huhisi mzigo wa ukweli huu na unatamani kuwa huru na mzigo wa dhambi. Dhambi inakuwa mbaya kwetu. Hatutamani kumhuzunisha Mungu. Lakini wale wanaotumia kweli hizi kama mantiki hawana tabia kama hiyo. Maisha yao yanaonyesha kuwa wanafurahiya kuishi katika ukingo wa dhambi. Wanapenda kucheza na moto. Hawapendi utakatifu na hawana hamu ya kuipata.

Ni matokeo ya kuhuzunisha kutazama dini kama mpangilio wa sharia tu, badala ya kanuni ya ndani, kwamba ni punde tu na itatukulia mfumo wa mienendo ya nje badala ya tabia ya akili na moyo. Hii itafanya kazi kwa huo muda mfupi tu. Mwishowe hata mtu anayeonekana kuwa na uwezo wa kushughulikia maswala ya nje bila kuwa na roho ya ndani atapata njia yake ya imani kuwa nzuri kama mbunifu anayeamua kutopoteza wakati wake kujenga msingi kabla ya kuanza kuunda orofa ya juu. Sote tunajua hatma ya jengo kama hilo!

Kuna nguvu ya kuvutia katika haya yote. Sote tunajua kuwa imani yetu katika Kristo sio tu suala la imani ya ndani. Ikiwa mwenendo wetu haupatani na imani hiyo, basi imani yetu inaweza kuhojiwa. Matendo hudhibitisha imani. Ni kama haiwezekani kuishi vile Kristo alifundisha ikiwa hatuna imani inayobadilisha ili kubadilisha namna tunavyoishi. Kwa hivyo matendo hutegemea imani na vile vile imani huandamana na matendo.

Yesu alisema tutajua mti kwa matunda yake, lakini Yeye pia ilionyesha kuwa inahitajika kuifanya mti kuwa mzuri ili iweze kuzaa matunda mazuri (ona Math 7: 17-20). Biblia inaendelea kutuamuru kuzingatia kwa uangalifu mioyo yetu, au hali yetu ya ndani. Hali ya kweli ya moyo ni ya muhimu sana kwa Mungu. Ikiwa moyo ni mzuri, basi itaonekana kwa tabia ya nje. Matendo ya nje ni dhihirisho ya hali ya moyo. Yesu alisema, "Maana kinywa huyanena yaujazayo moyo" (Math.12: 34). Kimsingi huu ndiyo tofauti kati ya Ukristo wa kidesturi wa siku zetu na imani halisi.

Ukristo wa kidesturi kwa kawaida huusika sana na maswala ya nje. Hauelewi jinsi kweli za ndani ya imani halisi zinafanya nje kuwa jinsi Yesu anavyotaka.

Ingawa hii inaweza kuonekana kuwa wazi kwa wengi, kanuni ya kutazama imani kwa msingi wa maswala ya ndani inapingana kabisa na kuitazama kwa msingi wa vitendo. Tunapotambua umuhimu wa nafasi ya imani ndani yetu, tutakuwa macho katika kuweka mioyo yetu sawa mbele za Mungu. Ikiwa tunazingatia vitendo vya nje peke yake, basi moyo itadhoofika kama tu mbegu iliyopandwa kati ya miiba. Miiba ya asili ya kibinadamu hukua bila kutunzwa na mwishowe humeza mbegu nzuri. Bustani ya moyo lazima itunzwe kwa uangalifu mkubwa. Kile tunachokiona katika hali ya sasa ya Ukristo ni kukwepa kabisa juhudi yoyote ya kukuza moyo. Wakati hali ya moyo na akili hazitunzwi, mlango unafunguliwa kwa ukuaji usiozuilika wa mawazo na mitazamo ambayo husababisha janga la kiroho. Ni mpaka tabia ionekane ndipo tunatambua kilichotokea.

Kwa sababu ya nguvu hii, Mungu anatuamuru "kuishi kwa imani" (2 Kor.5: 7). Kawaida, kifungu hiki hutumiwa kututia moyo wakati hatuwezi kuona ile hali ngumu inayofanya maisha yetu kuwa magumu. Tunaambiwa kwamba tunahitaji kuamini, hata katikati ya ugumu kama huo. Kwa kwelli sehemu ya kile kifungu inamaanisha hii. Lakini kwa maana ya jumla, ni ushauri kwamba kila wakati turuhusu imani yetu-uhusiano wetu na Kristo- iwe ndio nguvu ya kutuwezesha kuishi siku zetu. Lazima tutembe (kuishi) kwa imani kama nguvu inayotutia motisha na kutawala maisha yetu. Tunapoishi hivi, tutakua na njia mpya ya mtazamo katika maisha yetu.

Tazama "maono" hapa kama kumaanisha maisha kulingana na mtazamo wetu wa ulimwengu tunapoiona katika hali yetu ya anguko. Tunapoishi kulingana na nguvu ya imani, tunaona maisha kutoka kwa mtazamo tofauti. Tunaiona kupitia lenzi ya ukweli wa Mungu. Yasiyoonekana huonekana. Njia kama hiyo ya kufanya kazi inagarimu uangalifu wa kiakili na kiroho. Haijulikani kwa ujumla, na hakika haifahamiki, na wengi wa Wakristo wa kitamaduni ambao wanajaribu kuwa wazuri. Hii haimaanishi kuwa tunajaribu kutoroka ulimwengu wa asili na kuishi katika hali isiyo ya kiroho. Badala yake, tunaweka mawazo yetu iambatane na ukweli wa Mungu, tukiishi maisha yenye tija na tunafurahiya raha na baraka za ulimwengu wa asili kwa kuridhika pia na shukrani. Tunakuwa waangalifu tusijekuishi katika haya yote. ("maisha yaliyomezwa kabisa na mambo hayo").

Imani halisi hulenga mambo ya umilele. Mtazamo wa aina hii hutofautiana sana na ule wa Wakristo wa kawaida ambao wanashugulika sana na mambo ya ulimwengu huu. Hata ingawa wanajua katika akili zao kwamba maisha ni ya muda mfupi tu, habari hii haingii mioyoni mwao. Hebu linganisha hawa na wale Wakristo ambao daima wanalenga vitu ambavyo ni muhimu sana kwa Mungu. Wana uwezo wa kupambanua unaowawezesha kukabiliana na mambo yasiobainika maishani kwa hali ya utulivu. Wanao faraja ya kutosha kuweza kuwafikia na kuwahudumia wengine.

Lakini si hayo tu. Tofauti ingine kubwa baina ya Wakristo wa kawaida na Wakristo wa kweli ni ile moyo walio nao inapokuja kwa mali ya ulimwengu. Wakristo wa kawaida mara nyingi hufanya hatua sahihi za nje, lakini mara chache kwa kujinyima au jukumu. Waumini wa kweli hutambua jinsi tabia za Ukristo zinaonyesha upendo wa Mungu. Wanaweza kuishi kwa utiifu na kujitolea, hata kwa furaha. Hiyo haimaanishi kuwa hawahitaji msaada na kutiwa moyo au kwamba hawahitaji kufanya upya fikira zao. Wanajua kuwa pasi na uangalifu wa namna huo, bila shaka utu wa kale na tamaa zake utaanza kuwatawala. Wanalinda mioyo yao na akili zao na wanafanya kazi katika kuongeza maarifa yao kwa kupenda vitu vya mbinguni.

Bibilia imejawa na thibitisho kwamba hii ndio njia ya kuishi maisha halisi ya kiroho. Muumini huambiwa kwamba kuweka moyo wake mambo yaliojuu sio bure. Inaonekana kwamba kwa Mkristo wa kidesturi, imani na raha ni mambo yanayopingana. Hii sio picha tunayoipata katika Bibilia. Badala yake, inazungumza juu ya njia ya

Kristo kama njia ya amani na furaha. Yule ambaye ni thabiti katika harakati za kumtafuta Mungu anaonyeshwa kama mtu aliye na roho ya utulivu na shukrani ambayo inaonyesha ukweli kwamba huyu ni mtu aliye na upatanisho kwanza ndani yake yeye mwenyewe, kisha pia na yote yanayomzunguka.

Mfano mwingine wa tofauti baina ya imani hizi mbili ni ule tunaoona Jumapili. Hii ni siku ambayo Mungu mwenyewe aliitenga ili iwe siku maalum. Iliundwa ili iwe siku ambayo maswala ya kiroho yangezingatiwa zaidi kwa njia ya pekee. Tunaambiwa kuwa kwa siku hii, tunapaswa kuweka kando biashara na shughuli zote za maisha ili tuwe na wakati mwafaka na Mungu. Kusudi ilikuwa kwamba siku hii iwe siku ya ushirika wenye furaha. Lakini je! Ni hivyo? Wakristo wa kidesturi wanatumiaje siku hii? Je! Wanaingia kwa lango la Mungu kwa furaha? Baada ya kanisa, iwapo walikuenda, wanatumiaje sehemu ya siku hii iliyobaki? Je! Wanatumia siku hii kukuza uhusiano wao na Mungu? Je! Wanawafikia wengine ili wawasaidie katika kukua katika Kristo? Je! Wanatumia muda wao kutafuta kutumikia ufalme wa Mungu?

Utafikiria kwamba kutenga siku moja kwa madhumuni haya hauonekani kuwa shida. Ieleweke vizuri, inapaswa kuchukuliwa kama baraka kubwa. Ila kwa bahati mbaya, sivyo. Badala ya kupokea siku hii kama siku ya fursa ya kiroho, siku ya kutafakari na kujirekebisha, siku ya kusahihisha makosa ambayo yanayoweza kurundika katikati ya juma, au siku ya furaha, upendo na maelewano, wengi huitumia vibaya kwa shughuli wanazoiambatanisha au kwa kuipuuzilia mbali kabisa. Inaonekana ni kazi kwao kumtolea Mungu siku mzima. Iwapo wamehudhuria kanisa, wanaona ni haki yao sasa kutumia sehemu ya siku hiyo iliosalia kujistarehesha jinsi watakavyo. Wanakuwa wepesi wa kutumia Jumapili kumaliza kazi walioanza kati ya wiki kuliko kuweka sughuli za Jumapili kati ya wiki. Wanatafuta udhuru wa kila aina ya kufanya kazi ambazo hata sio muhimu sana kukamilisha. Kwa wengi, biashara yenyewe inachukuliwa kuwa nafuu kuliko kuvumilia kile wanachohisi kuwa ni uzito wa Jumapili!

Kuna wale wanaojikuta wana mtazamo sahihi kwa maisha ya ibada na haswa manufaa ya Jumapili. Wanajali hali hii na wanaomba kwa unyenyekevu ili waweze kufanikiwa zaidi kutunza nyakati za ibada na ibada. Wanatamani moyo wenye njaa ya vitu vya kiroho na ambao hautawaliwi na anasa za ulimwengu. Ikiwa wewe ni mmoja wa watu hawa, usikate tamaa. Sisemi juu yako. Ninazungumza juu ya wale ambao wanajua kuwa hii ni hali yao na bado hawana wasiwasi kuihusu. Wanaishi maisha yao kana kwamba hawamjali Mungu hata kidogo

Hii sio eneo pekee ambapo Wakristo wa kawaida huwa na shida. Wanahalalisha upungufu wao wenyewe kwa kusema kwamba wale wanaojitahidi kumpendeza Mungu katika eneo hili la tabia wanatafuta namna ya imani ya juu kuliko ile wanayotaka. Maisha yao wenyewe yamekosa sifa za fadhila, upole, uvumilivu na, zaidi ya yote, unyenyekevu ambao kuliko sifa nyingine yoyote ni kiini na sehemu muhimu ya tabia ya Ukristo wa kweli. Sio kwamba sifa hizi hazitafutwi tu, lakini kinyume halisi ndio kinageuzwa na kuwa aina ya fadhila kwa kutamka kiburi '' tu '' au kiburi '' kamili ''. Matamshi ya aina hii yamebuniwa ili kuhalalisha ubatili uliopotoka na ubinafsi. Hii ni somo muhimu sana kwamba inastahili sehemu yake tofauti ili kuichambua kikamilifu.

Sehemu ya tatu: *Wasiwasi Kuhusu Kile Watu Wanafikiria Kuhusu Sisi Ikilinganishwa na Mtazamo wa Ukristo wa Kweli*

Hamu ya kusifiwa na watu, katika aina yake mbalimbali, umewameza wengi katika tamaduni zetu. Hata ingawa mara nyingi tunafikiria tatizo hili ni la madarasa ya juu pekee, lakini ukweli ni kwamba umewatawala watu wa jinsia yote na matabaka yote ya kijamii. Huchukua aina nyingi ya miundo na kujisitiri kwa njia nyingi. Inaridhia yote tunayodhani, tunayozungumzia na hata kufanya. Wakati mwingine inatambulika wazi, lakini hata wakati sivyo, huwa ndiyo motisha ya msingi inayowaongoza wengi wa wake kwa waume na vile vile huwa ndiyo shauku kuu ya rohoni.

Hii ni njia ya kufikiria inayoanza katika utotoni na kuimarishwa maishani mwote. Mara nyingi huwa ni lengo dhahiri la shule na vyuo kukuza mtazamo huu chini ya uvuli wa kufaulu na fanakas. Wengine wataenda hata zaidi na kusema kwamba bila kanuni hii kazini, tutaangamiza ustaarabu wetu na faraja yake kama tunavyojua sasa. Kisha wao huhitimiza kauli zao kwa kuthibitisha kwamba hatupaswi kuacha maadili au wajibu wetu ili kupata kibali cha wanadamu, au katika hofu ya kutokubalika na wanadamu. Lakini katika utendaji, sifa hii ni nadra sana kuonekana.

Mara nyingine, kupenda kusifiwa sana huwa ni ujinga. Wakati mwingine huwa ni uovu. Mara nyingine ndiyo huwafanya watu kuwa mashujaa na mara mwingine kuwa wahalifu. Wale ambao hutetea fadhila ya kanuni hii wanaweza kusema kwamba yote ambayo nimeyazungumza hadi sasa ni upotovu wa kanuni ya kweli na kwamba inapotumika kwa motisha sahihi, ina matokeo chanya ya nguvu. Wanaweza kusema kwamba ni kanuni hii, iliotiwa motisha vyema, ndiyo inaleta kutafuta ubora katika makampuni mbali mbali, maendeleo ya ujuzi ambao unaweza kutumika kwa madhumuni chanya, aina ya ujasiri usioweza kuzuiliwa, na uvumilivu unaotuwezesha kumaliza mbio.

Wanaweza pia kusema kwamba motisha inapokuwa sahihi, kanuni hii inaweza kumkinga tajiri kutokana na kupoteza maisha yake kwa anasa za kidunia na kumtia motisha akaishi maisha ya uzalishaji. Wanaweza kuendelea hata kuseonyesha jinsi inavyoweza kumpa motisha mke au mume kuvumilia jitihada na ugumu wao kuliko kupoteza maisha kufurahia raha ya kazi ya mtu mwingine. Wanaweza kuonyesha jinsi inaweza kuwa msukumo inaowalinda waliotunukiwa na kutotumia vibaya fursa yao na vile vile kuwapa wale wasiotunukiwa motisha ya kutafuta kushinda hali yao ngumu.

Na zaidi inapendekezwa kwamba si mbaya vile kutaka kupendeza. Inaweza kusababisha heshima na heri njema. Inaweza kuunda mazingira chanya katika uhusiano wa kibinafsi. Hata katika wakati wetu wa kibinafsi, mara nyingi twafanya mambo ni kama tunaangaliwa na mtazamaji asiyeonekana. Yasemekana kuwa hatupaswi kukataa chombo kama hicho kinachotusaidia kutenda vyema wakati fadhila peke yake haitupei motisha.

Hoja hizi zote zasikika vyema. Tatizo ni kwamba hazifanyi kazi. Aina hii ya mtazamo wa maisha hubadilika na mabadiliko ya utamaduni uliopo. Kile kinachokubalika katika kizazi kimoja hakikubaliki na kizazi cha pili. Na chukizo katika kizazi kimoja inakumbatiwa katika kizazi kile kingine. Ni kanuni ambayo katika hali ifaayo husaidia uovu na kupinga haki. Husababisha taswira ya wema, isio hali halisi. Hata wanafalsafa na washairi wa ulimwengu wa kale waliona kupitia uongo wake.

Kuna njia moja tu kanuni hii hutenda kazi kihalali. Na hio ni wakati hamu yetu ya kutaka kupendeza haukuelekezwa kwa hao wake na waume wengine, ila tu kwa Mungu. Kumpendeza Mungu ni motisha ya ajabu kwa yale ambayo ni mazuri na ya kupendeza. Hamu ya kumpendeza binadamu ina hatari nyingi. Bibilia ina mengi ya kusema kuhusu mada hii.

Mtazamo wa kibibilia wa kanuni hii ni tofauti kabisa na ule unaoshikiliwa na Wakristo wengi. Badala ya tamanio hii kuzingatiwa kwa umuhimu sana, Biblia inafundisha kwamba hali ya mawazo iyofaayo zaidi kwa hali yetu halisi ni ile yenye unyenyekevu na kutambua kiwango cha dosari tunao. Tunaambiwa kuwa ili tuweze kuishi kwa njia ambayo inampendeza Mungu, tunahitaji kupigana kikamilifu dhidi ya asili yetu ituelekezayo kwenye kiburi na majivuno. Manufaa yoyote ya asili tunayoweza kuwa nayo juu ya wengine, au hatua yoyote tunaoweza kupiga katika fadhila, inapaswa kutazamwa kama kazi ya Mungu katika maisha yetu. Tunaweza kusema kwamba madhumuni ya msingi ya Biblia kwa ujumla na injili hasa ni kutufundisha sisi kukataa kiburi na ubinafsi na matokeo yao; kutuwezesha kuelewa dosari na matatizo yetu kwa njia ambayo hujenga hisia ya unyenyekevu; na kwa sababu

ya kazi ya Kristo kutumika katika maisha yetu ya kuishi kwa utukufu wa Mungu, sio ubinafsi. Na Mwenyezi Mungu pekee ndiye mwenye kutukuzwa. Utukufu wetu wote ukageuzwe kuwa utukufu wa Mungu.

Yaonekana kwamba maelekezo haya kwa ujumla hukataliwa. Wale wanaoandika kuhusu maadili mara nyingi hupuuza kabisa motisha ya ndani ya utendaji. Kama hamu ya kusifiwa na watu ndiyo inasababisha utendaji uliyo wa manufaa kwa jamii, basi inatazamwa kama ni kitu kizuri. Lakini Biblia inafundisha kwamba hamu hii yakutafuta kusifiwa na wanadamu yenyewe ni tatizo. Husababisha hamasa ya rushwa hivi kwamba mwishowe inatafuta kutoa kutukuza mwanadamu badala ya kumtukuza Yeye ambaye vitu vyote vizuri na utukufu ni wake. Hata kama matokeo ya hamasa hii ni mazuri au mabaya, lakini bado inatukuza tu mwanadamu, sio Mungu.

Tunapochukua tathmini ya Biblia ya asili ya mwanadamu kuwa sahihi, basi tutahitaji kuelewa kwamba pongezi za kilimwengu au hata hukumu yake inaweza kuwa sio haki au imepotoka. Sifa kama hizo au ukosoaji huo hutokana na aina ya mtazamo ambao Biblia husema ni ya giza na uovu. Hata kusifu

haya na halisi!

vitendo kama hivyo vilivyonakiliwa katika Maandiko, kunakosababisha kiwango bora cha maisha, kunaweza kuwa tatizo. Hatimaye, ukosefu wa uzingatifu katika kutoa tunuku inaweza hata sababisha kukuza tabia fulani ionekane ni ya kupendeza ilhali haionyeshi kwa njia yoyote ile, kile Mungu anahitaji kutoka kwetu. Kwa sababu hii, ni muhimu kwamba imani halisi itilie shaka sifa zozote zile anazomiminiwa mwanadamu, hasa zinapozidi. Badala ya kuruhusu zimvimbishe mpokeaji, zinapaswa kutumika kama onyo dhidi ya ubatili wa wanadamu.

Baina ya matatizo ya kupokea sifa hizo ni namna zinzvyoathiri juhudi zetu katika kuzingatia mambo ya milele. Bibilia inatuambia ya kwamba tunapaswa kuweka akili zetu juu ya vitu ambavyo ni "juu" na "vya milele". Lakini sifa za wanadamu hutupotosha kwa shughuli za kilimwengu. Pia inaonekana kujiimarisha ili kwamba watu wanapotushangilia, tunakuwa na hamasa ya zaidi ya hayo. Kisha kwa ghafla, tunatambua kumbe kutafuta maoni mazuri na sifa za wanadamu zimetia mizizi katika maisha yetu.

Hii inaweza kuwa hata tatizo tunapopokea sifa ambazo hata hatujajitafutia, eti kwa sababu ya matokeo mema ya utendaji fulani ambao tumefanya kwa utukufu wa Mungu. Biblia haisemi kwamba tunapaswa kukataa pongezi wa namna hii. Kwa kweli mara nyingine itaonekana hivyo, sifa hiyo ni njia ya Mungu ya kuthibitisha utiifu wetu kutenda kile alichotuambia tufanye. Mara nyingine tunapodhani kwamba ulimwenguni kote hakuna matumaini, ni jambo nzuri kutambua kwamba wema bado unaweza kufanyika ulimwenguni. Najua inaweza kuwa ya kutatanisha, lakini Biblia haionekani kuonyesha kwamba motisha yetu ikiwa ni kumpendeza Mungu, na wala sio watu, kuna njia bora mbadala ya kuzingatia maoni ya watu. Suala hili linakuwa baina ya jinsi tunavyothamini maoni kama hayo sawia na jinsi tunavyotafuta kutumia ushawishi wetu wa ufalme. Wakati mwingine, sifa kama hizi za matendo yetu zinaweza kuleta utukufu kwa Mungu. Bila shaka, cha mno katika yote haya ni hatari ya kuruhusu haya kutokea na kisha kutokuwa na uangalifu ukaruhusu tena ule upendo wa zamani wa kujitakia sifa kuinua kichwa chake tena. Kiburi na kujipenda wenyewe daima hayawi mbali kamwe na yote tunayofanya.

Hivi ndivyo vyatupasa kuzingatia fedha. Kupata na kufuata mali isiwe kamwe kwamba ndiyo hamasa yetu ya msingi. Lakini Mungu akioona kwamba anafaa kutufanikisha katika eneo hili, yatupasa kutafuta kutumia hio mali kwa ajili ya utukufu Wake na kutambua jinsi mali inavyoweza kuwa na mvuto. Lazima tupigane vita dhidi ya mtazamo kwamba kupata mali ni kama ndiyo mwisho wa yote, na badala yake tuweke mawazo yetu katika ukweli kwamba utajiri ni njia tu ya kutufikisha mwisho. Mali ni miliki ya hatari sana. Kwa urahisi, huwa ni njia ya kuongeza faraja yetu na anasa badala ya chombo cha kusaidia wale wanaoteseka, na kwa kufanya hivyo kuleta utukufu kwa Mungu.

Katika mifano iliyopita, tunaona kanuni tendeti kwamba uhusiano na Kristo haujakusudiwa kuzima matamanio yetu ya kibinafsi lakini badala yake kuyaweka chini ya udhibiti wa uongozi Wake maishani mwetu. Kwa kufanya hivyo, tunakataa pongezi za watu ili kufuata utambuzi wa juu na bora Zaidi unaotoka kwa Mungu. Tunaweka utajiri wa kidunia katika mtazamo wake wa kweli ili tuweze kujitahidi na uwezo wote ambao Mungu ametupa ili kupata utajiri wa kweli ambao kamwe hauishi wala kuliwa na kutu. Malengo haya husababisha nia ya kweli na utekelezaji wa yote ambayo tumepewa na Mungu. Tutakamilisha zaidi kuliko yale tungeweza kukamilisha kwa sifa za wanadamu tu kama ndio hamasa yetu na utajiri wa dunia tu kama ndiyo thawabu yetu.

Baada ya kusema haya yote, ni bahati mbaya yanipasa kuonyesha kwamba thamani wanaoipa Wakristo wengi wa kidesturi sifa na mali haionyeshi kwa njia yoyote kile Biblia inafundisha juu ya masomo haya. Kwa wake na waume wengi, upendo *usio wa kawaida* wa *utukufu wa kilimwengu* sio suala linalotokana na kukosa uwezo wao wa kuufikia.[6] Lakini kuna aina fulani ya upendo huu ambao unaathiri hali ya kawaida ya maisha. Watu wengi wanapenda pongezi na sifa wanazolimbikiziwa katika hali ya kawaida. Kadiri tunavyozidi kuilinda, ndivyo tunavyojibu kwa hasira kali inaposhambuliwa, na ndivyo inavyofunua namna tuwakadirifu tunavyozingatia tabia zetu machoni pa wanadamu. Wazo kwamba tunawezapoteza umarufu wanaotupa hao walimwengu, au kukabiliana na aibu na kudhiliwa, haikubaliki.

Matokeo ya namna hii ya mawazo ni ya kubashirika. Iwapo matokeo ya utiifu kwa Mungu ni ya kutudhilisha machoni pa rika zetu, mara nyingi tunachagua sifa juu ya utiifu. Thawabu ya kidunia inapokuwa wa thamani sana kwetu na aibu ya kilimwengu kuonekana kuwa uovu mkubwa zaidi, huwa tunajaribu kubadilisha wajibu wetu kwa Mungu na kutafuta njia mbadala ya kuzitimiza; njia inayotuepusha matokeo ya kuchukua msimamo dhidi ya desturi ya utamaduni. Tunatafuta kumtumikia Mungu kwa njia ambazo hutuwezesha kudumisha manufaa ya kidunia na kuepuka kukataliwa kilimwengu. Au hata kuacha tu kujaribu kumtumikia Mungu kikamilifu.

Kuna njia nyingi ambazo tabia hii huonyeshwa. Kwa mfano, angalia jinsi tunavyokwepa majadiliano yoyote kuhusu Mungu katika mazungumzo yetu ya kawaida. Hebu tazama jinsi tunavyojitahidi kuwa na mtazamo uliokubalika kijamii kuhusu maswala fulani nyeti badala ya kuwa na mtazamo wa kibibilia. Yaani tabia zetu zimelainishwa sana na vigezo vya utamaduni hivi kwamba kama tungewekwa hukumuni kwa kosa la kuwa Wakristo, kesi hio ingeweza fungwa kwa kukosa ushahidi wa kutosha.

Nitakuwa nimekosea iwapo sijaguzia mojawapo ya matendo dhahiri yanayotokana na kushikilia maoni ya watu kwa dhati zaidi. Naongea juu ya tabia ya makabiliano au kumenyana. Hili ni tendo ambalo limekubalika kuwepo kwa muda mrefu sana katika jumuiya ya Wakristo.

Kiini cha tabia hii huwa ni imani kwamba umarufu wa mtu unafaa ulindwe kivyovyote vile na kwamba mtu anastahili kuepuka kudhilishwa kwa ari huo huo. Kumekuwa na majaribio mengi ya kuonyesha jinsi tabia hizi hazifai. Kwa kawaida hizi zinategemea hoja za kimaadili dhidi ya uovu na kulipiza kisasi. Kumbe kilichopuuzwa ndio tatizo kubwa zaidi linalosababisha tabia hii. Mchuano ni mfano wa kupendelea kibali cha wanadamu kuliko kibali cha Mungu, kiwango cha *articulo mortis*; yaanni, "hadi kufa." Inatufisha kiwango ambapo maisha ya wanadamu wenzetu na maisha yetu wenyewe yako hatarini---ambapo tunaweza kujikuta uweponi mwa Mungu, tukiwa tumerushwa pale kwa tendo ambalo ni chukizo kwake.

Unaweza kuwa unafikiri kwamba kwa kuwa haujawahi husika katika tabia hio mbovu ya makabiliano, hivyo basi huna dhambi. Lakini lazima ukumbuke kwamba tuko katika uhusiano na Mungu ambaye anatufanya tuwajibike kwa mawazo yetu na pia matendo yetu. Iwapo unashikilia mtazamo kwamba ikibidi, basi ni lazima

ukabiliane kwa ajili ya jina lako na heshima, basina ujue, kwa hukumu ya Mungu, wewe una hatia ya dhambi. Hivi ndivyo huwa na tendo hili la makabiliano, kwa kuwa ndiyo dhambi pekee ninao fahamu kwamba inahusisha tabia hii ya kutenda dhambi wakati wowote hali inapo amuru. Karibu wote walio katika daraja la juu la Uingereza wana hatia hii.

Najua kabisa kwamba hata kwa yote hayo niliyoandika, sijawasilisha kikamilifu somo hili la kupenda umaarufu wa kiulimwengu. Haiwezekani katika nafasi ndogo hii inaopatikana katika kitabu hiki ili kuchambua kikamilifu mada hii. Natumai, yaliosemwa yametosha kuifanya somo la kuchunguzwa vyema maishani mwetu. Jinsi wengi wanashikilia kanuni hii kwa heshima na taadhima haiwezi thibitishwa na baadhi ya maadili ya hali ya juu. Kwa kweli ni matokeo ya asili ya chini kabisa. Ni chemchemi ya ubinafsi na ubatili. Tabia hizi zinaungana zenyewe kwa husuda na wivu ili kujenga ubora ambao unaweza kusababisha maafa pamoja na mafanikio. Kwa upande mmoja, inatia motisha tasnia na ubora. Kwa upande mwingine, husababisha vita na uharibifu wa jamii nzima. Ingawa faida yake imepigiwa upatu, upungufu wake haujachunguzwa sana. Unaposoma maandishi ya baadhi ya Wakereketwa wa maadili ya Kikristo, utagundua kwamba suala hili linaepukwa kwa vyovyote vile. Ukosefu wa maoni huongoza moja kwenye hitimisho kwamba wamefanya namna ya makubaliano na Shetani ili kukwepa tatizo hili wasijefuruga utamaduni.

Bila shaka, mengi ya yale yaliyoandikwa na Wakereketwa wa maadili ya Kikristo mara nyingi hukosa thibitisho ya maadili ya Kikristo. Thamani ya kushangiliwa na uma hairuhusiwi tu lakini pia mara nyingi hupongezwa kwa sifa chache sana. Kupenda fedha inatazamwa kama ni mbaya, ilhali kupenda sifa ni inachukuliwa kama ni kitambulisho cha umaarufu. Inaonekana kuwa haitambuliki sana kwamba pamoja na matokeo mazuri yanayotokana na kutafuta utambuzi kibinafsi, kuna matokeo mengi hatari. Ni juhudi zinazotujaza ubatili, utata wa shauku na desturi ya kupenda vitu vinavyoiba mioyo yetu toka kwa Mungu. Wengi sana ni wepesi wa kushabikia upande wa kanuni hii unaoweza kusababisha mema huku wakipuuza upande ule unaoweza kusababisha maafa.

Ni tabia ya kipekee ya imani halisi kutoridhika na mtazamo wa nje tu unaoonekana nzuri lakini kuchunguza nia iliyo nyuma ya tendo na haja ya usafi wa utu wa ndani. Imani halisi inatambua kwamba tamaa ya kusifiwa, na kiburi danaganyifu inaotokana nao ni changamoto ya daima inayohitaji ufuatiliaji wa bidii. Pia ni pambano ambalo mke au mume aliye na imani halisi anajua hawezi kushinda bila msaada wa kiungu. Yeye hutambua kwamba kila kitu katika mazingira yetu ya nje, na hata sehemu ya asili yetu ya ndani ambayo bado hupinga utiifu kamili kwa Mungu, hupigana ili kushikilia chochote kinachotuelekeza kwa kujitukuza na kinachofanya kazi dhidi ya juhudi zetu za kunyenyekea kikamilifu. Vita ndani ya moyo wa mwanadamu huwa hivyo.

Ili kupigana vita hivi, wenye imani halisi wanatambua kwamba ni lazima wawe na mafanikio ya rasilimali zote ambazo Mungu hutoa ili kupinga kupenda nafsi, upendo ambao daima hupenyeza nafasi yao takatifu. Rasilimali hizi ni pamoja na kujichunguza kikamilifu ili kufunua dosari zetu wenyewe. Hii hutoa ukaguzi halisi ambao unatukumbusha haja yetu ya Kristo. Rasilimali nyingine ni kutambua kwamba nguvu zozote tunazo juu ya wake kwa waume wengine hao ni thawabu ambao tumepewa kama dhihirisho ya madhumuni ya Mungu maishani mwetu. Pamoja na mitazamo hii, ni lazima kufanya kazi kwa bidii ili kuweka mtazamo halisi wa sifa za kimwanadamu na thamani ya kuheshiwa, tukijua kwamba hazifai juhudi ambazo wengi hufanya ili kuzipata. Hazistahili bidi wa namna hio! Sifa za mwanadamu hazitabiriki. Mara nyingi hutolewa kwa wale ambao hawastahili, na zinaweza pia kuondolewa kwa urahisi jinsi tu ilivyotolewa.

Njia nyingine ya kujichunga na tabia hii ni kufanya urafiki na wale ambao pia wanatafuta kumpendeza Mungu. Wake kwa waume wazuri watafanya ukaguzi wa kweli wakati kile tulichofanya ni wa kuponezwa au hata

wakati ni wa kupingwa. Lakini hata maoni mema ya marafiki yasichukue nafasi ya matumizi kamilifu na makini ya dhamiri. Hakuna awezaye kujua hali ya mioyo yetu ila sisi wenyewe.

Tukishikilia heshima ya watu wema kihafifu, itatusaidia hata kutahadhari zaidi kuhusu jinsi ya kuitikia sifa za ulimwengu kwa ujumla. Mara tena kusudi hapa ni kutumia uwezo huo tunaomiliki kwa madhumuni sahihi. Tunapaswa kutumia sifa hizo kwa ajili ya maendeleo ya mipango na madhumuni ya Mungu. Sifa hizo sio mwisho haswa, lakini njia ya hatima ya juu. Ndio maana sifa tupu za wanadamu ni upumbavu tu. Eti chombo ndicho kinamiminiwa sifa, na wala si kwa ajili ya kimetimiza kazi kilichokuwa kimeundiwa.

Tunapofanya mbinu hii kuwa mwongozo unaokubalika, tutatafuta kutumia sifa na uwezo wote chanya tunaomiliki ili kusukuma wema mbele. Heshima tunaopewa ulimwenguni inaweza kuwa njia inayofungua milango ambayo haingekuwa wazi kwa wengine, ambao, kwa sababu yoyote ile, hawajaheshimika pa kubwa kitamaduni. Mke au mume wa imani ambaye pia ameheshimika pa kubwa katika jamii anaweza kusaidia kuondoa vizuizi vilivyosimama katika njia ya ukweli. Wako katika nafasi ambapo wanaweza kuzungumza dhidi ya mambo ambayo huharibu jamii na kuleta katika mwanga watu na matendo yanayostahili kutambulika ila yanaweza kuwa yamekosa nafasi ya kijamii ya kuvutia.

Kuna wajibu unaoambatana na msimamo kama huo. Umaarufu ni sifa yenye thamani iliokusudiwa kuendeleza imani na fadhila. Mtu wa imani lazima awe tayari kuuacha punde tu inapohitajika, lakini pia inawalazimu kujilinda dhidi ya kuutupilia mbali. Lazima waepuke hali na vitendo ambavyo vinaweza kuudunisha. Lazima waepuke ucheshi, hasira za ubinafsi, ujeuri, na tendo lolote linalofanywa kuvunja kanuni za shughuli za kawaida. Iwapo umarufu utapotezwa, imani halisi utaupoteza tu kwa hiari iwapo hasara hio ni baina ya kufanya kilicho sahihi. Kwa matendo yao na tabia nzuri, wataweza kuwanyamazisha wale wabishi wa dini. Kama mtazamo yao mbaya itafanaya tabia zao zishambuliwe, basi watatafuta kujiondolea lawama hizo kwa dhamiri ilio safi, pasi na maringo au kiburi. Hawatatetea umaarufu wao kana kwamba ndiyo mwisho na yote, lakini ni kwa sababu ndiyo chombo cha kufanya kile Mungu amewaita kufanya. Kwa kutia maanani matokeo halisi ya maisha katika ulimwengu huu, wataweza kupigana vita vizuri, wakijua kwamba mambo ambayo ulimwengu unayathamini siku moja yatakuwa bure, ila hayo yote anayoyathamini Mungu yatadumu milele.

Kwa namna hio hio, Mkristo wa kweli anajua kwamba iwapo atashikilia kibali cha Mungu juu ya kibali cha wanadamu, basi itambidi kuwa tofauti na hali ya kutoheshimika na ukosefu wa kujithamini ambayo mtu wa imani halisi anawezakumbana nayo. Watu wa imani daima hudharauliwa na kukataliwa na ulimwengu. Hata Yesu mwenyewe. Iwapo mtu anashikilia wadhifa ambapo anaonekana kuwa mwenye kuaminika na maarufu, basi mtu huyo lazima awe mwangalifu ili maoni kama hayo yasije kuwa muhimu zaidi kuliko kuwa mtu wa Kristo. Kwa hakika, haidhuru hata kujua jinsi tunavyoweza kuitika kama umaarufu ungegeuka na kuwa aibu kwa sababu ya Kristo.

Njia bora zaidi ya kuweka haya yote katika mizani ni kufanya furaha ya Mungu tamanio yetu ya dhati. Kumtazama Kristo hufanya sifa na laana ya wanadamu kupoteza nguvu zao. Dhamiri itazinduka zaidi katikati ya mkanganyiko unaoruhusu utamaduni. Kwa mawazo haya, tunaweza kuinuka juu ya maoni ya wanadamu yasiobashirika na kukaa imara katika Yule ambaye kamwe hajawahi kubadilika.

Maisha yetu yanapoelekezwa na kanuni za aina hizi basi, tuingiapo katika mkanganyiko wa maisha ulimwenguni, tunaweza kutoka na kudumisha utulivu na amani ambayo Mungu anatupa. Vita hivi sio rahisi, na ni vya mara kwa mara. Adui daima huwa langoni, akitafuta njia ya kutujaribu katika eneo hili. Ni njia ngumu ambayo

inataka "nuru yako iangaze mbele ya watu" (Mt. 5:16) na wakati huo huo inapinga hamu ya idhini ya kundi hili moja.

Vita hushindwa katika mambo madogo madogo. Hatupaswi kudanganywa kufikiri kwamba tunaweza kucheza na mtazamo huu katika maeneo madogo na bado kuwa na uwezo wa kupinga wakati majaribu ni makubwa. Tunapokana kutafuta kibali cha wanadamu na kukwepa kukataliwa nao, tunakua katika uwezo wetu wa kuona jinsi hamu hii inavyotuathiri pamoja na kile tunayofanya. Hata tunapojipata wenyewe tukifanya kilicho sahihi kwa kusudi njema na kupinga thamani watu hutuwekea, ari tunaopata mara nyingi ni kwamba tabia kama hiyo hudhubutu kujipenyeza kwetu hata tunapoweka juhudi ya kuikataa.

Mtego huo pia huangaisha Wakristo wa Kidesturi. Hata bila kujua, utajikuta unawashangilia wengine. Kisha imani hupoteza ari yake, na mwishowe tunapoteza vita. Uangalifu wa makini unahitajika ili kuhakikisha kuwa mioyo yetu ni sahihi na nia zetu ni safi. Roho Mtakatifu atatusaidia tunapotaka kwa dhati kukaa katika uhusiano sahihi na Mungu na kuweka mioyo yetu kuwa safi. Kwa mara nyingine zaidi, wacha nisisitize kwamba inahitaji nidhamu zaidi, umakinifu (karibu ya wivu) uangalifu, na msahada wa Mungu ili kushinda vita hivi.

Kufanya kazi kama Wakristo wa kidesturi inaweza kutufanya kuwa watu wazuri, wenye urafiki na hata wakarimu, lakini ni nadra ituwezeshe kukuza furaha au ustawi wa wengine bila ya makofi au kutambuliwa na uma. Mtu wa imani halisi hawi tu na ari ya kutafuta ustawi wa wengine, bali pia huwa na uwezo wa kufanya hivyo kwa unyenyekevu halisi, furaha na upendo.

Tofauti hii ni rahisi kutambua. Unyenyekevu ndio ufunguo-si unyenyekevu wa uongo ambao mara nyingi unaonyeshwa na Wakristo wa kidesturi ambao kwa kweli hupata sifa na utambuzi kutoka kwa wengine kwa ajili ya kitendo kidogo cha upendo, lakini unyenyekevu halisi unaokita mizizi hivi kwamba ni rahisi kujua yale wengine wanafikiria juu ya yale tunayofanya. Unyenyekevu huu hautafuti kutambulika. Hufuata kimya tulivu. Upendo na unyenyekevu ni ishara ya mtu ambaye amejifunza kutotafuta kibali cha watu ila kibali cha Mungu kama kanuni yao ya kuwahamasisha. Ni kanuni ambayo ni huru sana kulingana na kile watu wanafikiri hivi kwamba inafanya utofauti kamili na ubinafsi wa Epikuro, uvumilivu ulio wa kiburi, na ukatili wa kijinga. Ni taswira ya tabia ya Kristo mwenyewe.

Kwa sasa labda ungependa niendelee. Labda nimezingatia sana mada hii, lakini kwa kuwa ni tatizo ambalo limekithiri katika matabaka ya juu katika jamii, nimehisi kulazimika kulishughulikia kwa urefu. Matumaini yangu ni kwamba urefu huu nilioingia katika mjadala huu utakuwa msaada katika kukabiliana na suala hili muhimu.

Sehemu ya Nne: Dhana Potovu Kuhusu Maisha "Mema" na Matendo "Mema" kama Vibadili vya Imani Halisi

Kuna sehemu ingine ambayo Wakristo wa kidesuri wana dhana potovu kuhusu imani halisi. Inahusiana na jukumu la matendo mema na kuishi kile kinachoitwa maisha “mazuri” katika maisha ya kiroho. Kosa hilo linahusu lile mithali ya kuweka gari mbele kabla ya farasi. Kwa hili ninamaanisha ile imani potovu kwamba iwapo u mzuri wa kutosha na unatenda mema, eti hio sasa inatosha kukupa kibali cha Mungu na inakunusuru lile kosa la kutomweka Mungu na mapenzi yake katika nafasi ya kwanza katika maisha yako.

Inaonekana kwamba kuna imani iliyopo kwamba mtu akiwa mkarimu na mtamu; wa huruma, mwenye kutoa na wa upendo; mwenye kutimiza matarajio ambayo jamii inahisi kuwa ni sahihi; na zaidi ya hayo yote

anayeonekana kuwa mwanajamii muhimu na mzalishaji, eti hii kwa namna fulani husuluhisha ukosefu wa hali halisi ya kiroho.

Wengine watasema kwamba kufanya utofauti kati ya imani na vitendo ni semantiki (yaani uchambuzi wa maneno tu). Watasema kwamba lengo la imani ni kuzalisha sifa hizi na kwamba kuwepo kwao ni ushahidi kwamba imani iko kazini. Ni kweli kwamba katika wanaume na wanawake wengi, majukumu ya msingi zaidi ya jamii na familia hayawezi kufanyika pasi na uwezesho Mungu hufanya katika maisha yao. Lakini katika hali nyingi, sifa hizi zote huwa pasi na chembe chochote cha imani halisi.

Matokeo ni kwamba katika hali nyingi kuna kushindwa kutofautisha kati ya maadili na hali ya kiroho. Huu ni upotovu mbaya! Ni ukweli ambao hupingwa zaidi na wale ambao wanapata shida kutokana nao. Katika visa vingi, hoja hiyo ni ushahidi kwamba wanaoijadili wamenaswa na kosa hilo. Hoja zao mara nyingi ni kinga dhidi ya hofu yao wenyewe na uhalalisho wa kutojitahidi kubadilisha hali ya wale wanaohitaji msaada wa kiroho ili kupanda katika kiwango cha heshima ya kawaida unaohitajika na utamaduni. Ingawa hoja hii inaweza kuonekana kuwa timamu, haiwezi haitetewa ikilinganishwa na mafundisho ya wazi ya Biblia.

Huwa ni nadra sana kuonekana katika mijadala kama hiyo kwamba tunapozungumza juu ya watu "wema", na matendo "mema", watu kama hao na matendo yao huwa katika dhana tu. Hata wakati maelezo kama hayo yanapofanyika juu ya wake na waume ambao kwa kweli wapo, tathmini yake mara nyingi hutiwa chumvi. Hakuna anayejua hali halisi ya moyo wa wale wanaofanya stahifu wa jamii na kuonekana kuwa watu wenye wema wa kweli. Tabia ya nje ya mtu daima haiwezi kufunua hali ya kweli ya ndani ya mtu. Katika baadhi ya matukio, tabia ya nje inaweza kuwa barakoa inayoficha mtu kombo na asiye na haki ndani yake. Matendo na tabia ya mtu huyo inaweza kuwa aina ya utakaso wa kibinafsi unaofunika uhalisi wa ndani ambao hauwezi kumpendeza Mungu. Kwa nje mtu anakuwa na tabia ya kuiga tu, wala sio ukweli wa ndani. Kama tungeweza kuona ukweli wa ndani, tungestajabu. Kwa kweli watu hawa wanaweza kuwa na ukatili badala ya upendo na wakudhililisha badala ya waliosafika. Japo ni wapole kwa umma, wanaweza kuwa wakatili nyumbani ambapo ule unyama wa kweli ulio ndani yao, uliozuiliwa kwa umma, unaachiliwa.

Hata wakati sifa hizi za tabia ni halisi, wanaozimiliki mara nyingi wanakosa nguvu na wanaamua kudumisha uthabiti katika ugumu na mapambano. Wake kwa waume hawa hukosa ushupavu wa ndani kuchukua msimamo dhidi ya maovu unaotambulika. Kwa sababu tabia yao halisi ni dhaifu, wao mara nyingi wanajikuta wenyewe kushiriki katika mazoezi sana mtu au mwanamke wa imani halisi ni required kukataa na kupinga. Wakati kusukuma inakuja shove, inakuwa wazi kwamba maslahi ya binafsi kuongezeka huduma ya juu ya ubinafsi. Maoni ya umati yanakuwa muhimu zaidi kuliko dhabihu ya sifa kwa kile ambacho ni kizuri kwa kweli.

Sifa hizi chanya mara nyingi ni dhaifu iwapo haujakita mizizi katika imani halisi. Zinakuwa wa muda mfupi tu wakati kuzidumisha kunahitaji kuzienddeleza hadi tamati. Na mambo yanapokuwa shwari, mwigo wa tabia nzuri na fadhila unaweza kufaulu. Tunapokuwa vijana wenye afya na kuzungukwa na marafiki wanaoshikilia mtazamo sawa nasi, fadhila inaweza kuwa rahisi. Lakini wakati mgumu unapokuja, wakati afya yetu inazimia, wakati biashara zetu ziko katika ugumu wa kifedha, au wakati ndoto zetu zimezimwa, sifa zetu zinaweza kufifia kwa kubadilika kwa majaliwa. Ni wapi sifa kama hizo zinatupeleka wakati hali ya maisha inapogeuka dhidi yetu? Ni hapo tu ndipo tabia ya kweli hupimwa uhalisi wake. Na hapo tu ndipo imani ya kweli huzalisha matokeo yanayohitajika ili kustahimili ugumu huo bila kulegeza sifa zetu.

Wakati kushindwa kunapokuja, hasira huchukua nafasi ya ukarimu katika mioyo ya Wakristo wa juujuu. Kukumbana na ubinafsi wa ubinadamu huponda ukakamavu na upendo walioonekana kumiliki katika nyakati za

uwepesi. Ndipo wanakuwa wakali na wenye ubinafsi. Kisha kijana aliyekuwa mkarimu anakuwa mjeuri na mkali na mkatili; yule aliyekuwa mwenye furaha, kijana mkarimu anarudi kuwa mwenye uchungu, wa hasira na baridi.

Kwa njia hiyo hiyo, wale ambao wanatazamwa kama wanajamii wanaopenda maendeleo huonyesha rangi zao halisi wakati hali zinageuka dhidi yao. Kisha kilichobainika kuwa ni nguzo ya kipekee ya maendeleo huwa kumbe sivyo. Inakuwa kwamba tabia ya asili ya watu hawa imewaelekeza kuwa wa manufaa. Ule utoselevu juhudi zao zinawapa na kule kushangiliwa na watu ni fidia kwao zaidi kwa yale waliyoyatenda. Kwa upande mwingine, unapoona wake kwa waume waliopambana na mateso makuu, bila manufaa nyingi ambayo matabaka ya katikati na ya juu hufurahia, wakifanya juhudi zote wanazo ili kuwafanyia wema watu wengine au jamii kwa ujumla, pengine unaweza kudhani kwamba wamekutana kihalisia na Kristo. Imani yao inafanya mafanikio yao kuwezekana, hata katika dhiki.

Kile kilicho kizuri ni suala la maoni tu katika jamii ya kilimwengu. Kwa kutumia vigezo hivyo vya jamii vya wema, uchunguzi wa makini wa taswira kuu utaonyesha kwamba wema fulani umekwisha pitwa na maovu. Wakati jamii inapojiamualia maadili yake yenyewe na kuitumia, basi jamii hio inaweza kuhalalisha upotovu mabaya ya mienendo. Inaweza kulegeza viwango ikasababishe anguko la wote.

Hata katika visa mwafaka zaidi, tatizo la kimsingi bado ni kwamba msukumo wa maisha bado yatokana na mwanadamu badala ya Mungu.Wema sio kibadili cha ibada. Kama ilivyo desturi yake, wema unaweza kuwepo hata mahali ambapo upendo wa Mungu na shauku kwa ajili ya utukufu wake hazipo. Kuna dhana hii potofu kwamba kwa namna fulani Mungu ametuweka kwenye mizani na kwa hivyo juhudi zetu katika wema zinastahili kusawazika na matendo yetu ya zamani ambayo yalikuwa mabaya. Ikiwa wema yamezidi mabaya yetu, hapo sasa tunachukua kana kwamba tu wenye haki. Hii sio injili. Imani kama hiyo daima huelekea katika upotovu. Inatokana na dhana potovu na kukosa kuelewa kile ambacho Biblia inafundisha.

Hoja kwamba tabia chanya ni sawia na imani ya kweli haingiani kabisa na mafundisho ya wazi ya Biblia. Kama tulivyoona hapo awali, mafundisho ya Biblia ni kwamba upendo wa Mungu ndiyo madhumuni yetu kuu na wala hakuna mbadala. Ni majivuno makuu kujaribu kupindua fundisho hili kuwa kwamba jitihada za wanadamu ni sawia na kumpenda Mungu kwa moyo wote. Fikira hii inatokana na namna ya mawazo yaliyopotoka hivi kwamba sitapenda kutumia muda kuikataa. Hupokelewa katika akili ambayo inataka kuepuka ushawishi ambao haiwezi kuustahimili na kukwepa wajibu haiwezi kufanya.

Hana More ameandika, "Ukristo ni dini ya nia na kanuni." [8] Mungu anatazama moyo na vile vile matendo ya nje. Hata Baba wa kidunia wanatazamia mtazamo sahihi iambatane na matendo ya wana wao. Matendo mema yaliyofanywa kwa moyo mbaya, hayawezi kutupendeza kama wazazi. Na pia hayampendezi Mungu.

Tatizo, bila shaka, ni kwamba hatuwezi kuona ndani ya moyo wa mwingine. Hii ina maana kwamba njia ya pekee tulionayo ya kutathmini uhalali wa imani ya mtu ni kwa matendo anayodhihirisha. Linapokuja suala la tathmini ya kimwanadamu, hapo ndipo upungufu wetu. Lakini linapokuja suala la tathmini ya Kiungu, tunaangazia Yule aliye na uwezo wa kuona ndani ya moyo wa mwanadamu na kuchunguza nia zake. Kwa namna fulani tumechanganyikiwa kuhusu hili. Tunajifanya ni kana kwamba Mungu hajali nia yetu alimradi kilichotendwa ni sahihi.

Ingawa tumesema kwamba jambo jema laweza fanywa bila ya nia njema, ukweli ni kwamba matendo hayatakosa kuadhirika iwapo nia ni mbovu. Huwa tunatia bidii na kufanya bora zaidi nia yetu inapokuwa sahihi. Tunapotenda tu kwa sababu ya wajibu, kile kinachofanywa mara nyingi hufunua dosari hii.

Sote tusmekia ulinganisho uliofanywa baina ya mume au mke asiyeamini ambaye kawaida yake huonyesha tabia njema na ya ukarimu na mume au mke wa imani ambaye kwa asili yake ni wa kukwazika hivi kwamba tunapendelea kuwa karibu na yule asiyeamani kuliko yule muumini. Hakika kuna wakati huu unakuwa ni kweli. Lakini mbona kamwe tusisikie tofauti kati ya watu wa imani ambao huonyesha tabia ya Kristo na wale wasioamini ambao hawajali tabia? Naamini tutapata ushahidi mkubwa kwenye matokeo mazuri ambayo imani ya kweli husababisha katika tabia ya mtu aliye na imani hiyo na anatenda kulingana na imani hiyo.

Tunafaa kukumbuka kwamba baadhi ya watu wanaonekana kuwa na hali ya jua kwa asili wakati wengine wanapopambana na maisha. Kwa wale wanaopambana na maisha, kudhihirisha imani ya Kikristo inaweza kuwa changamoto kubwa. Bila kujua ugumu wa maisha yao ya imani au jinsi tabia yao imebadilishwa kutoka kwa kile kilichokuwa hapo awali, tunaweza kuwahukumu watu kama hao vibaya.

Kama unahisi hii inakuhusu -kwamba maisha yako haionyeshi ukweli wa Kristo kwa njia ipasavyo -usife moyo. Mungu yuko katika shughuli ya mabadiliko. Mara tu maisha yako yanapojazwa na uwepo Mtakatifu, yeye anaweza kuwabadilisha kutoka ndani. Ukweli kwamba unang'ang'ana kuwa mtu anayeakisi tabia ya Kristo ni ishara kwamba imani yako ni ya kweli. Usikate tamaa. Usichoke kujaribu kuwa mtu au mke Mungu alikuita kuwa. Chunguza mienendo yako na kamwe usijaribu kuchukua njia ya mkato. Kujidanganya ni mojawapo wa maadui wakubwa wa imani ya vitendo. Hii ndio sababu kuwa na mahusiano na Wakristo wengine ambao wanaweza kukupatia tathmini sahihi ya hali halisi ya maisha yako huwa inasaidia. Acha Biblia iwe kioo chako. Inapokuelekeza kuwa mnyenyekevu, mkarimu, na mpole, Roho Mtakatifu ataweza kufunua iwapo unatimiza amri kama hizo au la.. Fanya kazi kwa bidii ili uwe mfano wa uwezo wa Kristo unaojenga tabia Yake ndani yenu. Unapofanya hivyo, unasaidia kuendeleza kazi hiyo. Kupigana vita vyema.

Kwa njia hiyo hiyo, chunguza kwa makini ulimwenu unaokuzunguka. Utaona kwamba kwa ujumla ni mahali pa ukatili na pasipo na uzingativu. Jaribu kuitazama kwa jicho la imani. Hitaji ni kubwa; hatari imekaribia. Ufahamu huu unapaswa kutusongesha katika huruma na matendo. Kufahamu yanayoendelea ndani yako na katika mazingira yako kunaweza kuwa chombo muhimu katika kuendeleza tabia ya kweli ya Kikristo ndani yako. Inapendeza sana kumuona mume au mke ambaye baada ya miaka fulani amebadilishwa na kazi ya Roho Mtakatifu. Kama Virgil alivyosema, " tunafurahia majani mabichi na matunda safi ambayo sisi wenyewe hatukukuza." [9]

Natumai sijakupotosha kuwaza kwamba panapo matendo mema bila nia ya Kiungu, eti sasa hayana thamani. Hiyo sio kile nilichokusudia kabisa. Juhudi zote kama hizi ni nzuri.Ila juhudi kama hizi hazimpi mtu kibali kutoka kwa Mungu. Kusifiwa hadharani na utambuzi unaotokana na matendo kama hivyo ni thawabu yao kamili. Tendo la imani ya kweli hutoka kwa moyo wa kujitoa kwa Mungu ambao daima unaongozwa na hamu ya kujua na kufanya mapenzi yake ili kwamba hatimaye, atakutukuzwa. Tendo lolote ni kufanyika, bila kujali jinsi ya heshima, ambayo haina inatokana na motisha hii si Mkristo. Mimi si kusema hii ili kwamba hukumu matendo ya wengine. Nasema hii ili kwamba uhukumu matendo yako mwenyewe na kuamua kwa hamasa gani matendo yako yanazalishwa. Hii itasaidia kukuweka kutoka polepole kuanguka katika mtego wa kweli kuamini sifa unapokea. Ni rahisi sana kuanza na haki ya

motisha na polepole kwa kufanya mambo kwa ajili ya makofi ya binadamu.

Hii ndiyo kizungu mkuti tunao. Kwa upande mmoja, tunataka maisha yetu kuwa ya uzalishaji na yenye ufanisi; kwa upande mwingine, hatutaki kupoteza mtazamo wa kiroho ambao ndiyo muhimu sana katika imani yetu. Sina muda wa kuingia kwa undani sana juu ya kitendo hiki cha kusawazisha, na nina kukubali mimi

mwenyewe sijatumia mbinu yoyote ya kiuchawi ili kufikia usawa huu katika maisha yangu mwenyewe. Lakini kwa sababu ni suala la umuhimu huo, nitajaribu kutoa maoni machache juu yake.

Huwa unafanya nini unapohisi kwamba unapoteza malengo yako na kujiingiza katika tendo pasi na hamu? Je, mambo ya dunia yamekunasa na yamekusonga? Au je, wewe pia huhusika katika kutafuta baadhi ya vitu vya ulimwengu? Kwanza, unahitaji kuacha na kupiga hesabu. Hebu chunguza hali ya moyo wako na hali unayojipata. Muulize Mungu akakuonyeshe hali halisi ya mambo. Ukpata kwamba kwa kweli wewe unatafuta tu mali au sifa na kwamba mawazo yako daima huchukuliwa na mambo kama hayo, na ukipata kwamba mafanikio katika hayo inakupa furaha kubwa ilhali masikitiko ya kutozipata yanakudhoofisha, basi una tatizo! Moyo wako umekwisha naswa.

Wakati hili linapotokea, ni muhimu kuangalia kile unachojaribu kukamilisha au kupata. Je, unafuatilia kitu kibaya? Kwa sababu ni rahisi kuingia katika udanganyifu, kaichunguze hii kwa marafiki wachache wa karibu. Ukikubali kufanya hivyo, basi inafaa kuwa ishara kwamba kitu ni kibaya. Unapoifahamu hii, anza kutojiamini mwenyewe. Utaanza kutafuta kila aina ya vijisababu ili kutetea kile unachofanya. Unapofanya hivyo, utapata pia kwamba shauku na kuthamini mambo ya Mungu itadidimia.

Usipopata kosa katika tabia yako na unahisi kabisa kwamba kuna kitu mbaya, unahitaji kusimama kando na kutazama ile picha kubwa. Je, kuna sehemu ya maisha yako ambayo haijaenda sambamba na kile unajua Mungu anataka? Je, umekuwa ukipuuza maadili ya kiroho ya maombi na kusoma Biblia? Je, nyakati zako za ibada zimekuwa kama kawaida kweli au zimepungua? Je, huwa unapata kwamba nyakati kama hizo daima huingiliwa? Je, umeangukia ile wazo potovu kwamba wewe umesongwa na mambo sana hivi kwamba hauwezi kuyapa muda wa kutosha mambo haya, huku ukisahau kwamba kuzipuuza kwa kawaida huwa kunasababisha muda mchache usio na fanaka wa kufanya kazi, bali kuzitenda hutufanya kuwa na uzalishaji zaidi kwa muda mrefu? Haitachukua muda mrefu kuona athari ya uzembe kama huo. Unaweza kuwa ndiyo wakati wa kuchukua hesabu.

Unapojitathmini, jiulize iwapo kile au yale mafanikio unayojitahidi kufikia kweli ndiyo mambo ambayo unaamini Mungu amekuita kukamilisha. Kama unaamini ndiyo, basi hebu angalia kama unawezakuwa unayapa muda zaidi kuliko vile yanavyohitaji ili usijepoteza muda unaohitaji kushughulikia mahitaji yako ya kiroho.

Na kama baada ya kujichunguza kwa makini, unafikia hitimisho kwamba upo kwa njia iliyosahihi katika yale unayoyafuata na kwa juhudi zako, basi jaribu angalau kuyafuata bila kuyatolea moyo wako jinsi umekuwa ukiyatolea. Jaribu kudumisha uwepo wa Mungu unapotekeleza kazi ulio nao mkononi. Hii itazipa shughuli zako hadhi ya kiroho zaidi.

Zaidi ya yote ujilinde dhidi ya majaribu ya kugeuza mawazo yako kwa kiwango ambacho ni cha kuhalalisha tabia yako. Dumisha viwango vyako juu! Tambua kwamba bila msaada wa Mungu hutaweza kuzifikia. Ufahamu wa namna huo unatudumisha katika mahali ambapo tunahitaji kuomba kila mara. Pia unajenga kiwango cha unyenyekevu ambacho ni muhimu katika kuakisi tabia ya Kristo.

Faida ya kuwa na mbinu hii maishani mwetu ni nyingi. Dhiki inaweza badilishwa na faraja na ujasiri, sio katika sisi wenyewe, bali katika Mungu. Mafadhaiko ambayo tumeyapitia katika maisha yetu ya ndani yanaweza kubadilishwa na amani. Tunaweza baki tukifanya kazi hiyo hiyo au kutafuta kupata kitu kingine, ila tu kwa sasa tumerejelea ile nafasi ya ndani ambapo kwa mara nyingine tena tunafanya yote kwa ajili ya utukufu wa Mungu.

Ni muhimu kutambua kwamba katika juhudi hii yote, kuna hatari ya hila kwa mtu ambaye ana tabia ya asili ambayo dhaahiri inaonekana kama ya Kristo. Kinaya chake ni kwamba, ni mtu huyu, badala ya yule anayejitahidi kuonyesha tabia ya Kikristo, ndiye kwa kweli ana uwezekano wa kuruhusu tabia ya kibinasfi kuwa kibadala cha tabia ya Kiungu. Kama tabia hizi za asili zingewasilishwa kwa njia ya Kristo, zingekuwa za ajabu. Lakini zisipowasilishwa, basi kwa hakika zinakuwa hatari kwa wale wanao zimiliki. Mtu huyo anaweza kuangukia mtego wa ukarimu wa kutambuliwa na jamii kwa sababu ya wema wake.

Ukweli ni kwamba iwapo tabia kama hiyo haijatia mizizi katika msingi wa kiroho, basi itakuwa ni dhaifu na ya kutikisika. Haitaweza kuhimili shinikizo ambayo matendo hayo, yanayotokana na imani halisi, yanaweza kustahimili. Hali inapokuwa ngumu, watu hawa hawawezi kudumisha mwendo. Wema wao ulikuwa wa bandia tu, sio wa kweli. Mwishowe,ni imani halisi, sio wema wa binadamu, ndio utazalisha ustawi mkuu wa jamii.

Sehemu ya tano: Matatizo Mengine ya Ukristo wa Kidesturi

Katika mjadala wetu wa Ukristo wa kidestu, hadi sasa tumeangalia makosa ya kimsingi Wakristo wa kidesturi wanao kuhusu asili ya kweli ya imani halisi. Pia tumeona baadhi ya matokeo yaliyotolewa na fikra hii mbaya. Kabla ya kuendelea na masomo mengine, nahisi haja ya kufanya uchunguzi zaidi kuhusu maeneo ambayo Wakristo wa kidesturi hawaishi kwa kuzingatia kile ambacho Bible inafundisha.

Kwanza, katika kila yote tunayojua kuhusu Ukristo wa kidesturi, inaonekana kuwa kuna uelevu duni wa hatia ya kweli na uovu wa dhambi. Kila mahali tunapoangalia tunaona imani ya Kikristo imepunguzwa na kuwa tu namna ya sharia na kanuni zinazokusudiwa tu kudhibiti tabia. Matokeo ni kwamba badala ya kuwa na uelevu wa dhambi unaopatikana kutoka kwa Biblia, wazo la dhambi kwa kawaida huundwa kulingana na athari ambayo dhambi fulani husababisha kwa jamii. Kila mtu anaweza kuona kwamba mauaji, wizi, udanganyifu na aina fulani ya uongo ni tatizo linaloathari jamii kwa njia hasi. Kwa hiyo, dhambi hizo hupewa uzito zaidi katika mizani ya maadili kuliko dhambi kama vile sanamu, uasherati, lugha mchafu, uzinifu, kiburi, ghadhabu, uovu au kulipiza kisasi.

Mara nyingi, maovu haya huhukumiwa yanapoonyeshwa na watu kutoka kwenye matabaka ya chini kwa sababu huchukuliwa kama kudhulumu zaidi maisha ya maskini na wasiobahatika katika jamii. Lakini matajiri wanapoyaonyesha, yanasingiziwa kama dhihirisho la kiasili la mafanikio yao au kama ziada ya hisia zao za ucheshi. Uchunguzi huu umethibitishwa kwa maandishi ya wasomi kama vile Adam Smith, ambaye hakuja kwenye hitimisho lake kwa misingi ya kidini. [10]

Nina hakika kuwa mtu atasema kwamba maovu yale tulioona pale mbeleni hutambuliwa kwa urahisi kuwa yanaharibu jamii na kwa hiyo ni rahisi zaidi kudhibiti kwa njia ya sheria. Lakini kwa hakika watu hufikiri nini? Je, wanatambua kweli lile kundi la mwisho la maovu na kusimama wima dhidi yao?

Hata lugha yetu yenyewe inatutupa mbali. Tumezindua misamiati ya kutupunguzia hatari ya baadhi ya maovu kwa kuyaita mawazo huru, mawazo yasio na ukawaida, ucheshi, matani na mambo kama hayo. Hatuna njia kama hiyo ya kuelezea mauaji, wizi au udanganyifu. Makosa haya sio ya kuchekesha sana, na ni wazi kuwa yanawadhuru watu. Hakuna mauaji "ya kupendeza"au ulaghai "wa kusifiwa". Lakini kuna mahaba ya kusisimua au matani yasiyo na ukawaida. Ni wazi kwamba tumeweza kuimarisha kundi mbili tofauti ya makosa.

Katika kisa kimoja, tunapuzilia mbali makossa hayo kama ni ya ghafla au kutoweza kupinga majaribu kwa muda tu. Lakini inapohusu uhalifu ulio mbaya zaidi, kisa kimoja tu ya kushindwa ni tosha kuchukuliwa

mahakamani. Mtu anayetenda makosa kama hayo hutambulika maishani kama muuaji, mwongo au mwizi. Ila linapokuja suala la makosa ambayo ni dhidi ya Mungu, hatuna miongozo kama hiyo kali. Twatumia aina ya mantiki ya ubunifu. Mtu anaweza kufanya baadhi ya matendo haya mara kwa mara na bado anaonekana kama Mkristo. Tunaweza hata kuamua kwamba hata kama mwenendo wa mtu huyu wakati mwingine yanatuhumiwa, yeye bado ni Mkristo mzuri.

Katika Bibilia, matendo hutathminiwa kwa vigezo vilivyo kazwa zaidi. Kamwe hutaweza kusoma mambo kama dhambi "ndogo" katika Biblia. Hakuna uongo "nyeupe". Chukua mahubiri mlimani kama mfano. Haumpati Yesu akistahilisha maoni yake kulingana na msimamo wa kijamii wa washiriki wa hadhira yake. Yesu anawaonya waliobahatika katika jamii kwamba wako katika hatari kubwa kutokana na majaribu ambayo mali yao inawasababishia. Unapochunguza jinsi Yesu alivyoshughulikia masuala haya, utaona kwamba ibada ya sanamu, uasherati, ulevi, na uzinifu zilishughulikiwa kwa namna ile ile kama wizi na mauaji. Hata Paulo anaonyesha kwamba wale wanaoendelea kuishi kama hawa "hawatairithi ufalme wa Mungu" (Gal 5:21).

Shida ambayo tunaona katika wakati wetu ni kwamba watu hawaheshimu utakatifu wa Mungu, hivyo hatuna vile tutachukua dhambi kwa umakinifu. Ni ufahamu wa ukuu wa Mungu ndiyo inaumba katika moyo wa mwanadamu hamu ya kumpendeza Mungu katika mambo yote na kujaribu kutomkosea kwa chochote kile. Mtazamo kama huo hauna viwango vya kiholela vya kosa. Hii ndio sababu tabia kama hiyo inaitwa "mwanzo wa hekima" katika Biblia. (Zab. 111:10; ona pia Mithali, 1:7).

Dhambi inaonekana katika Biblia kama uasi dhidi ya utawala wa Mungu katika maisha yetu. Dhambi inayozidi ni ushahidi kwamba kweli hatuko katika uhusiano sahihi na yeye. Kwa wanaochukua mambo ya imani kwa uwepesi, hii haina maana. Biblia inaonyesha kwamba watapata mshangao mkubwa ajapo tena Kristo . Ni wazi: uovu utaadhibiwa na haki ya kweli thawabu.

Lazima nitaje wazi kwamba mafundisho haya katika Biblia hayafundishwi tu kama matokeo ya adhabu Mungu akiwa kama hakimu. Mara nyingi huelezewa kuwa ni matokeo ya asili ya chaguzi mbaya tunayofanya. Kuna mfumo wa kiini na athari unaofanya kazi ulimwenguni. Chimbuko lake li katika uumbaji wenyewe. Ulimwengu ni wa kimaadili kwa asili yake. Ndiyo ulimwengu tunaoambiwa kuwa Mungu ana ufalme na Shetani ana ufalme. Kila mtu anayeishi duniani ni mwenyeji wa moja ya falme hizi mbili.

Tunapomiliki imani halisi na kwa uaminifu tumejisalimisha kwa Kristo kama Bwana, tunapita kutoka kwa ufalme wa giza na kuingia katika ufalme wa mwana wa Mungu (tazama Wakolosai 1:13). Tunapopenda yale Mungu ametupa-kitabu chake, siku yake maalum, huduma inayofanywa kwa ajili yake-tunaonyesha kwamba kitu tayari kimebadilika ndani yetu, hata kabla ya ujio wa pili wa Kristo. Tumeahidiwa kwamba kile ambacho kimeanza siku moja kitakamilika.

Kwa upande mwingine, wale wanaofanya matendo mabaya wanaitwa watoto wa "baba yao, ibilisi" (Yohana 8:44). Matendo yao inajulikana kama matendo yake. Tunapoishi kwa namna huu, tunatajwa kuwa wana wa ufalme wake. Iwapo hapa ndipo twajipata sisi, basi tunaweza kujua kwamba hatima yake ni yetu pia. Yesu atasema "Ondokeni kwangu ninyi mliolaaniwa, katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya ibilisi na malaika zake" (Mt 25:41).

Ikiwa taarifa hizi hazisababishi hofu moyoni mwako, angalau zinapaswa kuhamasisha wasiwasi mkubwa juu ya hatima yako. Kwa bahati mbaya, akili zetu zinaonekana kuja na mbinu za ajabu ya kuepuka kushughulika na

kauli hizi wazi. Tunajaribu kumpa Mungu taswira ya kuwa kamwe hawezi kuwa mkali. Kosa hii ni sawa na ile iliyofanywa na Adamu na hawa katika Bustani.

Ingekuwa ya kuvutia kujua kile watu walioishi wakati wa Nuhu wangesema kama wangelisikia ujumbe kwamba gharika ambayo ingeangamiza dunia yote inakuja. Labda walifikiri kwamba Mungu hawezi kufanya kitu kama hicho, lakini mafuriko yalikuja hasa wakati na jinsi ilivyotabiriwa. Hata tunaambia katika Biblia kwamba garika hio ilikuwa ni kama mfano kwetu sisi tunayofaa kuchukua kwa umakinifu. Si tu Biblia ndiyo inatuambia juu ya tukio hili, bali sayansi pia ni shahidi wa ukweli kwamba wakati mmoja kila bara katika sayari hii ilikuwa imefunikwa na maji. Maumbile nayo yanashuhudia ujumbe wa Biblia.

Siwezi kamwe kusoma juu ya hali ambayo Kristo alihusisha nayo wakati wa gharika bila ya kufikiria kuhusu uwiano wake katika wakati wetu sisi. Uovu wa wanadamu uliwasilishwa kama kuwa mkubwa na kushamiri. Ilikuwa ni wakati wa ubinafsi na anasa. Watu walikuwa wapinga dini na wasio na sheria. Inatukumbusha nchi nyingi za Ulaya leo. Hata hivyo maonyo dhidi ya mambo kama hayo hayaonekani kuathiri shughuli za kila siku za jamii. Yesu alisema walikuwa "wakila na kunywa, kuoa na kuolewa" (Mt. 24:38) hadi siku ile mafuriko yalipokuja. Matokeo? Wote waliangamia.

Ni wazi kabisa kwamba kulikuwepo katika wakati wa Nuhu dhana potovu juu ya ni nini maana ya kuwa muumini wa kweli. Kulikuwa na usahaulifu, kama ilivyo katika taifa letu, kuhusu uhusiano wao na Mungu kuwa ndiyo shughuli kuu maishani. Waona,kuna hatari: either ni mbinguni au kuzimu. Jukumu letu ni ili tuweze kuandaa imani yetu na maisha yetu hivi kwamba tuwe tunajitayarisha kwa ajili ya mbinguni na wala sio kuzimu. Si kweli kwamba kwa sababu tulizaliwa katika taifa linaloitwa la Kikristo, eti sasa tu Wakristo wa kweli. Badala ya mzigo wa kujaribu kuthibitisha kwa uongo kwamba sisi sio, ukweli ni kinyume kabisa. Tumeitwa ili tujichunguze wenyewe ili kuhakikisha kwa kweli tuko katika imani---imani halisi. Je, ushahidi unaonyesha nini? Je, tunaifuata dhamiri yetu au kuhalalisha kile ambacho ni makosa iliowazi? Je, tunapuzilia mbali kile ambacho hatuwezi kuhalalisha? Je, huwa tunapongeza sana matendo ambayo yanafaa pongezi kiasi tu? Je, huwa tunajipumbaza wenyewe kwa kufikiri kwamba tabia zetu mbovu ni makossa yanayotokea mara chache tu na sio kila mara? Je, ushahidi unasema nini?

Inaonekana kuwa tumesahau kwamba kazi yetu kama Wakristo ni kujaribu kuishi kulingana na utaratibu ambao Kristo alitupatia sisi na chini ya ushawishi na uwezeshaji wa Roho Mtakatifu. Kama hii si kazi ya msingi ya Mkristo, basi ni nini? Wakristo wa kawaida hawaelewi mbona Biblia hutoa picha ya maisha ya kiroho kama ni mbio au vita. Hawaoni haja ya kuondoa maishani mwao kitu chochote ambacho kinaweza kuzuia maendeleo yao katika kukua katika imani na utiifu. Kujiami na vifaa ambavyo Paulo anaviita silaha za Mungu haina maana yoyote kwa Wakristo wa kidesturi. Hawana nia ya kuendeleza shauku ya mambo ya Mungu au huduma yake duniani. Kama tutaelezana ukweli, pengine wanadhani kwamba Ukristo ni thawabu ya baadaye mbinguni watakaopokea kwa kuvumilia baadhi ya matarajio ya kidini hapa duniani.

Lakini hii yote ni Ukristo wa kidesturi, si imani halisi. Tofauti na imani halisi, ni kama uchoraji wa mtoto ikilinganishwa na uchoraji wa Rembrandt. Ingekuwa sahihi kusema kwamba "Ukristo" ni neno la kiroho, si la kijiografia. Ni hali ambayo ina sifa fulani, sio tu matokeo ya kuishi katika nchi ya Kikristo.

Cha mno ni kwamba, Ukristo si hali ambayo mtu yeyote anaweza kuzaliwa ndani yake. Hakuna kitu kama kuzaliwa Mkristo. Ili uwe Mkristo, ni lazima ukuumbwe upya kutoka ndani na ukazaliwe mara ya pili. Huwezi kurithi asili ya Kikristo; ni lazima ikaumbwe ndani yako kwa kazi ya Roho Mtakatifu. Basi inakuwa ni kazi yetu kutumia nidhamu ya kiroho "kufanya wokovu [wako]" (Wafilipi 2:12). Hata Mtume Paulo alizungumza kuhusu vile alivyotumia nguvu zake zote na rasilimali ili kufikia mwisho huu.

Wakristo wa kweli wanapokuwa na ufahamu wa changamoto hii, watatembea katika mwelekeo na bidii ya kuhakiksha kwamba hawakosi yale Mungu aliwapangia katika maisha yao. Wanatekeleza majukumu yao ya kiroho kana kwamba walitoroka nchi iliyoharibiwa na pigo. Kuvuka mpaka tu haitoshi kwao; wanaweka nguvu zao zote kwa kusonga mbali zaidi iwezekanavyo na ile tauni. Kwa vile wanajua kwamba safari ya imani haitakuwa rahisi, hawakati tamaa matatizo yanapokuja. Na kwa vile wanajua adui atapinga juhudi zao, hawashtushwi au kukosa kujiandaa wakati wa mashambulizi ya adui. Walipoanza safari yao, wanatarajia ugumu mwanzoni, lakini wanajua kwamba mwisho wa safari utakuwa mkuu.

Si bure kwamba wale wanaofuata imani halisi kwa njia hii wanaitwa wasafiri na wageni. Msafiri ni yule aliye safarini. Safari inapovuka mipaka yake ya kawaida, basi anakuwa mgeni. Yeye ni kama mtu wa biashara ambaye anatumwa katika eneo mpya kutekeleza kazi yake kwa bidii na kwa uangalifu na kisha anarudi nyumbani haraka iwezekanavyo. Na anasa yoyote anafurahia njiani, anafurahia kwa kiasi. Anashukuru wakati hali ya hewa ni shwari lakini habadilishi malengo yake dhoruba inapokuja.

Yeye ni msafiri. Anatarajia zisizotarajiwa. Lakini anaposafiri, anajua anaelekea "nchi bora" (Ebr. 11:16). Anaweza kuzingatia matendo ya nchi hii geni na kujihusisha na wakazi wake. Hata anawezajaribu kuongea lugha yao na panapofaa anaweza hata kujaribu mitindo yao ya mavazi, lakini anahakikisha kuwa hasukumwi kando au kucheleweshwa njiani kutimiza kile ambacho Bwana wake alimtuma kukamilisha. Anayo shughuli ambayo ni lazima aweze kutimiza. Anajua kutakuwa na majaribu na mivuto. Anajua adui anataka kumchelewesha na kuvuta juhudi zake. Hii ina maana kwamba lazima adumishe malengo na mwelekeo wake. Ili kuhakikisha amechukua mwelekeo sahihi, anahitaji mara kwa mara kusimama na kujichunguza. Je, anasafiri katika mwelekeo sahihi? Amepotoshwa? Mara nyingi anahisi kwamba anaendelea vyema. Wakati mwingine anahisi kwamba haendi popote. Anakumbana na tamaa zote za maisha njiani.

Natumai unaweza kuona kwamba safari hii haiwezekani na hakifikiriki kwa Wakristo wa kidesturi. Hii si waajibu wa kuchosha. Hii ni changamoto na msisimko. Hili ndilo tukio la mwisho. Hivi ndivyo maisha yalipashwa kuwa. Kutoka Pascal kwa Sir Francis Bacon, wasafiri katika njia hii wameona mwisho na wamegundua safari inafaa zaidi kufanya.

Tulipotazama tabia za Mkristo wa kawaida, tuliona kwamba upungufu wa kimsingi ulikuwa ni kukosa kumpenda Mungu. Mifano mingi ilionyeshwa, na uchunguzi wa haraka wa waume na wake hawa unauweka wazi. Tunajua upendo wa Mungu unaonekana kama huo. Ni wazi kwamba unakosekana katika wengi wa Wakristo wa kawaida. Ushahidi wa wazi zaidi ni kwamba hawana furaha katika huduma ama ibada ya Mungu. Kila tendo wanalofanya kwa jina la dini linafanywa kama utumwa kwa Bwana aliyemkali sana. Wanafura na kuwa baridi linapokuja suala la imani. Kwa mfalme mkuu wa ulimwengu, ambaye amewapatia maisha na maisha mapya, wanampa utambuzi wa aina ya chini, wa bandia na wa huruma, bila ya shukrani yoyote ya jinsi alivyo na kile alichotende kwa niaba yao.

Linganisha pendekezo hii na amri ile ya kwanza kabisa. Mungu anatuambia kuwa jukumu letu la kwanza ni kumpenda kwa mioyo yetu yote, akili, na nafsi na nguvu (ona Marko 12:30). Hisia hii moja hufanya kama kiamsho kinacho sababisha vile viungo vingine vyote vya moyo wa binadamu kufanya kazi. Pindi inapokuwa, maswali mengi hayo yanayoulizwa kuhusu tabia inayostahili na isiyostahili kwa Mkristo hata hayatahitaji kuulizwa. Badala ya kujaribu kutafuta kile wanaweza kukwepa nayo na jinsi gani wanaweza kusonga karibu na mstari, wake na waume hawa watakuwa wakijaribu kutafuta kile wanaweza kufanya ili kuonyesha upendo wao kwa Mungu. Msukumo

utakuwa tofauti kabisa, na tunaweza tu kudhani kwamba matokeo yatakuwa vile vile. Upendo anaepuka yote ambayo yanaweza kudhuru wapenzi na hutafuta yote ambayo yanaweza kupendeza.

Najua nakaribia kukanyaga udongo ulio mwepesi, lakini nahisi kulazimika kutumia kanuni hii kwa jinsi tunavyojiburudisha. Imeulizwa kama aina fulani ya burudani inafaa kwa Wakristo. Je, jibu letu linaweza kuwa nini endapo katika kila jambo tunayatathmini maamuzi yetu kuhusu shughuli zetu za burudani kwa kuuliza kama chaguzi zetu zinaweza kuonyesha upendo wetu kwa Mungu? Je, kuna njia yoyote ambayo tunaweza kushiriki katika uasherati au katika shughuli isiyofaa tunapojaribu kumheshimu Mungu na kumtumikia?

Burudani inapopamba au kuchafuka, jibu inaonekana wazi sana. Wakati matendo ambayo kamwe hatutaruhusu katika mahusiano yetu ya kawaida ya maisha ya kila siku ni sehemu ya aina fulani ya burudani, kitu fulani ni kibaya. Maadili tunayotafuta kushawishi kwa njia chanya yamechanganyika kwa undani na aina mingi ya burudani leo. Mengi ya maudhui ya burudani maarufu ina mambo ambayo Biblia inakataza moja kwa moja. Kwa namna fulani, inapokuja katika mfumo wa burudani, tunapata kwamba haikeri. Kwa kweli ni hatari zaidi. Mara nyingi hatujizui tunapojihusisha na aina fulani ya burudani. Ninahofu tumekuwa tumefanywa kukubali mambo kama hayo kama vile chura anavyojifunza kukubali maji ya yanayozidi kuwa joto, mpaka hatimaye achemshwe hadi kifo bila hata kutambua mabadiliko katika nyuzi joto. Hiyo ndivyo athari ya sekta ya burudani katika wakati wetu. [11]

Iwapo upendo wa Mungu haujatoweka katika wengi wa Wakristo, kwa hakika ni chini katika nyakati zote. Hata upendo wetu kwa wanadamu wenzetu sio katika kiwango ambacho tunapenda kujifanya kuwa iko. Nchi yetu imejaa taasisi zilizotengenezwa kusaidia watu wengine, na taasisi hizi zinaonyesha mifano ya jinsi tunavyowajali wanadamu wenzetu.

Naamini sifa hizi zimetiliwa chumvi hasa inapohusu taasisi hizi. Wakristo wa kawaida wanapenda kutoa tahadhari kwa ushahidi wa nje ambao taasisi kama hizo hutoa. Wangependa tuamini kwamba kuwepo kwa taasisi hizo ni ushahidi wa nia njema wanao kwa wanadamu wenzao unaoshikiliwa na watu wa matabaka ya juu au matajiri katika nchi hii. Je, taasisi hizi hutoa ushahidi wa rehema za ndani za wale ambao wameifadhili? Je, hamasa ya ndani bado ni sawa katika wakati huu wa mafanikio na utele njisi ingekuwa kama uchumi huo ungekuwa unahangaika na watendaji hawa hawa wanahitajika kutoa kutoka kwa kile kidogo wanao badala ya ziada? Je, tunafikiri nini wakati msaada wa matajiri haiwababaishi maskini? Itakuwa vipi kama haimgharimu kabisa yule tajiri? Mara nyingi hawa wafadhili hutumia mbinu sawia kwa kutoa pesa; mbinu ambazo walitumia katika kukusanya kiasi kikubwa kwa njia ya ubinafsi.

Je, hawa wake kwa waume walikuwa na alama gani iwapo watajaribiwa kulingana na vigezo vya Kibibilia ya ukarimu halisi? Jinsi kutoa kutatathminiwa vipi ikiwa inatoka kwa chanzo kilichojazwa na kiburi, ubatili, kujipenda, ubinafsi, kupenda wepesi au raha, hamasa au kupenda madaraka ya kijamii? Bibilia inatuambia kuwa "Mungu anapenda anayetoa kwa furaha" (2Kor. 9:7) na kwamba anatazama yule anyetoa kwa kugaramika badala ya yule anye toa pasi na kiasi yoyote ya kujigharamia. Cha msingi ni iwapo inaonekana kuwa tuko tayari kutoa hata wakati inatugharimu. Kwa njia hiyo hiyo, tuko tayari kufanya jambo sahihi wakati tukifanya hivyo kwa kweli ina athiri hadhi yetu au sifa za watu kwetu? Bado tena inarejelea kile kinachoendelea katika mioyo yetu tunapofanya mambo ambayo ni dhaahiri hutazamwa kama misaada ya kibinadamu au ya kufadhili. Je, matendo yetu ni maneno ya kifahari ya upendo wetu kwa Mungu au matendo yanayofanywa tu ili kutimiza matarajio ya kijamii?

Unapotathminiwa kwa vigezo hivi, ninaogopa kwamba wengi wa wale Wakristo wamefanya machache sana yasioweza kusifiwa na bingu. Badala ya kujipongeza wenyewe kwa rehema zetu, tunahitaji kutambua kwamba tunaendelea kupungukiwa na roho ya kujitolea ambayo inatokana na upendo wa kweli wa Mungu na mwanadamu.

Hatimaye, kiwango ambacho tumeitwa ili kupima utoaji wetu ni dhidi ya asili utoaji wa Mungu mwenyewe. Yesu alituambia tuwe wakamilifu, kama Baba alivyo mkamilifu. Hicho kikiwa ndiyo kigezo chetu na fimbo yetu ya kupima, kinaturejesha sote kwa unyenyekevu wenye afya. Aina hii ya kufikiri inakaribia kutojulikana miongoni mwa Ukristo wa kidesturi. [12]

Sehemu ya sita: Tatizo Kubwa na Dhana Potovu Kuhusu Theolojia ya Kikristo

Kwa hatari ya kurudia, kasoro zote za wanaofuata imani ya kawaida siku hizi zetu zinaweza kufuatiwa hadi kwa uelevu mbovu au ukosefu wa kuelewa walio nao juu ya mafundisho ya kipekee ya imani wanayokiri: hali halisi ya asili ya mwanadamu-ukweli wa kile Kristo alikitimiza msalabani-na ushawishi wa kubadilisha wa Roho Mtakatifu. Hapa haswa ndipo kuna utofauti kati ya imani ya Wakristo wa kawaida na wale wanaotenda imani ile ambayo Kristo alikuja kufanya iwezekane. Tofauti hio ni muhimu sana hivi kwamba nitajaribu kuelezea zaidi tatizo hilo.

Kuna wale ambao hawajawahi kuzingatia Kristo na wametumia maisha yao pakubwa kupotoka katika ile dhana ya maisha mema. Kisha, kupitia hali fulani, watu hawa wanapata wito wa mwamko kuhusu imani yao. Inaweza kuwa wamekumbana na ugonjwa mbaya au dhiki inayotokana na kumpoteza rafiki au mpendwa. Inaweza kuwa ni kupokonywa mali yao uliowazindua kujua asili ya maisha. Kwa sababu yoyote ile, wataanza kutafuta chanzo cha maana katika maisha yao ambayo itawapa msingi imara zaidi. Katika kutafuta kwao, watatambua kwamba wamemkosea Mungu kulingana na vile wanavyoishi. Wakiwa wameyatia hayo maanani, wataanza kufuata jinsi wanavyoweza kubadili maisha yao wenyewe.

Hapa katika hatua hii tunaona tatizo la uelevu duni wa Ukristo wa kidesturi. Wake kwa waume hawa wanaweza kutaka kubadilika, ila hawaelewi hata kidogo ni nini hasa tatizo lao halisi ama suluhisho la pekee linaloweza kulishuluhisha. Wanaweza kuwa na ufahamu kwamba wanahitaji kufanya mabadiliko katika tabia zao na kuacha kitu wanachofanya, na hata wanaweza kuwa na wazo kwamba wanapaswa kushiriki katika dini. Lakini kukosa kuelewa maana ya shida ya mauti ya kiroho na ufahamu wa suluhu yake ambayo ni kazi ya Kristo tu, wanajaribu kurekebisha mambo kwa njia ambayo kamwe haiwezekani. Kama Shakespeare alivyoona wakati fulani: Hao ndio wale wanao harakisha, na kupitia juu juu huku wakisaza tatizo lenyewe.

> **Wakati ufisadi, ukifyonza yote,**
> **Kwa siri. 13**

Ni jambo la kawaida kwa waume na wake hawa kurudi nyuma katika tabia za hapo awali zilizowafunga utumwani na kujidanganya wenyewe katika kufikiri kwamba mabadiliko madogo waliofanya katika tabia zao sasa yametatua tatizo hilo. Wanaweza hata kudhani kwamba kile ambacho wamefanya sasa imewafanya Wakristo. Hata hivyo, haichukui muda mrefu kwao kutambua kwamba katika kiwango fulani utendaji wao haufikii kile kiwango ambacho Kristo ameweka kwa wafuasi wake. Wanaposhindwa kufikia ile alama, huwa wanapunguza kiwango. Na mara wanapofikia mahali ambapo tabia yao inatimiza mahitaji haya mapya, hapo hapo wanaingia katika hali ya kufurahi na kuridhika na masuala ya imani halisi.

Wengine huenda zaidi ya hii. Iwapo wanafahamu kuhusu hukumu ijayo, na adhabu ya dhambi, watajitahidi kwa juhudi zao zote kurekebisha tabia zao. Na zaidi ya hayo, wanashindwa kutimiza kiwango ambacho wao wanapaswa kufikia. Hatimaye, katika kuchanganyikiwa wanakata tamaa na kuacha kujaribu. Wakati mwingine wanapokata tamaa, huwa wanajiachilia katika majaribu yao ya zamani, wakitafuta aina fulani ya faraja kutokana na

vitendo hivyo ambavyo vimepelekea hisia zao kushindwa. Au, tena kutokana na kukata tamaa, wanaweza kujaribu kubadili mawazo yao na kubishana dhidi ya mahitaji ya imani halisi, hata bila ya kuamini kile wanachojadiliana kuhusu. Hawa ni wanaume na wanawake ambao wanatafuta lengo sahihi lakini wamekosea njia lengo hio inayoweza kutimizwa. *Njia ambayo sasa wanatafuta sio ile ambayo inawezekana kwa kazi ya Kristo na wala haitawaongoza kwa maisha au amani ambayo wanatamani.* [14]

Watageukia wahudumu na washauri kupata msaada kwa maelekezo yao ya kiroho. Ikiwa wasaidizi hawa wamekumbatia mfumo uliopo wa dini katika nchi yetu, watawapotosha wale wanaohitaji kwa kuwahakikishia kwamba mradi wanajaribu kufanya kilicho chema, hawana chochote cha kuogopa. Wahudumu hawa na washauri wanaweza hata kuwafundisha wale walio na mahitaji ya mafundisho kwamba hawahitaji kuwa na wasiwasi kwa sababu Kristo amekufa kwa ajili ya dhambi zao. Viongozi hawa wa kidini kwa kweli wataimarisha ile dhana potovu kwamba yote wanayohitaji kufanya ni kufanya juhudi na kuamini kwamba kila kitu kitatokea vyema mwishowe. Ni vyema zaidi kusoma kazi za wale ambao kwa kweli wanaelewa kanuni za imani ya kweli na kujifunza kwa bidii jinsi ya kuingia na kuishi maisha halisi ya kiroho.

Hawa wake kwa waume wanahitaji kuchukua kwa uzito yale Biblia na Kanisa inafundisha wale ambao wanajikuta katika utata huu. Wanahitaji kujifunza na kufahamu msingi mzima wa imani wanaoikiri. Hii itajumuisha kutambua kwamba ufahamu wa tatizo lao, na hamu yao ya kulishughulikia, ni thawabu kutoka kwa Mungu inayowawezesha kuanza safari ya kiroho. Kwa kuitikia uhamashisho huu, wameelekezwa kuinama mbele ya msalaba wa Kristo katika toba ya kweli na, kugeuka kutoka kwa dhambi, kuweka tumaini lao na imani yao katika neema ya Mungu na kazi ya Kristo ili kuwaweka kwenye njia sahihi.

Kuamini katika Yesu kunamaanisha kwamba wenyewe tukubali kazi aliofanya kwa niaba yetu na kufungua maisha yetu kwa uwepo wake Roho Mtakatifu ukadumu ndani yetu. Wale ambao hawajui mafundisho ya Biblia ni sharti waungame kauli kwamba wanatakiwa "kumwamini Bwana Yesu, na utaokoka" (Matendo 16:31). Kujinyenyekesha na kumtemgemea Yesu ndiyo majibu sahihi kwa mafundisho yake: "kaeni ndani yangu, nami nitakaa ndani yenu. Hakuna tawi linaweza kuzaa matunda yenyewe: ni lazima lidumu katika mzabibu. Wala hamwezi kuzaa matunda msipokaa ndani yangu. Mimi ni mzabibu: ninyi ni matawi. Anayekaa ndani yangu na mimi ndani yake, yeye huzaa matunda mengi; bila mimi huwezi kufanya lolote "(Yohana 15:4-5). Yote haya ni thawabu. Jinsi Paulo anavyosema katika barua kwa Kanisa la Efeso, "kwa maana ni kwa neema ninyi mliokolewa, kwa njia ya imani-na hii haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu" Efe. 2:8).

Nadhani baadhi yenu mnafikiri kwamba natumia muda mwingi kusisitiza ukweli huu, lakini kwa kweli, sidhani inawezekana kutumia muda mwingi juu ya somo hili. Ndiyo ukweli wa halisia ambao Ukristo wote wa kweli unaegemea. Huwezi kujifanyia njia yako ya kuelekea mbinguni. Huwezi kufanya chochote ili kuupata neema au msamaha wa Mungu. Tabia yako nzuri haitimizi mizani ya haki kwa dhambi zako. Tofauti kubwa kati ya Ukristo na dini za kitamaduni ni kwamba dini hizo inaamini mambo haya yote yanaweza kupatikana kwa juhudi zetu wenyewe. Ukristo wa kweli unatazamia kitu kikubwa zaidi. *Wakristo wa kweli wanatazamia Mungu akarejeshe sura ya Mungu katika nafsi zao lakini wanajua kwamba hii sio kitu ambacho wanaweza kukamilisha. Matumaini yao yote ya kufikia hii yapo katika kumtegemea Roho Mtakatifu ambaye huja kukaa ndani yao wanapofungua maisha yao kwa Yesu Kristo.*

Hebu tazama utaratibu huo muhimu. Mabadiliko yetu ya tabia HAITANGULII upatanisho wetu kwa Mungu na kwa namna fulani kuwa ndicho CHANZO cha neema ya Mungu; inafuatia kuja kwetu katika uhusiano na Mungu na ATHARI zake! Ni kwa IMANI KATIKA KRISTO tu kwamba mume au mke hufanywa haki mbele za Mungu; na kuondolewa hukumu ya Mungu na ufungwa wa Shetani. kisha kujumuishwa katika familia ya Mungu; na kuwa

mrithi katika Mungu, na mrithi pamoja na Kristo, mwenye haki ya upendeleo wote ambao ni wa uhusiano huu mkuu; na kufanywa upya kwa kiasi tu, katika mfano wa Muumba katika maisha haya; na kufanywa upya kabisa katika mfano kamili wa Kristo katika maisha yajayo, ambapo tutapata kuonja utukufu na upendo wa Mungu, milele. [15]

Baada ya kuingia katika uhusiano huu, Mkristo wa kweli baadaye anatafuta kukua katika maisha yake ya kiroho kwa kujifunza Biblia ili kuelewa mafundisho ya imani. Katika kujifunza na kutafakari maisha ya Kristo, Mkristo wa kweli sasa anajaribu kuiga tabia ya Yesu. Ni kutelekeza kujifunza Biblia na kutafakari maisha ya Kristo ndiyo yanasababisha upotovu miongoni mwa Wakristo wanaoungama. Maadili pekee ni kijimo ikilinganishwa na matokeo ya imani ya kweli. Maadili kama jibu kwa hali ya kuhuzunisha ya mwanadamu inadhihirisha kutoelewa pakubwa lile tatizo la hali ya mwanadamu aliyeanguka.

Tatizo hili ni kubwa sana hivi kwamba Mungu alimtoa Mwanawe kufa msalabani ili kulitatua. Tunapodhani tunaweza kulipia dhambi zetu kwa kuwa wazuri, ni kama kumdhihaki Kristo.Wajibu na wazo lolote la huduma ambayo inayoambatana na Ukristo wa kidesturi ni kinyume kabisa na ukweli kwamba Mkristo wa kweli "ni hekalu la Roho Mtakatifu" (1 Kor 6:19, KJV) na kwamba miitikio yetu kwa Kristo ni kuonyesha kwamba “tumekombolewa kutoka kwa nguvu za giza, na ... Kubadilishwa... katika ufalme wa Mwanawe Mpendwa "(Wakolosai 1:13, KJV).

Tabia zetu zote, kama wale walioingia katika muungano huu na Kristo, zistahili kuwa sambamba na kweli hizi za kibiblia. Kweli hizi zinastahili kututia motisha ili tumtumikie Mungu kwa furaha, shukrani na upendo. Tunapaswa kuwa watu wanaodumu katika shukrani za milele.

Iwapotutatembea wastahiki wa Kristo, tunapaswa kutenda nidhamu moja kuu. Jinsi mwandishi wa Waebrania anavyosihi, tunapaswa kukaza macho yetu kwa Yesu. Tunapaswa kupiga mbio zetu TUKIMTAZAMA YESU kama motisha yetu. [16]

Huu ndiyo ufunguo. Tukifanya jambo hili moja, hatutaweza kuchukua imani yetu kwa njia ya juujuu jinsi Wakristo wengi wa kidesturi wanvyofanya katika nyakati hizi zetu. Wanataka kuishi maisha ya kiroho kwa masharti yao wenyewe. Haiwezekani.

Kumtazama Yesu!

Ni katika kudumisha mtazamo huu ndipo tunatambua jinsi ilivyo wa busara kujisalimisha kikamilifu bila utata kwa mapenzi na huduma ya Mungu. Iwapo kweli hatuwi wetu wenyewe, bali tumenunuliwa na Mungu na ni wake, basi ina maana tuishi na shauku ya kumtukuza Mungu kwa jinsi tulivyo na katika yote tunayofanya. Je, tunaweza kukaa tu iwapo kweli tunaelewa haya? Je, tunaweza kulegeza msimamo wetu na kutenda dhambi bila aibu kubwa? Tunaweza tu kufanya hivi iwapo mioyo yetu imekufa kwa kuitikia mambo haya.

Kumtazama Yesu!

Tunapoweka macho yetu kwa Yesu, tunaona wazi jinsi dhambi ni chukizo kwa utakatifu kamili wa Mungu. Badala ya dhambi kukwepa adhabu, Mungu alimtoa Mwanawe wa pekee na akamruhusu ateseke kwa ajili ya dhambi zetu. Inahitaji ubatili usiopimika kuamini kuwa Mungu hatawaadhibu vikali wasiotubu dhambi tunapoona kile inayogharimu ili kutoa msamaha.

Ni ajabu kwamba kuzimu, ambao umeelezwa katika Mathayo 8:12 kama mahali pa "kilio na kusaga meno," eti ndiyo mbadala ya mwitikio chanya na ya shukrani kwa Yule ambaye alikuwepo kutoka milele yote katika uhusiano wa usawa kamili na Baba na bado alikuwa tayari kujinyenyekeza na kuacha huo utukufu kisha awe na mwili na afe kifo cha uchungu kama mhalifu wa kawaida ili aweze kutupa njia ya kukwepa mahali kama pale?

Kumtazama Yesu!

Ni mtazamo huu ambao unatusaidia kukua katika upendo wa Mungu. Hapa tunaona uhakika wa upendo wake kwa wale ambao watamrudia. Hapa upendo unaonyeshwa. Hapa ndipo kuna msingi wa upendo wa kubadilishana. Wakati tunapofuatilia msalaba wa Kristo na kukamilisha maajabu yake yote, isipokuwa tu akili na mioyo yetu imekufa, je! hatutajibu kwa matumaini, uaminifu, furaha na shukrani za dhati? Tutadumisha mtazamo wa kujaribu kumpendeza Mungu katika mambo yote, tukijua kwamba jitihada zozote za kufikia mwisho huo zitapokelewa kwa upendo. Tutakuwa na hamu ya kukaa katika nafasi ya kibali na Mungu, na hamu hio itatuhakikishia kwamba ndivyo tulivyo. Wakati wowote tunapokuwa na ufahamu kwamba tumefanya kitu cha kumchukiza Yeye, kwa kweli tutakuwa na huzuni na kuweka makosa yetu chini ya kazi iliyo kamilika ya msalaba ili tuweze kufanya upya ushirika wetu na Bwana. Kushindwa kwetu kutafanya upya hamu yetu ya kutomchukiza katika siku zijazo. Pengine sio lazima kuelezea, lakini mtazamo huu wote na shauku ni mambo ya mahusiano ya upendo. Hii yote, basi, ndiyo mantiki ya ufahamu imara na uelevu wa ukweli mkubwa wa imani.

Tayari nimesema mengi kuhusu upendo wa mwanadamu mwenzetu. Ni dhahiri kwamba hii ni wajibu wa Mkristo wa kweli. Yahitaji kusemwa, hata hivyo, kwamba ni chini ya msalaba ndipo tunapokea motisha kubwa ya kuchukuliana jinsi hii. Kutoka pale msalabani bado twamsikia Mwokozi akisema, "kama nilivyowapenda ninyi, lazima mpendaneni" (Yohana 13:34). Tunashiriki pamoja na wanadamu wote ile haja ya upendo wa Mungu na msamaha wake na kutoweza kabisa kufanya kitu chochote kando na kupokea kwa mikono mikunjufu yale Yesu amefanya. Ni hii ndiyo inatusukuma kuona ndugu au dada yetu kama anayefaa huruma na kujali kwetu. Roho ya kutojali iliyo katika ulimwengu ya karibu nasi hutusukuma zaidi ili kuwasaidia wale walio na mahitaji. Majeraha madogo tunayokutana nayo katika maisha yetu ya kibinadamu yanafifia kwa kulinganisha na mateso ambayo Yesu alivumilia kusamehe dhambi zetu na kufanya maisha mapya kuwezekana. Tafakari yetu ya msalaba hulainisha mioyo yetu kwa wengine. Tunatamani kuwatendea wengine kama vile ametendea. Hamu hii inatuwezesha sisi kuchukua hatua ambayo itaonyesha upendo wake.

Kumtazama Yesu!

Tunapoweka macho yetu kwa Yesu, tunaona mfano wa unyenyekevu wa kweli. Kazi ya ukombozi ni ukumbusho wa daima kwamba ilikuwa hali yetu ya kuanguka na kutokujiweza ambayo ilihitaji shauku yake. Maarifa kama hayo hutufanya tukumbuke hali yetu ya kweli na kutokuwa na ustahiki wa yale Kristo amefanya kwa niaba yetu. Hakuna nafasi kwa ya kiburi au kujihisi kuwa muhimu tunapokaza macho yetu juu ya Yesu. Jinsi wengine hutuchukulia haiwi muhimu kama tunavyojisikia kuwa wakati mtizamo wetu sio kwetu wenyewe. Hatuudhiki sana, hatukosi kuridhika, tunalainika zaidi, tunakuwa waangalifu zaidi na wapole. Huduma yetu kwake inapotusababisha kujitelekeza, tunatambua kwamba hakuna tunachoweza kukutana nacho ambayo ni karibu ya unyenyekevu mkubwa aliyoonyesha wakati wa mateso yote aliyopitia. Wakati huo huo, Bibilia inatuhakikishia kuwa nguvu ya Roho Mtakatifu ambayo sasa hufanya kazi ndani yetu, kwa sababu ya kufa kwa Kristo, inawajibika kwa mafanikio yoyote tunayoyapitia katika juhudi zetu za kuboresha kwa wema. Kushawishika na ukweli huu hufanya maajabu katika kukinga tabia zetu za asili na ubatili. Ukuaji wote katika neema pia utasababisha ukuaji wa unyenyekevu.

Kumtazama Yesu!

Mwandishi wa Waebrania anatukumbusha kwamba Yesu "alivumilia msalaba, kwa kuidharau aibu," kwa ajili yetu (v. 2, KJV). Tafakari ya dhati ya taswira hio inapaswa kuzalisha ndani yetu aina ya mtazamo wa tabia inayogharimu kuwa mtumishi wa kweli wa Kristo hapa duniani. Inatukumbusha kwamba maisha ni mafupi- umilele unadumu! Tunapokuwa na mtazamo huu kuhusu maisha, inatuwezesha kuchukua vitu ambavyo ni muhimu kwa umakinifu zaidi na kuipa majivuno ya dunia mahali pao pa kipaumbele. Ngono, fedha, na nguvu hupoteza ngome zao katika maisha yetu. Hata mambo mazuri ya ulimwengu huu wa muda ambayo tunashikilia sana huchukua sehemu tofauti ya umuhimu. Tunapata mtazamo wa kiungu juu ya maisha ambayo inatusaidia kutathmini upya mafanikio ya dunia ili tuweze kufuata mafanikio ambayo huja kutoka juu. Tathmini ya kitamaduni ya maisha yetu haina manufaa kwetu. Hata kama tu wanyonge, au walio duni, hatutikisiki. Maisha yanapotupa matatizo, hatushutuki na hatukasiriki. Tunaangalia ile picha kubwa, na kutazama msalaba, matatizo yetu madogo hayawi tatizo tena kuliko raha na starehe tunaofurahia ambazo zimekuwa njia inayotarajiwa ya maisha.

Katika muda hizi za uwazi, tunakumbushwa kwamba Yesu hakuwa na mengi, lakini hakulalamika kamwe. Na tukijikuta katika hali ya ugumu mkubwa kuliko kawaida ya maisha ya kila siku, tunashughulika na matatizo haya kupitia chujio cha maono yetu ya Kristo msalabani. Alichotesekea kwa naiba yetu ni wa manufaa Zaidi ya kila kitu ambacho ni lazima tushughulikie. Tunakabiliwa na changamoto na ugumu kama sehemu ya mipango na madhumuni ya Mungu kwa maisha yetu, tukijua kwamba katikati ya shida, yupo pale. Tuna imani kwamba hata kama hatuwezi kuelewa kila kitu kinachotokea kwetu, Mungu atafanya mambo yote kwa njia ambayo hutimiza madhumuni yake. Kama hio itamaanisha tupitie kudhiliwa, ugonjwa, aibu au umasikini, bado tunaweza kumwamini tu Kristo. Yeye ndiye aliyekwenda kabla naye atatuwezea. Katika njia zaidi ya ufahamu, kuna neema na amani ya Mungu katikati ya ugumu.

Kumtazama Yesu!

Tumeitwa ili kukaza macho yetu kwa Yesu, Mwanzilishi na yule ambaye huleta mambo yote kukamilika, ambaye alivumilia aibu na mateso ya msalaba kwa lengo kuu la furaha ambayo Baba alitoa (ona Ebr. 12:2). Tunaangalia zaidi ya mateso ya msalaba na utukufu Yesu sasa anafurahia, baada ya kuchukua mara tena nafasi yake katika uwepo wa Baba. Pale katika utukufu wake, wasiwasi wake daima ni kwa ajili ya maendeleo yetu katika uhusiano wetu na yeye. Waebrania hata inatuambia kuwa daima anatuombea mbele ya Baba (ona 7:25). Tunapokumbuka kweli hizi, mioyo yetu hufanywa upya na roho zetu huishwa. Maisha yanapokuwa magumu, tunaangalia zaidi ya yale yanayoonekana kupata ujasiri wetu katika mambo yasioonekana. Wakati imani yetu ni imara, hatari, upinzani, na kushambuliwa haudhibiti mwitikio wetu. Tunaishi kwa imani. Mabaya zaidi ambayo ulimwengu unaweza kututupia yanaweza kuwa chombo ambacho, kikivunjwa, manukato ya harufu ya Kristo inatolewa. Ni ajabu kwamba mara nyingi huwa ni katika nyakati za giza za maisha yetu ndiyo nuru ya Kristo huangaza sana.

Bila shaka, ni nadra sana kwamba haya ndiyo miitikio yetu halisi kwa ugumu ambayo maisha ya matatizo katika ulimwengu ulioanguka huleta njia yetu. Mara nyingi ni hisia za huzuni na mkanganyiko zinzochipuka nyakati hizi. Mwitikio wetu ni kama kushindwa kufunua Kristo na ukweli wake katika maisha yetu.

Wakati jambo hili linatokea, usidumu kwa muda mrefu sana katika kujihurumia. Badala yake, rudi katika kazi kwa kuendelea na shughuli ya Mungu. Chunguza moyo wako kwa karibu. Usinaswe na uzinifu. Fanya kile kinachoonekana Mungu anakuongoza ukifanye. Jaribu kuiga Kristo katika tabia yako. Lengo lake daima lilikuwa ni kufanya mapenzi ya Baba. Yako lazima iwe sawa. Fanya haki. Onyesha huruma. Shughulika na biashara ya Baba. Jikinge dhidi ya mashambulizi ya adui. Ishi kama wale ambao wanasubiri kwa hamu ya kuja kwa Bwana Yesu Kristo.

Chukua hesabu ya jinsi unatumia muda wako, talanta na rasilimali. Ishi kama unapenda Yesu! Fanya hivyo kwa bidii zaidi kuliko watu wa karne hii wanavyofuata umaarufu, bahati na nguvu.

Unapoendelea na siku yako, kuchukua muda kidogo "ukapumzike." Fikiria juu ya Mungu na mambo ya siri ya ufalme wake. Fikiria juu ya Yesu. Kumbuka anaendelea kufanya kazi kwa niaba yako hata unapowaza hivyo. Hizi ni desturi ndogo ambazo hutuweka kazini wakati wa mchana. Zinaweka yote tunayofanya katika mtazamo sahihi. Na kama mida hizi chache za kujirudi zinaweza kutuweka kwenye laini, fikiria itakuwaje wakati uhalisia tunaouwekea matumaini yetu kwa hakika imefunuliwa! Itakua ni siku ya aina gani, tutakapoona Kristo aliyefufuka katika utukufu wake wote kurudi kuchukua wale ambao aliwanunua kwa damu yake. Wakati maumivu yote, mateso na udhalimu wa dunia utokomeshwa na kila chozi kupanguzwa machoni petu na badala yake ukamilifu wa furaha unaotokanan na kuishi bila kuzuiliwa katika uwepo wake. Siku hiyo tutaungana na majeshi ya mbinguni na kumwabudu Mungu kwa maneno Yohana alisikia Patmo: "wokovu ni wa Mungu wetu, aketiye juu ya kiti cha enzi, na mwana-kondoo" (Ufu. 710).

Hivyo kamwe usijesahau kwamba tofauti kuu kati ya imani halisi na Ukristo wa kidesturi ambao wengi wa wanaokwenda kanisa katika yetu nchi wanashikilia, kimsingi ni matokeo ya dhana potovu juu ya kweli kuu ya injili. Ikieleweka wakati wote, kweli hizi zinatazamwa na Wakristo wa kidesturi kama si muhimu kwa matendo halisi ya imani yao. Kweli hizi zimegeuzwa kuwa za udadisi; mara nyingi zimeshushwa daraja kuwa za zama zilizopita ambazo hazina uhusiano na wakati wa sasa. Lakini kwa waume na wake ambao wanamiliki imani halisi katika Yesu Kristo, *kweli hizi ni kitovu cha mvuto ambao yote maishani huzunguka. Ndizo jua katika anga yao ya sayari! Ni chanzo cha yote ambayo ni bora na ya kupendeza na chanzo cha mwanga na maisha!* [17]

Akili ya mwanadamu haiwezi pambanua hitimisho hili. Hata agano la kale ni kidokezo ya juu juu tu ya ukweli wao. Lakini Unaposoma injili, macho yako yanafunguka na unaweza kuona "nuru ya ufahamu wa utukufu wa Mungu katika uso wa Yesu Kristo" (2Kor. 2:6 KJV). Na tunapouona utukufu wake, tunabadilishwa ili tuweze kuakisi utukufu wake katika yote tunayoyafanya na katika yote tunayoyatenda (ona 2Kor. 3:18). Kwa maneno ya

William Cowper:

Wewe ndiyo chanzo na kiini cha akili zote,
Sehemu ya pekee ya pumziko, NENO LA MILELE!
Wanapokuacha, wanapotea, na kutangatanga
Kwa nasibu bila heshima, tumaini au amani.
Kwako kwatoka yote hayo yanatuliza maisha ya mwanadamu.
Juhudi zake za juu, na mafanikio yake ya furaha,
Nguvu zake za kuteseka, na mapenzi yake ya kuhudumu.
Bali Mola wangu mpaji wa wema wote.
Wewe ni wa vipawa vyako vyote, wewe mwenyewe taji!
Tupe uwezacho, maana bila wewe tu maskini;
Na pamoja nawe tu tajiri, tua utakacho.[18]

Vidokezo

1. katika maandishi ya awali, Wilberforce hatoi kichwa cha sehemu hii.
2. Virgil, Aeneid, Bk. 6, mistari 730-31
3. Wilberforce "watumishi" na "watoto" kwa ajili ya Msisitizo.
4. katika maandishi ya awali, Wilberforce hatoi kichwa cha sehemu hii.
5. Juvenal, Satuna, Bk. 10, mstari 96

6. Wilberforce anafsisha maneno haya.
7. Makabiliano yalikuwa ni desturi ya kawaida miongoni mwa mataraka ya juu ya jamii ya Uingereza wakati wa Wilberforce. Ingawa sasa ni geni kwetu, kanuni zake bado ni ya manufaa..
8. Hanna More, Thoughts on the importance of the Manners of the Great of the General Society, 1788.
9. Virgil, Georgics, Bk. 2, 82
10. Adam Smith alikuwa Mchumi Mkuu wa Scotland. Asili ya kumbukumbu hii haijulikani, ingawa inaweza kuwa Dokezo la kazi maalum ya Smith mali ya Mataifa, iliyochapishwa mwaka 1776.
11. Wilberforce hasa anatoa maoni juu ya ukumbi wa Kiingereza. Anachukua nafasi ya Francis Bacon na John Whitherspoon mbele yake.
12. Wilberforce anamalizia sehemu hii kwa kurejea kwenye majadiliano yake ya ukumbi wa michezo na analenga hasa juu ya uharibifu uliofanywa kwa wasanii wanawake (ukahaba ulikuwa kawaida katika ukumbi wa michezo wakati huo). Anasema kuwa katika upendo hatupaswi kukuza kitu chochote ambacho kina athari hasi kwa mwanadamu mwingine.
13. William Shakespeare, Hamlet, tenda 3, eneo la 4, mstari wa 93.
14. Wilberforce inabinafsisha wazo hili.
15. Wilberforce anabinafsisha sehemu hii nzima kwa msisitizo.
16. Wilberforce sasa anarudia kishazi "kumtazama Yesu!" mara nyingi kwa nukta ya rangi zaidi ili kuimarisha wazo lake.
17. Wilberforce Anaazisha mawazo haya kwa msisitizo.
18. marekebisho kutoka kwa William Cowper, kazi, Bk. 5, mistari 898-909.

SURA YA TANO
HOJA ZA UKRISTO WA KWELI

Ubora wa Imani Halisi ya Kikristo, Ushahidi wa Asili Yake Takatifu

Wacha nikaende kando kidogo na mpango wa hatua amabao nimekuwa nikifuatilia kuonyesha viwango kadhaa vya Ukristo ambavyo napata kuwa ni sehemu ya uzuri wa imani halisi. Ukristo wa kidesturi hauna manufaa hizi, na wale walio Wakristo wa kidesturi hawana hata wazo duni la kile ninachonuia kusema. Ingawa ninatelekeza mpango wangu wa hapo awali, natumai kwamba utakapoelewa kile nakaribia kueleza, utaona jinsi haya makala yanavyohusisha yote nimekwishaandika mpaka sasa.

Ni kweli kwamba hata uchunguzi wa haraka haraka wa imani ya Kikristo unaonyesha mambo ya ajabu ambayo Mungu amefanya ili kuonyesha upendo wake. Lakini tunapochukua muda na juhudi za kuchunguza kwa makini maajabu ya imani ya kweli, tunaona hata zaidi uzuri wa mfumo huo. Hebu na nirejelee somo la mlango wa mwisho kwa dakika ili kuonyesha kile ninachozungumzia. Hapo tuliona jinsi mafundisho ya msingi ya Biblia na ushawishi ambao mambo hayo yako nayo katika maisha yetu yalivyo katika maelewano kamili hivi kwamba mtazamo wa kawaida wa imani hushindwa kushikilia.

Labda sihitaji kutaja, lakini nitataja, kwamba uwiano huo mkamilifu upo kati ya mambo mbalimbali ya imani ya kweli ya kibiblia. Uwiano huanza na ukweli wa msingi wa asili yetu ya binadamu iliyoanguka, uhusiano wa kupatanishwa na Mungu ambao kazi ya Kristo juu ya msalaba hutupa, na urejesho na mabadiliko ya utu wetu wa ndani kwa uwepo na matendo ya Roho Mtakatifu. Yote tatu hayo ni sehemu ya moja inayodumu katika umoja na kuheshimiana.

Jinsi hii ilivyo kweli na misingi ya imani, pia ndivyo ilivyo na mafundisho yote yaliyo mbele kuhusu imani ya Kikristo. Yote yanaenda pamoja katika uwiano wa ajabu ambao unaunda msingi wa maisha ya maana, wakati wa sasa na katika wakati ujao.

Matendo na kufikiri zaidi kunaosisitizwa katika Biblia kama lengo la maisha ya kiroho ni heshima na kumpenda Mungu; upendo, wema, na upole, kwa wanadamu wenzetu; zingatio sahihi kuhusu mali na matukio ya maisha haya ikilinganishwa na vitu vya milele; na tabia njema ya kujikana nafsi na unyenyekevu.

Tayari nimeelezea uhusiano kati ya mitazamo na moyo wetu kwa Mungu na jinsi hii kuathiri mitazamo na tabia zetu kwa watu wengine. Hasa, unapochunguza kwa karibu jinsi baadhi ya viwango vya tabia yako hufanya kazi pamoja ili kukuza na kuimarishana moja kwa mwingine, hauna lingine ila kufikia hitimisho kwamba zipo na zinafanya kazi katika uwiano kamili. Hii inaweza kutambuliwa kutokana na kile ambacho tayari kimeandikwa, lakini ningependa kutazama kwa haraka uhusiano huu. Kwa mfano, unapochunguza vitendo vya wema na unyenyekevu, utaona kwamba msingi kamili ambao kwao tabia hizi hutokea ni fadhila ya kujikana nafsi na kiasi katika kufurahia mali yako.

Sababu kuu inayofanya watu wasiweze kuwasiliana pamoja ni kwamba wengi wao wamejawa na kiburi na hali ya kupotosha ya kujiona u muhimu. Hii huwasababisha kuhitaji wengine wawaone jinsi wanavyojiona wenyewe na huelekeza kwa tathmini isiyo ya kweli ya thamani ya mali na heshima ya kidunia. Mienendo hii husababisha mashindano ya kutisha kati ya waume na wake ili kuimiliki. Ncha mbaya ya mtu mmoja husuguana nay a yule mwingine na kujenga mkuarusano ambao utavuruga utulivu baina ya mtu na mwingine na pia kuvuruga amani.

Kristo anapokuwa kazini katika maisha yetu, yeye hulainisha ncha hizi mbaya. Badala ya kukuarusana mmoja kwa mwingine, tunafanya kazi pamoja kama mashine iliyotiwa mafuta vyema kwenye viungo. Huu unapokuwa sivyo, tunapaswa kushangaa kama tunaona Ukristo wa kidesturi badala ya imani ya kweli. Wakristo wa kidesturi wanaweza wanaweza kusema kuwa kunahitajika upendo na ukarimu, lakini utumwa wao wa kiburi na kujiona muhimu huwaongoza kutokana na kutekeleza maadili haya na kuwaongoza katika kutafuta mafanikio ya kibinafsi na ya kitaaluma.

Wengine wamepata muonekano wa nje ambao huwawezesha kufuata malengo haya wakati wa kudumisha wema, lakini wanakosa upendo wowote wa kweli katika mioyo yao. Wakati shinikizo ni juu, hata kama ni kwa njia ya tamaa au mng'ang'ano wa kibinafsi, rangi yao ya kweli itaonekana. Hata wanaweza kuwa wanajua kuficha ukatili wao, lakini kwa ndani wanatokota. Hasira yao inaweza kulipuka dakika yoyote iwapo watashindwa kujizuia. Hii inaonekana kuwa ni kweli hasa kwa wale ambao wameinuliwa na mafanikio ya jamii yetu au kwa udanganyifu. Wamejifunza jinsi ya kuweka sura ya utu wema na heshima wanapofuatilia maslahi yao wenyewe ya ubinafsi. Ni kama watu wamekaa kwenye meza ya karata. Wanaweza kuonyesha mtazamo mzuri kwa wengine kwenye meza, lakini ndani yao wanatarajia wengine watapoteza ili wapate kushinda. Ni namna ya kujifanya unaokuacha ukiwatamani wake kwa waume wa madaraja ya kazi ambao kamwe hawakuwa na nafasi ya kujifunza kile kinachojulikana kama tabia na ambao wanakuruhusu kujua hasa kilicho akilini mwao.

Imani halisi haina haja na kufunika uso na fadhila bandia. Inahitaji ukweli katika utu wa ndani. Mtu wa Imani husimama mbele ya Yule anayechunguza mioyo yetu (ona Zaburi 139:1-4). Muumini wa kweli hujaribu kuishi katika mazingira ya wema naye anafanya kila juhudi kukwepa tendo lolote au wazo lolote ambalo litachafua au kuharibu usafi wake. Hii ndiyo sababu kujiweka katika nafasi ambapo tunashindana kuinuka juu ya wengine inaweza kuwa na madhara makubwa sana kwetu. Ni vigumu kumpenda mtu kwa dhati wakati juhudi zako zote ni kuinuka juu zaidi yake.

Maagizo ya Biblia yanayotuagiza kuweka mali na heshima katika mahala pao kamili yanasaidia kutuweka huru ili kupenda. Yanatuwezesha kuwajali kikamilifu wale ambao wamekuwa na fanaka zaidi kulingana na viwango

vya ulimwengu, hata ijapowalikwisha jaribu kutuzuia tusifanikiwe na sisi. Tunapo weka "mawazo yetu kwa vitu vilivyo juu" (Kol. 3:2) hatuna sababu ya kuona wivu au kuwa wakali na ambao malengo yao yapo kwenye mali na umarufu wa kilimwengu.

Maagizo ya imani halisi ya kutozingatia sana jinsi watu wanavyotuona vile vile yanatuweka huru kuwapenda hata na wale walipotuvamia ama kudunisha hadhi yetu. Kipimo bora ya uhalisia wa imani yetu ni jinsi tunavyo jibu wale wanaotuvamia na kututenda ni kana kwamba wako zaidi yetu. Unyenyekevu wa kweli hushughulikia mambo kama hayo kwa neema. Tusipowalipiza kisasi wanaotukosea, tunafungua mlango wa mapatano kati yetu na wakosefu wetu.

Ni fadhila nyingine ya imani halisi kwamba fanaka ya kimaadili inachukuliwa kuwa wa thamani zaidi ya masomo. Hivyo yahitajika kuwa waumini watafute zaidi kufaulu kimaadili kuliko maarifa. Sasa hii ni kinyume na wale wanojulikana kama madhehebu ya kimafumbo yanaoelekeza wafuasi wao kwa kile kinachojulikana kama maarifa ya ndani ambayo huwa ndiyo chanzo cha wokovu wao.

Unapotazama mengi ya dini kubwa ulimweni, kama vile Uhindu au Uislamu, utapata matabaka tofauti au viwango vya maendeleo kulingana na kiasi cha taarifa ambayo mtu anayo. Ni wazi kwamba hii inaweka wale walio katika matabaka ya chini, ambao wanaweza kuwa na uwezo wa kusoma, katika hasara kubwa. Wengi hawawezi kamwe kufanya maendeleo zaidi katika mifumo hii. Baadhi ya wanafalsafa wa kale hata wanawezatetea kwamba kudumisha watu katika jinga ni kwa manufaa ya jamii. Hii inaashiria kwamba wengi wa wanadamu ni kizazi duni kulingana na wasomi wa juu, wenye elimu zaidi. Ukristo wa kweli unafanya kazi kwa njia halisi. Sio tu injili inayolenga kwa wanadamu wote, bali pia ina sehemu maalum miongoni mwa maskini. Ilikuwa hata sifa na Yesu kama "habari njema kuhubiriwa kwa maskini" (Luka 7:22).

Mkazo ambao Ukristo wa kweli unaweka juu ya upendeleo wa fadhila za kimaadili juu ya mafanikio ya kimasomo ina thamani ambayo inapita namna ambavyo wema unaofaa malengo ya imani. Ni lengo ambalo kwalo tuna uwezo wa kufaulu vyema. Sio sisi sote tuna uwezo wa kufikia ukuu kimasomo, lakini sote tunaweza kufanya vyema zaidi katika kutafuta wema. Wale ambao wameshafanya kupata elimu kuwa shauku yao ya kawaida ndiyo wa kwanza kutambua kwamba mafanikio yao yamekuwa ya wastani tu kwa bora. Hata kama watu hawa sio wazi bayana, bado tutapata ushahidi wa ukweli huu wenyewe. Ni miongoni mwa safu zao kwamba tunapata mifano mbalimbali ya udhaifu, maono duni na tabia ya kufanya makosa. Waadilifu zaidi na wasomi zaidi ni wale wanaotambua ubatili wa fahari yoyote katika hekima ya mwanadamu. Kwa kawaida ni wasomi wa bandia ambao wanacheza mchezo huo na kujificha nyuma ya taswira hii bandia.

Hali haiwi hivi katika harakati za kutafuta uadilifu. Wanadamu waliumbwa kwa mfano wa Mungu. Ingawa tumeanguka na sura hio imeshaharibika, bado kuna sehemu ya sura ya Muumba katika kila binadamu. Ni sehemu ya maumbile yetu ambayo inaweza badilishwa tena ikafanane na Kristo (ona Efe. 2). Kwa sababu ya Kristo tuna njia zilizopo, sio tu kusamehewa, bali pia kusafishwa na kufanywa upya katika hali yetu ya ndani. Kwa uwepo wa Kristo ndani kwa njia ya Roho Mtakatifu, tumeendelea kuwa na uwezo wa kujitahidi kupata maendeleo halisi katika juhudi zetu za kuishi maisha ya kweli ya Kikristo. Tunapochukua fursa ambayo Mungu ametoa ili kukabiliana na harakati hii, tunaweza kuwa na imani kwamba atatusaidia kufaulu.

Nimeshajua wanaume na wanawake ambao walikuwa na mifano ya maisha ya ukweli huu. Acha niwaambie kuhusu rafiki mmoja ambaye alikuwa mfano mkubwa kwangu katika eneo hili. [1] Hakuishi maisha marefu, lakini ilikuwa ni moja iliyojaa kazi kubwa. Alifanya dunia mahali pazuri kupitia maisha yake. Mfano wake ni motisha kwa wote waliomjua kuwa ana bidii katika kutafuta maisha kama hayo yake. Natumai hudhani kwamba

navichukua hivyo vipawa vingine Mungu ametupa au matokeo ya juhudi za kibinadamu katika maeneo hayo mengine kijuu juu tu. Lakini katika uaminifu wote, inapolinganishwa na ile taswira kuu na utukufu wa Mungu, sifa ya mafanikio ya kibinadamu yote ni kama sifa zile tunazompa siafu kwa ajili ya mzigo ule anaoweza kubeba ikilinganishwa na uzito wa mwili wake. Kazi kama hiyo inaweza kuonekana kuwa ya kushangaza, lakini haina athari kubwa kwa ulimwengu ambamo tunaishi. Hiyo ndiyo ubatili yetu. Mafanikio yetu binafsi inapewa thamani ya juu sana kupita kiasi. Hivi sivyo hali katika kutafuta heshima yetu ya kweli.

Pia ningependa kutaja kwamba sijaribu kutoa ushahidi wa ukweli wa imani ya Kikristo. Wengine walio na sifa nyingi kuniliko tayari wameshafanya vya kupendeza katika kazi hiyo. Waandishi kama vile William Paley wanastahili sana shukrani kwa jinsi walivyochukua ushahidi kwa niaba ya imani ya Kikristo kuonyesha kwa ustadi mkubwa namna ilivyo ya maana sana.[2] Nikishasema hivi, ningependa kutaja mojawapo ya vitambulisho vya imani hio kinacho nivutia kwa njia fulani. Hii ndiyo njia ambayo mito mingi ya msaada huja pamoja ili kuunda kisa. Idadi kubwa ya waandishi wameandika aina na aina ya ushahidi ambao unaunga mkono madai ya Kristo na Ukristo. Wamechunguza ushahidi kutoka kwa unabii, kutoka kwa miujiza, kutoka kwa tabia ya Kristo, kutoka kwa asili na ubora wa maagizo ya vitendo vya imani na kutoka kwa njia ya ajabu mafundisho ya imani yanayoichochea vitendo vya imani. Wengine wamechunguza kwa makini ushahidi wa ndani wa Biblia wenyewe, pamoja na ushahidi wa awali wa ukweli wa imani katika maisha ya wale ambao walitangaza.

Kuna mistari mingi ya hoja ambayo imekuwa toleo katika kutetea imani. Wingi wa ushahidi hufanya hoja dhidi ya Ukristo kuonekana kuwa isiyo na maana. Kwa hiyo, mistari mingi tofauti ya ushahidi, yote yenye nguvu, inayokuja pamoja ili kuimarisha uaminifu wa Ukristo, hauwezi kuelezewa isipokuwa kwa mantiki ya ukweli wake. Siamini kuwa unaweza kuchunguza mfumo mwingine wa dini ulimwenguni kwa wingi wa mbinu na kupata ulinganifu na uwazi unaopata katika Ukristo wa kweli.

Vidokezo

1. Wilberforce pengine anazungumzia rafiki yake Matthew Babayo, ambaye hivi karibuni alifariki.
2. William Paley alikuwa ni mtetezi mzuri wa Ukristo katika siku hizo za Wilberforce.

SURA YA SITA
HALI YA SASA YA UKRISTO

Jinsi tulivyofika hapa, umuhimu wa kisiasa kwa hali hii, mawazo kuhusu mambo haya

Mpaka hapa, nimezingatia maoni yangu juu ya hali ya wale wanaojidai ni Wakristo. Ningependa kupanua uchunguzi wangu katika hatua hii kwa hali ya ujumla ya Ukristo nchini. [1]

Imekuwa ikidhihirishwa kila mara katika historia kwamba kumekuwa na mifumo ya kidini ambayo imeendeleza ustawi wa jamii za kisiasa. Ukweli huu imekuwa dhahiri na kunakiliwa vizuri hivi kwamba sitajaribu kuuthibitisha tena. Imekuwa ikidumishwa, sio tu na wasomi na viongozi wa dini, lakini pia na wanafalsafa wengi mashuhuri na wanasiasa wa kilanyakati.

Hata kama huamini hasa ni madai gani yanayoendelezwa na Ukristo, utakuwa na ugumu sana kutotambua kwamba ni mfumo wa dini ambao umekuza faida isioelezeka kwa jamii ambazo umekuwa na ushawishi. Ni katika mwanga huu ndipo tena nasema kwamba hali ya kiroho ya nchi wakati wowote ule ni suala ambalo lina mgawanyiko mkubwa wa kisiasa. Kwa mujibu wa uhusiano huu, inakuwa ni muhimu sana kwamba jamii ikajue ikiwa hali yake ya kiroho iko katika hali ya kushuka au kuendelea. Ikiwa katika kushuka, jamii lazima iamue kama kuna chochote cha kufanywa ili kuzuia kuteleza zaidi. [2]

Kama maoni ya awali kuhusu hali ya Ukristo katika nchi yetu ni sahihi, basi yakupasa kuwa na wasiwasi kabisa juu ya athari ambayo mambo haya yanaweza kuwa nayo juu ya mfumo wetu wa kisiasa. Wasiwasi huu unapaswa kuwa hata mkubwa zaidi unapotambua kwamba imani halisi imekuwa ikishuka kwa muda sasa na kuwa bado inaendelea katika mwelekeo huo huo tu kwa sasa.

Wakati tunajaribu kutathmini hali ya imani katika nchi kwa wakati wowote ule, na kisha kujaribu kuilinganisha na kipindi chochote cha awali, tunahitaji kuwa makini sana ili kuepuka makosa yoyote ambayo yanaweza kupotosha data. Kwa wakati wowote katika historia ya jamii, kuna kile ambacho unaweza kuita kiwango cha kawaida cha maadili ya kukubalika. Kiwango kinaweza tofautiana katika nyanja mbalimbali kwa wakati na pia kati ya matabaka mbalimbali ya watu ndani ya jamii. Wakati watu wanaposhuka chini ya kiwango hiki (au kuinuka juu yake), huwa wanashuka katika umaarufu wao kwa jamii kwa ujumla. Desturi hii hutumika kuwahamasisha wake kwa waume kutafuta kiwango kile katika tabia zao. Inafuatia kwamba iwapo hii ndio sababu ya tabia yetu, haiwezekani kujua kama ukweli wowote wa ndani wa imani upo. Wakristo, Wayahudi, Waislamu, Wabudha, wakafiri, waagnostiki na wapagani wa wazi wote watajaribu kurekebisha tabia zao kwa desturi zilizowekwa.

Pia lazima ni tamke kwamba mabadiliko katika jamii ambayo aidha huongeza au kupunguza kiwango hiki hutokea polepole kiasi cha kwamba watu wengi hawajui mabadiliko yanafanyika. Ni ukweli ambao hauwezi kuwa wa ushindani kwamba popote Ukristo umeshinda, umeibua kiwango cha maadili hadi mahali pa juu kuliko vile walivyokuwa hapo awali. Vitendo fulani ambavyo vilikuwa vinachukuliwa kuwa vya kawaida miongoni mwa ustaarabu wa kale sasa vinatambuliwa na kila jamii ya Kikristo kama ilivyo na adhabu kali. Katika hali nyingine, maadili ambayo yalikuwa nadra sana yamekuwa ya kawaida. Tabia moja maalum ambayo Ukristo imeleta ni kukasirika kuliko na huruma zaidi na kuwa mwangalifu katika hasira ambako kimeainisha uhayawani usiyo wa kawaida na kutia utu katika ukatili mkali uliokithiri hata katika tamaduni za kipagani. Kama ilivyoelezwa hapo awali, sifa hizi zinazalishwa katika jamii ambayo imekuwa na ushawishi wa Kikristo, hata miongoni mwa wale ambao hawaamini katika Kristo. Hata na wale wanaokataa madai ya Kristo wataathirika na mabadiliko ya utamaduni kwa ujumla. Hekalu lilibaki likisimama katika Israeli, hata ijapo utukufu wa Mungu ulikuwa umekwishatoweka. Ninafanya uchunguzi huu kuonyesha kwamba tunapochunguza kuhusu hali ya kweli ya jamii, hatupaswi kudanganywa na mambo ya juujuu.

Inaweza kuwa na manufaa katika kuamua hali ya kuendelea au kupunguka kwa imani halisi katika nchi yetu kwa wakati huu, na katika kuamua baadhi ya sababu ambazo zilisababisha hali ya sasa, ili kuzingatia jinsi hali fulani katika jamii huathari hali ya imani ya tamaduni hiyo.

Uzoefu unatuambia kwamba mateso mara nyingi huwa na athari kinyume inayotafuta kuzalisha. Kama Milton alivyosema katika *Paradise Lost*,"Injini yake ya kishetani hurejea juu yake mwenyewe.'' [3] Imani halisi daima hustawi katika mateso. Katika nyakati kama hizo, si rahisi kuwa Mkristo. Hakuna waumini wa kawaida au wafuasi-shingo upande wa Kristo katika nyakati za shida kubwa. Mistari ya vita ni wazi katika nyakati kama hizo na inakuwa dhahiri kwamba ufalme wa Kristo si wa ulimwengu huu. Kadiri ugumu unavyozidi, ndivyo tunasonga karibu na

Kristo. Ni kwake tu ndio tunapata kimbilio. Kwa kweli tu wasafiri na wageni. Tunachunguza kwa makini na kushikamana na misingi ya imani. Zinakuwa ndio nanga katika dhoruba.

Kwa kinaya, amani na mafanikio ina athari ya kinyume. Yote yanapoonekana kwenda vizuri, huwa tusahau kwamba tuko katika vita. Kiwango cha imani ambayo inatuvukisha nyakati ngumu hulegea wakati maisha ni rahisi. Kanisa linaingiana na utamaduni na Ukristo wa kidesturi huchukua mahali pa imani halisi. Tofauti kati ya Kanisa na utamaduni inakuwa si wazi.

Iwapo hali ndiyo hii, basi ni rahisi kubashiri kwamba ni wapi hasa ambapo nchi yetu iko kwa wakati huu. Kanisa limekuwa sehemu ya utamaduni. Limechanganywa katika mandhari hii kama taasisi nyingine. Lina mafanikio ya kifedha. Limekuwa ni nguvu katika siasa na sheria. Hata viongozi wa kidini wameingia katika masuala ya jamii bora hivi kwamba wamepoteza ule utofauti wao wa kiroho.

Ikiwa hiyo ndiyo hali kwa wachungaji, hebu fikiria athari ambayo kuendeleza mafanikio ya kibiashara ya taifa na maendeleo ambayo tumekwishafanya katika sanaa zote, sayansi na dosari nyingine zote za jamii yenye utajiri mwingi itakayosababishwa kwenye utunzaji wa aina yoyote muhimu ya imani ya Kikristo miongoni mwa raia. Adam Smith amekwishaona kwamba katika hali ya kiuchumi kama vile ilivyo katika nchi yetu kwa wakati huu, huwa na mfumo ulio na upungufu mkubwa wa vigezo vya maadili katika makundi ya juu kiuchumi kuliko makundi ya katikati na makundi ya chini katika jamii. Sasa tunaona ukuaji wa mafanikio ya kifedha katika matabaka ya kati kama matokeo ya shughuli zao za kibiashara.

Hii inapofanyika katika nchi kama yetu, iliyo na mfumo wa kisiasa kama vile tunao, mali pia huwa ni ushawishi wa kisiasa na nguvu. Jinsi mali inavyodondoka kutoka kwa matajiri hadi kwa matataka ya chini, vivyo hivyo faraja na raha ya matabaka ya juu, pamoja na tabia mbaya na mifumo yao ya maadili. Ongezea hii ukuaji wa miji na fursa ambayo jiji kuu linatoa na utaweza kuelewa baadhi ya mizizi ya maadili mbovu tunayoyaona katika utamaduni. Tunapaswa kukubali kwamba ingawa roho hio ya biashara imeleta faida kubwa na maendeleo kwa jamii yetu; lakini kwa asili yake si mfumo unaosaidia katika suala la kudumisha imani muhimu na yenye nguvu.

Katika nyakati sawa ile tunamoishi, mawazo ya utiifu dhabiti na kujikana nafsi hufifia huko nyuma. Hata Wakristo waaminifu hulegea na kukubaliana zaidi na uputovu wa maadili katika ulimwengu unaowazingira. Kwa ujumla, wanaume na wanawake wengi hawazingatii sana masuala ya imani. Kwa vile wengi wa Wakristo wa kawaida hawafikirii sana juu ya imani yao au kuchukua muda wa kusoma Biblia, si ajabu kwamba wao hawajui mafundisho ya msingi kabisa ya imani halisi ya Kikristo. Ni kanuni au mafundisho tu yanayoendana na tamaduni kwa ujumla ndiyo zinazingatiwa kama desturi ya kawaida. Kweli zinazoinuka kinyume na mifumo ya utamaduni karibu zinasahau kabisa. Hii ni dhahiri hasa wakati mafundisho haya kukabiliana na tatizo la kiburi, anasa na kufanana na utamaduni. Hata viongozi wa dini wanaonekana kuwa na hofu ya kukanyaga kabisa mambo haya katika mahubiri yao kwa hofu kuwa wataonekana kama washabiki.

Wakati wengi katika jamii wanapoteleza kwa njia hii, kila mara tutaona mwana mageuzi akija na kusawazisha mambo haya. Kwa bahati mbaya, jinsi ambavyo baadhi ya waume na wake hawa wenye nia njema wanavyo kabiliana na masuala haya ni ya ajabu sana hivi kwamba juhudi zao mara nyingi huwa na matokeo ya kinyume.

Si kana kwamba baadhi yao watajitokeza hadharani kukana imani yao ya Kikristo. Hiyo haiwezi kukubalika kijamii. Wengine, hata hivyo, wanaweza kudai Biblia sio kitu chochote ila kitabu tu kilichotengenezwa na wanadamu, hata ijapo wale wanaotoa taarifa kama hizo kwa kawaida huwa wapumbavu wasio elewa maudhui

yake. Wanapokabiliwa katika mjadala, wengi wao wataungama kwamba hawaamini mengi ya mafundisho ya msingi ambayo Bibilia inafundisha.

Unapoyaweka mambo haya yote pamoja, inakuwa wazi kwamba nchi inapokuwa katika hali ya kushuka kiroho kwa muda mrefu kama hii yetu, imani ya kweli-ambao tayari ni nadra sana-iko katika hatari kubwa ya kutoweka gafla. Punde tu, itakayobakia ni aina ya Ukristo hafifu ambapo hakuna mtu anayezungumza kuhusu imani yao kibinafsi na dini yenyewe kuonekana kuwa ni kama ishara ya mawazo duni. Kutoamini kwenyewe kutakuwa ndiyo mtindo.

Wengine wanaweza kusema kwamba taswira ambao nimeonyesha si dhihirisho sahihi ya hali halisi katika taifa letu. Napenda kusema kwamba hali ya kweli ya imani hapa haina utofauti sana na picha hii. Ni wale tu ambao hawajachunguza kwa makini hali ya mambo ya kiroho katika nchi hii ndiyo watakataa hitimisho hili. Nitajizuia kwenda katika mifano maalum ambayo itasaidia uchambuzi wangu. Tazama ile picha kubwa zaidi na utaona madhara ya kuongeza utajiri na anasa, kupotea polepole kwa tabia na muda zaidi wa kihafidhina, na jinsi maadili mbovu ilivyopenya katika matabaka ya kati.

Sikatai kwamba baadhi ya mema yamekuja na maendeleo. Sisi ni jamii ambayo hufurahia kiwango cha juu cha mema na manufaa inayotokana na heshima na adabu kuliko giza na ujeuri wa nyakati za hapo awali. Kwa bahati mbaya, pamoja na kushuka kwa giza, pia tuna uzoefu wa kushuka kwa imani muhimu. Mungu amesahaulika. Ametubariki sisi kwa vitu vizuri, lakini hatuna shukrani. Yeye hutumia maisha kuadhibu kushindwa kwetu kimaadili, lakini hatuyasikii haya maonyo. Jumapili siyo tena siku ya ibada. Imekuwa siku ya furaha na burudani. Hata wakati ambapo siku za maombi ya kitaifa zinapoanzishwa, huwa hatuchukui hizo dakika chache zinazohitajika kuhudhuria mikutano hio. Badala yake huwa tunapanga mikutano ya kibiashara. Ni kejeli kwa ufalme wa Mbinguni. Hatuna kujirudi au toba. Chembe chembe chache za imani halisi zinaweza kupatikana. Kadri maarifa na habari zimeongezeka, uelevu wetu wa Ukristo umezidi kupungua. Hatuelewi mafundisho yake na hatuishi kulingana na mahitaji yake. Ukristo umekuwa kama mfumo tu wa maadili. Kinayae, kibinafsi hatushikilii hizi maadili hata hivyo.

Kushuka kwa imani ya Kikristo (kwa pande zote ambazo tumeona) kuna kiini chake kimoja ambacho ninataka kushughulikia kwa undani zaidi. Kulikuwa na wakati katika nchi hii ambapo imani ya Kikristo ilikuwa na nguvu zote ambazo tumezinena hapo awali. Ilikuwa ni imani ya halaiki ya waume na wake ambao waliotufanya sisi kuwa wakubwa.[4] Kila ukurasa wa maandiko yao ulifanya kweli za imani ya Kikristo kuonekana, na katika kweli hizi waliijenga mfumo wa maadili ulio mzuri na ulioinuliwa. Kama unashuku ushawishi ambao waume na wake hawa walikuwa nao kwa jamii, soma kazi zao na kuona jinsi hata katika liturujia yetu, misingi ya imani ilikuwa ya nguvu na muhimu. Ukilinganisha kazi hizi na mambo mengi yaliyoandikwa na wanateolojia na makasisi katika wakati wetu, utapata bonde kubwa sana kati yayo. Baadhi ya desturi hii, kwa kweli, ni itikio wa wale waume na wake ambao walishikilia sana mafundisho ya msingi ya imani lakini waliishi katika njia ambayo ilileta aibu kwa jina la Kristo.

Kuelekea mwisho wa karne ya mwisho, wanateolojia wa Kanisa la kitaasisi walianza kukutana na kosa tofauti. Walianza kutetea lengo la kuendeleza hali ya maadili na vitendo vya Ukristo, ambavyo waliamini kuwa yalikuwa yametelekezwa. Tatizo ililokuwa na msisitizo wao huu halikuwa kwamba vitu hivi havikuwa muhimu bali kwamba walisisitiza tabia hizi na masuala ya nje pasi na kudumisha umuhimu wa msingi wa kibiblia kwa uhusiano na Kristo. Waliacha kufundisha umuhimu wa kukumbatia upatanisho wa Kristo kuwa ndiyo msingi wa kukubaliwa na Mungu. Walishindwa kutambua kwamba matendo ya mtu kama Mkristo ina mizizi katika uelevu ulio muhimu wa misingi ya imani ya Kikristo. Hii ilikuwa ni kosa mbaya. Kile walikuwa wakifanya ni kubadilisha asili ya imani

halisi. Matokeo yalikuwa ni kudunisha imani ya Kikristo ambayo ilikuwa imetoa fadhila nyingi sana ambazo walikuwa wakisifia. Walipoteza Roho ya imani.

Hili lilikuwa ni kosa lisilorekebika kwa urahisi. Kama Virgil alivyoandika katika *Aeneid*, "hali ya kushuka huwa rahisi," matokeo yake ni kuwa kukweya tena itakua vigumu. Mtazamo huu mbaya kwa imani ya kweli umeendelea katika karne ya sasa na, pamoja na matatizo mengine ambayo tumeyachunguza, yamesababisha hali ya sasa ya Ukristo wa kidesturi. Vyombo vya habari vimeongezea tatizo hili kwa kuchapisha makala mbalimbali kuhusu maadili ya umma bila ya kuambatanisha au kuzingatia msingi wa imani ambayo tabia hiyo inahamasishwa. Maadili yametengwa kutoka kwa maswala ya kiroho. Kwa kushangaza, kama vile ufahamu wa Bibilia umekuwa usiojulikana, mfumo wa kimaadili wenyewe, ulioachana na msingi wake, umeanza kunyauka na kufa. Katika siku hizi sio tu kwamba hautasikia misingi hii ya kibiblia ikishughulikiwa katika vyombo vya habari, lakini mara nyingi pia utakosa kusikia yakiongelewa katika Kanisa!

Kiwango cha uozo wa misingi hii kinaweza kuelezwa na yafuatayo. Unapodurusu fasihi ya nyakati zetu, kuna aina moja ya kuandika ambayo inatoa mtazamo unaopenya katika maisha ya sasa na tabia. Waandishi wa riwaya, wakiwa ni wanaume na wanawake wachunguzi, wanaweza kukamata katika kazi zao ufahamu wa kina katika asili ya mwanadamu. Iwapo utafanya uchunguzi wa makini katika baadhi ya vitabu hivi maarufu zaidi vinavyopatikana, utapata kwamba ni nadra imani iwe na jukumu muhimu katika maudhui yao.

Ni ishara nyingine ya jinsi hali ya hewa ya kiroho imepungua. Kama mhudumu anatoa ujumbe ambao hauna maudhui ya kibibilia, basi huyo mhudumu mara nyingi bado anathibitisha misingi ya imani katika liturujia yao rasmi. Lakini katika riwaya, gari kama hilo halipo. Hata katika vitabu ambapo wahusika kuu ni Wakristo na ambao maisha yao yameangaziwa vyema, hakuna kutaja mfumo wa imani uliozalisha wahusika chanya kiasi hichi. Unapewa hisia kwamba kama isingekuwa na mfumo wowote wa imani, wahusika hawa bado wangetenda tu sawa. Hii ni tofauti katika vitabu vilivyoandikwa na wale wa imani nyinginezo kama Uislamu. Kwa ujumla, utakuta misingi ya imani yao ukitajwa wazi kwenye simulizi. Tabia hushikamana kwa undani na imani.

Pia ni uchunguzi wangu kwamba wengi wa waandishi wa wakati wetu, kwa bahati mbaya, ni watu wasioamini. Hata kama mwandishi hapingi imani ya kidini katika maandiko yake, ni kawaida kwa mwandishi huyo kwamba atawasifu wale ambao ni wazi wanachukia imani ya kidini. Kwa idhini yao, wanaimarisha ujumbe ambao waandishi hawa wengine wanatuma. [5]

Je, kuna shaka kwamba maandiko yako ukutani juu ya kule tunakokwenda? Iwapo tutaangalia kote, tutaona matokeo ya mwelekeo huu katika nchi ambazo ziko mbele yetu katika kufikia hitimisho mantiki kuhusu kuteleza kwa tamaduni. Tunaona katika hali kama hizo kwamba tabia zimeharibika, maadili yamezama kwenye upotovu, tamaa imekiuka udhibiti na, juu ya yote, imani imekuwa na sifa na kutoamini imekuwa ndiyo mtindo.[6] Tamaduni inapofika hapa, inafarakana na ukweli kiasi cha kwamba watu wanakana peupe uwepo wa Mungu. Mapenzi ya Mungu kwa taifa yameachwa na mwanadamu amefanywa kuwa Mungu.

Hisia yangu ni kwamba wengine ambao wanatambua kudidimia kwa imani ya kidini katika taifa letu wanadai kwamba ninaschukua mantiki yangu kwa hitimisho kali. Watasema hawezi kutokea hapa. Nao pia bila ya shaka watasema kwamba mimi ni shabiki na kwamba mtazamo wangu wa jinsi utamaduni unafaa kushawishiwa na imani ni jambo lisilowezekana. Wanaweza kusema kwamba watu wanaotenda jinsi ninavyopigia debe watakuwa na mawazo ya kibingu zaidi hivi kwamba hawatakuwa na manufaa yoyote dunia. Wangesema kwamba iwapo wengi sana wangechukuliwa hivyo na mawazo, mtambo mzima wa ustaarabu wa jamii ingekatika na kukoma papo hapo.

Kwa kujibu, ningeshauri kwamba hoja hizo hazina sifa. Kama ni mbaya zaidi, basi kile nilichojadili kuwa Bibilia inafundisha kitatuhitaji kujinyima raha na starehe za kilimwengu na anasa kwa ajili ya thawabu ya milele. Sio kwamba Yesu hakufundisha kitu kile kile. Yeye hakupendekeza tu kwamba tuyaepuke mara inapohitajika, bali pia alisema tunapaswa kufanya hivyo kwa moyo wa furaha. Ili kuitikia mwito wa Kristo kwa namna hii kunahitaji tushikilia mali ya dunia kwa ulegevu kiasi. Napenda kukubaliana kwamba iwapo wake kwa waume wa taifa letu wangefuata changamoto ya kuishi kulingana na mafundisho ya Kristo, taifa letu, jinsi ilivyo, halingeweza kufanya inavyo fanya sasa.

Kwa bahati mbaya, naweza kuwahakikishia kuwa hii kamwe haitafanyika katika maisha haya. Kwa upande mwingine, ninaweza pia kuwahakikishia kwamba iwapo kitu kama hicho chawezatokea, watu wote kwa kweli wangekuwa bora zaidi kuliko ilivyo sasa. Kama nchi yote ingefuata sheria ya Kristo, tungekuwa nchi ya amani na mafanikio. Tungekuwa mahali ambapo mtu angeweza kuona furaha kwa uso wa kila mwananchi.

Ni kweli kwamba katika karne ya kwanza, kulikuwa na wale waliofasiriwa imani ya Kikristo katika njia hio na kuacha kazi zao na familia ili kusubiri kurudi kwa Yesu Kristo iliokaribia. Haikuchukua muda mrefu kabla ya mtume Paulo kukabiliana na matumizi mabaya ya imani hii. Alielekeza jibu sahihi kwa imani yao kwa kuwatia waumini changamoto ya kukabiliana na shughuli zao za kidunia kwa hamu na bidi zaidi. Kwa kufanya hivyo, wangeweza kuleta heshima zaidi kwa Kristo.

Katika mwanga wa mjadala wa sasa, ni jambo la kusisimua kutambua kwamba Paulo aliwahimiza waumini kuitika kwa njia hii wakati yeye vile vile aliwaita katika kipaumbele cha upendo wa Kristo, mtazamo wa milele, njia bora ya kutojali mambo ya ulimwengu na shauku ya kukua kiroho ambayo itasababisha utendaji wa sifa muhimu za imani halisi ya Kikristo ambayo tumekuwa tukijadili. Ni wazi, Paulo hakuona utata kati ya hizo mbili. Tena, Kumbuka kwamba tabia inayotofautisha imani halisi *ni hamu ya kumpendeza Mungu katika mawazo yetu yote, na maneno, na matendo; kuchukua neno lililofunuliwa kuwa utawala wa imani na matendo; ili " nuru (yetu) na iangaze mbele ya watu"* (Mt. 5:16)*; na katika mambo yote "kupamba mafundisho" tunayoyakiri* (Tito 2:10). [7]

Hakuna kazi inadaiwa, hakuna kufuatilia kunakataliwa, hakuna sayansi au sanaa imekatazwa na hakuna raha haramu almuradi iwe sambamba na kanuni hii. Ni lazima ieleweke kwamba Ukristo halisi haikubaliani na tamaa au ari katika kutafuta mali au umaarufu, wala haijali maslahi ya wanasiasa ambao wanatafuta ofisi ili kupata pongezi, nguvu ya kibinafsi au utajiri kuu badala ya kutumikia na kutafuta amani, faraja na usalama wa raia wa kawaida. Wanasiasa kama hao ni wanabiashara, si watumishi wa umma. Wamesahau kwamba taifa ni jumla ya watu wake na kwamba mafanikio ya kweli ni jumla ya furaha ya jumla ya kila mtu.

Pia inaweza semwa kuwa badala ya kusababisha kukwama katika shughuli za muda tu, imani iliyo hai inaweza kutoa motisha mwafaka kwa ajili ya harakati za shughuli za kijamii ambayo huongeza ufanisi wa mtu na kummwezesha kuelekeza vyema nguvu zake kwa kazi anao mkononi. Pia inamnusuru mtu kutokana na athari ya kukata tamaa mambo yasipokwenda kama ilivyopangwa. Humwezesha mtu kuamini Mungu kwa matokeo anapofanya kazi kwa shauku kana kwamba hiyo kazi ni huduma yake kwa Mungu. Hii kwa kweli ndiyo "siri" ya kuishi maisha ambayo ni muhimu na yenye furaha.

Mwingiliano wa jamii pia inaimarishwa wakati kila mmoja anataka kuishi katika amani na mwenzake na kutambua thamani ya wanadamu wote kama wana wa familia moja. Nchi yoyote ile iliojawa na wake kwa waume wanaowaza na kutenda kwa njia hii itakuwa na sifa na hali ya utulivu ulio nadra sana, iwapo, imekwishaonekana

katika historia ya wanadamu. Mgogoro na uhasidi ndogo ndogo inayosababisha migogoro katika jamii nyingi itakoma kuwepo, kisha desturi zitafululiza vizuri kama utulivu wa sayari katika njia zao.

Hivi ndivyo taifa la Kikristo la kweli linastahili kuonekana. Na pia lingekuwa na uhusiano wa manufaa na nchi zingine ambazo linaingiliana nazo. Taifa lililo na amani na furaha nyumbani bila shaka litakuwa wa kuheshimiwa na kupendwa nje ya nchi. Uadilifu wa taifa la Kikristo la kweli ungewahamasisha kuaminiana katika mahusiano yake na mataifa mengine. Migogoro mingi ya kimataifa hupata mizizi yao katika kutoaminiana na wivu. Hizi mara nyingi husababisha aina tofauti za kuumia. Mambo kama hayo mara nyingi yanaweza kupunguzwa na sera za taifa la Kikristo. Na kama taifa kama hilo likishambuliwa bila haki, roho inayotawala taifa itawapa mikakati ya nguvu ya kukabiliana na uadui kama huo. Ongeza kwa haya yote wajibu ambao Mungu anaweza kuwatimiza kwa niaba ya taifa ambalo linapenda kumtumikia na kumheshimu Mungu katika yote ambayo linafanya.

Baadhi ya waandishi kimakosa wanadhani kwamba imani ya kweli ni adui ya uzalendo. Ikiwa uzalendo umefafanuliwa katika kutafuta njia ambayo kwa kweli ni ya utaifa-yaani, matumizi ya nguvu zote zilizopo na rasilimali ili kulazimisha mapenzi ya taifa moja kwa nyingine-basi kwa hakika imani halisi ni adui. Lakini kama uzalendo ni upendo kwa nchi ya mtu na hamu ya kuona haki, amani na mapenzi mema kwa watu wote, basi imani sio adui bali ni rafiki bora wa uzalendo kama huo. Nadharia kinyume inaweza kushikiliwa tu na wale ambao hawajakumbana na jumla ya mafundisho ya Kristo na athari zao kwa ajili ya afya na nguvu ya taifa. Itakuwa ni kama kusema kwamba nguvu za mvuto wa ardhi inapunguza uhuru wa mwanadamu pasi na kutambua wajibu ambao unatekeleza katika kuweka sayari angani kuwa mahala pake.

Itaonekana kwamba mtazamo bora wa uzalendo inatambua kwamba jamii na mambo yake yote mengi ni bora zaidi kuangaliwa wakati ustawi wa jumla wa idadi kubwa ya watu unakuwa lengo kubwa kwa watu wake wote, badala ya kila mtu kujitafutia amani ya kibinafsi na mali. Jibu sahihi kwa wito wa Kristo kwa kuwapenda watu wote, hata maadui wa mtu, linapaswa kuzalisha matokeo haya katika utamaduni wa kweli wa Kikristo. Upendo wa wote huzaa aina ya juu ya uzalendo. Ukarimu na utu wema unayotokana na mfumo halisi wa kidunia kwa kawaida huwa unathibitika kuwa na upungufu: Kwa kawaida hushindwa kutimiza mahitaji kamili ya wale wanaotafuta kufaidika. Gharama daima hupimwa dhidi ya ugumu ambao ukarimu huo huenda ukasababishia yule anayetoa. Ukarimu wa Ukristo wa kweli huenda hata zaidi. Lengo lake ni kukidhi mahitaji hata kwa gharama ya kujikana nafsi. Ni kama mto unaotoka katika chanzo cha utele usioisha. Ni kama maambukizi-maambukizi mazuri-ambayo kwanza huathiri mazingira yake ya karibu na kisha kuanza kuenea nje katika mduara unao fululiza.

Unaweza kuona kwamba mengi ya madhara haya yanaweza kushababishwa na mfumo wowote wa imani, iwe ni dini au la, ambayo ilitetea maadili chanya na aliyokuwa na uwezo wa kutekeleza sheria zake. Bila shaka, mifumo yote hiyo lazima ikumbane na kutokuwa na uwezo wa wanaume na wanawake wa kulinda kanuni kama hizo na haja ya nguvu ya juu ambayo inaweza kutusaidia katika udhaifu wetu. Katika hali hii, Ukristo hauna kifani. Haifundishi tu maadili ya juu zaidi na kanuni inayojulikana kwa mwanadamu, lakini kwa njia ya uhusiano na Muumba wa kanuni hiyo ambayo muumini anawezeshwa na Roho Mtakatifu ili kuitunza.

Ukristo wa kweli, kwa asili, unaonekana kuwa umestawishwa hasa kwa nguvu ili kukuza maslahi na afya ya jumuiya za kisiasa. Mbona hivyo? Ukweli ni kwamba mifumo mingineyo zina mizizi katika ubinafsi wa mwanadamu. Huanzishwa katika ubinafsi, hukua katika ubinafsi na, huangamia kwa sababu ya ubinafsi.

Ubinafsi huu huchukua aina tofauti ya mifumo katika matabaka mbalimbali ya jamii. Miongoni mwa matabaka ya juu, inaweza kuonekana katika maonyesho ya anasa na shughuli zisizo na maana na mapato ambayo hukimbizwa ili kukidhi ubatili wa kujifurahisha. Hapa, ambapo Roho ya ukarimu ina uwezo wa kuzalisha moyo

mkuu, ubinafsi huleta kifo tu. Katika matabaka ya chini, ubinafsi hupata kujieleza katika uasi wenye kiburi kwa aina yake yote. Tajiri au masikini, ingawa miumbo ya nje inaweza kutofautiana, mzizi ni sawa. Nafsi inapowekwa katikati ya maisha ya mtu, nguvu zote zitatumika katika jaribio la kutimiza tamaa za ubinafsi na matarajio ya ubinafsi. Hivyo basi, watu kama hao bila shaka watakuwa ni wanaopenda kusifu zaidi mafanikio yao wenyewe pamoja na yale wameweza kutimiza huku wakidunisha yale ya watu wengine. Wao huongeza chumvi matatizo katika maisha yao huku wakipuuza mambo hayo maishani ambayo ni ya manufaa kwao.

Ni mitazamo hii ndiyo inayounda tabia ambapo watu hawajali na hawawezi penda na ambapo viongozi hawaongozi na sio wote watafuata. Taasisi zinalaumiwa kwa ajili ya hali ya maisha na jukumu la kibinafsi wala haliingilii katika swala hili. Matatizo daima huwa ni kosa la yule mwingine. Dhambi na ujinga hazijulikani kamwe, na labda hata hazitambuliki. Mahali ambapo hii ndiyo hali, hakuwezi kuwa na jamii yenye afya. Kinyume cha ubinafsi ni moyo unaopenda jamii. Msingi wa afya ya kisiasa na nguvu huwa hivyo. Huzipa nguvu mitazamo na matendo ambayo huelekeza katika ushujaa wa kitaifa.

Huu kwa hakika ni uelevu wa maswala haya miongoni mwa wanawake na wanaume ambao ndio waanzilishi wa mataifa na waunda serikali. Huwa wanamnufaisha mmoja huku wakimkandamiza mwingine. Mara nyingine viongozi wanakiuka juhudi katika maswala haya. Sparta mji wa kale ulishamiri kwa zaidi ya miaka 700 chini ya mfumo ambao ulipinga ubinafsi kwa kupiga marufuku biashara na kuweka umasikini na ugumu kwa raia wake. Vivyo hivyo inaweza kusemwa kuhusu dola ya Kirumi. Roho ya kupenda umma ilikuwa sawa na kupenda utukufu, vivyo ikawa kwa himaya sawia na mashujaa wake. Matokeo yake yalikuwa ni hamu kama njaa isiyotosheleka ya kutaka kushinda ambayo hatimaye ilisababisha kuanguka kwa Roma. Wakati ukakamavu wa umma unategemea ushindi, ukakamavu huo utagofuka wakati ushindi umekwenda. Mali na anasa husababisha kudumaa, na kudumaa huishia mautini.

Wakati kuendeleza taifa kunawezekana tu kwa kutesa raia na kuwafanya masikini, basi ni kama mbinu hio imetoa hatima kama dhabihu ili kufikia malengo yake. Hii ni kama kujishinda mwenyewe. Wake kwa waume wanaungana katika jamii iliyostaarabika kujaribu kutimiza furaha kuu zaidi kwa walio wengi zaidi. Hakukuwa na furaha nyingi miongoni mwa watu wa kawaida huko Sparta au jamii nyingine yoyote iliyoundwa kwa njia hio. Wala jamii ambao msingi wa uwepo wake ni siri ya tamaduni nyingine haiwezi kuishi kwa muda mrefu. Ni kama vile Roma, itakuwa adui wa majirani wake na janga kwa jamii. Matokeo haya yote ni mifano ya kile kinachotokea wakati mtu anajaribu kuwa Mungu. Jitihada zote hugeuka kuwa na makosa katika utekelezaji wao na kushindwa kufikia madhumuni yao.

Hii inanielekeza kutoa maoni juu ya umuhimu wa katiba ambayo chini yake tunaishi katika nchi hii. Ningependa kusema kwamba kati ya serikali zote ambazo zimekuwepo, yetu imefanya bora zaidi katika kufikia usawa baina ya motisha ya hitimisho ya moyo wa utaifa huku ikiendeleza uwezo wa mtu kibinafsi kufikia maisha ya utulivu, faraja na wema. Mfumo wetu umeundwa kwa namna ambayo ubinafsi hauna manufaa. Lengo langu, hata hivyo, sio kusifu mfumo wetu wa kisiasa lakini ni kuonyesha namna Ukristo unavyokinyume kwa kila njia na adui halisi ya jumuiya za kisiasa: ubinafsi.

Tunaweza kusema kwamba lengo la msingi la Ukristo wa kweli ni kuondoa ubinafsi wa asili na yote ambayo huja nayo ili kutusaidia kukuza hisia sahihi ya yule tulie na ni yapi wajibu wetu kwa wanadamu wenzetu. Ukarimu ndiyo kanuni inayoendesha Ukristo halisi. Ni matokeo ya moja kwa moja ya kukuza maisha ya kiasi katika kutafuta raha na ufanisi, kiwango cha kutojali kwa mambo ambayo utamaduni umeamua ni muhimu, bidii katika utendaji wa majukumu ya kibinafsi na ya kiraia, ahadi ya kufanya mapenzi ya Mungu, na mtazamo wa uvumilivu na

imani ya utwaalizi wa Mungu hata katika hali isiyobashirika na ya kutamausha maishani. Unyenyekevu ni muhimu iwapo mtu atakukuza roho ya ukarimu halisi.

Katika sekta yoyote ya jamii ambapo imani ya Kikristo ipo, huwa inapigana dhidi ya gharama ya heshima ya kiutu ambayo ubinafsi unaitisha. Inafundisha matajiri kuwa wakarimu na kuwa na mtazamo sahihi wa upendeleo na majukumu ambayo huja na mafanikio ya kifedha. Mali inapotumika vyema na wale wanao mali wawe na unyenyekevu, basi kutosawashika kwa maisha haiwi chungu sana kwa wale wasio na mali. Kwa upande mwingine, kwa wale wanaoishi katika hali hafifu, imani halisi inafundisha bidii, uvumilivu, ukakamavu na kutambua kwamba utekelezaji wa majukumu unafaa kufanyika bila ya husuda ya matajiri au uchungu kwa hali yao wenyewe.

Kuridhika hutokana na kutambua kwamba vile mambo yalivyo sio vile yanapaswa kuwa na kwamba siku moja yatakuja kuwa jinsi Mungu alivyokusudia. Kiwango cha nguvu inayowekwa katika kutafuta mali ya kidunia, nguvu na umaarufu haifai thamani halisi ya jitihada hizo. Manufaa kuu ya imani halisi ni kwamba inazalisha hali ya amani ya ndani inayoleta kuridhika pakubwa zaidi kuliko vile raha ya gharama kubwa zaidi inaweza kutoa. Haina upungufu wowote wa kijamii, kiuchumi au rangi. Kwa njia nyingine, ni faida ya kutoshughulika na baadhi ya majaribio ambayo mali husababisha. Kuna mengi ya kusemwa kwa maisha rahisi. Hazina ya kweli kwa watu wa imani ni urithi ambao Kristo sasa anaiweka kwa ajili yao ambao siku moja itakuwa wao.

Ni muhimu kutambua kwamba kinachohitajika ili manufaa haya yote yatokee ni imani halisi, na ya kweli. Ukristo wa kawaida au wa juu juu tu hauna uwezo wa kuleta matokeo kama hayo. Mwuozo wa kisiasa unaweza kustawi chini ya Ukristo wa kidesturi, lakini imani halisi italieta kusitishwa ghafla. Jinsi mambo yalivyo kwa sasa, tunahitaji imani halisi zaidi. Tusipo fuata imani wa namna hiyo kama taifa, hatutakosa tu kupata manufaa kubwa ambao imani kama hiyo huleta, lakini pia tutakuwa katika hatari ya kupoteza baraka tunazofurahia kama matokeo ya imani kama hiyo katika siku za nyuma. Tunaelekea kuwa jamii inayopatwa na wingi wa maovu kutokana na kuishi bila ya dini yoyote.

Imani ya kawaida inaweza nawiri na kuwa na manufaa ndogo wakati jamii imeiruhusu kuendelea. Lakini kama utamaduni imedorora jinsi yetu ilivyodorora, itagharimu imani yenye nguvu kwa Ukristo kuendelea kunawiri. Katika nyakati zilizopita, tulifurahia jamii ambapo imani haikutendwa tu lakini pia kuheshimiwa. Mengi yamebadilika. Sio tu kwamba tumekoma kutenda imani ya baba zetu, lakini pia sasa tunaiangalia kana kwamba ni kitu cha ajabu cha muda ambao tunafurahi ilipita. Heshima ya mambo ya zamani imekoma kuwepo. Sasa ipo hatari ya kuanguka kwa mfumo kutokana na kukosa kuamini kanuni ambazo ndio msingi wa mfumo huo.

Tumeifikia hatua ambapo mkorogo muhimu wa imani halisi ambayo ilikuwa ndiyo nguvu ya maisha ya taasisi zetu za kidini inahitajika ili taasisi hizo ziendelee kudumu. Kanisa leo ni inaendeshwa na wake kwa waume ambao ni tofauti sana na ambao wanashikilia manufaa mbalimbali kutoka kwa wale ambao walianzisha taasisi hizi kiasi cha kwamba maisha ya Kanisa yako hatarini. Kiwango ambacho imani halisi na muhimu inaweza kutumiwa upya katika makanisa yetu itakuwa ndio kiwango ambacho taasisi hizi zitabadilishwa na mara nyingine tena kuwa na nguvu.

Tunaishi katika hali ya upungufu wa kitamaduni. Dini kavu, isiyojulikana haina uwezo wa kuhamasisha uma.Yeyote yule anayefikiria visivyo anajua machache kuhusu asili ya mwanadamu. Watu wanatafuta ukweli na uhalisi katika maswala ya kiroho. Hata kama tabaka za juu zitaridhika na mwendo wa kidini, mtu wa kawaida hataivumilia hali ya kujifanya kama hiyo. Uhisani unaweza kuwa unatosha kwa matajitri, lakini mtu yule pale mitaani anahitaji imani iliyo ya kweli na iwezayokufanya kazi maishani mwake. Uzoefu unatueleza kwamba mtu kama huyo hatafuti theologia ngumu. Theologia haiwafai watu kama hawa. Bali namna ya imani ninaozungumzia

haijiu mipaka yoyote ya kijamii. Inauwezo pakubwa wa kushikiliwa na mtu wa kawaida kuliko watu wa tabaka za juu ambao wamenaswa zaidi katika ufungwa wa roho ya kupenda vitu iliopo katika zama hizi. Mahali pote ambapo imani yenye nguvu imeingia, tutaona watu wakibadilishwa kutoka kwa ukatili wa kishenzi na kuwa wanyenyekevu, wenye adabu na wenye bidii, na chochote kile kinachofanya mtu kuwa wa maendeleo katika jamii.

Iwapo kwa neema ya Mungu wimbi jipya la kiroho lingevuma na kupamba moto, hakuna vile ingebashiriwa jinsi maadili ya umma na ustawi wa taifa kisiasa ungeweza kunufaika. Uozo ulio wa sumu unaotunyemelea ungelazimishwa kusitishika. Baraka za Mungu kwa mara nyingine tena zingeachiliwa katika nchi yetu.

Matokeo ya haya kutofanyika karibu inatisha hata kwa kufikiria tu. Ni nini kingetokea iwapo imani ingetoweka katika taifa letu? Hii inapaswa kuwa ni swala ambalo kila mtu mwenye busara anapaswa kutafakari. Kanisa kama tunavyojua, na makosa yake yote na kubadilika badilika kwake, ingekoma kuwepo. Mtu anawezaje kufikiri kwamba matokeo kama hayo yatakuwa ni balaa kwa jamii? Je, hii ingekuwa na athari gani kwenye nyuzi za maadili za mtu wa kawaida? Kudhibiti upotovu wa maadili kungelegea sana. Watu ambao wanatamani kubadilisha maisha yao na kuishi katika uhusiano na Mungu na kulingana na mafundisho yake wangekwenda wapi? Ni nani angekuwa mfano wa aina ya maisha ambayo tunapaswa kuishi? Nini ingefanyika kwa urithi wa karne hizo zote ambao Kanisa ilituachia? Tungeweza je kuepuka kujenga kizazi uliozorota? Ni kwa kina gani maadili ya umma yangeweza kuzama? Pengine ni vyema kwamba jamii kama hiyo haiwezi kudumu kwa muda mrefu. Wakati saruji ambayo inayoshikilia taifa pamoja haipo tena, basi nchi mara moja huingia katika machafuko.

Wacha nikataje pia kwamba hakuna kitu, ijapo katika asili ya juu ya jamii yetu, kitaweza kuzuia kuzorota inayotukabili. Historia inafundisha kwamba wengi wa ustaarabu wa juu sana ambao ulimwengu umeijua pia ni jamii ambazo zilikuwa na viwango vya kutisha vya kuoza kimaadili. Vivyo pia inaweza kusemwa kwa baadhi ya majirani yetu ya kisasa. Ingawa wanaonekana kung'ara na waliyosafika kwa nje, hali ya sumu ya maadili ya jamii zao ni ya kutisha.

Je, ni nini kinachoweza kuwajibikia uharibifu huu? Mtume Paulo alitoa uchunguzi kwamba dola ya Kirumi ilikuwa imezama katika tope la upotovu wa kimaadili kwa sababu ilikuwa imekataa maarifa ya Mungu (angalia Rum 1:28). Acha hii iwe onyo. Itakuwa ni kosa la kutisha kufikiri kwamba hata kama nyuzi za kimaadili ya nchi yetu imedorora, mafanikio yetu na mali yetu itatuzuia kupotoka zaidi. Wala tusijefikiri kwamba hatma ya Roma kamwe haiwezi kuwa yetu pia. Mungu akichoka na sisi , hatma yetu itakuwa vile vile. Na nini kitakachomzuia Mungu asifanye hivyo? Kwa kweli tunaweza kuwa katika sehemu mbaya zaidi kuliko wale walio katika ustaarabu huu wa kale. Kithibiti chao kilikuwa tu ni msingi wa falsafa ya ubinadamu na dhamiri ya asili. Sisi kwa upande mwingine, tuna faida ya kuwa na Biblia, pamoja na maarifa ya jinsi Mungu alivyoshughulikiwa nao, ili kuelekeza njia yetu. Mantiki ya hali ingeashiria kwamba kama Mungu aliruhusu mataifa yao kuzama kwa matokeo ya kimantiki ya upotovu wao, Je, si atafanya hivyo sawa nasi ?

Tutafanya nini? Hili ndilo swali muhimu ambalo sote tunapaswa kuuliza. Jibu sio ngumu. Sababu ya kushuka kwa imani na kuoza kwa maadili ni mishale inayoelekeza kwa kile ambacho ingekuwa muhimu kwetu kujiingiza na kiwango kikubwa cha dharura. Matatizo tunayokabiliana nayo kama jamii inapaswa kutazamwa kama matatizo ya kiroho badala ya masuala ya kisiasa tu. Hii ni mtazamo ambao hauonekani hata kuchukuliwa na vyombo vya habari. Tunaweza kutarajia nini kutokana na aina ya ufumbuzi wanaotoa? Bila ya shaka wangetoa maendeleo ya muda tu, sio mabadiliko ya msingi. Kile kinachohitajika kutendeka ni kwamba kila juhudi zinapaswa kufanywa ili kukuza viwango vya maadili ya umma katika taifa letu. Hii ni wajibu ambao unaangukia hasa watu wenye ushawishi na uwezo, iwe kisiasa au kifedha.

Watu walio katika nafasi hizi hawafai tu kutumia mamlaka yao na uwezo wao kwa hatma huu, lakini pia wao wenyewe wanapaswa kutumika kama mifano bora ya kile hiki kinamaanisha kwa kujitahidi kufikia maendeleo ya juu ya kiroho na ya kimaadili katika maisha yao wenyewe. Ni muhimu kujihusisha na wale walio na uwezo na ushawishi ambao wanawajibika kwa upungufu ambao tumekuwa tukiuzungumzia. Wengine wataitwa ili kujaribu kushawishi mfumo kutoka ndani. Acha niwape tahadhari. Hili ni mwito wenye changamoto maalumu. Lazima uwe makini na kiasi cha mfumo unaokubali ili kukamilisha kazi hii. Wakati mwingine, Mkristo katika mazingira haya hana utofauti na asiyeamini. Ili kupata ile sawazisho itagharimu nidhamu yote na ustahimilivu unayoweza kuwa nao. Kumbuka, wakati umefika wa kuchora mstari katika mchanga na kuamua upande ambao utachukua msimamo wako. [8] Ni kutokana na jitihada hii ndiyo manufaa halisi huanza.

Kuna sababu ya mimi kuchukua msimamo huu. Moja ni mtazamo kwamba kazi kubwa inapohitaji kufanyika, waume kwa wake huwa na desturi ya kupanda na kufikia kiwango cha changamoto ambacho kazi hio inahitaji. Hawana uwezekano wa kutoa juhudi za kishujaa kwa utekelezaji ambao unachukuliwa kuwa rahisi au jambo la kweli. Wakati kuna safari ya kusisimua Zaidi na changamoto zinazohusika, wao huwa tayari kulipa gharama. Wake kwa waume watavumilia ugumu wote na kuipa yote walionayo wakati kazi hio inaonekana kuwa ya kishujaa. Iwapo tendo linalohitajika sio ya kusisimua na ni gharama, watajaribu kulikabili kwa juhudi ya chini na wataweza kushindwa kutimiza lengo kwa sababu hiyo. Katika hali tunayokabiliana nayo, changamoto zitahitaji kujitoa kwa moyo wote kwa kazi. Kujitoa huko kunahitaji ufafanuzi wazi kati ya wale ambao wanakuza imani muhimu na wale wanaopinga chochote kilicho cha "Ukristo" sana. Iwapo una tabia kama hiyo ya kutaka mema kwa nchi yako, wakati wa kusita umepita. Ni wakati wa kuhesabu gharama na kuamua kinachohitajika kufanywa ili kukuwezesha kuwa mtu bora zaidi unayeweza kuwa katika upya wa maadili na maisha ya kiroho ya taifa. Yule anayechukua mtazamo huu ni mzalendo wa kweli.

Si muhimu tu kwamba watu wenye ushawishi na mamlaka wawe mfano katika eneo hili, jinsi hii inavyoweza kuwa muhimu, lakini pia wanahitaji kuwahimiza wengine kufanya hivyo. Wanapaswa kushiriki katika jitihada zozote ambazo zinazinduliwa kukuza maendeleo ya kimaadili na kufanywa upya kiroho. Juu ya juhudi hizi zote, lazima kuwe na juhudi makini za kufundisha maadili haya kwa kizazi kijacho. Watoto wetu wanapaswa kukabiliana na matokeo ya kutelekeza kwetu kwa maadili haya muhimu. Watakuwa chini ya ufungwa ya mawazo na mifano ya wale ambao hawana nafasi ya imani ya kweli katika maisha yao.

Inahisi kana kwamba tunaishi katika ulimwengu ambapo majoka hatari ya kimaadili yameanguliwa wanaosubiri tu kujiachilia ulimwenguni. Lakini acha nijiweke wazi: majaribio yote ya kurejesha au kulinda tunu na maadili ambayo yamefanya taifa hili kuwa na ukuu yatakuwa bure pasi na kurejesha *Ukristo wa kiinjili* ulio muhimu.[9] Bila msingi huu imara itakuwa vigumu kuinua hali ya maadili katika siku zijazo. Ujasiri na labda juhudi za kila mara za mafanikio hatimaye kushindwa, na jamii kuzama katika viwango vya maadili ambayo yalikuwepo hapo awali. Hii ndiyo maana ni muhimu sana kwamba tufanye juhudi zetu zote ili kurejelea imani ambayo baba zetu walikuwa nayo.

Iwapo Kanisa litapata uhuisho huu, mabadiliko yahitaji kuanza na wahudumu wa makanisa haya ya mitaani. Kusadikika kwao kutaamua afya ya mikusanyiko mbalimbali. Popote wake kwa waume wamefunza Biblia kwa uaminifu, juhudi zao zimekuwa na thawabu kwa kiasi kikubwa. Pengine haina haja ya kusema, lakini kwa ujumla, hawa wake na waume ni marafiki wa mamlaka ya kiraia ambao wanajaribu kusaidia. Kwa wale wanaogopa kwamba kufanywa upya kiroho kutasababisha utundu wa mara kwa mara na ushahidi usio wa kawaida, ambao ni kwa hasara ya taasisi, wanapaswa kujua kwamba masumbufu kama hayo sio desturi. Kwa kweli ni wajibu wa wote wanaohudumu katika ukuani kuhakikisha imani dhabiti katika Kanisa. Baadhi yao tayari wanafanya kazi hiyo.

Shule na vyuo vikuu vyetu lazima pia zihimize utafiti wa masomo haya yanayokuza maadili muhimu na za kiroho. Katika siku za nyuma kazi kama hizo zilikuwa katika msingi wa elimu ya chuo kikuu. Sasa zimepuuzwa kabisa. Mambo yamekwenda mrama katika wakati wetu hivi kwamba hata seminari ya kiteolojia pia zinahitaji kisomo katika kazi hizi. Matokeo ni aina ya kuhubiri katika makanisa yetu mengi ambayo ni bila ya maudhui halisi ya kiroho.

Nawakabidhia kwa dhati mawazo haya wale wote walio na moyo wa ustawi wa taifa. Ni wakati wa kuchukua hatua. Ni muhimu kujua kama hatua kama hiyo imepata motisha ipasavyo au ni jaribio tu la kujipa nguvu mwenyewe au kujinufaisha kisiasa. Pia inaweza kuwa muhimu kuvumilia dhulma ya madai ya uongo ya wapinzani ambao wanaotushutumu. Lakini kwa sababu ni radhi kwa Mungu kufanya mambo kwa njia ambayo imani halisi na maadili safi huimarisha ustawi wa nchi na uhifadhi utaratibu wa jamii, itaonekana ni ujinga kupinga hatua kama hiyo kwa misingi kwamba nia ya mtu inaweza kuwa si safi.

Ee, kwamba Mungu angetusaidia tukatie moyoni wa namna ya maisha ambayo andiko hili limependekeza! Ni jinsi gani ingekuwa kuwa vyema tukipata matokeo hayo katika taifa letu na familia zetu iwapo tuliishi hivi! Ni bora jinsi gani kuishi katika nchi ambapo wake kwa waume wako na imani halisi na wala sio ile bandia ya kidesturi! Tungependa kupata kile ambacho mshairi Horace aliomba kwa:

Rejesha mwanga wako, Ewe mfalme mwema
Kwa nchi yeko; kwani ni kama chemi chemi
Ambapo uso wako ametokea;
Kwa watu ambao siku huwapitia kwa furaha.
Na jua kuchomoza zaidi ya uangavu. [10]

Vidokezo

1. Wilberforce akimaanisha England mwaka 1797.

2. Wilberforce alitoa uchunguzi huu bungeni kwa mara kadhaa, akiwanukuu wasomi kama vile mtu wa kupambana na kidini kama Machiavelli.

3. Yohana Milton, *Paradise Lost*, Bk. 4 mistari 17-18.

4. Wilberforce hapa anaorodhesha idadi kubwa ya Maaskofu na Maaskofu wakuu wa Kanisa la Anglikana katika karne ya kumi na sita na kumi na saba. Orodha hiyo pia inajumuisha mtu mmoja wa kidini na mmoja wa Presbyterian.

5. Wilberforce ananakili katkaa ukurasa huu juu ya mtazamo duni wa Dkt. William Robertson kuhusu uongozi wa Musa uongozi wa sharia, na sifa ya mtu huyo huyo kwa *Rise and Fall of the Roman empire* ilioandikwa na Gibbon, iliyochapishwa katika kipindi hiki. Katika maelezo kwa toleo lingine la kitabu hiki, Wilberforce pia anaeleza juu ya yaliyomo ya Waziri katika kuunga mkono kazi ya David Hume, mtu ambaye kafiri na mwanafalsafa maarufu wa wakati huo.

6. Wilberforce tena anataja hali ya mambo nchini Ufaransa.

7. Yaliyo katika Italiki ni kutoka Wilberforce.

8. ni lazima ieleweke kwamba hii ilikuwa njia ya Wilberforce mwenyewe. Alifanya kazi kutoka ndani ya mfumo wa kisiasa ili kuleta mabadiliko. Pia aliunda jamii zilizofanywa na baadhi ya wanaume na wanawake tajiri katika Uingereza kukabiliana na masuala ya kijamii ya wakati wake. Ilisemekana kuwa alifanya wema kuwa kama mtindo!

9. maonyesho halisi ya Wilberforce na mkazo wa italiki.

10. horace, *Odes*, Bk. 4, 5, 5.

SURA YA SABA
VIDOKEZO KUHUSU IMANI HALISI

Sehemu ya Kwanza: *Imani Ambayo Sio Imani* [1]

Hadi mahala hapa katika kitabu hiki, nimejaribu kuonyesha puicha ya matatizo yanayotokana na Ukristo wa kidesturi yanayosumbua taifa hili. Nimetaja mtazamo duni ya imani ya Kikristo unaoshikiliwa kwa jumla, mawazo mbovu yanayoshikiliwa kuhusu karibu kila mafundisho makuu ya imani hii, na matokeo ya kulegeza viwango vilivyowekwa kwa tabia ya waumini wa kweli kwa kuchagua imani ya kidesturi kuwa mbadala. Natumai nimeonyesha pia namna watu wengi hukosa nguvu na uzuri wa imani ya kweli ya kibilia. Jumla ya fungu hilo lina busara sana hivi kwamba ina alama ya asili yake ya kiungu.

Tunapoelekea katika mwisho wa maelezo haya, ningekuuliza kuwa makini usijefikiri kwamba hakuna utofauti kubwa baina ya imani halisi na Ukristo wa kidesturi. Utofauti kati yao sio tu swala la utofauti wa mawazo ila ipo katikati ya mjadala wa kidini katika nchi yetu. Utofauti baina yao ni mbaya kiasi cha kwamba nitatangaza kwa ujasiri: *Ukristo wao sio Ukristo.*[2] Ni bandia katika kiini chake. Inakosa mambo ya msingi yanayofanya Ukristo kuwa imani iliyofundishwa na Yesu. Nakuomba ili uwaombee wale wanaojifanya wakachunguze Biblia kwa makini na kutazama kile wanachoamini na jinsi wanavyofanya na kile ambacho Biblia inafundisha wazi. Ninatumai kwamba watatambua ile mbadala mbovu walioichangua.

Iwapo wajipata katika kikundi hili, na yakupasa kuchunguza imani yako mwenyewe, wacha nikuonye: Wengi wetu tuna mazoea ya kujichunguza na ile dhana ya kujiona wazuri sana kuliko vile hali halisi ilivyo. Ama kweli wengi wetu twajidanganya tu katika maswala haya. Ubinafsi sio tatizo la msingi. Ubinafsi daima utakwepa kutambua ukweli kwamba tu wabinafsi. Kiburi yetu hujitetea dhidi ya uchunguzi wa uaminifu kama huo. Matokeo ni kwamba tunajaribu kuinua sana sifa zetu chanya na kupuuza sifa zetu hasi. Hivyo uwe macho sana unapojichunguza. Kila mara zingatia aina ya kiburi unao na ukakumbuke kwamba haina uwezo wa kujichunguza vyema kimaadili.

Yatupasa kuona hali yetu halisi jinsi Mungu anavyoiona. Kwa sababu ya usafi wake kamili na uwezo wake wa kutujua kuliko tunavyojijua, ni bayana kwamba Anaona matatizo na kushindwa ambako hata hatuna ufahamu wake- iwapo tunaweza tunaitambua. Mungu daima hufanya kazi katika wakati uliopo. Kwa muda, mfumo wetu wa kujikinga una uwezo wa kufifisha kushawishika kwetu kwa matendo na nia zinazokiuka utakatifu wa Mungu. Majuto yanaweza geuka na kuwa kutambulika dhaifu. Bali Mungu angali anjua matendo hayo yaliyo katika kisasa. Fikiria athari ambayo uchunguzi huu unaweza kumshababishia mtu ambaye hajakutana halisi na Yesu Kristo ama aliyeshikilia kazi yake kamilifu msalabani kama gharama ya dhambi zote. Ingekuwaje iwapo ilimbidi mtu huyo kuonekana mbele ya Kristo hivi sasa na athari kamili na asili ya kukera ya kila dhambi ambayo ameshawahi kufanya yakifunuliwa uweponi Pake? Ninapofikiria taswira kama hiyo, inanisaidia kuelewa hali ya kweli ya maisha yangu ya kiroho. Daima hutuliza.

Huu ndiyo wakati mwafaka wa kutaja baadhi ya vyanzo vya kujidanganya. Wengi wetu tumeimarishwa katika makadirio ya kupindukia ya maisha yetu wenyewe sababu ya sifa tunazozipokea kutoka kwa watu wengine. Katika Nyanja za imani, mara nyingi tunadanganywa kufikiri kwamba iwapo tunajua na kuamini yaliyosahihi, tunakuwa na haki mbele ya Mungu. Tunasahau kuwa Mungu hutafuta imani ambayo haiamini tu kiakili bali pia inayozionea shauku itokayo moyoni kweli hizo na imani ya kweli inayotosha ili kuziweka kweli hizo katika matendo.

Kuna chanzo kingine cha madanganyiko ambacho ninahisi haja ya kutaja. Yaonekana kwamba kuna maovu fulani yanayotutesa na fadhila fulani ambazo hujitokeza tu zenyewe katika nyakati tofauti za maisha yetu.

Iwapo tutakuwa na tathmini sahihi yetu wenyewe, inahitaji tuzingatie maeneo ya maisha yetu ambapo sisi ndiyo tunahusika zaidi. Mwandishi wa Hebrania anarejelea hii kama "dhambi ile ituzingayo kwa upesi" (Heb. 12:1). Kwa njia hio hio yatupasa kuwa macho tunapotumia nguvu zingine au fadhila zinazokuja kawaida kwa hali yetu kama mwongozo kwa hali yetu ya kweli.

Huwa tunamazoea ya kujihukumu haswa kinyume, tukizingatia nguvu zetu na kuepuka udhaifu wetu. Matokeo ya aina hii ya tathmini ni kujiruhusu kukubali kilicho chini zaidi ya kile Mungu anahitaji kutoka kwetu.

Njia ya hila zaidi ya kujidanganya hufanyika wakati tunaondoka kwa kipindi cha maisha ambapo aina Fulani ya dhambi imetukaba. Iwapo baadaye hatuna tatizo hilo, kimakosa tunaweza fikiria kwamba ni mabadiliko katika tabia zetu ndio ilikamilisha hio kazi ya mabadiliko. Kile labda kimetokea ni kwamba aina mpya ya majaribu imechukua mahala pa yale ya zamani. Jaribu hio mpya, katika uwezekano wake wote, inafaa zaidi kwa hatua yetu mpya ya maisha. Hakuna mabadiliko ya kweli yaliyotendeka.

Wacha tuangalie jambo hili kwa karibu. Wakati fulani maishani wavulana huzidiwa na hamu yao ya kujamiana na wasichana. Wasichana kwa upande mwingine, huukumika na ubatili wa kupindukia na kutafuta aina zingine za raha. Iwapo hawa watoto sio waasi walio wazi au wanaosababisha shida kila wakati, wanaume hawa wanaweza kudhaniwa kuwa vijana *wenye moyo mzuri* na wanawake kama wasichana *wasiojua lolote.*[3] Wazazi wa vijana na wasichana hawa wanaweza kuwa na hamu ndogo katika hali ya maisha ya kiroho ya watoto wao. Kwa kweli, wazazi wanaweza kudhani kwamba hata kama watoto wao hawapendi dini kwa wakati huu maishani mwao, watakuja penda zaidi wanapozidi kukua na kukomaa. Ni kukiuka kabisa kwa wazazi kufikiri hivyo kwa vijana hawa wanaoishi nje ya neema ya Mungu, maskini wa fadhila yoyote ya kiroho na katika hali mbaya na hatari wanapokabiliana na siku za usoni.

Watoto huwa wakubwa na kuoana. Kwa wavulana, mtazamo wao wa hapo awali kuhusu kujamiana ambao alikwisha dhihirisha haizingatiwi kama ni ya kumfaa mwanaume aliye katika ndoa. Matendo yake ya hapo awali yanaonekana kama "yanayopanda mbegu zake za mwituni". Sasa anahitajika kuwa mtu mwenye tabia dhabiti. Vivyo hivyo, iwapo yule msichana bado amechukuliwa na jinsi anavyoonekana au mambo mengineyo ya ubatili baada ya kuolewa, hataonekana kutenda ipasavyo. Ila iwapo wamehitimisha matarajio ya familia na jamii, labda watajulikana kama watu wazuri. Ukweli kwamba labda wanaweza kuwa wako katika hali mbaya ya kiroho bado haujaeleweka. Hali ya maisha yao imebadilika na tabia yao ya nje imerekebika, lakini hawako karibu kuishi katika uhusiano sahihi na Mungu kuliko vile walivyokuwa kabla ya ndoa. Wanaweza kujihisi vyema wenyewe na kudhani waishi maisha mema, lakini kwa yote labda maisha yale wanaoishi bado yametawaliwa na kanuni ya ubinafsi. Hata mabadiliko yao kutokana na maovu ya hapo awali yamechochewa na ile hamu ya kukwepa tabia yoyote inayoweza kuathiri mafanikio yao katika jamii kwa njia hasi.

Wacha tuende haraka katika uzeeni. Unaweza kufikiri kwamba kwa kuzidi umri kijana yule yule mwishowe atachukua mambo ya umiliele kwa uzito zaidi. Lakini haiwi hivyo. Wamedumisha tabia nzuri ili waweze kukubalika kijamii. Sasa matarajio ni kwamba watakua na tabia nzuri kama waume na wake wazee wote wanapaswa kuwa. Wanatarajiwa kukuza uvumilivu fulani kwa matendo ya vijana, wakikumbuka kuwa wao pia walikuwa vijana wakati fulani.

Hii ni kinyume kabisa na kile kinachopaswa kutokea. Wakati wake kwa waume wanapokuja katika hali ya imani ya kweli, wanafaa kutazama kule nyuma katika siku zao za kabla ya Ukristo kwa aibu na huzuni. Badala ya kuvumilia au kukubali matendo ya vijana ambayo ni wazi kuwa yanafarakana na mapenzi ya Mungu, wanastahili kuwaonya vijana jinsi matendo hayo yalivyowasibu majuto tu. Walakini, badala ya kuwaona wazee wenye busara wa namna hii, tunawaona wake kwa waume wanaoishi katika hali ya kujidanganya kwa miaka mingi hivi kwamba hawana busara kama hiyo ya kuwapa vijana. Katika kila hatua maishani, wamebuni mpango ya kujizuia kushughulikia hali ya kweli ya mioyo yao na hitaji lao kubwa ya Yesu Kristo. Kusawishika kumebadilishwa na kutosheleka.

Najua wengine watafikiri kuwa ninashabikia sana ninapopendekeza mambo haya. Mwenyewe nadhani muda wa kuwa na wasiwasi juu ya usahihi wa kijamii au kisiasa umekwisha. Hebu angalia jinsi tulivyo. Wale waoona uchunguzi huu kuwa ya kiupuzi hawana wasiwasi wa kiroho na watu. Mazungumzo yao ni usemi mtupu. Wanaowaza kwa njia hii watahisije wakati wa mwisho utakapo wadia? Watafikiri nini watakapogundua kumbe wamepotoshwa na wamehusika katika kuharibu maisha ya watoto wao na wapendwa wao? Vipi kuhusu wale ambao wanapaswa kujua zaidi ila wanajali zaidi yale watu wanafikiri kuliko kile Mungu amesema?

Mengi yamesemwa kuhusu hitaji ya kuwa na upendo. Mengi yayo yamekuwa ni mazungumuzo tu. Upendo wa kweli una maslahi ya wale wanaopendwa katika kiini chake. Huwa unazingatia kwa makini hali ya wapendwa wake ili kuhakikisha kwamba hakuna kitakachowathiri. Upendo wa kweli unapohisi hatari, utatafuta kulinda bila kujali athari za kijamii. Huu ndio upendo wa mzazi kwa mtoto wake au mkewe au mumewe kwa mchumba ambaye anamjali sana. Huwa tunapongeza juhudi za mama au baba anayejali kwa uangalifu mahitaji ya kimwili ya watoto wao. Lakini vipi kuhusu kushughulikia mahitaji yao ya kiroho? Upendo wa kweli hujali ustawi wa milele. Mengine yoyote yale ni aina tu ya kutojali, pasi na kuzingatia inavyoitwa. Taratibu inajivuta katika kukana.

Ukiwa mwangalifu na mwenye kujali, utashangaa kwamba wazazi wengi huchukulia kwaida miaka ya malezi ambako watoto wachanga wanashawisika na kuumbika. Huwa wafikiri kwamba watoto wao wakiwa wachangamfu na kuonekana kuwa na furaha, sasa wametimiza jukumu lao. Huu ndiyo wakati hasa ambapo, katika roho ya furaha na shangwe, masomo muhimu kuhusu maisha na Mungu yanaweza kufundishwa. Huu ndiyo wakati ambapo tabia zinawezakuundwa ambazo zitawasaidia wasichana na wavulana kupinga majaribu yasioweza kuepukika yatayokuja njiani mwao wanapokua na kukomaa.

Naweza kushtakiwa kuwa mimi ni mbaguzi wa jinsia, ila hii huwa kweli hasa kwa wanawake wachanga, wanaoonekana kuwa na unyeti zaidi wa mambo ya kiroho kuliko vijana. Ni kana kwamba Mungu amewawezesha wanawake katika njia maalum ya kufanya malezi ya kiroho ya watoto wachanga. Itaonekana kuwa ni ya zamani nina hakika, lakini kwangu inaonekana kwamba ubora huu wa wanawake huwafanya wa thamani maradufu kama wenzi wa ndoa. Mke amewezeshwa kuwa chombo maalum cha utunzaji wa kiungu kwa bwana yake anaporudi kutoka kwa mapambano ya kazi yake ya kila siku. Huruma yake inaweza kuleta uponyaji kwa majeraha aliyopata siku nzima.

Ni jambo jema kuona mume na mke ambao wamejitoa kwa kila mmoja katika ndoa, wakija mbele ya Mungu kwa roho ya shukani, wakiomeana ili Mungu akatunze maisha yao na pia ya familia yao. Wanaweza kutumaini wema wa Mungu na utwalizi wake maisha yanapoleta yasio ya kawaida. Wanaweza kuishi wakijiamini kwamba chochote kitakacho kuja, Mungu yuko kazini na anafanya yote kwa wema wa wale wanaompenda na kumtumaini Yeye (ona Warumi 8:28). Wanajua kwamba siku moja maisha haya yatakwisha na kwamba watashiriki milele yale ambayo Mungu amekwishaandalia wale wanaompenda. Hili ni jukumu kubwa-kuwa chombo cha malezi ya kiungu- na mwanamke anapochukua jukumu hili, sio jambo dogo. Wale wanaoshughulikia jukumu hili watakuwa na ushawishi mkubwa, sio tu kwa wakati uliopo, lakini pia kwa vizazi vijavyo.

Kwa bahati mbaya, hii sio jukumu ambalo wengi wa wanawake katika jamii yetu wanazingatia. Badala ya kuwa chombo cha maagizo ya kiungu, wamechukua hatua zote ambazo wanaweza kuhakikisha kwamba binti zao wanalelewa kufanikiwa katika njia za kidesturi ya kisasa. Badala ya kukuza roho ya kujitolea ndani yao, wanakuza kupenda raha na kutafuta ubatili wao wenyewe.

Wanawake wachanga wasiojua chochote! Vijana wenye moyo mwema! I wapi ile *kutojua* kwao? Ni nini hukubalika *kuwa wema wa moyo*? Kumbuka, tu watu walioanguka, wazaliwa wa dhambi, na kwa asili waliopotoka. Imani ya Kikristo haianzi kwa dhana ya kutokuwa na hatia au wema wa moyo. Huu ni ubinadamu wenye matumaini, sio imani halisi. Ukristo unatangaza haja ya msamaha na mabadiliko. Hatupo vile tunavyopaswa kuwa.

Je! Tunaona ishara ya kuwa katika uhusiano mzuri na Mungu ambao Biblia inafundisha katika tabia za waume na wanawake wa leo? Au tunaona kile kingeonekana kuwa kinyume kabisa? Je! Vijana wetu hawaonyeshi tabia inayoonyesha wamefarikishwa? Je! Wanampenda Mungu kwa mioyo yao yote, mawazo, nafsi, na nguvu zao zote (ona Luka 10:27)? Je! Wanatafuta kwanza ufalme wa Mungu na haki yake yote (ona Matthayo 6:33)? Hivi, hatuoni kabisa kuwa wana ubinafsi na kujifurahisha tu? Wanaonekana kuwa ni wapenda anasa kuliko kumpenda Mungu (2 Tim 3:4)

Je! Kanisa ni mahali ambapo wanaenda na msisimko na matarajio, au kwa hofu? Itaonekana kuwa wakati mwingi, wanaenda kanisani wakiwa wamepunguka, wanashiriki tu kwa sababu wamelazimishwa na wanaacha kuenda mara tu wamekomaa vya kutosha kuasi wazazi wao. Wanapenda kufanya sherehe lakini hawajui maana ya kuabudu. Vijana huishi kufanya mapenzi na waschana na wamemezwa na wazo hilo. Wanawake wachanga wamechukuliwa na ubatily wao na wanapata furaha yao kuu katika ununuzi na kufuata mitindo ya mipya kabisa. Wanapenda maduka, na sio kanisa.

Hawa wanaume na wanawake wachanga wanapokuwa watu wazima, wanaoa na kuolewa, wanapata watoto na kuwa wa kuheshimika. Lakini je, tunaona mabadiliko ya kweli ya tabia ambayo Biblia inaongea kuhusu? Biblia imejawa na taarifa kuhusu umuhimu wa kuzaliwa upya kiroho na mabadiliko ya tabia ambayo utu wa zamani ndiyo adui na utu upya iko katika vita vya kufa na kupona nayo. Mungu hutafuta haki ya kweli na utakatifu. Dhihirisho la nje la mabadiliko haya yatakuwa mambo yote ambayo nimeelezea hapo awali. Wanaume na wanawake hawa watakuwa na kiasi na wenye kujidhibiti, wanaoshinda majaribu ambayo hapo awali yalitawala maisha yao na watajitahidi kufuatilia mambo ambayo ni muhimu sana. Lakini hizi zote zitakuwa tu dhihirisho ya ukweli wa ndani. Bila mabadiliko haya muhimu ya ndani, hawa vijana wa kiume na wa kike wataingia kwenye utaratibu ambao Horace anaelezea kwa ufasaha sana:

> Na malengo yaliyobadilishwa, umri na roho ya mwanadamu
>
> Hutafuta utajiri na marafiki, inakuwa mtumwa wa tamaa,
>
> Na inahofu kuwa imefanya kile ambacho punde tu itakuwa na hamu ya kubadilisha.[5]

Hii ni hatua muhimu isio na kipimo; hivyo basi wacha niisisitize mara moja tena kwa kuiangalia kutoka upande mwingine. Tazama maisha haya kama aina ya kambi ya kijeshi ambapo unapokea mafunzo ya msingi kwa ajili ya umilele. Uko kwenye majaribio hadi mtihani wa mwisho, na kazi yako ni kufaulu mtihani kwa kupinga vitu hivyo ambavyo vilikutawala hapo awali. Ukiwa mchanga, hii inamaanisha kwamba ukachukue msimamo dhidi ya uasherati na uchafu na kutafuta kuwa mwenye kufikiria na mwenye bidii. Ukiwa mkubwa, changamoto hubadilika. Haujaribiwi na vitu vilivyokujaribu ulipokuwa haujaoa au ulipokuwa bado hauna familia. Sasa unajaribiwa kutawaliwa na haja na wasiwasi ya familia yako. Unakabiliwa na tamaa na hamu yako ya mali.

Haya ndio mambo yanayokuzuia usiwe na kipaumbele sahihi kwa mambo ya Mungu. Utajaribiwa kuchagua Ukristo wa kidesturi wala hautakuwa tayari kulipa gharama ya kile kilicho halisi. Yakwanza imefaa tamaa yako vyema. Imani yako haitakuwa Imani halisi hata kidogo. Utabaki kuwa asiyejua ukweli wa kimsingi wa Biblia. Utajiona Mkristo kwa kuwa kila anayeishi katika nchi hii ni Mkristo. Hautakuwa na ishara yoyote ya mabadiliko, aidha kwa mawazo yako au tabia yako. Yesu anaujumbe kwako. Inapatikana katika kitabu cha Ufunuo: "Uwe mwenye kukesha ukayaimarishe mambo yaliyosalia, yanayotaka kufa. Maana sikuona matendo yako kuwa yametimilika mbele za Mungu wangu." (Ufun. 3:3).

Iwapo utayari kusikia onyo hili na usichague Ukristo wa kidesturi na ukatamani kujua na kuwa na imani halisi, ni muda wako wa kutoka kwa umati. Mungu yuko kazini maishani mwako. Enda kando mahali hakuna mtu na ukapige magoti yako ukaombe. Mwombe Mungu akuondolee kutojali kiroho na kutokuwa makini na akuwezeshe kusonga karibu yake. Mwombe akuondolee dhana potovu inayokupofisha na akuwezeshe kuona na kujua ukweli. Kuwa mwaminifu kwa Mungu. Mwambie unajua hali yako halisi, au, angalau, ile uongo umekuwa ukiishi nayo. Mwambie, " Nimekutenda dhambi". Mgeukie. Mwambie unajuta. Mwambie unataka kubadilika.

Mwambie unataka uwe wake. Mkumbuke Yesu nay ale aliyoyatenda msalabani kwa ajili yako. Mshukuru kwa kuwa alikufa kwa ajili yako. Fungua maisha yako ya ndani na ukamwombe Kristo aje ndani akaishi nawe. Mwombe Roho Mtakatifu akaanze kufanya kazi kutoka ndani yako, ili akufanye yule Mungu alikusudia uwe. Mwombe Mungu akusaidie kujua mapenzi yake na akupe nguvu ya kuitenda.

Chukua muda fulani ukaweze kutafakari juu ya ukweli kwamba Mungu anakupenda. Tafakari kwamba yote aliyofanya Yesu alifanya kwa kuonyesha upendo huo. Tafakari kwamba Mungu ako na mpango na maisha yako ambao anataka kukujulisha. Itakuwa ndiyo maisha bora zaidi ambayo hujawahi kuishi. Mwambie unataka kufanya yale anayokutaka kufanya.

Kumbatia neema. Ni karama toka kwa Mungu. Ilimgharimu Yesu maisha yake. Aliteseka ili akaifanye kuwezekana. Ni karama ambao haukupata kama malipo ya kazi yako. Haukupewa kwa sababu wewe ni "mwema" lakini ni kwa sababu Mungu anakupenda. Utakapoelewa kweli hii utajisalimisha mikononi mwake. Hakuna linguine la maana. Utaamua kwamba kwa neema hiyo, kwanzia sasa kuendelea utajitoa kikamilifu kumtumikia.

Hivyo basi jukumu lako ni lipi? Kulingana na Paulo, ni "kutimiza wokovu wako mwenyewe kwa kuogopa na kutetemeka", unapotegemea nguvu za Yule "atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi lake jema" (Wafil. 2:12-13). Kwako ni kuyafanya nje aloyafanya ndani yako, kwa kutegemea usaidizi toka kwa Mungu unaotegemea uelevu wako juu ya udhaifu wako na nguvu zake. Unapo weka moyo wako kufanya hivi, atakuwepo kukulinda na kukuweka salama ndani yake. Ni kana kwamba umejiandikisha kwa jeshi na sasa unaishi chini ya nembo yake. Mungu atakuwa mwaminifu na kutimiza malengo yake maishani mwako hadi mwisho.

Hili linapokuwa kusudi lako, basi umekwisha anza kazi njema. Ili ukadumu katika njia hii katika ulimwengu kama hii yetu na kwa desturi kama hii yetu, lazima uamue kwamba utachukua maoni ya watu kwa jinsi inavyofaa. Hautaishikilia juu kuliko inavyostahili, ama kuhofu inapokugeuka na kujaribu kukukatisha tamaa kutokana na ahadi yako. Unapokabiliwa na pingamizi, jaribu kuona katika wazo yako wale mashujaa waume kwa wake waliotangulia mbele yako na kulinda imani. Lazima ujitahidi kutojali maoni na kibali cha wale ambao hawatembei na Kristo. Huwezi kutembea kwenye ua. Kitendo kama hicho cha kusawazisha kitasababisha mizozo kila wakati unapojaribu kumpendeza Mungu na ulimwengu unaokuzunguka. Hautafurahisha awaye yote na utajawa na wasiwasi sana. Badala yake, daima ukakumbuke kasoro zako na maeneo ya udhaifu wako. Iwapo kweli "waona kiu na njaa ya haki" (Matthayo5:6), utapata hii kuwa changamoto ambayo daima itakukunbusha juu ya udhaifu wako na rehema na neema ya Kristo.

Hiki ni kitendawili ambacho wanaume na wanawake wa kiulimwengu hawawezi kuelewa: Tunapokua katika ukomavu wa Kikristo, pia tutakua katika unyenyekevu. Hii ndio kanuni ya msingi ambayo imani muhimu inategemea. Kwa kiwango ambacho unyenyekevu hukua, ndivyo inakua nguvu yetu. Kwa kiwango kinachopungua nguvu zetu pia hupungua. Toka mwanzo hadi mwisho, imani halisi hutegemea unyenyekevu. Hugharimu unyenyekevu kutambua hali yetu halisi mbele za Mungu na kujitupa wenyewe katika rehema zake. Itatugharimu unyenyekevu kutambua kwamba hakuna tunachoweza kufanya ili kubadilisha hali halisi of our heart; kujisalimisha kwa Kristo tu na kufungua mioyo yetu kwake Roho Mtakatifu inaweza kutuwezesha kubadilika kabisa. Jinsi tunavyohusiana na Mungu, kwetu sisi wenyewe, na kwa wenzetu yote ni kazi ya unyenyekevu tulio nao.

Manufaa ya matendo ya unyenyekevu wa aina hii nyingi sana hivi kwamba hayawezi kushughulikiwa yote hapa. Mengineyo ni wazi. Unyenyekevu utatulinda na dhambi. Utaona dhambi kama ugonjwa hatari ambao ungependa kukwepa kwa vyovyote vile. Unyenyekevu utakuongoza na kukufundisha jinsi ya kuingiliana na utamaduni unamoishi. Utafanya maamuzi yako kulingana na ile tamanio yako ya kutomhusunisha Roho wa Mungu (ona Efeso 4:30). Moyo wako inapotaka kumpendeza Mungu kwa yote, kazi za kawaida za maisha ya kila siku huwa tendo la ibada. Huwi wa kidini, unakuwa halisi. Huu ndio mtazamo ambao unakuwa wakala wa utakaso amabao

hubadilisha kila kitu. Basi unaweza kumwamini Mungu akuongoze na kukuonyesha unachohitaji kufanya ili kumtumikia. Unakuwa makini kwa uongozi wake.

Ili kudumu katika mfumo huu wa mawazo, inafaa kwamba ukadumishe mawazo yako kwake Kristo. Maombi itakukulia kama kupumua. Dhamiri yako itakwa macho kwa tamaa zako mbovu. Tafuta kuwa wa maana. Epukana na uzembe. Usitosheleke na yale ambayo tayari umekwisha timiza. Endelea kung'ang'ana ili uwe na utende yote unayoweza. Piga mbiyo uliowekewa mbele yako (one Hebrania 12:1-2).

Tuaweza kupima tunavyoendelea kwa kuchunguza jinsi tunampenda Mungu na wanadamu wenzetu. Hii ndio kanuni ambayo kazi zetu zote hutegemea. Tutajiskia kimbinguni kidogo tunapoishi kulingana nayo. Kuishi kulingana na sharia hii ni kuakisi sura ya Mungu iliofanywa upya ndani yetu. Yote hayo yanafanywa kwa upendo.

Wakristo wa kidesturi hawaelewi hii. Wanatazama huduma kwa Mungu kama ni kitu cha kuepukwa au, hata bora zaidi, kuvumiliwa. Wanafikiri lazima iwe ni zoezi la kuchosha na hasi. Hawajui kile wanachokikosa. Kila mara wanauliza maswali yasiyofaa. Wanataka kujua ni kidogo kiasi gani wanapaswa kutoa. Wanataka kujua ni karibu jinsi gani wanaweza kuifikia ile msitari. Hawataki matendo yao yapewe changamoto. Kwa maneno mengine, wanajua tu mbadala hasi wa imani halisi. Kwao, Ukristo sio chochote isipokuwa fungu la sharia zinazowaambia wanayofaa kufanya. Imani ya kweli, pamoja na uzuri wake wote na furaha, ni zaidi ya ufahamu wao. Imani ya pekee wanaoijua haifai kwa maishi ulimwenguni ila tu kwenye kituo cha kidini.

Wakristo wa kweli wana maoni tofauti kabisa kuhusu imani yao. Ni furaha kwao kumtumukia Bwana. Hawaishi maisha ya utiifu kwa sababu ya jukumu walionao kwa miungu fulani ambaye ni wa kuadhibi adhibu tu. Wanaishi kwa furaha katika Baraka za maisha ambayo Mungu alikuwa amewakusudia. Hawatafuti msitari wa mpaka iliwaweze kusuma hadi mwisho. Wako mbali sana, huku wakitafuta kumsongea Kristo karibu iwesekanavyo. Wanawatafuta marafiki wenye nia kama yao ambao wanaweza kutembea safari hii pamoja. Kundi kama hiyo ya marafiki huimarisha kazi ya Mungu katika maisha ya kila mwingine na huhamasisha kila mmoja kumjali mwenzake. Hakuna kutojali hapa, kwa kuwa itakuwa ndio ishara ya kwanza ya kurudi chini kiroho. Wanatazamia nyakati za kujitolea na kuabudu. Nyakati kama hizo zinatia imani yao nguvu mpya. Imani wa aina hii hujawa na furaha.

Wake kwa waume waliyo na imani halisi wanajua ya kwamba ulimwengu huu sio hatma yao ya mwisho. Maanake, wanaipitia tu. Ni wahujaji na wageni wanaopigana na nguvu za giza na majaribu yanayowanyemelea kwa kila upande. Wanapigana na sehemu hio ya asili yao inayopinga mapenzi ya Mungu. Mapambano ya safari yenyewe yanachochea hamu ya kuishi mahali na wakati ambapo uaribifu, uozo na utumwa wote utakuwa umepita. Wakitazamia kuwa na Kristo milele, Wakristo wa kweli wanashinda hofu ya mauti. Wanatazamia yaliyombele zaidi. Nia yao ni kama ya Cicero:

> O siku kubwa zaidi, nitakapokimbilia mkutano huo wa kiungu na
> Mkusanyiko wa mioyo, na
> Nitakapoondoka kwenye umati huu na ghasia za maisha! [6]

Wengine wanaweza kudhani kwamba imani kali inamnyima mtu burudani na raha ya maisha ya kawaida, lakini hii ni hadithi tu ambao waumini wa kweli hukosoa. Ni wale tu ambao uzoefu wao ni wa kawaida ndio wanaoshikilia maoni haya mabaya juu ya imani halisi. Wacha nitoe maoni juu ya uwuongo huu.

Kwanza kabisa, Imani halisi haizuii aina yoyote ya kujifurahisha au kujiburudisha ambao *kwa hakika* hauna uovu. Lakini ni nani anayeamua kisicho haramu? Ukristo wa kidesturi tu unaweza kuidhinisha burudani

inayoambatana na mtazamo wake wa maadili na iliyo na masharti machache zaidi ya maadili ya Biblia. Swali linalofaa kuulizwa ni iwapo burudani kwa hakika ni burudani kweli na iwapo kujiburudisha kule kutanufaisha uhusiano wetu na Mungu. Neno "recreation"/ kuumba tena"" linamaanisha shughuli inayo rudisha upya miili yetu, rejesha nguvu za kimawazo na kufanya upya nguvu zetu za kiroho. Ni kiasi gani cha burudani katika tamaduni yetu kina manufaa hii? Chohote kinachochoza mwili au mawazo badala ya kuuburudisha sio burudani. Burudani yoyote inayotumia muda mwingi, pesa au nguvu kuliko inavyohitajika au inavyofaa sio burudani kwa yule ambaye anajua thamani ya bidhaa hii. Hakika burudani yoyote ambayo hufurahiwa kwa gharama ya maisha ya mwanadamu mwingine haimfai mtu anayeishi kushiriki upendo wa Kristo.

Hivyo basi Wakristo hawaburudiki au hawafurahi? Kwa hakika wanafanya hivyo. Mungu ameweka njia nyingi za kupata burudani nzuri, starehe kamili na raha. Mkristo anahitaji tu kukwepa shughuli ambazo zina shaka. Ni ya kushangaza kwamba Mungu alituumba hivi kwamb kila uwezo tuliowezeshwa naoi li kutimiza kusudi yake pia imeundwa kuwa chombo kinachotupa raha. Mungu ametuunda kwa njia ambayo hata hali ya maisha yasiobashirika pia inaweza kuwa chanzo cha raha inayotokana na mabadiko rahisi ya hali. Wakati mwingine, hata tofauti tu katika kazi tunayo jitahidi kutimiza ni burudani bora kuliko aina ya burudani isiyo na tija na isyo na matunda.

Hata hivyo, bado kuna aina nyingi ya mapumziko anuwai yasiyo haramu. Kutafakari,ladha, fikira, maumbile, na sanaa zote ziko uwezoni mwetu. Wakristo wa kweli wanapata pumziko kat ya marafiki na mwingiliano wa njia za kijamii. Wanafurahia manufaa ya upendo, matumaini, kujiamini, furaha na vyanzo vinginevyo vyote vya wema wanaofanyiwa wengine. Katika utekelezaji wa sifa hizi, yule aneyepeana hupokea zaidi kuliko yule anayepewa. Nawahurumia wale ambao hawawahi kupata raha ambayo mtindo wa maisha kama vile huleta na ambao badala yake ni lazima wategemee uzoefu wa kipuuzi na kuridhika kimapenzi ili kujiburudisha!

Msiba wenyewe hutokea wakati mtu anayejua tu mfumo huu wa Ukristo wa kidesturi uliopotoka anajaribu kuacha raha za ulimwengu lakini hana uzoefu wa kweli kiroho ya kumwezesha kutimiza hitaji hili. Hawaelewi upendo na furaha ya Kristo katika maisha yao. Kwao, namna hii ya kujikana ni kama mateso ya kiitikadi. Wanakuwa wadini wasio na matumaini wasioweza kufurahia aidha raha zinazopita za burudani ya kijamii au ubora wa furaha ya Ukristo wa kweli. Daima utawatambua kuwa hawana mvuto wowote na nyuso zao zisizo na furaha.

Ni kweli kwamba wakati mwanaume au mwanamke wa imani ya kweli ambaye aliishi maisha ya ruhusa isiyozuilika, anapoingia katika imani katika Kristo na kisha akaanze mchakato wa kuacha maisha yake yabadilishwe, atapata ugumu tele. Tabia za zamani hazifi kwa urahisi, hata wakati Roho yuko kazini. Mara nyingi, hamu hizi huambatana na hisia za kuwa mkosaji sababu ya maisha ambayo hayakutumika vyema, hasa wakati athari kamili ya upatanisho wa Kristo bado haijatekelezwa au kutumika kwa maisha yake. Ni nadra kwamba hali kama hio ya machafuko idumu muda mrefu. Mungu huwa na njia ya kupata upenyo. Yeye huweka matumaini ya maendeleo ya baadaye moyoni mwa mwumini aliyetubu. Inaonekana anaupendo wa kipekee kwa wanaomjia kwa "moyo uliovunjika na kupondeka" (Zab. 51:17).

Sitaki mkafikirie kwamba ninaponena kuhusu mema yanayoambatana na imani ya kweli kwamba hakuna kupambana kuliomo. Ukweli ni kwamba tunapoishi maisha yaliyokabidhiwa kwa Kristo, tutakuwa na kupambana kwa kiwango ambacho kitahitaji nidhamu na utiifu mgumu hadi mwisho. Kumbuka, tuko vitani. Tunapambana na utamaduni ambao umefarakana na Mungu, utu ulioumbwa pasi na ushawishi wa Roho Mtakatifu, na anga isiyoonekana ambapo nguvu kali za kigiza zimeruhusiwa kwa kiwango fulani kutawala hadi itakapofika ujio wa Kristo Yesu. Ila pamoja na vita huja nyakati za furaha kuu na utoshelevu wa kina.

Njia hii ya Imani inahitaji kwamba tukaweze kutembea hadi tamati katika imani yetu. Imani duni, japo imewekwa juu ya ukweli, haitatosha kukamilisha safari hii. Aidha mtu ataingia kwa kina au atasukumwa nyuma. Wito kwa mwumini ni wa pande zote: “juu zaidi na ndani Zaidi.” Bila uangalifu wa namna huo, utabaki na imani ambayo itakufanya uhuzunike tu katika safari yako ya mbinguni. Imani kidogo inaweza kukufanya uhuzunike. Imani kidogo haitatosha kukuongoza katika uhuru wa utiifu, ila itafanya kile kilichokuwa raha ya dhambi kuwa maisha machungu. Mtu anaponena juu ya furaha ya kumfuata Kristo, utaitika bila furaha,”niliijaribu lakini haikuwezekana kwangu.” Ukweli ni kwamba katika uwezekano wote, kamwe haukuijaribu. Imani sio kitu unachojaribu. Ni ukweli ambao unaushikilia kikamilifu.

Baadhi ya raha ya kuwa Mkristo ni wazi hata kwa wasioamini. Labda wanaweza kutambwa kwamba Wakristo waliojitoa wanaweza kuwa na furaha na msisimko maishani, ila hawana njia ya kuelewa chanzo cha kina cha furaha katika maisha ya imani halisi. Watajuaje jinsi ilivyo kuishi na unyenyekevu wa utulivu wa kujua kwamba umekwishapatanishwa na Mungu? Watawezaje kufasiri wazo kwamba sasa u chombe cha kibali cha Mungu na kwamba anakujali? Ile utulivu wa mawazo unaotokana na aina hii ya uhusiano na Kristo ni zaidi ya uwezo wa Wakristo wa kidesturi kupambanua. Ni lipi katika maisha yao litakalowawezesha kujua amani itokanayo na kujua kwamba Mungu anabusara yote, anajua yote, na anaweza yote, na kwamba amejitoa kwa ajili ya mannufaa yako, tangu sasa na milele? Watawezaje kujua jinsi inavyohisi kuwa na ujasiri kwamba chochote maisha itakayoleta, hatimaye Mungu atafanya yote yatendeke kwa wema wako (ona Warumi 8:28)?

Ukiwa mchanga na mwenye nguvu na yote yanaonekana kukuendea shwari, labda hautaona sababu ya kuhitaji imani halisi. Lakini mambo yanapokuendea mrama- wakati biashara imeanguka, wale ulidhani kuwa ni marafiki wakikuacha, au afya yako kudhoofika- ndipo manufaa ya maisha ya imani yanaanza kuonyesha ubora wao usio na mwisho kushinda vinginevyo vyote ambavyo watu hukimbilia maishani badala ya Kristo. Hakuna cha kuhuzunisha kama mtu mzee aliyepoteza njia ya utoshelevu wa kweli. Jinsi inavyosumbua kuwaona wakiwa bado wanajaribu kufuata raha za ujana wao ambazo zimewaponyoka kwa sasa. Wakati wa mwisho maishani ni bora kwa watu kama hao. Yote ni kiza na taabu. Wanataza nyuma katika tamanio ya kiubatili na mbele pasi na matumaini.

Linganisha hii na siku za mwisho za Wakristo wa kweli. Wakati nguvu zao huzimia na uwezo wao kulegea, wanaweza tazama mbele pasi na hofu na kwa ujasiri kwamba mema zaidi ingali inakuja. Wanaweza bisha mlango ya mauti kwa matarajio kwamba kunaye Yule anayewangojea na amekwisha jiandaa kwa ujio wao. Malengo yao hayako kwenye urithi walioacha nyuma bali kwa ule unaongoja kuchukuliwa. Wanatumaiini maneno ya mtume Paulo:”jicho halikuyaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuingia katika moyo wa mwanadamu mambo ambayo Mungu amewaandalia wampendao.”(1 Kor. 2:9). Tafuta wale ambao wamekwisha fika hapa baada ya kuishi maisha ya imani halisi na kuona yale Mungu amefanya katika maisha yao.

Kamwe hatujawahi kuishi katika nyakati ambapo ilikuwa muhimu zaidi kutafuta furaha zaidi ya vyanzo ambavyo ulimwengu una tupea. Tumewisha ona mfululizo ya mali yote ya ulimwengu. Mali, nguvu na ufanisi yote yanapita na hayabashiriki. Lakini imani ya kweli inadumu, na Mungu daima hukomboa. Hata katika shida, imani husaidia. Hata yule mwumini wa kweli ni nadra apate uzoefu wa utajiri wa ajabu wa imani halisi wakati wa ufanisi na amani. Ila haya yote yanapoondolewa kwa mkono katili wa nyakati au kulipuliwa na adui, Mkristo wa kweli angundua na kupata nguvu na dutu ambao maisha ya imani halisi tu inaweza kuzalisha.

Sehemu ya pili: *Mawaidha Kadhaa kwa Wanaoamini*

Tayari nimekwisha shughulikia uchunguzi wangu kulingana na kile kinawezakuitwa jumla ya mawazo potovu ya wale wanaojiita Wakristo katika siku zetu. Malengo yangu yalikuwa juu ya kutoelewa au kukataa njia ambayo

Kristo hutuwezesha kuwa na uhusiano na Mungu na mabadiliko ya utu wa ndani ambayo inaambatana na uhusiano wa namna huo.

Ila hio ikiwa ndio tatizo la hali ya Imani katika nchi yeti, kunayo ile ya pili ambayo huifuata kwa haraka. Hili ni tatizo lisilowaathiri Wakristo wakidesturi wasio na kile nnimeita imanni halisi. Hili ni tatizo ambalo kimsingi huwatatiza wale ambao kihalali wamempokea Kristo na kuamini yote ambayo Biblia hufundisha. Mfumo wao wa imani ni imara, ila maisha yao hayana ule ushahidi kwamba kwa hakika wameshakutana na Kristo. Wanatazama Imani yao kana kwamba ni kitu ambacho tayari kimeshashughulikiwa kisha wanendelea mbele kuishi kana kwamba Kristo sio Bwana yao kabisa. Neema ya kweli ya Kikristo imekuwa neema iliyorejareja. Wamekwisha thibitisha na kutubu dhambi. Wanakiwango fulani cha tamanio la utakatifu. Ila katika mbinu yao wamechukua njia upinzani mdogo kwa maisha ya kikristo. Wametelekeza uangalifu na shauku ya kufuatilia mapenzi ya Mungu katika maisha yao. Wako na nidhamu kiasi katika kushughulikia dosari za tabia zao ambazo Mungu angetaka kubadilisha na wanapinga dhambi kwa kiasi. Ila mbinu yao kwa ukuaji wa kiroho sio dhabiti.

Tatizo hili sio tu swala la wale wanaoshikilia Ukristo. Mara nyingine ni matokeo ya mahubiri duni ya wachungaji wao. Watu hawa hawaonywi madhabahuni kuhusu hatari wa imani wa naman huu, na hawajaambiwa wanachostahili kufanya ili kukabiliana na maovu na kukuza fadhila. Hivyo unachoona kwa wengi wa watu ni kuamini kwa dhati katika Yesu Kristo na yote aliyofanya lakini hatua kudogo tu katika kuishi maisha ya Ukristo wa kweli. Wamekuwa Wakristo pasi na mabadiliko japo kidogo tu katika jinsi wanavyotumia wasaa wao, talanta na rasilimali yao.

Wanaume na wanawake hawa yaonekana hawana uwezo wa kuthibiti majaribu yanapokuja. Kana kwamba hilo sio tatizo la kutosha, watavaa haiba juu ya mifano yao mbaya wa imani ya Kikristo. Wanaonyesha unyenyekevu bandia na waufurahia! Wanatoa ujumbe huu kwa matumaini kwamba majibu watakayopokea yatathibitisha kinyume chake. Wanavaa haiba ya huzuni wa uwongo kwa dhambi zao. Mara nyingi, tabia ya aina hii huficha kulegeza msimamo kwa siri. Ukidhani kwamba nakuwa mkali sana, basi tazama moyo wako vyema na kuona ni mara ngapi unyenyekevu wako na toba yako hutoka kwa nia uwongo na za ubinafsi. Mara nyingi dhambi zile tunazotubu ni mbali sana na dhambi za kweli na za kina maishani mwetu. Kila mmoja tu kama yule muuaji anayekiri shida ya mara kwa mara kwa hasira.

Wacha ni waonye wale walio katika nafasi hii: *Mko kwenye hatari ya kujidanganya wenyewe*. Tahadharini msije kuwa, *kwa namna nyingine, Wakristo wa kawaida.*[8] Hakuna njia za mkato za kuwa mtu wa kiroho halisi. Itatugharimu yote na ndiyo jukumu kuu tulioitiwa. Tumeagizwa kukuwa katika neema na kuongeza fadhila kwa fadhila. Tunapaswa kukuza tunda la Roho Mtakatifu anyeishi ndani yetu na kupitia sisi. Sifa hizi zinapokosekana katika maisha ya mtu, itamfaa mtu huyo kuangalia kwa bidi iwapo kweli kumekuwa na kukutana na Yesu Kristo kunakobadili maisha. Kwa maneno mengine, labda mtu huyo sio Mkristo kabisa. Si rahisi kuelezea mabo haya, ila ulimwengu utafikirije wakati wanaodai kumjua Kristo hawana mawazo tofauti inapokuja katika kufuata mali au tamanio la moyo, au kuwa na hamu sawa ya kujionyesha, inayopatikana sana kati ya watu wengi? Wao huwa vikwazo kwa wale wanaowatazama kama mifano na kuhitimisha Ukristo kama udanganyifu.

Ikiwa wewe ni mfuasi mkubwa wa Yesu Kristo, chunguza mienendo yako na moyo wako kwa makini. Jitahidi kujifunza namna ya kushinda vizuizi kwenye njia yako ya ukomavu wa kiroho. Jifunze kwa wale waliokutangulia wakamaliza vyema. Soma vitabu vizuri vya wale wake kwa waume ambao waliishi maisha ya imani wanaokiri. Tafuta kujua jinsi walivyotumia raslimali ambazo Mungu aliwapa ili kushinda vita. Jua maeneo ambayo unahatari ya kuvamiwa. Masomo unayojifunza juu ya moyo wa mwanadamu-haswa moyo wako-itakufaa vyema. Masomo hayo yatakusaidia kukwepa fursa ya kufanya kilicho kiovu na kuumba unyenyekevu wa kweli maishani

mwako. Uchunguzi wa makini na kusoma itasaidia kukuza aina ya nia umakinifu wa kiroho inayohitajika kwako ili uwe mtu ambaye Mungu alikukusudia uwe. Ni kazi inayohitaji bidii zaidi, ila juhudi wa aina hii tu ndio itakayo faulu. Unapofanya, Mungu atatukuzwa nawe utabarikiwa.

Sehemu ya Tatu: *Maoni Mafupi Kuhusu Aina Mbali Mbali ya Wanaotia Shaka*

Kuna aina ingine ya watu katika taifa hili wanaoongezeka kwa njia ya kushangaza. Hawa ni wasioamini kabisa ambao hawana hamu hata kidogo na yale ambayo kitabu hiki kinashughulikia. Kwa sababu nawajali, napenda kuwauliza swali: Iwapo wanaamini Ukristo sio wa kweli, je si basi unafaa uchunguzwe kwa makini? Hata hivyo, kwa sababu ya uchunguzi wa makini, mara nyingi Ukristo huo umekubalika na kupokelewa na baabdhi ya watu wenye akili kuu katika nyakati hizi zetu. Watu wenye akili zaidi kama Bacon, Milton, Locke, Newton na wengine wengi, ambao wameyatafakari mambo haya kwa makini, na kupokea imani ya kweli ya Kikristo. Na hii hata haijawahesabu wale ambao wamechagua ukuhani kama taaluma zao, baadhi ya wale ambao nawajua kama watu wenye fikra mahiri.

Je! Wenye shaka wanaweza kusema, hakika kwamba wamechunguza kikamilifu ile ushahidi wa Imani hio? Je! Wamekwisha tafakari haya yote kwa ustadi na bidii inayohitajika kwa somo kama hili? Katika uchunguzi wangu mwenyewe, nimeona kuwa kutokuamini mara chache ni swala la kuchunguza ushahidi na kufikia uamuzi mbaya. Kawaida ni matokeo ya maisha ambayo ni hovyo na isiyo ya kidini. Kwa kawaida huwa ni suala la kimaadili kuliko la wasomi. Wengine hawataki kuamini, hata ijapo ushahidi mwingi unaunga mkono ukweli wa imani hio.

Fikiria juu ya kile kitakachotokea kwa vijana wengi ambao wamelelewa na faida zote za wazazi wenye mafanikio ambao ni Wakristo wa kidesturi wenyewe. Kama watoto, wanachukuliwa kanisani, ambapo wanasikia sehemu ya ujumbe wa Kikristo ambao makanisa yao huukubali. Ingawa ni nadra katika nyakati zetu, labda hata wanapokezwa maagizo kadhaa ya kidini nyumbani. Mwishowe wanaondoka nyumbani na kuingia ulimwenguni. Baadhi yao huenda kazini; baadhi yao huenda chuoni. Wanakumbana na majaribu ambao hawajawahi kutana nao hapo awali na kuyaangukia. Maisha yao yanashindikana kudhibiti sababu ya utumiaji wa pombe, na wanaweza kujiingiza katika usherati. Kamwe hawasomi biblia, au hata kujaribu kwa vyovyote vile kukuza maisha ya kiroho. Wengi hata hawadhubutu kutumia maarifa ambayo wanayo ili kujifaidi wenyewe na imani yao. Hawajifunzi kufikiri.

Labda wanasafiri kwenda nchi ya mbali. Mamba hata ni mabaya zaidi huku. Wanaaza kufuata mambo ambayo wamepata pale. Wakati wanarudi nyumbani, wako mbali sana na imanni kuliko walivyokuwa hapo awali. Pamoja na njia za samani za maisha isiyo na maana, sasa wanaanza kumezwa na mahitaji ya kutengeneza pesa kazini na hamu ya kazi na ufanisi. Mengi yay ale wanayosikia kuhusu Ukristo ni katika muktadha hasi. Waendapo kanisani, wao husikia maneno ambayo aidha hayana maana kwao au yanayowakera kwa namna wanavyoishi. Hawana uelevu wa Biblia wa kulinganisha nay ale wanayoyasikia.

Matokeo haya ni mtazamo dhidi ya Ukristo ambao sio hasi tu bali pia ule ambao umetokana na hisia mbaya ya ubora wa kifikra. Vijana pia wana njia ya kuona kupitia wale wanaokiri imani bali maishaya yao yanafarakana na imani hiyo. Kilichoanza kama shaka isiyo wazi, mara tu kinakua. Kwa kiasi, polepole na dhabiti, shaka hio inakua zaidi katika akili zao. Kwa njia iliyopotoka, vijana hao wanaanza kutumai shaka yao ni halali. Wazo lolote linaiimarisha linakaribishwa. Shaka inakuwa kubwa zaidi, sio kwamba ina ushahidi, lakini kwa kukaa tu akilini. Hatimaye shaka hupita upinzani wote na kudhibiti akili katika maswala ya imani. Kwa kweli hivi sivyo inavyofaa kwenda, lakini kwa ujumla unaweza tazama hali hii kama ndio mwanzo wa kutokuamini. Hii sio

mchakato wa kila wakati, lakini kwa ujumla, ndivyo historia ya asili ya kutia shaka. Iwapo umekwisha tazama kwa uangalifu mtu unayemjua akiingia katika kutokuamini, labda umeshaona jambo kama hili likitokea.

Hii pia imekuwa mada ya wale ambao wamekwishaandika kuhusu kutokuamini kwao. Inafurahisha jinsi watu hawa wanavyoelezea maisha yao wenyewe. Ni kawaida kwao kuzungumza juu ya wakati fulani maishani mwao walipokubali imani ya Kikristo. Mara nyingi, hii ilikuwa ni walipokuwa watoto, na inahusu tu dini ya kurithiwa. Ni nini kilitokea kuwaelekeza kwa welewa wao mpya ambao kwa maoni yao umeangaziwa zaidi? Je! Ilikuwa tukio la kutisha? Je! Ilikuwa ni hitimisho ya utafiti wa kina juu ya ukweli wa Ukristo?

Kwa kawaida, haya hayakuwa na sehemu katika maamuzi yao. Kile utakachopata badala yake ni kwamba walitumia miaka mingi kuishi kwa njia ya kutojali kimaadili bila kuzingatia kanuni za kweli za imani halisi. Waliishi miaka hii katika uhusiano na wale ambao waliishi kwa njia kama hiyo. Wakawa wasioamini. Cha kushangaza ni kwamba iwapo watu hawa watageuza fikira zao na kuwa waumini, huwa ni kwa njia ya busara na ya uangalifu zaidi kuliko michakato wanavyoikumbatia kutokuamini. Wanaamka kutafakari. Tafakari husababisha uchunguzi. Na uchunguzi husababisha imani.

Ikiwa hivi ndivyo kutia shaka inaanza, basi itaonekana kuwa kutokuamini ni jambo la chuki dhidi ya imani ya Kikristo kuliko kukataa kiakili kile inachokiamini na kufundisha. Kilicho kweli na mtu kibinafsi pia ni kweli na tamaduni. Mahali ambapo unapata jamii lisiloamini, utagundua kuwa haikuwa matokeo ya uchunguzi wa makini uliosababisha kukataliwa kwa kwingi kiasi hicho. Badala yake, mara nyingi ni matokeo ya tamaduni ambapo maadili imeruhusiwa kupungua kwa miaka mingi. Imani inapungua kadiri maadili yanavyopungua. Kutoamini kwa raia hujiimarisha kwa mtu binafsi. Ustawi wa nyenzo huongeza zaidi mchakato.

Inaonekana kwamba uchunguzi usio na upendeleo wa kutokuamini kutasababisha kuhitimisha kuwa ni jambo lisilo na maana na lisilo na msingi wa ukweli. Kinyume chake, ni wapinzani wa Ukristo ambao daima huwashtaki wale wanaoamini kuwa wana imani mbovu inayotokana na ubaguzi kwa kupendelea imani ya Kikristo. Ukweli unaonekana kuwa kwamba kinyume chake ndiyo ukweli. Ni kutoamini ulio na ubaguzi ambao haujafahamika.

Kwa wakati wetu, kupungua kwa imani halisi sio matokeo ya utafiti wa makini wa waandishi wanaopinga Ukristo. Ni matokeo ya maendeleo ya anasa na kupungua kwa maadili. Waandishi wasioamini wanaposhughulikia mada hii, kawaida ni kutoka kwa mtazamo wa kejeli na ujanja mbaya. Upendeleo wao hupata mchanga wenye rotuba katika akili dhaifu za wasomaji wao na fikra potofu za Wakristo wa kidesturi. Kejeli zao mara nyingi huelekezwa kwa hali ya imani ambayo wameipotosha katika maandishi yao wakitoa maoni yao. Kwa hivyo ni sahihi kuhitimisha kuwa kutokuamini *kwa ujumla ni ugonjwa wa moyo kuliko ufahamu* [9].

Ikiwa imani ya kweli ya Kikristo ilishambuliwa tu kwa sababu na hoja yenye mantiki, haingekuwa na hofu kidogo. Wanafalsafa na wakosoaji ambao wamejaribu hii wamesahaulika sana. Majina yao yanaweza kupatikana tu katika kazi zingine ambazo zimehifadhi maandishi yao kutokana na kusahaulika.

Vivyo hivyo pia inaweza kusemwa juu ya wale ambao wameacha imani ya Kikristo ya asili kwa toleo fulani la Ukristo wa kweli uliotiwa maji.[10] Njiani kutoka imani halisi hadi kutokuamini kabisa, wengine wamesimama nusu njia nyumba ya theolojia huria. Wamekubali dini mpya ambayo inakanusha teolojia yote ya kimsingi ya imani ya Kikristo huku ikiunda udanganyifu wa udini. Mifumo mbadala kama hiyo mara nyingi huzungumzia upendo wa Mungu na hitaji la kutekeleza maadili, lakini imeondoa imani ya misingi ya kitheolojia inayofanya vitendo kama hivyo viwezekane. Cha kushangaza ni kwamba, maisha ya wale wanaoshikilia mifumo hii mbadala

yanapochunguzwa, mara chache huwa ni mifano ya maadili ya hali ya juu. Sababu ya wengi kugeukia dini kama hizi ni kwamba wamegundua ukweli na mahitaji ya imani halisi kuwa yanapingana na maisha yao wenyewe. Wanatafuta njia ya kuonekana kuwa wazuri pasi na kubadilisha tabia zao hata kidogo.

Mfumo tofauti wa kidini unapokumbatiwa kwa umakinifu, kawaida hufafanuliwa kama njia ya kushughulikia "shida zilizo wazi" zinazotokana na mitazamo ya kiimani ya tangu jadi, ya Kikristo. Tathmini ya uangalifu ya hoja hizi mara nyingi itadhihirisha kwamba zinalengwa dhidi ya maswala au maoni ambayo sio sehemu ya imani ya Kikristo hata kidogo. Sikusudii kwenda katika hoja hizi zote, lakini ningependa kuelezea kwamba kile mifumo hii mbadala ya kidini inayo upande wao ni ukweli kwamba inachukua hatua kali dhidi ya Ukristo halisi. Wanatumia kile wanachokielezea kama hoja zenye nguvu dhidi ya wazo na mafundisho ya kimsingi ya Ukristo. Wanawaambia wake kwa waume kuachana na vitu kama hivyo. Kwa kweli, utakachopata ukichunguza maswala haya kwa uangalifu ni kwamba mfumo mbadala uliopendekezwa umejazwa na matatizo nyingi zaidi kuliko mfumo wa asili wa imani ya Kikristo unayoshambulia. Inaonekana kwamba jambo la busara kwa mtu yeyote anayepima mambo kama haya ni kulinganisha "shida" za Ukristo wa kihistoria na shida za dini hizi mpya zilizoundwa.

Imani ya msingi ya kila dini mpya inapaswa kufichuliwa kwa uchunguzi huo huo ambao imani ya kihistoria inafichuliwa. Halafu, mazingatio yote yanapaswa kusawazishwa kwa uangalifu na uamuzi mzuri kufanywa. Kwa kweli, kawaida hali si hivyo. Ushahidi unaonyesha kuwa sehemu ya mbinu ya dini hizi mpya ni kuwazuia wafuasi wao na wanaoweza kuwa waongofu wao wasifanye hivyo. Ikiwa meza zingegeuzwa na mifumo mbadala ya imani ingewekwa papo hapo, ikashambuliwa na hoja ambazo zilipinga mifumo hio moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja kwa kuonyesha ubora wa mfumo wa Kikristo, dini hizo mpya hazingeweza kushikilia msimamo wao.

Kwa kifupi, hakuna njia za mkato za kiroho. Ikiwa utakataa Ukristo kwa msingi kwamba mfumo wake wa imani hauna ukweli, hautapata utofauti wa maana kati ya mafundisho ya dini na kutoamini. Ingekuwa vyema ikiwa wale ambao wanajikuta wakitetea imani ya kihistoria, ya kweli ya Kikristo walichukua njia kama hii kwa mambo haya. Kwa kusukuma mifumo hii mingine kwa hitimisho lao la kimantiki, mtu yeyote ambaye yuko kwenye uzio anaweza kuongozwa kuelewa kwamba kando na imani halisi, kukana Mungu pekee ndiyo njia mbadala.

Bado kuna kundi lingine la watu ambao hawajakataa Ukristo kwa utofauti na mfumo mwingine. Watu hawa wamejaribu kupunguza Ukristo kwa njia ambayo wanaweza kuwa bado kambini na wale wanaokumbatia mafundisho, lakini sio kwa kuukubali ukweli wote. Labda sihitaji kusema kwamba jaribio hili pia halina maana sana. Kawaida inajulikana na mtu ambaye yuko tayari kukumbatia sehemu za imani lakini anayeona ni muhimu, kwa upande wake mwenyewe, kukataa sehemu hizo ambazo anaona kuwa hazifai. Watu hawa wanakaa kwa aina ya eneo ya kiroho isiyo wa upande wowote. Wana maoni kwamba kuna ukweli katika madai ya Ukristo, lakini wanakataa wazo kwamba kila kitu wafuasi wake waliojitolea zaidi wanadai kuwa ukweli inaweza kweli kuwa hivyo. Wanaweza kuamini maisha baada ya kifo, lakini wanatumai kuwa mambo hayawezi kuwa mabaya ikifika wakati wao wa kutathminiwa. Ingawa wanaweza kukataa kila mafundisho makuu ya imani ya kihistoria ya Kikristo, bado hawaoni shida kujitambulisha kama Wakristo. Kwa hakika hawangejiona katika jamii moja na wasioamini, ingawa wanakataa ukweli ambao umeipa kutokuamini jina lake. Wazo kwamba wanaweza kuwa katika hatari ya kiroho haliingii akilini mwao.

Wanaume na wanawake hawa wanahitaji kukumbushwa kwamba hakuna njia ya kati. Ikiwa wanaweza kuelekezwa kwa Biblia na wasikatae mamlaka yake, wanaweza kugundua kuwa hakuna sababu za msimamo wao. Wanaweza kugundua kwamba msimamo waliochukua ni tusi kwa Mungu na kazi ya Yesu Kristo. Wanajaribu kufika

kwa Mungu kwa masharti yao wenyewe. Hii ni biashara hatari sana. Kwa maneno ya mwandishi wa Waebrania, "Je! Tutapataje kupona, tusipojali wokovu mkuu namna hii?" (Ebr. 2: 3). Nadhani itakuwa salama kusema kwamba hawa "waumini nusu," au niseme "nusu wasioamini," wako katika hali mbaya kuliko wakosoaji wa moja kwa moja. Tayari wamekiri kwamba Biblia inaweza kuwa ya kweli na kwamba yote ambayo Kristo alifanya kweli yalitokea. Lakini hawajachukua faida ya msimamo wao na kufuata ukweli kufikia hitimisho lake la kimantiki. Kwa kweli, ndio sababu wamechagua imani hii ya nusu njia.

Tunaishi wakati ambapo hakuna kisingizio cha kuishi katika ujinga wa kiroho. Kamwe katika historia yote ya kibinadamu hatujawahi kuwa na ushahidi zaidi wa ukweli wa Ukristo. Mungu, katika utwalizi wake, ametoa rasilimali za kushangaza kwa kuchunguza madai ya Kristo. Ameongeza pia kizazi kipya cha wasomi ambao wako tayari na wanaoweza kukabili wasioamini wakali zaidi katika makabiliano ya kutetea imani ya Kikristo. Wanafikra wakubwa wa wakati wetu wameacha nyuma ushahidi unaohusu kubadilika kwao kutoka kwa kutokuamini hadi kuwa Wakristo ambao wamejitolea. Wakati umepita ambapo wakosoaji wanaweza kudai kuwa ushahidi wa kihistoria hauungi mkono uwepo na madai ya Kristo. Nguvu ya hoja hii ilikuwa ya ujinga. Uzito wa elimu ya kisasa umetumia nguvu zake dhidi ya pingamizi nyingi za zamani.

Ni ngumu kuwa kafiri mwenye akili na ufahamu siku hizi. Kwa bahati mbaya kwa wale wanaochukua msimamo kama huo, kile wanachokiamini au wasichoamini haibadilishi kitu, isipokuwa hatima yao ya milele. Hivi ndivyo ilivyo hatarini. Itasikitisha sana siku watakapogundua, ikiwa imechelewa sana, ukweli wa yote waliyoyakataa. Mungu, kwa rehema Yake, awaamshe kabla ya kuchelewa sana, na wangeitika kwa toba na imani ya kweli.

Sehemu ya Nne: *Ushauri kwa Wale Walio na Imani Halisi*

Kwa wale ambao wana imani ya kweli kwa Yesu Kristo na wamejitolea kwa mafundisho ya kihistoria ya Biblia, mengi ambayo nimeandika tayari yana matumizi maishani mwenu. Kama utafiti na uzoefu ulivyoonyesha, nyinyi ni washiriki muhimu sana wa utamaduni wa kisasa. Ingawa hiyo imekuwa ndio kisa katika historia ya Ukristo, naamini inaweza kusemwa kuwa utamaduni wetu kamwe haujakuhitaji kuliko ilivyo leo. Ninakuhimiza kuchukua jukumu lako katika jamii kwa umakinifu sana.

Jukumu unalotekeleza ni muhimu. Matokeo yote juu ya mada hii na ushahidi wote wa simulizi unaonyesha ukweli kwamba viwango vya maadili na imani ya kidini vimepungua nje, hata zaidi kuliko hapa nchini kwetu. Bado, wasiwasi mkubwa ninao ni kwa kiwango cha kutisha ambacho kutokuamini na uovu kunakua hapa nyumbani. Kitu lazima kifanywe ili kupambana na hali hii inayokua. Ikiwa mabadiliko yatakuja, lazima yaanze na Wakristo wa kweli wanaoishi katika imani yao. Ni muhimu kwamba wanaume na wanawake wa imani halisi waishi uhusiano wao na Kristo kwa njia ambayo Kanisa katika nchi yetu linarudisha tena heshima ya utamaduni na utii wa ushirika wake. Itachukua shauku ya kubadilisha mambo, na ni wale tu ambao wanaamini kweli wana uwezo wa kuwa nayo. Waumini wa kweli watalazimika kwenda mbali.

Lazima ujitahidi na yote unayo na kwa ukweli wa kweli kufanya mabadiliko katika nchi hii. kwa maisha na maneno yako lazima uweke kimya sauti za wakosoaji wasiojua wa imani. Kuwa na ujasiri kutangaza jina la Kristo wakati wengi wanaojiita Wakristo wana aibu kusema jina. Unaweza kuwa na athari kubwa kwa taifa hili kuliko ile ya mwanasiasa mwingine yeyote ikiwa utafanya lengo lako kusaidia kurudisha ushawishi wa imani ya Kikristo na kuinua kiwango cha maadili ya taifa letu.

Endelea. Kuwa mwangalifu, mkarimu, wastani na kujikana mwenyewe katika njia yako ya maisha. Chukua ukosefu wa hatua mwafaka kwako kama dhambi. Mungu akichagua kukubariki na utajiri wa mali, usiitumie kwa kazi ya kipuuzi ya kufuata mwenendo na mitindo ya sasa.Kwa kutumia pesa zako vyema na bila kujionyesha, onyesha kuwa wewe si mtumwa wa mitindo. Kuwa mfano wa mtu anayetumia utajiri wake kwa madhumuni ambayo ni muhimu zaidi kuliko kujionyesha au kufanya hisia kubwa. Onyesha jinsi unavyoishi kwamba vitu vya kidunia haviko karibu hata na thamani ya vitu vya mbinguni. Onyesha kuwa una utajiri ambao hauhusiani na mali nyingi na ambayo mali haiwezi kupata. Tafuta kuunda urafiki na wanaume na wanawake wa madhehebu mengine ambao wanashikilia mambo muhimu ya imani, hata kama tehy inatofautiana na wewe katika mambo yasiyo ya lazima. Fanya kazi pamoja nao kwenye kazi hii kubwa. Omba kwa uaminifu ili Mungu akupatie mafanikio mazuri na kwamba kwa mara nyingine taifa hili lipate kujua furaha ya kuishi na imani muhimu. Tunaishi katika nyakati ngumu. Ombea taifa hili.

Tuna ishara zote za ustaarabu unaopungua. Omba ili Mungu anayesikia na kujibu maombi ya watu wake aingilie kati kwa niaba ya nchi yetu na alete upya wa kiroho ambao unaweza kuokoa taifa. Watu wa imani isiyo sawa wanaweza kusema kuwa unajidanganya kufikiria kwamba maombi yanaweza kuleta mabadiliko. Wanaweza kukufikiria wewe ni kama mpagani wa kishirikina ambaye anamtegemea Mungu kwa sababu yeye ni dhaifu. Wanaweza kukulinganisha na wale ambao kwa kweli wamepotoka.[11] Ukweli ni kwamba Mungu hujali mataifa ambayo watumishi wake wanaishi na kumtumikia. Anapendelea na kubariki ardhi ya yule aliye wa haki (ona Mithali 3:33).

Ninaona ni muhimu kudhibitisha kuwa shida tunazokabiliana nazo kitaifa na kimataifa ni *matokeo ya moja kwa moja ya kupungua kwa imani na maadili katika taifa letu. Mfalme wangu pekee wa siku zijazo za kufanikiwa kwa nchi hii haiko juu ya saizi na nguvu ya jeshi letu, wala kwa hekima ya viongozi wake, au kwenye tawi la watu wake, lakini tu kwa upendo na utii wa watu wanaojiita Kristo, ili maombi yao yasikike na kwa ajili ya haya, Mungu anaweza kutuangalia kwa upendeleo*.[12]

Je! Wale wote wanaosoma kitabu hiki na kuishi na imani halisi katika Yesu Kristo wangeombea kazi ambayo wale katika nchi hii ya mawazo kama hayo wanahitaji kukamilisha. Tuombee. Mungu anaweza kutumia chochote. Nina furaha sana ikiwa kitabu hiki kinamshawishi mtu ambaye ni Mkristo wa kitamaduni tu kuangalia vizuri imani yake, au mtu aliye na imani halisi kujitahidi kuwa na ufanisi zaidi katika usemi wa kile anachokiamini.

Siwezi kuonekana kama mtu anayefaa kuchukua jukumu la kuandika kitabu kama hicho, na huenda nikashutumiwa kwa kiburi na kiburi kwa kuchukua jukumu la mwalimu wa kiroho. Walakini, nimejaribu kutekeleza majukumu sahihi ambayo yanaambatana na ofisi yangu serikalini- kuangalia kwa bidii na kutathmini hali ya dini na maadili katika nchi yetu. Ninaamini pia ni kazi ya mzalendo halisi kutafuta kusitisha kupungua kwao na kukuza uamsho wao. Natumai utanipa faida ya shaka na kujua kwamba nimeandika kile nilichoandika wote kutimiza kile ninachokiona kuwa kitendo cha huduma kwa nchi yangu na kutekeleza kile ninachoamini kuwa jukumu zito kwa marafiki zangu na wananchi wazalendo.

Ninajali sana ustawi wa wanadamu wote. Ninaweza tu kutumaini na kutamani wakati ulimwengu mwingi wa kisasa umepokea falsafa ya kufifia ya maisha na kukataa ujumbe wa injili ya kweli, na wakati kutokuamini na maadili ambayo inafuatana nayo imekua ikishinikiza kiwango kwamba uasherati na uovu hutawala bila kizuizi, hii ardhi inaweza bado kuwa patakatifu- mahali pa imani na uchaji- ambapo baraka za Ukristo wa kweli bado zinaweza kufurahiwa. Ninaomba kwamba hii inaweza kuwa nchi ambayo jina la Yesu Kristo bado litaheshimiwa na kwamba tunaweza kuwa mahali ambapo ulimwengu wote unaweza kuangalia na kuona

baraka za kumfuata Kristo kwa uaminifu. Ninaomba kwamba ikiwa Mungu anaweza kuwekwa kama hivyo, taifa letu litakuwa moja ambalo linaenea kwa nchi jirani na ulimwengu kwa jumla ukweli na faida zinazokuja kwa taifa lolote ambalo raia wake wanakiri na kutekeleza maisha ya imani halisi.

Vidokezo

1. Kama ilivyo katika sura zilizopita, Wilberforce haitoi alama kwa sehemu hii.
2. Hii ni nukuu halisi kutoka kwa Wilberforce, pamoja na italiki.
3. Herufi za kiitaliki ni za Bwana Wilberforce .
4. Herufi za kiitaliki ni za Bwana Wilberforce .
5. Horace, Ars Poetica, mistari 166-168.
6. Cicero, De Senectute, 23:85.
7. Niliazima usemi huu kut ni za Bwana Wilberforce oka kwa CS S. Lewis, The Last Battle (New York: Collier Books, 1972), p. 176. Inakamata kile Wilberforce anasema hapa.
8. Herufi za kiitaliki ni za Bwana Wilberforce .
9. Herufi za kiitalik ni za Bwana Wilberforce i .
10. Wilberforce hasa anazungumzia Uunitariani wa wakati wake, ambao wakati mmoja yeye mwenyewe alikubali kabla ya "Mabadiliko makubwa."
11. Wilbeforce hapa anazungumzia wakaazi wengine wa ushirikina wa Sicily ambao, wakati huu, walitumia sanamu kujaribu kuzuia Mlima Aetna kupiga juu yake.
12. Herufi za kiitaliki ni za Bwana Wilberforce.

KUHUSU MWANDISHI

Dk. Bob Beltz ni mwandishi maarufu, mzungumzaji na mtayarishaji wa filamu. Hivi sasa, anasimamia ukuzaji wa filamu kwa Anschutz Corporation, kampuni mama ya Anschutz Film Group na Walden Media (*Holes, Because of Winn-Dixie, The Lion, Witch and the Wardrobe*), na akatunga filamu ya Walden-Media kuhusu Wilberforce's maisha tittle Neema ya kushangaza. Hapo awali, Beltz alitumia miaka 20 katika huduma, kwanza kama mchungaji mwanzilishi na anayefundisha Kanisa la Jumuiya ya Cherry Hills huko Denver, Colorado, na kisha kama mchungaji mwandamizi wa Kanisa la Jumuiya ya High Street huko Santa Cruz, California. Beltz ni mhitimu wa Seminari ya Denver ambapo alipata shahada yake ya Uzamili ya Sanaa na Daktari wa Wizara. Yeye ndiye mwandishi wa vitabu kadhaa, pamoja na *Somewhere Fast na Becoming a Man of Prayer*. Mke wa Bob wa zaidi ya miaka 30, Allison, ni mtetezi wa uhuru wa kidini na mtetezi wa haki za binadamu, na kwa pamoja kazi yao na Wahaliti (wasio na uwezo) wa India ni mfano hai wa wote Wilberforce aliyesimama. Wakati hajakunja, kuzungumza au kutengeneza sinema, Bob kawaida anaweza kuonekana akielekea kwenye milima ya Colorado kwenye Harley-Davidson yake na kikundi cha makafiri wa kitamaduni.